

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина десята

Стенограма пленарного засідання
10 квітня 2024 року

Київ 2024

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина десята

Стенограма пленарного засідання

10 квітня 2024 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 10 квітня 2024 року)

Частина десята

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...5
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...13
Ратифікація:	
Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою	...13
Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про технічне та фінансове співробітництво	...17
Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Словенія про дотацію безповоротних коштів Уряду Республіки Словенія Уряду України для гуманітарної допомоги з діяльності у сфері розмінування	...20
Прийняття рішення про запрошення на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-полковника Сирського О.С., начальника Генерального штабу Збройних Сил України генерал-майора Баргилевича А.В., Командувача об'єднаних сил Збройних Сил України генерал-лейтенанта Содоля Ю.І.	...23
Голосування пропозиції про запрошення на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України Прем'єр-міністра України Шмигала Д.А. та міністра оборони України Умерова Р.Е.	...24
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за військові правопорушення»	...29

- Прийняття у першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального, Кримінально-виконавчого кодексів України та інших законів України щодо запровадження інституту умовно-дострокового звільнення осіб від відбування покарання для безпосередньої їх участі у обороні країни, захисті її незалежності та територіальній цілісності» ...34
- Прийняття рішення про надання згоди на проведення засідання Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України одночасно з пленарним засіданням Верховної Ради України ...39
- Розгляд проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку» ...41

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
10 квітня 2024 року, 12 година 6 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання. Звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформацію щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву у пленарному засіданні і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, триває 26-й місяць повномасштабної загарбницької навали російської федерації проти української держави. Російська держава – терорист продовжує здійснювати політику геноциду українського народу, цілеспрямовано вбивати наших людей, руйнувати наші міста і села та заперечувати все українське. Місто-герой Харків, інші наші незламні міста й села щоденно потерпають від варварських атак російської держави – агресора, яка використовує всі злочинні засоби: балістичні ракети, дрони-камікадзе, керовані авіабомби, ракети С-300, іншу зброю – для знищення об'єктів критичної інфраструктури, житлових будинків, пам'яток культурної спадщини. Ворог вчергове сподівається зламати нас морально, позбавивши домівок, світла, інших благ цивілізації, та марно. Україна вистоїть та докладе всіх зусиль для перемоги.

Висловлюємо слова підтримки та співчуття усім співвітчизникам, які стали жертвами російського терористичного режиму. Рашистське зло неминуче буде покарано, всі причетні до злочинів проти України, українського народу будуть знайдені та притягнуті до кримінальної відповідальності.

Вшануймо хвилиною мовчання вічну пам'ять захисників і захисниць, які віддали своє життя за Україну, а також усіх мирних громадян, які загинули від рук російських окупантів.

(Хвилина мовчання).

Прошу сідати.

Шановні народні депутати, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися перед початком розгляду питань порядку денного надати час, по 3 хвилини, для виступів уповноважених представників депутатських фракцій і груп, тому прошу представників фракцій і груп записатися на виступи. Будь ласка, колеги.

Павленко Юрій Олексійович, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово, шановні колеги, шановний український народе! Здавалося б, більше двох років повномасштабної війни в Україні, тисячі, сотні загиблих мали б сьогодні об'єднувати нас під час голосування за будь-який законопроект щодо безпеки, оборони країни, підтримки наших військовослужбовців, об'єднувати з точки зору швидких професійних якісних рішень. Водночас багатомісячна епопея, яка розгорнулася навколо законопроекту щодо зміни правил мобілізації, підтверджує зворотне правило: ми не здатні швидко й оперативно ухвалювати рішення, яких сьогодні вимагає суспільство та наші Збройні Сили.

Саме тому ми наполягаємо, щоб Верховна Рада якнайшвидше приступила до розгляду поправок, ухвалення законопроекту в цілому, бо суспільство чекає рішення від нас – єдиного законодавчого органу. Водночас з цієї трибуни ми неодноразово вимагали, щоб разом з примусом, з каральними нормами, які передбачає законопроект, були рішення від парламенту, від уряду насамперед на підтримку, на посилення мотивації наших військовослужбовців і тих, хто завтра буде мобілізований. Саме тому ми вимагаємо в процесі розгляду даного законопроекту, щоб уряд дав чіткі відповіді, яким чином збільшуватиметься грошове забезпечення наших військовослужбовців, яким чином підвищуватиметься мотивація тих хлопців і дівчат, які щоденно перебувають на фронті, на передовій. На жаль, за чотири місяці, поки ми розглядаємо законопроект у комітеті, нарахування грошових виплат (бойових) стало не те що більшим, не те що простішим, а навпаки – адміністрування їх стало важчим для конкретних бойових частин.

Вимагаємо збільшення підтримки вітчизняного військово-промислового комплексу. Потреба у РЕБ, у дронах, у снарядах – це все те, що сьогодні необхідно країні. Соціальна, медична реабілітація наших військовослужбовців так само на часі, і тут, на жаль, уряд гальмує. Тому вимагаємо не просто звіту

Прем'єр-міністра, Кабінету Міністрів з точки зору підтримки наших Збройних Сил, а вимагаємо від уряду конкретних дій і рішень, які відчув би кожний військовослужбовець.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Руцишину Ярославу Івановичу. Передає слово Костенку Роману. Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Добрий день, шановні колеги! Сьогодні ми будемо приймати, мабуть, один з найважливіших законопроектів цього скликання. Це буде такий закон, який змінюватиме долі багатьох людей. Його можна об'єктивно назвати законопроектом про життя і про смерть. Тому ми маємо дуже серйозно підійти до цього питання, і кожен з нас має виважено прийняти це рішення.

Ми маємо розуміти, що мобілізація – це не просто обмеження, не просто обов'язок людей, які мають прийти до ТЦК, стати на облік, права яких ми можемо обмежити, а й наша з вами відповідальність насамперед за те, що ті, які йдуть воювати, мають право знати, коли вони повернуться назад. Це питання не щодо невідомості, смерті або того, поки ВЛК тебе визнає непридатним у разі отриманого поранення. Тому демобілізація – це важливий фактор, який має бути в цьому законопроекті, і ми повинні це розуміти.

Наступне питання – мотивація. Ми, 73 народні депутати, подали законопроект про мотивацію, який був привезений з окопів, і врахували в ньому все, що потрібно воїнам, які нас захищають. Але була пропозиція взяти звідти якісь норми і вставити в цей законопроект. Щось ми вставили, але рішенням, я не знаю, Офісу Президента, деяких народних депутатів ці норми було вилучено з тим, що ні, ми самі це зробимо, тому що народні депутати не можуть дати мотивацію для військових. А це дуже важливо. Військові мають бачити, що депутати не лише обмежують їхні права, а й допомагають і мотивують їх.

Тому, шановні колеги, я закликаю всіх сьогодні під час розгляду і завтра під час голосування добре подумати і збалансувати цей законопроект, тому що він найважливіший, стратегічний, він про майбутнє людей, які захищають країну, і про майбутнє взагалі нашої держави.

Дякую, колеги. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається Іоновій Марії Миколаївні, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва

(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Порошенку Петру Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Порошенко Петро Олексійович. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я думаю, це один з найважливіших моментів в історії Верховної Ради поточного скликання. Хотів би наголосити, що фракція «Європейська солідарність» вісім разів голосувала за мобілізацію і воєнний стан, коли вони були подані відповідно до Конституції Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України.

Цей законопроект є прикладом маніпуляції, знуцання й обману, у тому числі народних депутатів і Верховної Ради. Хочу наголосити, що я особисто був присутній на засіданні Погоджувальної ради позавчора, де було досягнуто ключових домовленостей. Перша домовленість – що буде знайдений компроміс щодо демобілізації і звільнення тих, які відслужили або 36, або 48 місяців. Була домовленість, що буде знайдено компроміс щодо ротації і відпустки не менше шести місяців, і це буде в законопроекті. Була домовленість, що 50 відсотків силовиків підуть на фронт. У нас менше людей, які в тилу, у нас менше проблем, і відповідно це потребує менше зусиль. Водночас на фронті ситуація кардинально інша. Були домовленості, більше того, нас запевнили, що кожен військовослужбовець отримає додатково мінімум 70 тисяч на фронті і 10 тисяч у тилу.

Якщо ви спробуєте хоча б щось з цього знайти зараз у законопроекті, який таємно вночі проголосований... А таблиця навмисно була вам роздана лише годину тому, щоб ви не встигли прочитати, за що голосуєте. Думаю, що це дискредитує Верховну Раду.

Ми зареєстрували законопроект, у якому міститься одна норма: демобілізація через 36 місяців і 18 місяців перебування на передку. Ми пропонуємо поставити цей проект закону перед законопроектом про мобілізацію в другому читанні. Лише тоді наша фракція проголосує за нього. В іншому разі ми вимагаємо направити його на повторне друге читання, врахувати все, про що ми домовилися, захистити армію. Бо в армії на це кажуть: ані дембелю, ані грошей, знову нас намагаються обдурити. Ми не дозволимо цього робити!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Бакунцю Павлу Андрійовичу, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово, шановні народні

обранці! Відразу хочу підкреслити, що наша мета – однозначно забезпечити захист України. На третій рік повномасштабного вторгнення, на 11-й рік війни парламент має надважливе завдання – приймати закони воєнного часу. Це ті закони, які є дуже відповідальними, які стосуватимуться кожного в нашій країні. Звичайно, цю відповідальність потрібно дуже розумно брати на себе, розділяти й комунікувати з суспільством. Ці закони повинні допомогти нашій країні жити, допомогти оборонятися, допомогти розвивати оборонно-промисловий комплекс, допомогти втримати економіку України, перемогти та інтегруватися до Європейського Союзу.

Шановні народні обранці, на нашу роботу в ці тижні, особливо в ці дні, напевно, уважно дивляться всі українці, адже цей законопроект стосується всіх верств населення, такий закон може змінити долі дуже багатьох українців. Тому суспільство чекає на зважене рішення, яке допоможе фронту і допоможе зберегти економіку і тил. На нього чекають наші відважні військові, щоб розуміти терміни. На нього чекають дружини й діти в кожному селі і місті нашої країни, які ждуть своїх батьків і чоловіків з фронту живими і здоровими. На нього чекають підприємці, які дають робочі місця, платять податки, щоб вони далі могли працювати. На нього чекає наш духовний тил – священнослужителі. На нього особливо чекають представники органів місцевого самоврядування, які виконують функції щодо забезпечення життя, навчання, освіти, медицини, культури, але аж ніяк не ведення військового обліку і вручення повісток. На нього чекають наші міжнародні партнери. Тому я закликаю відповідально поставитися до голосування за цей...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Леонову Олексію Олександровичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Україна під обстрілами, ворог намагається зруйнувати інфраструктуру наших міст, залякати українців. Сьогодні, на 80-ту річницю звільнення Одеси від нацистських загарбників, рашистські агресори здійснили нову повітряну атаку на моє рідне місто. Але Одеса стоїть та буде стояти. Наш тил такий же незламний, як і наш фронт, тому на рашизм чекає така сама доля, як і на нацизм, – він опиниться на смітнику історії.

Колеги, у багатьох наших містах назріло питання, яке потребує невідкладного розгляду. Воно стосується дефіциту транспорту для пасажирських перевезень. Особливо гостро ця проблема стоїть у населених пунктах, де через знеструмлення ускладнюється використання електричного транспорту. Цей дефіцит можна зменшити завдяки використанню транспортних засобів, які наші міста отримали як гуманітарну допомогу. Вже зараз ідеться майже про 300 автобусів. Але всі ці автобуси стоять мертвим вантажем.

Чому? Поясню на конкретному прикладі. До мене як до народного депутата від Одеси звернувся мер міста, який повідомив, що Одеса має майже 30 автобусів великого класу, що були отримані як гуманітарна допомога, і вони низькопідлогові, цілком відповідають програмі «Безбар'єрне середовище». Але використання цих автобусів неможливе з двох причин: по-перше, гуманітарну допомогу не можна використовувати з метою отримання прибутку, по-друге, перше митне оформлення та державна реєстрація транспортних засобів здійснюється за умови їхньої відповідності екологічним нормам Євро-5, тоді як переважна більшість автобусів, що отримані в якості гуманітарної допомоги, відповідає екологічним нормам Євро-3 та Євро-4, що унеможлиблює їх розмитнення на території України.

Колеги, не секрет, що переважна більшість маршруток та автобусів не відповідають навіть екологічному стандарту Євро-3, тому ситуація, коли є дефіцит транспортних засобів, але сотні автобусів не можна експлуатувати, видається мені нелогічною. Виходячи з цього, прошу наших колег з Комітету з питань транспорту та інфраструктури, а також керівництво Мінінфраструктури розглянути порушене питання. Пропоную оперативно провести «круглий стіл» на цю тему і знайти варіант, який дасть змогу вирішити це питання і вивести на маршрути додаткові автобуси. Це може бути тимчасовий дозвіл на час дії воєнного стану або спеціальний законопроект, але рішення потрібно прийняти невідкладно.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Рудіку Сергію Ярославовичу, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

РУДИК С.Я., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець).* Шановні українці! Триває 11-й рік українсько-російської війни, сьогодні 777-й день широкомасштабного вторгнення орків. Щодня гинуть мої побратими, щодня гинуть цивільні люди, відривають голови, в прямому сенсі цього слова, дітям, руйнуються міста, села і селища. А в цей час наш український парламент продовжує довготривалу дискусію, якою бути мобілізації, коли кого відмазати, кого примазати, – і дискусії, дискусії, дискусії.

Вишенькою на кривавому торті цієї війни стало рішення Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки про те, щоб вивести демобілізацію за межі цього законопроекту. Вдумайтеся, 24 місяці на передку, а в людини немає надії, коли це закінчиться, якщо ти не поранений, якщо тобі не відірвало ногу чи руку. Повірте мені, хронічні захворювання в чоловіків, які провели більше двох років на передку, зашкалюють. А в цей час українські військові пенсіонери в кількості 156 тисяч мирно сапають свої городи. Українська патрульна поліція, як у кращі часи диктатора Януковича, нишком, потай шукає мегазлочинців,

хто на кілька кілометрів перевищить швидкість. Я вам скажу, куди йти. Ідіть до ексмера Умані Цебрія, він вам покаже з вашими навичками ручного управління візирами, як тримати кулемети і гранатомети.

Липові пенсіонери, інваліди від МВС і прокуратури продовжують мирно працювати юристами в комерційних фірмах і чхати хотіли на тих, хто на передку і воює!

Шановні українці, шановні колеги! Де ми, ті, які були в лютому, в березні, в тому числі в цьому залі, коли орки стояли під Києвом? У нас є ще одна доба, щоб змінити цей законопроект. Будуть голосування щодо поправок, не розходьтєся. Повірте мені, на це рішення чекають сотні тисяч українських бійців. Пам'ятаймо про тих, хто загинув, проливаючи кров за нашу Батьківщину, і пам'ятаймо, що рейтинги – це другорядне...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Тимошенко Юлії Володимирівні, фракція «Батьківщина».

Я прошу запросити колег до залу, бо після цього переходимо до розгляду питань порядку денного.

Тимошенко Юлія Володимирівна. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Від того, яким буде закон про мобілізацію, залежить життя, воля нашої країни, залежить наша перемога, у цьому немає жодного сумніву. Закон про мобілізацію не є метою. Метою є створення таких умов, за яких наші Збройні Сили можуть найсильніше, найефективніше захищати нашу державу. Для того щоб це було так, цей законопроект складався з двох частин.

У першій частині йшлося про сильну, розумну, посильну для країни мотивацію. До вчорашнього дня у законопроекті були виписані всі елементи мотивації, які давали можливість уже сьогодні створювати професійну армію, яка може фахово захищати Україну. До сьогоднішнього дня значну частину норм щодо такої мотивації було просто видалено із законопроекту.

У другій частині говорилося про те, що насильно мобілізувати до армії можливо, але чи будуть ці люди ефективними захисниками України, чи будуть реально надійною опорою Збройних Сил і України на передовій? І було абсолютно очевидно, що треба захистити інвалідів, студентів, аспірантів, тих людей, які можуть на своїх руках тримати економіку України і платежі до бюджету, що репресії в мобілізаційному законі не допоможуть створити боекдатну армію. На жаль, друга частина в цьому законопроекті залишилася репресивною замість гідної, сильної мотивації.

Тоді виникає питання: на базі такого закону ми зможемо побудувати сильний захист України? А нам потрібно за такі закони голосувати одностайно.

Тому моя пропозиція і нашої фракції – взяти хоча б ще декілька годин для консультацій, щоб, по-перше, повернути до законопроекту ті системи мотивації, які були запропоновані комітетом, а потім скасовані, а по-друге, прибрати репресії проти людей, які не можуть воювати, і зробити такий закон гідним України.

Ми не можемо розділити зал навпіл під час цього голосування, нам потрібно доопрацювати законопроект за сьогоднішній день і прийняти одностайно в цьому залі гідний України закон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Час для виступів завершено.

Шановні народні депутати, сьогодні мусульмани відзначають свято Ураза-байрам. Це одне з головних ісламських свят, яке завершує тривалий піст у священний місяць Рамадан. Вітаємо зі святом, бажаємо міцного здоров'я, добра, успіхів та мирного неба (*Оплески*).

Железняк – з процедури. Будь ласка, Ярославе Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Доброго ранку, пане Голово, колеги! У нас уже є добра парламентська традиція, яку треба підтримувати. Це стандартне моє запитання: скільки народних депутатів станом на зараз перебувають у відрядженні? Ви зазвичай говорите: не знаю, вносьте запити, а я вам потім озвучу, скільки їх насправді у відрядженні. Для того щоб скоротити час, я пропоную відразу оголосити, скільки депутатів у відрядженні, їх небагато, і перейти до розгляду питань порядку денного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасна традиція, Ярославе Івановичу. Цього разу ми підготувалися: три депутати у відрядженні, з них два – з «Батьківщина», один – з «Голосу». Вітаю. Всі решта в нульовому рейтингу, а у вас 33 відсотки у відрядженні.

Шановні колеги, хто ще виступатиме? Ірина Володимирівна Геращенко. Теж з процедури? Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановні колеги! Як ви знаєте, традиційно зранку відбулося засідання Погоджувальної ради, на якому «Європейська солідарність» висловила таку пропозицію. Сьогодні ми будемо розглядати ключовий законопроект 2024 року – про мобілізацію. Ми вважаємо, що він стосується мільйонів українців, і пропонуємо зараз поставити на голосування пропозицію про запрошення журналістів до сесійного залу, щоб розгляд проекту відбувався у відкритому режимі. Це перше.

Друге. На жаль, ця пропозиція не була підтримана на засіданні Погоджувальної ради, але ми можемо вирішити це голосуванням у залі. Просимо включити до порядку денного законопроект [№ 7187](#) щодо можливості мобілізації народних депутатів України (ви знаєте, що це чутливе питання, яке підтримується суспільством) і законопроект щодо заборони московських попів, який готовий до розгляду в сесійному залі. Просимо поставити цю пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, у Регламенті не передбачено такої процедури, про яку ви говорите, тому рішення Погоджувальної ради було доведено всім.

Ідемо далі, шановні колеги. Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, я прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Підготуйтеся до голосування. Прошу голосувати.

«За» – 225.

Проголосували: за – 225, проти – 7, утрималися – 4. Всі, як завжди, зрозуміли, що треба тиснути на зелену кнопку. Дякую.

Шановні народні депутати, ще раз звертаюся до всіх колег із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформацію щодо перебігу пленарного засідання, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні народні депутати, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду.

Перше питання – законопроекти щодо ратифікації.

На ваш розгляд вноситься проект Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою» ([№ 0242](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, проведемо виступи: два – за, два – проти? (*Шум у залі*).

До слова запрошується заступник міністра економіки Качка Тарас Андрійович. Виступ до 2 хвилин. Будь ласка.

КАЧКА Т.А., заступник міністра економіки України – торговий представник України. Добрий день, шановні народні депутати! На ваш розгляд вноситься проект Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою». Ця модернізована угода містить дуже великий обсяг новел насамперед у частині цифрової торгівлі, інвестицій, надання послуг, а також надзвичайно ліберальні умови визначення походження товарів, які дають можливість збільшити торгівлю відповідно до умов, які були визначені попередньою редакцією Угоди про вільну торгівлю, укладеної у 2017 році. Обсяг цих змін досить істотний, щоб вона фактично оновлювала попередню угоду.

Ця угода містить також низку сучасних правил щодо *sustainable*, тобто сталого розвитку і захисту довкілля, соціальних прав, залучення до торгівлі корінних народів та інші норми, надзвичайно важливі для розвитку українського суспільства і розвитку торгівлі на принципах, спільних з нашими партнерами.

З огляду на те, що угода базується на принципах угод Канади зі Сполученими Штатами Америки та іншими торговими партнерами в Тихоокеанському регіоні, вона матиме системний характер і сприятиме інтенсифікації торгових відносин також і в регіоні, а не лише двосторонній торгівлі з Канадою.

За результатами роботи в комітеті ми пропонуємо додати до угоди заяву з приводу того, що через окупацію певних регіонів України ця угода не застосовуватиметься на їх території до моменту звільнення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мережко Олександр Олександрович. Коротко повідомте про рішення комітету. Будь ласка.

Потім відбудуться виступи: два – за, два – проти.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 9 квітня 2024 року розглянув внесений Президентом України проект Закону України «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою» і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти згаданий проект закону за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок та з пропозицією комітету, а саме: до тексту закону додати частину другу такого змісту: «Кабінету Міністрів України забезпечити повідомлення Канадської Сторони про неможливість виконання Україною зобов'язань за цією Угодою на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України до повного припинення

збройної агресії Російської Федерації проти України, відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону України, повного контролю України за державним кордоном України та відновлення конституційного ладу на відповідних територіях».

Метою проекту закону України є необхідність завершення всіх внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності угодою, що сприятиме подальшому розвитку двостороннього торговельно-економічного співробітництва між країнами, дасть змогу вітчизняним товаровиробникам отримати переваги від лібералізації ринків товарів Канади, відкриє можливості для українського бізнесу в напрямі розширення ринків збуту, розвитку і модернізації власного виробництва.

Тож, шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та прийняти проект Закону України «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою» за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок разом із згаданою пропозицією комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи для обговорення цього проекту: два – за, два – проти.

Веніславський Федір Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександр Мережку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Олександрович Мережко. Будь ласка.

МЕРЕЖКО О.О. Дякую. Шановні колеги, закликаю вас підтримати ратифікацію цієї надважливої міжнародної Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою. Вона дає додаткові можливості для нашого економічного розвитку, посилення торгово-економічних зв'язків між нашими країнами. В умовах необхідності відродження національної економіки України ця угода набуває особливо великого значення.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наливайченко Валентин Олександрович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні пані та панове! Шановний Голово! Дорогі наші захисники! Фракція «Батьківщина» всіляко підтримує те, що з дружньою, союзницькою Канадою ми укладаємо Угоду про вільну торгівлю. Українські дипломати не один десяток років мріяли вийти на таку домовленість, і ми на неї вийшли. Найголовніше, що, розвиваючи союзницькі відносини з ключовими країнами НАТО, ми виходимо і на двосторонню вільну торгівлю в інтересах і українських, і канадських виробників. Це наш внесок сьогодні, під час війни, у обороноздатність України. Тому що Канада, допомагаючи Збройним Силам України, допомагає і своїй економіці, і українській економіці. Тому що Україна, яка отримує можливість вільно торгувати з Канадою, вийде на цей надзвичайно перспективний ринок, отримає більше можливостей для заробітку, для розвитку вітчизняних підприємств. Саме тому ми закликаємо підтримати і дуже дякуємо кожному українцю в Канаді за таку підтримку і такий результат.

Разом ми – сила! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово моїй колезі Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, сонце в Україні почало сходити не з 2019 року. Угода про вільну торгівлю з Канадою була підписана і ратифікована в 2017 році, і зараз ми вносимо до неї зміни, лише додаючи послуги.

Це, дійсно, важлива угода, але в чому проблема? Це наша з Іванкою Климпуш-Цинцадзе фотографія з Прем'єром Канади паном Трюдо у Верховній Раді України. Так трапилося, що пана Трюдо, Прем'єр-міністра Канади, народні депутати бачать частіше, ніж Шмигалья, він частіше буває в українському парламенті. Ми вже забули, як виглядає український уряд. Через те, що Голова Верховної Ради і монобільшість не спроможні організувати «годину запитань до Уряду», ми надіслали листи до міністрів з вимогою негайно організувати зустріч з нашою фракцією щодо питань мобілізації, забезпечення Збройних Сил України, розбудови фортифікацій, економіки, євроінтеграції та інших. Від жодного міністра немає відповіді. Це про український уряд.

Насправді пан Качка – один з небагатьох урядовців, які на контакті з профільним Комітетом з питань національної безпеки, оборони та розвідки

і нашим профільним Комітетом з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. Але всі дипломати говорять, що сьогодні потрібно посилити міжпарламентський діалог і співробітництво, тому що падає підтримка України у світі. Ми не можемо розблокувати допомогу Конгресу Сполучених Штатів. У цей час Президент Зеленський, уряд Шмигала, Верховна Рада Стефанчука блокують міжпарламентську дипломатію депутатів, і ми маємо катастрофічні наслідки. Насправді і в Канаді в нас могли б бути кращі результати щодо нашої підтримки, зокрема військової, але для цього потрібно не блокувати міжпарламентський діалог, а допомогти парламенту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою» ([№ 0242](#)) за основу та в цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 317.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про технічне та фінансове співробітництво» ([№ 0251](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Іонова Марія Миколаївна, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ІОНОВА М.М. Шановний пане Голово, шановні колеги, наша фракція «Європейська солідарність», звичайно, підтримує проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про технічне та фінансове співробітництво», який ми розглядаємо. Але ратифікація – одне з небагатьох питань міжнародної діяльності парламенту, і тут у нас, на жаль, більше проблем, ніж реальної роботи. Наприклад, зазначу, що ми проголосували за дуже багато звернень до різних міжнародних організацій, парламентів та урядів інших країн, але чи знаємо про результати цих звернень?

Парламентська дипломатія – це, дійсно, ключова складова демократичного процесу будь-якої цивілізованої держави. Демократія – це сильний і незалежний парламент. Наші колеги з країн-партнерів дуже дивуються, коли запрошують нас на різноманітні заходи для просування саме українського порядку денного, але, на жаль, ми з вами знаємо, що розпорядження про такі відрядження підписують лише обраним або після гучних скандалів. Це точно не про європейськість. Зараз я говорю не про кількість, а про принципи та єдність, про роботу, зокрема, нашого профільного комітету. На жаль, мені прикро констатувати, що ми як члени Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва за п'ять років не здійснили жодного візиту за кордон, у нас не було жодного контакту з Палатою представників США, де заблокована військова допомога Україні. Так само, на жаль, пан Голова Верховної Ради зупиняв і блокував наші два відрядження до Федеративної Республіки Німеччини.

Хотілося б просто закликати, щоб керівництво Верховної Ради змінило підходи до міжпарламентської дипломатії, щоб ми і ви захищали парламентаризм, і щоб ви звернулися до Прем'єр-міністра із закликом змінити деякі положення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дануца Олександр Анатолійович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ДАНУЦА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 99, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово колезі Аліксійчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

АЛІКСІЙЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, справді, Латвійська Республіка – одна з країн Балтії, які свого часу зазнали колонізації і негативного впливу в складі такого дивного утворення, як Радянський Союз. Вона була колонізована російською імперією і сьогодні, як ніколи, підтримує Україну, тому що знає, в якій ситуації ми перебуваємо.

Наразі Латвійська Республіка – одна з перших і найбільших постачальників допомоги Україні відносно власного ВВП, кожного дня допомагає нашій освіті, нашій медицині, нашим військовим. Принагідно, думаю, що сьогодні кожен голос у залі буде виявом як допомоги Україні, так і вдячності Латвійській Республіці за кроки, які вона робить для нас безпосередньо у країні, так і на міжнародній арені, де представники Латвійської Республіки голосують, підтримують і адвокують українське питання в Європейському Союзі.

Тому, думаю, сьогодні кожен має підтримати ратифікацію і подякувати латвійському народу за його постійну підтримку нашої країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.
Шановні колеги, після цього голосуємо.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Валентину Наливайченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наливайченко Валентин Олександрович. Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Шановні пані та панове, шановний пане Голово, дорогі наші захисники! Ратифікація угоди між Україною та Латвійською Республікою про взаємну допомогу давно назріла. Згадайте, скільки було обмінів делегаціями з Латвійською Республікою, скільки разів ми, народні депутати України, були в цій країні. Але найголовніше, що всі три країни Балтії як члени НАТО разом в єдиному союзі з першого дня повномасштабної агресії підтримують Україну та український народ, до того ж, маючи невеликі порівняно з іншими країнами бюджети, надають найбільший відсоток допомоги Україні і нашим Збройним Силам. Це символічно, по-дружньому і по-справжньому.

Я пропоную, щоб Верховна Рада України, ратифікуючи дану угоду, застосувала також наше право подякувати латвійському народу за безпрецедентну допомогу Україні та Збройним Силам України.

Це наше право, і «Батьківщина» закликає підтримати ратифікацію, висловити вдячність латвійському народу і рухатися далі разом.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, ми завершили обговорення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про технічне та фінансове співробітництво» ([№ 0251](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 318.

Рішення прийнято.

Покажіть, по фракціях і групах, будь ласка.

Гончаренко – з процедури. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Дякую. Шановний пане Голово, сьогодні, 10 квітня, минув рівно рік, як Верховна Рада проголосувала за повернення «тридцятки» всім військовослужбовцям. Я прошу вас поставити на голосування проект постанови депутата Цабаля, яким було заблоковано підписання цього закону. Минув рік! Ну, це вже рекорд серед усіх парламентів світу. Не має бути такого, щоб закон лежав рік, а у вас він лежить. Це абсолютно неприйнятно. Ми сьогодні говоримо про мобілізацію, демобілізацію (вірніше, демобілізацію ви викинули). То дайте людям хоча б щось, дайте їм гроші, які були обіцяні Президентом, він казав, що «тридцятка» буде до кінця війни. «Тридцятку» відмінили в лютому минулого року, 10 квітня Верховна Рада проголосувала за її повернення. Рік у вас лежить цей закон. Поставте на голосування ганебний проект постанови пана Цабаля, провалимо його, підпишіть закон і відправте Президенту. Це буде крок назустріч...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, повторюю ще раз, порядок денний формується виключно Погоджувальною радою.

Ще виступить Буймістер з процедури, і йдемо далі.

БУЙМІСТЕР Л.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Пане Голово! Вкотре звертаю вашу увагу, що знову чомусь Погоджувальна рада не вносить на голосування законопроект [№ 0244](#) щодо ратифікації угоди з Організацією із заборони хімічної зброї.

Я зараз для стенограми хочу озвучити жахаючі цифри, які оприлюднив Генеральний штаб. За останній місяць більше 370 випадків використання хімічної зброї на лінії зіткнення, більше 1 тисячі 400 випадків за час повномасштабного вторгнення. Це всі випадки, за які русня не буде покарана. Чим довше ми зволікаємо з цим голосуванням, тим більше пробачаємо агресору.

Я не розумію, чому досі це питання не внесено на голосування, тому прошу вас, пане Голово, взяти лідерство в цьому процесі і внести це надважливе питання на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Словенія про дотацію безповоротних коштів Уряду Республіки Словенія Уряду України для гуманітарної допомоги з діяльності у сфері розмінування» ([№ 0252](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Заступник міністра економіки України – торговий представник України Качка Тарас Андрійович. Будь ласка.

КАЧКА Т.А. Добрий день! Угода з Урядом Республіки Словенія досить коротка, стисла і передбачає надання гранту в розмірі 1,5 мільйона євро на гуманітарне розмінування. Щоб отримати ці кошти, необхідно завершити внутрішньодержавні процедури щодо угоди, яка допоможе профінансувати заходи з розмінування. Ви розумієте, який обсяг завдань стоїть перед Україною щодо гуманітарного розмінування. Тому прошу підтримати ратифікацію цієї угоди.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка, займіть місце.

Можемо переходити до виступів: два – за, два – проти?

Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти щодо обговорення цього законопроекту.

Веніславський Федір Володимирович. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Прошу передати слово народному депутату Люботі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Любота. Будь ласка.

ЛЮБОТА Д.В., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 177, Харківська область, політична партія «Слуга народу»).* Вітаю, колеги! Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу 13 березня 2024 року розглянув текст проекту Закону України «Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Словенія про донацію безповоротних коштів Уряду Республіки Словенія Уряду України для гуманітарної допомоги з діяльності у сфері розмінування» та ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу та в цілому. Тож прошу підтримати дуже важливу ратифікацію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу надати слово Іванні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе. Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, послухайте, будь ласка. Це дуже важлива угода. Дійсно, уряд Словенії передає уряду України 1,5 мільйона євро для розмінування, і це для нас критично важливо. Але що робить наш уряд? Перетворюючи нас на церемоніальний придатак уряду України та Офісу Президента, наш уряд збирає міжвідомчу комісію, ділить ці кошти, використовує їх і лише після того вносить цей проект закону про ратифікацію угоди до Верховної Ради України. Тобто ми зараз будемо голосувати не за виділення коштів, не за отримання коштів, а власне, за ратифікацію того, що уряд уже зробив і використав.

Я хотіла б просто наголосити: якщо уряд продовжуватиме таку свою діяльність, не з'являючись тут (я рада, що сьогодні є заступник міністра, але він теж не готовий слухати, про що мова), якщо ми з вами не поновимо баланс влад в Україні, якщо уряд не виконуватиме свою функцію відповідно до Конституції України, то це вирок профпридатності, компетентності цього уряду, і ми маємо порушувати питання про його відставку. Тому що вони підставляють нас з вами, ми перетворені на статистів. Чи ви, колеги, готові бути в цей час викликів просто статистами? Сподіваюся, що ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Павленку Юрію Олексійовичу, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, шановні колеги, ми підтримуємо дану міжурядову угоду і закликаємо голосувати за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок Сергій Миколайович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

Шановні колеги, після цього переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Коли Канада, Латвія, Словенія або будь-яка

інша країна цивілізованого світу намагається надати нам безповоротну фінансову допомогу, це дуже добре. Але водночас хочу нагадати, що будь-яка делегація українського парламенту або уряду, працюючи в європейських, міжнародних та інших інституціях, повинна чітко просувати гострі і вкрай важливі для України питання.

Кривоточить наша країна, дуже багато десятків тисяч кілометрів територій заміновано. Я звертаюся до уряду, щоб спільно з органами місцевого самоврядування саме тих громад, де орки вже замінували, створили, так би мовити, лінію оборони, напрацювати стратегічний план-графік і щоб безповоротні кошти, які нам надає Словенія, послужили для максимального розмінування цих територій. Наші аграрії, які обробляють там землі, підриваються, на жаль, на мінах, спеціалісти з інших галузей, проводячи ті чи інші роботи, також стикаються з жахливими проблемами, підриваються. Зрештою, діти в цих громадах також підриваються. На жаль, маємо й такі сумні приклади.

Тому, шановні колеги, наше завдання – підтримати даний проект закону і дати сигнал нашим колегам, що ми готові до співпраці та дякуємо їм за допомогу.

Фракція «Батьківщина» голосуватиме за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Словенія про донатію безповоротних коштів Уряду Республіки Словенія Уряду України для гуманітарної допомоги з діяльності у сфері розмінування» ([№ 0252](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 316.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Ідемо далі (*Шум у залі*).

Мотовиловець – з процедури. Будь ласка.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Під час прийняття рішення стосовно важливого для держави проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку»

(№ 10449) важливо почути позицію керівництва Збройних Сил України. Тому відповідно до частини третьої статті 6, частини другої статті 34 Регламенту Верховної Ради вноситься пропозиція про запрошення на наступну за цим днем частину триваючого пленарного засідання Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-полковника Сирського Олександра Станіславовича, начальника Генерального штабу Збройних Сил України генерал-майора Баргилевича Анатолія Владиславовича, а також Командувача об'єднаних сил Збройних Сил України генерал-лейтенанта Содоля Юрія Івановича з наданням йому слова для виступу до 5 хвилин перед початком розгляду питань порядку денного.

Прошу головуючого поставити зазначену пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, всім зрозуміла ця пропозиція? Тоді ставлю на голосування... *(Шум у залі)*. Секунду. Яка репліка? Вас не згадали. Будь ласка, давайте проголосуємо, потім будемо говорити *(Шум у залі)*. Що означає «уточнення»? Це його пропозиція.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію, внесену народним депутатом Мотовиловцем. Прошу голосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе. Ви теж з процедури, так? Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Шановний пане Голово, у нас є доповнення до пропозиції пана Мотовиловця, оскільки ми знаємо, що відповідно до Конституції України і до законів саме Верховний Головнокомандувач відповідає за питання мобілізації, за керівництво всіма нашими військовими, оборонними і міжнародними, як ми знаємо, потугами, тому пропонуємо також проголосувати за запрошення Верховного Головнокомандувача для обговорення цього законопроекту в залі. Думаю, буде дуже правильно, що Президент України візьме участь у цьому засіданні, висловиться щодо його позиції, розуміння того, як ми маємо діяти, які потреби є в Україні, і тоді всі разом зможемо ухвалити відповідальне рішення.

Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я просто хочу поінформувати вас, що відповідно до статті 6 Регламенту Верховна Рада України не може викликати на засідання Верховної Ради Президента, запрошувати також *(Шум у залі)*. Дякую.

Гончаренко. Будь ласка. Що у вас?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановний пане Голово, по-перше, ми не викликаємо, а запрошуємо Президента – Верховного Головнокомандувача...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я одразу зупиню. Треба читати Регламент, у якому написано, що за процедурним рішенням Верховна Рада може запросити або вимагати присутності на її пленарному засіданні будь-якої посадової чи службової особи, крім Президента України та суддів. Тому все, давайте поставимо крапку. Дякую.

Гончаренко. Завершіть, будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Отже, ви не хочете запрошувати Президента...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Регламент це забороняє, а не я не хочу. Давайте не будемо маніпулювати, Олексію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Тоді у мене пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Будь ласка, давайте запросимо Прем'єр-міністра України і міністра оборони. Це суперважливі питання – мобілізація, демобілізація. Ми маємо почути плани Міністерства оборони, Прем'єр-міністра, маємо розуміти фінансову складову цього питання. Ну, як таке питання номер один у державі розглядати без Президента, без Прем'єра, навіть без міністра оборони? Це божевілля!

Тому я пропоную запросити Прем'єр-міністра Шмигала і міністра оборони Умерова. Це обов'язково треба зробити. Добре, що запросили військове керівництво. Треба запрошувати і політичне керівництво для розгляду цього суперважливого питання.

Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміли пропозицію Гончаренка? Я правильно фіналізую: запросити Прем'єр-міністра України та міністра оборони. Міністр оборони й так, мені здається, буде, тому що він приходить без запрошення, як і Прем'єр-міністр. Але ставлю цю вашу пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 138.

Рішення не прийнято (*Шум у залі*).

Шановні колеги, може, давайте йти далі, бо зараз ми будемо визначати перелік людей... (*Шум у залі*).

Перепрошую, я не почув. Покажіть по фракціях і групах.

Геращенко. Будь ласка.

Потім – Разумков, і на цьому крапка (*Шум у залі*). Ні, Артуре, ми не можемо постійно затягувати це питання.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Перепрошую, шановні колеги, ви знаєте, я думаю, що ми всі усвідомлюємо, що маємо прийняти законопроект про мобілізацію, який посилить...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, виступайте, будь ласка, з процедури. Ви взяли слово з процедури. У чому проблема?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Я з процедури. Зверніть увагу, що ви весь час мене перебиваєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зверніть увагу, що ви весь час говорите не за темою.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Я говорю за темою в парламентсько-президентській республіці (*Шум у залі*). Перепрошую, ви втратили контроль над виконавчою владою. Прем'єр-міністр України і уряд у той час, коли ми з вами приймаємо законопроект про мобілізацію, дають бронь цілим колективам. Ми вважаємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ще не розглядаємо цього питання.

Все, вимкніть, будь ласка, мікрофон. Перепрошую, з процедури – це з процедури.

Разумков, після цього Юлія Володимирівна (*Шум у залі*).

А тому що в Регламенті чітко написано, що я роблю одне зауваження, якщо продовжують говорити не за темою, я вимикаю мікрофон. Таке положення Регламенту (*Шум у залі*).

Разумков. Потім – Юлія Володимирівна. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Руслане Олексійовичу, дійсно, частина третя статті 6 Регламенту не дозволяє запрошувати Президента – запрошувати, звертатись, вимагати. Але Рада може прийняти рішення про доручення Голові Верховної Ради провести перемовини з Президентом держави і ласкаво запросити Главу держави до Верховної Ради, щоб він був присутній під час розгляду дуже важливого питання. Цього не забороняє Регламент, а ви як Голова Верховної Ради маєте виконувати доручення Верховної Ради України.

Тому прошу поставити на голосування пропозицію про доручення Голові Верховної Ради провести зазначені перемовини з Президентом. Якщо в нього буде можливість, ми будемо дуже раді його бачити. Якщо ні, то ні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене одне запитання. Дмитре Олександровичу, ви можете назвати статтю Регламенту, яка уповноважує мене це зробити? Якщо ні, то я поверну вас до статті 19 Конституції України, у якій говориться, що будь-яка

посадова особа може діяти лише на підставі, в межах та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України (*Шум у залі*). Ні, треба трохи підучити.

Будь ласка, Юліє Володимирівно (*Шум у залі*).

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановний пане Голово, я хотіла б просто поінформувати вас, що до законопроекту про мобілізацію немає порівняльної таблиці на сайті комітету. Хочу сказати, що поки таблиця не з'явиться офіційно на сайті комітету, ми не маємо можливості його розглядати. Це перше.

Друге. Враховуючи вагомість проекту закону про мобілізацію, я просила б вас ще раз зібрати лідерів усіх фракцій і груп і все-таки знайти порозуміння щодо тих питань, які можуть стати рішенням для консолідованого голосування у Верховній Раді щодо цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, зараз перевіримо, чи вона є, тому що, ви знаєте, що другий день на сайт Верховної Ради... Подивіться, я взагалі не маю такого розуміння, у нас є сайт Верховної Ради, тому прошу, поінформуйте мене, чи є, після цього повернемося до ваших питань.

Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу! Перше, що я хочу сказати. Будь ласка, не перебивайте і не вимикайте мікрофони депутатам із «Європейської солідарності», демонструючи подвійні стандарти. Тому що ми багато разів бачили: коли говорять депутати з фракції «Слуга народу», з інших фракцій, ви такого не робите.

Друге. Шановні колеги, ми щойно проголосували за законопроект № 0252 про ратифікацію угоди з урядом Словенії. Уважно послухайте, будь ласка, представники фракції «Слуга народу». Якщо ще раз так само вони спочатку будуть «дерибанити деньки», використовувати гроші, а після того приходити у Верховну Раду, пропоную такого не підтримувати, і це має результуватися у відставку відповідного міністра.

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко. Будь ласка. Що у вас?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Я хочу звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини і до Урядового уповноваженого з питань гендерної політики із закликом розглянути факти сексизму з боку Голови Верховної Ради України, який дозволяє собі перебивати виключно депутаток з «Європейської солідарності». Це перше.

Друге. А тепер щодо Регламенту. Регламент Верховної Ради України вимагає проведення «години запитань до Уряду». З вересня 2023 року в нас не

було «години запитань до Уряду». Фракція «Європейська солідарність» вимагає проведення цього тижня у п'ятницю «години запитань до Уряду», на яку запросити Прем'єр-міністра України. Просимо поставити цю пропозицію зараз на голосування. Ми хочемо чути позицію уряду щодо мобілізації, щодо дронів, що відбувається з розкраданням коштів на дронах, позицію уряду щодо фортифікаційних споруд. І це ваша неспроможність, пане Голово, організувати контролюючу функцію парламенту і проведення «години запитань до Уряду».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто хочу вам нагадати, що відповідно до Регламенту «година запитань до Уряду» – чітко регламентована процедура, яка проводиться у п'ятницю. Отже, коли відбувається засідання у п'ятницю, тоді і «година запитань до Уряду».

Разумков. Будь ласка. Після нього виступить Гетманцев, і на цьому завершуємо (*Шум у залі*).

РАЗУМКОВ Д.О. Я продовжу те, про що говорили колеги. Руслане Олексійовичу, ви сказали: в спосіб і в межах. Ну, тоді будемо діяти в спосіб і в межах.

Статтею 117 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що таблиця до другого читання має бути надана народним депутатам не пізніше як за 10 днів до розгляду законопроекту в залі. Якщо так, то, будь ласка, дайте сьогодні таблицю до законопроекту № 10449, через 10 днів повернемося, будемо її розглядати. Ви ж «у спосіб і в межах» як фахівець, професор, академік, давайте тоді йти за Регламентом. Не треба казати, що так було раніше, не беріть поганого у Разумкова, попрацюйте самостійно, хоча б щось вигадайте нормальне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно, ви самі все знаєте і відповідаєте на свої запитання.

Гетманцев. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Прошу хвилину уваги! Російські війська на фронті наступають. Учора ми втратили ще один населений пункт. Замість цього ми говоримо в залі про сексизм, про «годину запитань до Уряду», про все, що завгодно. Я прошу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Даниле Олександровичу, зупиніться! Вимкніть мікрофон Гетманцева! (*Шум у залі*). Дякую.

Рівність для усіх. Лише з процедури, Даниле Олександровичу.

Шановні колеги, ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за військові правопорушення» ([№ 10379](#)) та альтернативний до нього законопроект [№ 10379-1](#).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

До слова запрошується заступниця міністра оборони України Наталія Фернандівна Калмикова як автор основного законопроекту. Потім доповідатиме Мазурашу як автор альтернативного законопроекту. Після цього проведемо виступи: два – за, два – проти.

Калмикова. Будь ласка.

КАЛМИКОВА Н.Ф., *заступник міністра оборони України*. Шановний Голово Верховної Ради, шановна президіє, шановні народні депутати! Спочатку хочу подякувати всім, хто брав участь у розробці та у доопрацюванні цього законопроекту, а це Генеральний штаб Збройних Сил України у співпраці з фахівцями Міністерства оборони та народними депутатами України, представниками всіх фракцій та груп парламенту, а також профільний Комітет з питань правоохоронної діяльності, за професійну дискусію, місцями дещо напружену, але таку, яка дала результат. Доопрацьований проект закону викладений у висновку профільного комітету і є узгодженою позицією між народними депутатами України, Міністерством оборони та Генеральним штабом Збройних Сил України.

Цей законопроект не простий, не популярний, але він точно про забезпечення справедливості і про наведення ладу в питаннях порушення законодавства про мобілізацію. Законопроектом пропонується передбачити, що адміністративну відповідальність до осіб, які порушили військовий облік або законодавство про мобілізацію під час дії воєнного стану, може бути застосовано довший період на відміну від двох місяців, передбачених у мирний час. Пропонується також спростити процедуру притягнення до відповідальності і суттєво збільшити розмір штрафів за порушення військового обліку або мобілізаційних вимог – у 7-15 разів.

Шановні народні депутати, цей законопроект є важливим та нагальним для оборони України. Він іде в логічному зв'язку з основним мобілізаційним законопроектом № 10449. Прохання підтримати його в першому читанні і разом доопрацювати до другого.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається автору альтернативного законопроекту Мазурашу Георгію Георгійовичу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Безумовно, дуже важливо, щоб ми як парламент робили все можливе, щоб замінити наших військових, які перевтомилися, м'яко кажучи, і втрачають боєздатність за час повномасштабного вторгнення, щоб ми залучили нових бійців для підсилення Збройних Сил і військових підрозділів, які тримають оборону. Але, будь ласка, давайте не діяти в такий спосіб, лише шукаючи, як ще заганяти всіх в армію, не розбираючись, хто реально спроможний захищати Вітчизну, а хто просто з різних причин непридатний для цього, але може робити великий внесок у справу оборони, працюючи, наприклад, на економіку.

Я пропоную альтернативний підхід до цього питання. Якщо ми хочемо когось карати, то давайте карати тих, які отримали щось безкоштовно від держави, чи рухоме, чи нерухоме майно, визнані придатними за станом здоров'я і за рішенням фахівців Збройних Сил, якщо, на їхню думку, вони можуть реально підсилити армію. Тоді від цих громадян ми можемо чогось вимагати, а не від усіх підряд. Бо ганебно ганяючись за чоловіками, ми робимо дуже погану річ і для міжнародної спільноти, тому що ніби показуємо, що в Україні не залишилося громадян-патріотів, які здатні захищати Вітчизну. Цього не можна робити, навіть якщо реально це було б так. А в нас ще є громадяни, спроможні захищати Вітчизну, просто треба їх мотивувати, а не шукати, як усіх карати і саджати в тюрму, бо це нам нічого не дасть для справи оборони.

Прошу підтримати мій альтернативний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, зараз відбудуться виступи фракцій від і груп: два – за, два – проти для обговорення цього законопроекту. Прошу записатися.

Дирдін Максим Євгенович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ДИРДІН М.Є., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу слово передати Іонушасу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Костянтинівич Іонушас. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні 8 квітня розглянув основний проект закону № 10379 та альтернативний до нього проект № 10379-1. Під час

засідання члени комітету висловили зауваження до законопроекту, які необхідно було врахувати. Комітет рекомендував прийняти законопроект за основу і в цілому, але враховуючи, що немає погодження фракцій і груп, ми будемо голосувати за нього лише за основу.

Шановні колеги, беручи до уваги, що сьогодні ми приймаємо основний законопроект щодо мобілізації, цілком зрозуміло, що необхідно змінювати і підходи до адміністративної відповідальності. Для всіх вас зазначу, що цей законопроект стосується виключно внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення і не стосується змін щодо кримінальної відповідальності.

Хочу наголосити, що прийняття цього законопроекту за основу дасть важливий поштовх для його доопрацювання до другого читання, у тому числі з урахуванням позицій наших колег, які подавали альтернативні законопроекти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Юрчишину Ярославу Романовичу, фракція «Голос». Будь ласка. Я так розумію, він передає слово Олександрі Юрїївні Устіновій.

Устінова. Будь ласка.

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Якщо подивитися першочергову версію законопроекту і ту, яка вийшла з комітету, – це два різних законопроекти. Комітет насправді доопрацював текст, який було внесено, і хоча була пропозиція голосувати за нього в цілому, на жаль, наша фракція також не погодилися з цим.

Скажу чому. Цей законопроект треба підтримувати лише в першому читанні, тому що наразі в ньому пропонується, що представники ТЦК самі можуть виносити постанови. Ви уявляєте, з рівнем корупції в ТЦК до чого це зможе призвести? До того, що будуть приходити до тебе і казати: давай ми тобі не будемо виписувати штраф 25 тисяч гривень, а за 10 тисяч усе «порешаєм». Це потрібно виправити. Так само потрібно виправляти й те, що зараз передбачено штраф 500 гривень, навіть трохи менше, за те, що ти не доходиш до ТЦК. Це несправедливо стосовно тих, які воюють, які дійшли до ТЦК, тому ці штрафи потрібно підвищувати. Насправді я думаю, що вони мають бути вищі, ніж 17-25 тисяч.

Тож чи потрібно підтримувати цей законопроект у першому читанні? Так. Чи можна голосувати за нього в цілому? Ні. Там потрібно виправляти деякі технічні норми, які можуть стати врешті-решт черговими корупційними зв'язками.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Прошу передати слово Олексію Гончаренку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Друзі, що ж ви робите?! Ви створюєте кнут. Так, треба накладати штрафи, так, треба боротися з ухилянтами – все зрозуміло. А хоча б якусь мотивацію ви хочете дати людям? Ну, дайте ж людям мотивацію. Як можна однією рукою лише закручувати гайки, а скільки служити, невідомо, цю норму ви прибираєте. Взагалі невідомо, вхід є на військову службу, а виходу немає. Це називається мотивацією?

Гроші. Рік тому ми проголосували за повернення «тридцятки». Немає. Зараз розглядатимемо законопроект про мобілізацію. Говорили: давайте додамо хоча б 7 тисяч, 10 тисяч, 77 тисяч гривень тим, хто на нулі. Немає. Ротацій немає. Ну, ви знущаетесь? Дайте людям хоча б щось. Так не може бути! Не можна лише карати, треба дати людям мотивацію, треба їх чути і допомагати!

Ще питання – урядовий законопроект. За всієї поваги до заступника міністра, але в ньому пропонують кримінальну відповідальність ще до проходження за непроходження ВЛК. Ну, може, такі речі мають представляти Прем'єр чи міністр? Де міністр юстиції? Це надзвичайно серйозні речі, про це треба говорити.

Такі норми про кримінальну відповідальність – це ж завтра когось у в'язницю саджати. Ми розуміємо, наскільки це серйозно і як це обговорюємо? Ось так, у цьому бардаку? Без жодного міністра?

Повторюю ще раз: треба не лише батогом діяти, треба давати мотивацію військовим. Ну, не можна так до них ставитися: просто будемо бити, бити, бити і в армії будемо бити, і там будемо карати.

Так не буде! Так не спрацює! Припиніть цю політику!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арешонков. Потім – Мамка, і після цього голосуємо. Володимире Юрійовичу, будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановний пане Голово, шановні колеги! Безперечно, знову відбуваються палкі дискусії щодо прийняття важливих законопроектів. Зрозуміло, що даний законопроект про відповідальність, про її посилення, давайте визнаємо абсолютно відверто, для тих, хто ухиляється або невчасно з'являється до пунктів призову, уникає чіткої реєстрації. Скажіть, а що інакше ми маємо робити? Просто закликати до совісті, до відповідальності

громадян України, які повинні виконувати свій обов'язок перед державою і перед суспільством? Тому абсолютно логічною є поява такого законопроекту.

З іншого боку, погоджуюсь з колегами, пошук здорового балансу, встановлення певної міри відповідальності за вчинені дії повинні бути. На мою думку, комітет знайшов якраз оптимальний варіант.

Скажу на завершення. Коли ми кажемо про штраф 20 тисяч гривень за неявку або ухиляння, у мене запитують: а чому саме така сума? Водночас мені підказують: так можна 500 доларів дати окремим керівникам терцентрів – і уникнути якоїсь черги на призов і таке інше. То краще нехай ці гроші потрапляють до державного бюджету, аніж у кишені безвідповідальних осіб або злочинців.

Тому ще раз кажу, що законопроект відпрацьований. Ми пропонуємо приймати його саме в такому вигляді, в якому він є. Депутатська група «Довіра» голосуватиме за нього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Григорій Миколайович Мамка, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка. Після цього ми голосуємо. Я прошу запросити народних депутатів зайняти свої місця.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні народні депутати! Хотів би звернути вашу увагу на рішення комітету щодо прийняття законопроекту за основу та в цілому. Ми не будемо підтримувати його в цілому, тому що, крім того, що в ньому пропонується підвищення штрафів (наша позиція: штрафи за порушення правил мобілізації не повинні бути замалі), там ще дуже багато нового. Наприклад, вводиться таке поняття, як обмеження керування транспортним засобом. Необхідно визначатися, що це таке, а також, що ми залишаємо в цьому законопроекті. Тому що в основному проекті, який ми будемо розглядати в другому читанні, пропонуються нові правила мобілізації, внесення змін до закону про мобілізацію, а відповідальність не повинна бути першою за ті правовідносини, які ми будемо в нормувувати трохи пізніше.

Тому ми підтримуємо законопроект у першому читанні, а все інше до другого читання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення. Ви чули, що була пропозиція комітету – прийняти за основу та в цілому, але ми поставимо на голосування пропозицію про прийняття лише за основу, тому що дуже багато колег говорять, що неправильно підтримувати його за основу та в цілому.

Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за військові правопорушення» ([№ 10379](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо умовно-дострокового звільнення від відбування покарання для проходження військової служби за контрактом під час особливого періоду» ([№ 11079](#)) та альтернативні до нього законопроекти.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроекту № 11079 та альтернативних до нього проектів. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, розгляд законопроекту – з виступами авторів?

Слово надається авторці основного та альтернативного законопроектів народній депутатці Шуляк Олені Олексіївні.

Будь ласка, Олено Олексіївно.

ШУЛЯК О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Я відразу скажу щодо двох законопроектів, один з них – основний, а другий – альтернативний. Ці законопроекти розроблені за участі Міністерства оборони, Міністерства юстиції, Генерального штабу України, Комітету з питань правоохоронної діяльності і низки народних депутатів.

Законопроектами передбачено мобілізацію та можливість проходити військову службу за контрактом для засуджених та ув'язнених осіб під час дії воєнного стану. Для таких осіб передбачено, що може бути застосовано умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, щоб вони були мобілізовані і служили за контрактом. Таке відбувається виключно за згодою засудженого і за згодою командира військової частини.

Є окремі винятки. Не зможуть бути допущеними до служби люди, які вчинили злочини проти основ національної безпеки нашої країни, колаборанти, люди, засуджені за вбивства, за різні види насильства, за тяжкі злочини, які призвели до загибелі осіб.

Передбачається, що в установі, де засуджені особи відбувають покарання, проходитиме обов'язкова медична комісія. Вони безпосередньо проходитимуть ВЛК, додатковий психологічний огляд, і лише після того судом буде розглянуто можливість умовно-дострокового звільнення.

Колеги, прошу проголосувати за законопроект, який підтримується і Міністерством оборони, і Міністерством юстиції, і Генеральним штабом України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова автора альтернативного законопроекту Разумкова Дмитра Олександровича.

РАЗУМКОВ Д.О. Ідея – п'ять, виконання – два. Законопроект треба доопрацьовувати до другого читання. Історія має право на існування, але те, що до нього позакладали, не працюватиме в реальності і створюватиме величезну кількість проблем. Написано дилетантно, але ми долучимося і будемо виправляти це до другого читання.

Я про інше. Тут, у залі, й поза залом починають лунати історії про те, як треба любити Батьківщину. А хто їх розповідає? Ті, які напередодні війни казали не виділяти на армію 50 мільярдів, тому що дороги не буде за що будувати, чи ті, які 23 лютого розповідали, що між патріотизмом і математикою треба обирати математику, чи ті, які в травні обіцяли шашлики, лише не зазначили, у травні якого року, але я й досі чекаю на запрошення, чи ті, які купували снаряди на початку повномасштабного вторгнення, які не потрапили до наших захисників, і ми втратили їх на фронті.

Зараз питання полягає не в мобілізації, а в тому, що до війни ніхто не готувався і нам розповідали, що в нас усе добре. Питання в тому, що коли почалася повномасштабка, людей, які приходили до ТЦК, розвертали, казали: нам не треба, люди є. А зараз ви розкажете, що людей немає. А де гроші? Ви ж розповідали, що немає коштів на виплату «тридцятки» солдатам. А де 722 мільярди, які порахувала Роксолана Підласа? Ви навіть не розумієте, про мобілізацію якої кількості людей говорите – 100 тисяч чи 500 тисяч.

Це живі люди, а не гра в солдатики, не рухання по мапі якихось клітинок! Це майбутнє нашої держави і цвіт нації, його не можна розбазарювати! Їх знову не пообирають і не познаходять, на відміну від вас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається авторці альтернативного законопроекту народній депутатці Устіновій Олександрі Юрїївні.

УСТІНОВА О.Ю. Шановні колеги, ви знаєте, я вперше бачу, що людина подає альтернативні проекти до свого ж законопроекту. Якщо ви прочитаєте основний законопроект № 11079 і альтернативний проект [№ 11079-1](#), автором яких є пані Олена Шуляк, то ви будете в шоці, яка велика різниця між ними. Тому що законопроект, який був поданий першим (це те, що змусило мене внести альтернативний проект) передбачає звільнення вбивць, гвалтівників, педофілів і всіх інших. Слава Богу, це було виправлено і комітет підтримав альтернативний законопроект, але я все-таки хотіла б звернути вашу увагу на мій законопроект, який набагато зменшує можливості для звільнення людей, які є вбивцями.

Законопроектом, який підтримав комітет пані Шуляк, передбачається, що людину можуть звільнити, якщо вона вбила не більше однієї особи. Тобто якщо ти вбив одну людину, то тебе можуть звільнити. Якщо ти вбив маленького хлопчика Кирила Тлявова, тебе можуть звільнити, і все о'кей з цим. Ви знаєте, скільки людей було ув'язнено минулого року за вбивство двох осіб і більше? Дев'яносто сім, а всього в нас більше 2 тисяч людей, яких засуджено за вбивства. Невже ми хочемо дозволити вбивцям виходити на волю і служити в ЗСУ разом з нашими військовими? Я вважаю, що ця норма має бути виключена, і саме це пропонується в моєму законопроекті.

Ще одна важлива норма. У моєму законопроекті передбачено неможливість звільнення за тяжкі та особливо тяжкі корупційні злочини, тому що зараз, повірте, всі судді та інші «приблатненні» просто купуватимуть собі можливість звільнитися таким чином від перебування за ґратами. Тобто все, що робили САП, НАБУ, всі, кого посадили за те, що вони крали мільярди, зараз можуть вийти. До речі, законопроект не передбачає, що вони підуть на передок. Там написано, що будуть якісь окремі спеціальні загони, які ще мають регулюватися Кабміном. Тобто я дуже сподіваюся, що ці люди не виходитимуть і не сидітимуть десь під...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз від комітету виступить Іонушас Сергій Костянтинівич. Після цього відбудуться виступи: два – за, два – проти.

Будь ласка, Сергію Костянтинівичу.

ІОНУШАС С.К. Шановний головуючий, шановні колеги! Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні розглянув основний та альтернативні законопроекти і підтримав прийняття за основу законопроекту № 11079-1.

Цей законопроект, як вірно зазначила автор законопроекту Олена Шуляк, підготовлений разом з Генеральним штабом, Міністерством оборони, з врахуванням позиції Міністерства юстиції. Дійсно, всі промовці кажуть, що як ідея це сприймається, тому ми разом, шановні колеги, зможемо доопрацювати його до другого читання.

Прийняття цього законопроекту дасть можливість мобілізувати людей, які захочуть боронити нашу державу. Досить важливо, що цим законопроектом, на

відміну від інших альтернативних проектів, передбачено, що така можливість буде, по-перше, за умови письмової згоди такої особи, по-друге, за умови, що вона пройде ВЛК, і по-третє, якщо погодиться командир частини, до якої вона буде мобілізована.

Крім того, ми разом з авторами подумали над тим, що буде, якщо певним чином ця особа буде порушувати надалі умови умовно-дострокового звільнення. Законопроектом передбачено спеціальну кримінальну відповідальність. Ми вводим нову норму до Кримінального кодексу, яка передбачає від 5 до 10 років, якщо особа порушуватиме ці вимоги.

Шановні колеги, дійсно, лунає багато думок щодо того, кому ми можемо надати можливість умовно-дострокового звільнення, а кому ні. Я пропоную цю дискусію завершити до другого читання разом з вами, а зараз прошу підтримати законопроект за основу.

Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу фракції і групи записатися на виступи: два – за, два – проти для обговорення цього законопроекту.

Устінова Олександра Юріївна. Будь ласка.

УСТІНОВА О.Ю. Дякую, що дали закінчити пояснення, у чому проблема із законопроектами. Я дуже проситиму вас підтримати мій законопроект [№ 11079-3](#), тому що (прошу звернути вашу увагу ще раз) ми не можемо випускати вбивць. Це ненормально, коли ти маєш вбити дві людини, щоб тебе не випустили. Але якщо ти вбив одну людину, якщо ти вбив дитину, то можеш вийти на волю. Ми не можемо випускати корупціонерів, які крали мільярдами, а тепер хочуть «порешать», вийти на волю і не факт, що опиняться на передовій.

Тому я проситиму вас підтримати мій альтернативний законопроект № 11079-3. Точно не можна підтримувати основний проект, який узагалі не передбачає будь-яких обмежень, окрім, якщо ти не терорист, а таких у нас усього кілька засуджених на всю країну.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Сюмар Вікторії Петрівні, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Добрий день, шановні колеги! Безумовно, фракція «Європейська солідарність» підтримує пошук додаткового мобілізаційного ресурсу. Це сьогодні потрібно країні. Але я хочу довести до вашого відома, що Комітет з питань антикорупційної політики сьогодні ухвалив рішення, що цей законопроект містить корупційні ризики в частині саме можливості уникнути покарання для топкорупціонерів.

Як уже було сказано попередніми доповідачами, дійсно, законопроект фактично не дає можливості уникнути покарання і надає честь служити у лавах Збройних Сил убивцям, засудженим за статеві злочини і за злочини проти державності. Ви знаєте, скільки в нас засуджених за топкорупцію, за важкі та особливо важкі корупційні злочини? Таких людей усього 1 тисяча 200, і вони, справді, можуть зайняти офіцерські посади, якщо мають відповідні показання для цього, можуть стати агентами ГУР, умовно кажучи, і спокійно їздити за кордон, і немає жодних обмежень, де саме вони служитимуть. Це однозначно треба виправляти, тому що фактично це створення отакої шпаринки із знищення всієї антикорупційної реформи. Цього допускати не можна.

Ще один момент. Я хотіла б сказати пані Калмиковій. Пані заміністра, я так розумію, що ви спільно розробляли цей законопроект. У нас найбільше злочинців, засуджених за наркоманію. Подумайте, чи потрібна ця категорія засуджених у лавах Збройних Сил, чи ми створимо більше проблем, ніж вирішимо. Давайте визначимо, кому ми даємо право служити і захищати Україну, серед...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Дирдіну Максиму Євгеновичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ДИРДІН М.Є. Прошу передати слово Костянтину Касаяу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Касай. Будь ласка.

КАСАЙ К.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 149, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Прошу вас підтримати основний законопроект, оскільки до сьогодні існувала дуже складна процедура – через помилування, коли засуджений виявляв бажання воювати за Батьківщину, і вона займала дуже багато часу. Але від початку повномасштабного вторгнення дуже багато дійсно мотивованих засуджених пішли на війну.

Даний законопроект, як зазначили колеги, містить деякі застереження, але думаю, що до другого читання ми їх всі виключимо.

Прошу всіх підтримати цей необхідний законопроект, оскільки мотивованих засуджених дуже багато.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович Мамка, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

Після цього будемо голосувати. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

МАМКА Г.М. Шановні народні депутати, дійсно, у кожному законі демократичної держави йдеться про дуже прості речі – про можливості. Деякі доповідачі говорили про такі складні речі, які, на мою думку, як і в юриспруденції, так і людиною можуть тяжко сприйматися. Наприклад, уявіть собі – уникнути покарання в процесі відбування покарання. Про що я хочу нагадати і на чому акцентувати увагу? На стадії досудового розслідування, на стадії судового розслідування існує інший механізм щодо можливості служити в Збройних Силах України. Даний законопроект стосується лише тих осіб, які вже відбувають покарання не за всі склади злочинів, але ті примусові заходи, які передбачені в тілі проекту, необхідно доопрацьовувати, вкладаючи новий механізм. Наприклад, у законопроекті надаються повноваження Національній гвардії (зверніть увагу) доставити особу до ТЦК. Доставили до ТЦК невідомо кому, і що далі? Цього немає в законопроекті, немає прозорого і зрозумілого для всіх механізму. А якщо ТЦК не прийме або комісія відмовить? Але найголовніше, немає рішення, кому приймати.

Я прошу і керівників комітету, і депутатів, які підтримують законопроект, сказати, про яку кількість осіб ми ведемо мову – двох чи 200...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти місця. Всі виступили. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального, Кримінально-виконавчого кодексів України та інших законів України щодо запровадження інституту умовно-дострокового звільнення осіб від відбування покарання для безпосередньої їх участі у обороні країни, захисті її незалежності та територіальної цілісності» ([№ 11079-1](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

З процедури – спочатку Фролов, потім – Герасимов.
Фролов. Будь ласка.

ФРОЛОВ П.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми зараз переходимо до надзвичайно важливого питання мобілізації, розгляд якого займе тривалий час. Водночас сьогодні на 15 годину 30 хвилин було заплановано засідання дуже важливої Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та

немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України. На жаль, трапилося те, про що ми попереджали ще в січні: у березні цього року кількість внутрішньо переміщених осіб, які отримують допомогу на проживання, зменшилася в чотири рази, її отримують лише 700 тисяч. Ми сьогодні запросили міжнародників на засідання ТСК, де будемо розглядати це важливе питання, щоб захистити права 5 мільйонів переселенців.

Я прошу поставити на голосування пропозицію про надання дозволу проводити засідання нашої ТСК під час пленарного засідання. Відповідно до частини четвертої статті 9 Регламенту Верховної Ради України треба прийняти процедурне рішення парламенту.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Фролова так, як він її озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 289.

Рішення прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, що у вас? Ви також з процедури?

Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги, зараз ми розпочинаємо розгляд надзвичайно важливого законопроекту, який стосується обороноздатності нашої держави. Руслане Олексійовичу, прошу вас поставити на голосування процедурне рішення щодо запрошення журналістів до залу парламенту, щоб ми розглядали цей законопроект публічно, за присутності журналістів, щоб ніхто не міг сховатися від того, які позиції він озвучуватиме в залі.

Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не процедурне рішення, Артуре Володимировичу.

Шановні колеги, керуючись пунктом 15 частини першої статті 27 Регламенту Верховної Ради на вимогу двох депутатських фракцій, які просять оголосити перерву у пленарному засіданні, оголошую перерву на 30 хвилин. Зараз 13 година 55 хвилин, збираємося о 14 годині 25 хвилин і продовжуємо наше засідання.

Лідерів фракцій і груп, керівництво парламенту прошу зібратися у мене.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, перерва завершилася.

Переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку» ([№ 10449](#)). Це друге читання.

Прошу зайняти своє місце на трибуні представника комітету. Федоре Володимировичу, ви стартуєте, так? Ми домовилися іти почергово і так, як завжди робимо, – спочатку поправки, які були відхилені, після цього поправки, які... *(Шум у залі)*.

З процедури? Ми вже розпочали розгляд питання, але слово з процедури надається Артуру Володимировичу.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, все-таки я звертаюся до вас з тим, щоб запросити зараз журналістів до Верховної Ради України, щоб обговорення цього питання відбувалося в присутності журналістів. Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артуре Володимировичу. Ми вже розпочали розгляд цього питання.

Поправка 1. Мазурашу. Наполягає?

Мазурашу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Фракція «Слуга народу», виборчий округ № 203. Представляючи свої поправки, я говоритиму від імені своїх виборців або наших з Володимиром Олександровичем виборців, які нас підтримали на виборах 2019 року. Звертаю увагу ще раз, Руслане Олексійовичу, що все-таки були порушення Регламенту, матеріали було надано не за 10 днів, про це вже говорили і Дмитро Олександрович Разумков, і інші колеги, тому розумієте, що в разі ухвалення цього законопроекту будуть проекти постанов про блокування ухваленого закону, якщо, не дай Боже, він буде ухвалений у такій редакції.

Ця поправка стосується такого. Кажуть, як назвеш човен, так він і попливе. Я пропоную додати до назви закону слова «враховуючи здоровий глузд та реальні перспективи зміцнення обороноздатності, збереження громадян і країни». Прошу підтримати це як знак налаштування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановний колего, ми прийняли Закон України «Про правотворчу діяльність», яким передбачено вимоги до назви і змісту закону. У даному випадку запропонована вами назва не відповідає змісту закону, тому поправку відхилено.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 1 Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Ви почули всі зауваження.

Ставлю поправку 1 на голосування для врахування. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Поправка 2. Мазурашу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Ця поправка також стосується назви законопроекту. Закликаю колег, оскільки ми вже розпочали розгляд такого чутливого законопроекту, такої чутливої законодавчої ініціативи, яка викликала дуже багато негативу в суспільстві щодо деяких запропонованих норм, то давайте будемо чесними. Я вам пропоную проголосувати за назву, яка точно відображає суть цього законопроекту. У поправці пропонується додати до назви закону слова «щодо запровадження окремих норм кріпосного права з метою заганяння на військову службу під час мобілізації громадян, які з різних причин не можуть/хочуть служити/воювати, щоб вони не могли працювати на економіку і зміцнення обороноздатності». Це реально відобразатиме те, що в цій частині пропонується законопроектом, тобто ми хочемо загнати примусом в армію тих, які з різних причин неспроможні захищати Вітчизну, але приносять користь економіці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Як і в попередньому випадку, запропонована паном Мазурашу поправка не відповідає вимогам нормотворчої техніки. Тому комітет її відхилив.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 2 Мазурашу. Вона відхилена комітетом. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 3. Мазурашу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Дякую пану Веніславському за реакцію. Я розумію, що виступаю тут як представник наших з Володимиром Олександровичем виборців округу № 203, і пропоную вам третій варіант назви. Можливо, ця назва більше привабить вас, вона теж реалістична. У поправці пропонується додати до назви закону слова «щодо погіршення соціально-економічної ситуації та обороноздатності під гарною назвою про вирішення окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку».

Це реально відображає те, що запропоновано в цій частині. Треба бути чесними, якщо ми вже взялися за розгляд такого проекту закону, який настільки негативно сприймається значною частиною суспільства. Давайте чесно скажемо, про що він, а не як в інших випадках тишком-нишком щось там проводимо через парламент, коли воно зовсім не відповідає ані назві, ані суті того, що написано в тій чи іншій законодавчій ініціативі.

Пропоную підтримати третій варіант чесної і прямої назви.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3 Мазурашу. Вона відхилена комітетом. Прошу голосувати.

«За» – 25.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 5. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 6. Здебський. Не наполягає.

Поправка 7. Стефанчук. Не наполягає.

Далі, поправка 9. Маслов. Не наполягає.

Поправка 10. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 11. Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні друзі, це перша моя поправка, тому відразу поясню, про що йтиме мова, але спочатку хочу запитати: куди поділися народні депутати? Навіщо ми провели перерву, після якої величезна кількість народних депутатів зникла? Це хіба не важливий законопроект? Уряду немає, хоча ми викликали. Немає ані Головнокомандувача, ані уряду, ані Верховного Головнокомандувача. Більше половини депутатів немає. Це ми так розглядаємо суперважливий законопроект? Ну, я не розумію. Це кардинально неправильно!

Ключовою нормою в цьому законопроекті має бути не батіг, а мотивація. І головна мотивація – це встановлення терміну служби. Я про це сьогодні багато говоритиму. Це дуже важливо! Я прошу вас задуматися над цим, колеги. Це не можна просто відкидати, ігноруючи. Встановити термін служби дуже важливо і для військових, і для тих, кого...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 11. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ця поправка не стосується того, про що говорив пан Гончаренко, тому комітету навіть немає що коментувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 11. Вона відхилена комітетом. Прошу голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 12. Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Я прошу, шановний пане головуючий, надати мені 5 хвилин замість моїх поправок. У мене 51 поправка. Крім того, я проситиму поставити на голосування сім моїх поправок. Номери поправок оголошую: 1630, 1655, 3359, 3367, 3384, 2134, 2152.

Якщо можна, прошу ці поправки поставити на голосування і дати мені 5 хвилин замість усіх моїх поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Іване Івановичу, 5 хвилин. Поки ви говорите, я знайду ці ваші поправки і перевірю, чи вони є. Це всі ваші поправки, ви більше не наполягатимете ставити на голосування. Дякую.

Іван Крулько 5 хвилин. Будь ласка. А я шукаю ваші поправки. Давайте.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Я хотів би насамперед звернутися до українців, які, сподіваюся, бачитимуть у записі засідання Верховної Ради, тому що насправді сесійний зал зараз напівпорожній і жодна поправка не буде проголосована, ми повинні бути чесними самі перед собою. Але водночас хочу сказати, що ми як фракція «Батьківщина» з першого дня російського вторгнення на територію України розуміли, що без проведення мобілізації, без того, щоб українці стали на захист своєї держави, нам не вдасться зберегти незалежність і відстояти територіальну цілісність нашої держави. Тому я хочу, щоб були спростовані будь-які маніпуляції, що фракція «Батьківщина» проти мобілізації. Ми голосували за всі укази Президента, які подавалися до парламенту, і за всі рішення РНБО щодо мобілізації.

В умовах війни мобілізація потрібна і мусить бути. Водночас, розглядаючи цей законопроект, ми маємо розуміти, що мобілізація має бути справедливою. З одного боку, такий закон має бути справедливим стосовно тих наших захисників, які вже більше двох років на передовій, які не мають взагалі жодного дня відпочинку, які практично не мають ротацій. Ми повинні цих людей почути і захистити. З іншого боку, ми мусимо зробити так, щоб майбутній закон про мобілізацію був справедливий стосовно тих українців, які не на передовій, які з різних причин не можуть бути на фронті. Зокрема я вважаю, що мають бути виключені протиправні дії з боку представників ТЦК стосовно українських громадян. Не може бути ситуації, коли українців просто викрадають на вулиці. Мобілізованим має бути гарантована відповідна тривалість та якість підготовки. Ті, хто потрапляє на фронт, повинні розуміти, що вони там мають робити, як їм тримати в руках зброю і яким чином захищати Україну. Так само мають бути передбачені відповідні стимули, фінансові винагороди, соціальні гарантії, страхування життя і здоров'я, безкоштовне лікування, протезування і реабілітація.

Я прошу, щоб сесійний зал дослухався до поправок, які подавала команда «Батьківщини» і особисто Юлія Тимошенко, щодо мотивації тих, які на фронті і тих, які підпишуть контракти, а також щоб ми захистили тих, які отримали поранення і проходять лікування, щоб вони мали необхідне харчування, забезпечення, необхідну кількість ліків і щоб пакети НСЗУ відповідали потребам, які є в поранених військовослужбовців.

До того ж мають бути дотримані права соціально незахищених верств населення та передбачена відстрочка для осіб, які здійснюють постійний догляд за хворими членами сім'ї. Лише в колі родини можна об'єктивно вирішити питання, хто найкраще реалізує права та інтереси людей з інвалідністю. Законопроект до таких людей повинен повернутися. Необхідність доведення відсутності інших працездатних осіб – це абсолютно несправедливо. Ситуація з таким формулюванням дуже проблемна, тому що через вимогу доводити відсутність інших працездатних осіб у сім'ях, у яких є двоє і більше дітей, взагалі ніхто з дітей не отримуватиме відстрочки, адже кожен син для одного з батьків буде іншою працездатною особою. І в результаті особи з інвалідністю залишаться сам на сам із своїми проблемами, що неприпустимо. Тобто родина має визначити, хто саме з її членів може найкраще здійснити догляд за інвалідом. Тому дуже важливо в законопроекті вписати саме право вибору для особи з інвалідністю замість особи, яка здійснюватиме відповідний догляд.

Крім того, законопроект не враховує, що з огляду на конкретні життєві ситуації, наприклад за станом здоров'я, дружина або чоловік можуть бути не в змозі доглядати своїх батьків.

Мобілізація також потребуватиме збільшення видатків, тому має ефективно працювати економіка. Необхідно віднайти додаткові джерела наповнення бюджету, у тому числі перекрити нелегальні схеми на митниці і в податковій, гральному бізнесі, обігу підакцизних товарів.

Я хотів би зазначити, що мобілізація має бути розумною. Ті люди, які сьогодні знаходяться в реальному виробництві і платять податки, кваліфіковані працівники мусять залишатися в тилу і допомагати фронту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка позиція комітету? Будь ласка (*Шум у залі*).

Іване Івановичу, що ви ще хотіли сказати? У вас завершився час? (*Шум у залі*). Іване Івановичу, ну, ми домовилися. Яка пропозиція? Ви хочете виступити з процедури?

КРУЛЬКО І.І. Так, з процедури. Я хотів би оголосити пропозицію. Я прошу зал підтримати поправки, які я попросив поставити на голосування і перелік яких дав головуючому. Ці поправки потрібно врахувати, тому що саме вони стосуються захисту прав інвалідів, соціально незахищених верств населення, дають відповідні стимули для тих людей, які сьогодні знаходяться на фронті і захищають Україну із зброєю в руках.

Прошу підтримати мої поправки, які є критично важливими для цього законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ідемо за тими поправками, які ви назвали.

Поправка 1630. Це ваша поправка, Іване Івановичу. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 1655 теж Івана Івановича Крулька. Так само комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 2134 теж Івана Івановича Крулька. Вона теж комітетом відхилена. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 2152 теж Івана Івановича Крулька. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 3359 теж авторства Крулька. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 3367 авторства Крулька. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Завершальна поправка 3384 Крулька. Більше він не наполягатиме. Прошу голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Іване Івановиче, ваші поправки завершилися.

Наступна поправка 13. В'ятрович. Наполягає? Не наполягає. Дякую.

Поправка 14. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, дайте мені, будь ласка, 5 хвилин замість поправок 14, 31, 37, 52, 64, 76, 87, 109 – усього вісім поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 5 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, поправки стосуються одного важливого питання. У законопроекті про мобілізацію ви встановлюєте жорсткі обмеження, навіть не усвідомлюючи, скільки вам потрібно людей. Я розумію, що в нас бронюють працівників цирку, але погано, коли державу перетворюють на цирк, коли Верховний Головнокомандувач не знає, йому потрібно 100 тисяч чи 500 тисяч. Потім він виходить і починає розповідати, що ми готуємося до контрнаступу, під час якого воювати будемо не людьми, а західною технікою, яку закупимо, тут побудуємо заводи, купимо технології, виготовимо снаряди і будемо проводити контрнаступ.

Ну, у залі є адекватні люди, які розуміють, що це не відбувається за тиждень-два, що заводи треба було будувати протягом двох років повномасштабного вторгнення, а краще до нього, не знищуючи наших і ракетних програм, і багато іншого? Усі розуміють, що станом на сьогодні ми не запустили те, що треба було зробити? Я зараз не хочу казати про цифри і про напрями, а хочу говорити про те, що не зробили, і побачити тих, хто за це відповідатиме. Президент не знайшов часу прийти до Верховної Ради, щоб пояснити свою позицію щодо того, скільки потрібно людей, скільки на це треба грошей, що вони робитимуть, чим воюватимуть, якою технікою, якими набоями, скільки навчатимуться, яка буде ротація, яка демобілізація.

Щодо двох останніх питань він не прийде виступити, тому що дуже легка позиція страуса – сховати голову й у вечірніх зверненнях не казати про те, що буде з демобілізацією. Тишком-нишком зараз перекидатимуть відповідальність на депутатів і на військових, на завтра ви запросили Сирського і всіх інших. Я розумію, їм, дійсно, потрібні люди, але ви не можете навіть для них сформулювати, скільки ви забезпечите за цим законопроектом. Ви для себе не можете цього сказати.

Ваш закон ще не прийнятий, але вже дуже нашкодив державі. Ви демотивували наших захисників, які знають, що в ньому немає ані 24 місяців, ані 36 місяців, ані 48 місяців, ані 12 місяців, ані 18 місяців за бееркою, тобто нічого немає. Ви їм збрехали, тому що чотири місяці розповідали, що в цьому законопроекті буде норма щодо демобілізації. Ви виключили норму щодо ротації, яка була у першому варіанті вашого законопроекту, і теж їм брешете, розповідаючи, що якась норма буде. «Якась» вона у вас уже два роки. І ротація, наскільки мені відомо, передбачена лише для Державної прикордонної служби, яка ефективно це вибудувала. Для всіх інших ротації немає. У вас воюють на фронті ті, які можуть воювати, а які не можуть, займають дуже легку позицію – ви їх відправляєте у Львів, у тиллові підрозділи, у «львівський котел».

Президент щось забуває сказати... (*Шум у залі*). Вам дуже смішно? Колеги, вам буде смішно, коли за цей законопроект проголосують і до вас прийдуть ті, які будуть позбавлені роботи, тому що вона піде в тінь, і ті, які вивели 27,4 мільярда гривень з рахунків, що більше, ніж було на початку повномасштабного вторгнення. Потім будете сміятися і в залі, і поза його межами. Чи ви свої гроші туди заведете, зі своїх рахунків кошти перерахуєте до банків? З яких рахунків

ви будете фінансувати економіку? З яких рахунків наповнюватимете бюджет держави? З яких рахунків платитимете солдатам і офіцерам? Це навіть з грантових і кредитних грошей ви не можете отримати. Якщо ви цього не знаєте, я вам це доповім.

Цим законопроектом ви перекладаєте відповідальність щодо мобілізації на підприємства, які повиводять людей «вчорну» і не буде наповнення бюджету. Щось я більше не чую великого реготу в цьому залі. Не ховайте очі в телефони, бо потім будете ховати перед захисниками, які не отримують зарплати, яких не забезпечують формою та озброєнням. А якщо ви хочете маленькою радянською армією перемогти велику радянську армію, то цього, на жаль, не буде, дива не станеться. Ви всі розповідаєте, що Президент фартовий, але не треба бути фартовим, а треба мати мізки, стратегію і план дій, що ти робитимеш завтра, післязавтра і як зберігатимеш країну, людей і її майбутнє.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте на голосуванні цих поправок?

Увімкніть мікрофон Разумкова, будь ласка, ще раз.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, прошу поставити на голосування лише одну поправку 14.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 14 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 15. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 16. Тимошенко Юлія Володимирівна.

Юліє Володимирівно, ми домовлялися про виступ 15 хвилин і ви знімаєте свої поправки. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, сьогодні розглядається, можливо, найважливіший законопроект нашого життя – як, якими силами, за які ресурси ми будемо захищати власну країну. У цьому залі немає жодної дискусії про те, що без мобілізації війну виграти неможливо, що без сильної армії, яка поповнена мотивованими, патріотичними людьми, неможливо утримати територію, свободу, захистити наших дітей. Дискусії ведуться лише щодо іншого питання – яка мобілізація буде ефективною.

Насправді метою є не прийняття закону про мобілізацію, а якісне, ефективне, сильне військо, яке зможе захистити Україну. Тож чи дасть такий закон про мобілізацію відповідь на ключові питання: чи зможемо ми поповнити нашу армію, зробити її сильною, дієздатною, переможною? Ось про що йде мова.

Саме тому розглядалися два варіанти такого законопроекту. Перший варіант – це мотиваційна, добровільна, правильно організована, правильно

профінансована мобілізація. І коли вперше внесли законопроект на цю тему, то Верховна Рада разом з комітетом повернули його уряду, тому що він був не мотиваційним, а принизливо примусовим для українців, у ньому пропонувалися нищівні норми, які забирали в людей збереження, майно, життя, які гнали інвалідів на війну, які робили речі, не сумісні з нормальним існуванням країни. Тоді парламент, профільний комітет прийняли правильне рішення – направили цей законопроект не просто на доопрацювання, а дали цілий перелік комітетських рішень щодо того, яким цей проект закону треба зробити – саме мотиваційним.

Але, на жаль, через декілька місяців цей законопроект знову повернувся в зал, втратив, по суті, всю частину щодо мотивації і залишився дуже жорсткий, бездумний, безмозкий примус. Сьогодні знову до залу внесено законопроект, який не формує професійної армії. А ми з вами усвідомлюємо, що зараз війна ведеться професійно, що армія мусить бути професійною, що люди, які воюватимуть за Україну, мусять бути на вищому рівні професіоналізму і мотивації. Якщо така армія не буде створена, нам буде дуже важко воювати за Україну.

Саме тому наша команда подала більше 300 пропозицій до цього законопроекту, які міняли його концепцію, робили його дієвим, таким, що дасть нам змогу сформулювати політику, умови і все, що потрібно, щоб наша армія змогла бути найкращою і найсильнішою на європейському континенті. У нас була і ще залишається така можливість.

Що пропонувала наша команда? Насамперед нам потрібно набирати професійних людей, які готові добровільно служити своїй країні. Тому наша перша пропозиція – започаткувати для людей, які підпишуть контракт, щоб на добровільних основах воювати в Збройних Силах України до перемоги, надання відразу ж одноразової допомоги в розмірі 10 тисяч доларів у еквіваленті в гривнях. Це давало б можливість залучати людей, які готові ставати професійними військовими. Скажу вам більше: лише така модель може реально працювати і давати результат.

Говорили про те, як забезпечити це рішення фінансами. Дорогі друзі, таких рішень достатньо велика кількість.

Перше. Нам треба скоротити всі видатки бюджету. Зараз 17 мільярдів знову направляються на будівництво доріг, 2 мільярди – на марафон, безліч грошей – на мету, яку ми навіть не розуміємо. Нам треба скоротити всі видатки державного бюджету і направити на те, щоб можна було мотивувати людей ставати професійними військовими, іти в професійну армію.

Друге. Коли я востаннє була в Брюсселі на великих конгресах, зібраннях, то зустрічалася з одним із єврокомісарів і обговорила питання залучення додаткових фінансових ресурсів, у тому числі за підтримки Європейського Союзу, щоб до армії йшли люди, які хочуть професійно воювати за Україну і відстоювати нашу незалежність, територіальну цілісність, наше життя. Цей єврокомісар сказав, що готовий бути, по суті, тією силою, яка допоможе Україні зібрати такі фінансові ресурси, але додав, що до них не звертається офіційна влада України, щоб це зробити. Це означає, що цей ресурс абсолютно не використаний.

Третя пропозиція нашої команди. Ми пропонували для людей, які 18 місяців і більше перебувають на лінії зіткнення, забезпечити подвійне грошове забезпечення. Якщо зараз це 100 тисяч гривень, то подвоїти його, щоб люди, які безпосередньо майже постійно воюють на передовій, мали мотивацію продовжити вже професійно воювати за Україну. Але ця пропозиція також не була прийнята, і це не правильно, тому що наші військові віддають за нас найдорожче – своє життя, водночас ми не можемо знайти необхідних фінансових ресурсів, щоб їх підтримати. Ця пропозиція «Батьківщини» не була врахована.

Четверта пропозиція – підтримати те, що вніс уряд до цього законопроекту в першому читанні. До речі, тоді це було публічно підтримано Валерієм Залужним. Це пропозиція дати можливість демобілізуватися тим, які 36 місяців відслужили у Збройних Силах України. Я переконана, що Валерій Залужний – фаховий Головнокомандувач, людина, яка дуже добре розуміла ситуацію в армії. Він відстоював цю позицію. Зараз із законопроекту цю норму повністю виключили. Це означає, що людям, які з першого дня війни захищають Україну на передовій, навіть сигналів не дали, що їх жертвна праця, їх жертвна боротьба за Україну оцінена державою. Тобто норму про демобілізацію тих, які провоювали 36 місяців, узагалі викинули, незважаючи на те, що в першому читанні вона була. Її викреслили, повністю викинули, її немає.

Наступна пропозиція. Скажіть, будь ласка, що в нас з ротацією? Ви знаєте, що в першому читанні більш-менш детально була виписана норма щодо ротації, тому що людей, які в тяжких умовах, практично в пеклі бою перебувають більше 60 діб, зобов'язані відправляти на тимчасовий відпочинок. Це ротація, це відпустки. Чому в остаточному варіанті законопроекту про ротацію взагалі нічого не сказано, нічого не визначено? То що ми в такому разі цим законопроектом робимо для людей, які віддають за нас життя? Абсолютно нічого! Навіть такі речі, які обов'язково треба було б врахувати в так званому мотиваційному пакеті цього законопроекту, не враховані. Які саме? Я про них вам скажу.

Перше. Наша команда пропонувала внести до цього законопроекту статтю, якою визначалося, що тяжкопоранені військові мають лікуватися, перебувати на реабілітації стільки, скільки потрібно, щоб повністю відновити здоров'я, до того ж у медзакладах будь-якої форми власності, будь-якого рівня підпорядкування, і все це лікування має здійснюватися в повному обсязі за державний кошт. Вони не врахували цього.

Наступне. Скажіть мені, будь ласка, чому не врахували навіть нашу поправку, у якій пропонувалося харчування поранених військових здійснювати за нормою № 5 на рівні, передбаченому стандартами НАТО? Сьогодні наших поранених військових продовжують харчувати за 39 гривень. Навіть цієї поправки не врахували.

Так само не врахували нашої пропозиції, щоб діти в разі загибелі одного з батьків, коли вже немає батька або мами, мали можливість безкоштовно за державний кошт отримати вищу освіту. Це теж анулювали. Ось як таким законопроектом думають про наших військових. Тому це законопроект не для військових, не для армії!

А з іншого боку, залишили всі репресивні заходи стосовно тих людей, які психологічно, фізично, професійно не здатні воювати з різних причин, або тих, які підтримують економіку України, віддаючи свою працю там, де потрібно Україні, і, безумовно, забезпечуючи податки для держави. Це означатиме, що на каналах телебачення всіх країн світу показуватимуть, як наших чоловіків просто примусом тягнуть до ТЦК, принижуючи таким ставленням і чоловіків, і країну. Навіщо це робити?

Тож у нас була пропозиція виключити увесь репресивний блок. Нічого не мусить там залишатися! Тому що честь, гордість, слава України – це добровільне, але мотивоване служіння Україні в Збройних Силах.

Дорогі друзі, останнє, що я, можливо, хотіла б сказати у своєму виступі. Ви пам'ятаєте, як Президент просив парламент: зробіть справедливу мобілізацію? Справедливу! Це означає, що вимоги щодо мобілізації стосуються і простих, пересічних родин, і депутатів усіх рівнів, і чиновників усіх рівнів, і силовиків усіх рівнів, що ця справедливість потрібна, щоб країна розуміла, що під час війни нашу землю однаково захищають усі! Але в цьому законопроекті, на жаль, залишилися абсолютно всі позиції, які ділять українців на тих, які мусять воювати за Україну, і блатних, які спокійно будуть захищені законом від того, щоб боронити рідну державу. То де справедливість? У цьому законопроекті її немає.

Історичний світовий досвід показує: якщо ненавченого достойним чином майбутнього військового силоміць відправити на фронт, то він не зробить армію сильнішою. Вважаю, що нам потрібен зовсім інший підхід. Саме тому наша команда внесла пропозицію до цього законопроекту, щоб для мобілізованих, які реально прийшли і погодилися воювати за Україну, була професійна, абсолютно чітко організована підготовка впродовж шести місяців. Бо якщо просто взяти людину з вулиці і відправити на фронт, навіть якщо вона готова померти за власну державу, то вона не зможе виконати свою місію служіння Україні. Але норму про шість місяців підготовки теж не враховано.

Тому, дорогі друзі, я хочу зараз закликати Верховну Раду: у нас є шанс проголосувати за поправки, зробити цей законопроект таким, як я щойно намагалася вам розповісти, щоб закон працював, щоб армія була сильною, щоб країна була захищеною, а не таким, який перетворює всіх, по суті, на якийсь безмовний матеріал для того, щоб ганяти по вулицях і по під'їздах.

Дорогі друзі, проголосуйте за правильний...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви просите 1 хвилину замість ще трьох поправок, Юліє Володимирівно?

Дайте ще 1 хвилину, Юлія Володимирівна завершить виступ замість наступних трьох поправок, і не будемо голосувати за 28 поправок.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, я просто хочу завершити виступ за цю 1 хвилину і сказати, що ми ще можемо все виправити, щоб не допустити

стратегічної помилки і не прийняти закону про мобілізацію в такій формі, яка не посилить нашу армію і не дасть можливості повернути якусь гармонію в суспільство.

Ми будемо боротися за кожен поправку, але за законопроект у такій редакції, як зараз пропонується, безумовно, наша команда не голосуватиме.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Володимирівно, за виступ.
Ідемо далі. Поправка 17. Федина. Будь ласка, Софіє Романівно.

ФЕДИНА С.Р. Якщо дозволите, пане Руслане, я прошу 5 хвилин для виступу щодо восьми поправок і за дві поправки проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна. Назвіть номери цих поправок, будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Так, звісно. Поправки 17, 1067.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1067.

ФЕДИНА С.Р. Поправка 2204.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2204.

ФЕДИНА С.Р. Поправка 2904.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2904.

ФЕДИНА С.Р. Поправка 2907.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2907.

ФЕДИНА С.Р. Поправка 3041. Потім прошу поставити її на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3041.

ФЕДИНА С.Р. Поправка 3083, і прошу поставити її на голосування, а також поправка 3132.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3132.

Дві поправки, які ви назвали, я ставитиму на голосування, а зараз надаю 5 хвилин для виступу.

Будь ласка, Софіє Романівно.

ФЕДИНА С.Р. Дякую. Шановне товариство, насправді цей законопроект не про мобілізацію як таку, а можна сказати, про деморалізацію і демотивацію людей, які мали б захищати Українську державу, тому що він був абсолютно некомпетентно поданий урядом України, на який Президент Зеленський зіпхнув відповідальність щодо розмов про мобілізацію. Цей законопроект про те, як репресувати, як примусити, як застрашити людей замість того, щоб говорити, як їх мотивувати, підтримати і дати чіткі та зрозумілі правила.

Відверто кажучи, я не розумію, навіщо такий законопроект про мобілізацію, якщо більшість питань можна було б вирішити підписанням законів, які Президент дозволяє собі по десять місяців не підписувати і не накладати вето, як, зокрема, було із законом щодо зниження мобілізаційного віку з 27 до 25 років. Але так само наш уряд користується можливістю щодо абсолютно безвідповідальних і часто незаконних обмежень прав громадян України, як було з питанням виїзду за кордон та іншими. Якщо вже склалася така ситуація, якщо такі нагальні питання, то давайте врегульовувати це рішеннями уряду і конкретними законами, за які Верховна Рада свого часу проголосувала.

Можна також сказати, що цей законопроект є відверто хамським щодо армії, тому що ті норми, які в ньому вписані, і ті, які з нього виключили (передовсім про демобілізацію після 36 місяців служби, потім після 48 місяців, хоча вони безпосередньо пропонувалися урядом), насправді це зневага до військовослужбовців, які два роки, а багато хто і три, і чотири, і п'ять років поспіль перебувають на передовій і не мають жодної можливості, щоб їх хтось реально замінив, щоб вони могли відпочити, демобілізуватися і трохи видихнути повітря.

Насправді монобільшість дуже добре знає, на яких умовах велася розмова про можливість голосування депутатів з «Європейської солідарності» за цей законопроект. Ще раз наголошу – демобілізація, і щодо цього безпосередньо уряд вносив пропозиції. Але ж ні – ані 36 місяців, ані 48 місяців, ані рішення Ставки, ані 18 місяців чи 24 місяці перебування на нулі за беєрками, виявляється, не підійшли, і військовослужбовців, які чекали на цей законопроект передовсім, щоб знати, коли вони зможуть трохи відпочити, кинули з цим питанням, якщо можна вживати такий неформальний сленг.

Чи є в цьому законопроекті відповіді на питання про відпустки і ротацію? Звичайно, немає, тому що знову надурили. Це мало б бути обговорено і вписано, мали б бути враховані поправки, але кому це потрібно? Нехай хлопці собі воюють і захищають всіх тих, які не хочуть воювати і палець об палець вдарити, щоб допомогти тим, хто на передовій.

Далі. Було обдурено, по суті, щодо захисту місцевого самоврядування і захисту керівників підприємств. Їх хочуть зобов'язати вручати повістки. Тобто людина приходить працювати на робоче місце, а їй директор несе повістку, або мер міста вручає повістку. Перепрошую, але для цього є спеціальні органи комплектування і мають бути спеціальні процедури. А таке враження, що ми будемо використовувати повістки і як покарання, і як спосіб знищення поваги до місцевого самоврядування і до керівників підприємств.

Так само абсолютно не визначено питання щодо дозволу жінкам, зокрема депутаткам, на перетин кордону. Відверто кажучи, тут узагалі все доходить до тотального маразму, коли порушили Конституцію, грубо порушили права людини, не обґрунтовуючи жодним законодавчим актом, а в цьому законопроекті пропонується: давайте ми всіх людей посадимо під колективний замок, дуже часто позбавляючи жінок можливості поїхати до своїх дітей.

Хочу наголосити, що це відповідальність Володимира Зеленського: говорити, комунікувати і представляти проекти про мобілізацію. Він скинув це на Шмигалья, Шмигаль скидає на парламент, але взагалі сьогодні тут мали б бути Президент України, керівництво Міністерства оборони, керівництво уряду, завчасно прокомунікувати з депутатами, з головами фракцій і груп усі ці питання і мати відповіді. А насправді це виглядає як велика маніпуляція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наскільки я зрозумів, з усіх цих поправок ви наполягаєте поставити на голосування поправки 3041 і 3083, усе вірно? Тож я поставлю їх почергово.

Поправка 3041 авторства Софії Федина і колег. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 3083 авторства Софії Федина і колег. Вона комітетом відхилена.

Ставлю на голосування поправку 3083. Прошу голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 18. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 19. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 20. Геращенко.

Ірино Володимирівно, ваші поправки 20, 3767, 3873, 3879, 3970, 4067, 4135, 4255 і 4265, усе вірно? Замість них ви просите надати 7 хвилин для виступу?

Геращенко, 7 хвилин. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, шановні колеги, війна, жорстока агресія російської федерації проти України розпочалася в лютому 2014 року, і завжди в сесійному залі голосування законів про мобілізацію – дуже чутливе і складне питання. З 2014 року тут завжди був Президент України, щоб презентувати ці рішення і пояснити країні, чому є саме такий підхід до мобілізації.

Насправді згідно з Конституцією України мобілізація належить до відповідальності Верховного Головнокомандувача, але ми бачимо, що Президент Зеленський навіть з парламентом спілкується через телемарафон. До речі, працівники телемарафону на відміну від трактористів, шахтарів мають бронь і тому не розповідають правду про мобілізацію. Вони обіцяли пити каву в Криму вже в травні минулого року, а коли треба пояснювати суспільству важкі теми мобілізації, ситуації на фронті, дефіциту зброї, то всі ці позаштатні радники Офісу Президента десь зникають.

«Європейська солідарність» наполягала на тому, щоб Президент Зеленський зустрівся з лідерами фракцій і груп або висловив свою позицію в парламенті щодо мобілізації, і, безумовно, тоді була б висока концентрація і підтримка в залі. Але монобільшість не проголосувала навіть за те, щоб Прем'єр Шмигаль, формальний автор цього законопроекту, щоб уряд були сьогодні в цьому залі. Зверніть увагу, уряду немає в парламенті під час розгляду проекту закону про мобілізацію. Знаєте, зараз тут один плюс: у тиші можна обговорювати поправки, тому що й самі «слуги» розбіглися, у залі присутні хіба що 50 депутатів, яким болить ця тема і які усвідомлюють ризики, що стоять перед країною в контексті мобілізації.

А ризиків дуже багато. Найперше військові запитують у нас про звільнення з військової служби. Ці люди, чоловіки і жінки, герої, які в першу хвилину повномасштабної війни або ще з 2014 року пішли до військкоматів, запитують, коли їм прийде заміна. І в час, коли ми обговорюємо посилення мобілізації, уряд встановлює бронь. Для кого? Для пропагандистського олігархічного телемарафону «Єдині новини», для телеканалу «Рада», який не показує нашу дискусію зараз, її можна побачити в депутатів «Європейської солідарності», бо ми усвідомлюємо, які це ризики. А 170 мільйонів гривень, виділені на телеканал «Рада», ідуть на брехню від радників Офісу Президента про каву в Криму.

Дуже важливо, що наша фракція подала поправки, які стосувалися насамперед справедливих термінів завершення військової служби. Мова йшла про 36 місяців, але це вичищено із законопроекту. Ми говорили, якщо сьогодні війна має оборонний характер, то треба посилити інженерні війська, але це вичищено із законопроекту. Друзі, а хто будуватиме фортифікації? Хто посилюватиме наші інженерні позиції і оборонні рубежі? На це немає відповіді.

З цього законопроекту вичищені інші наші поправки щодо модернізації армії. Вибачте, будь ласка, але людський ресурс країни-агресора російської федерації становить десятки мільйонів того м'яса, яке вони кидають у бій. Ми не можемо змагатися лише солдатами, це несправедливо. Ми повинні забезпечити наших військових, вкладати в них наші інвестиції зброєю, технікою, маємо посилювати наших солдатів дронами. А сьогодні тут немає уряду, і ми не можемо спитати, де 42 мільярди гривень, де 200 мільйонів дронів за минулий рік, якими ми обіцяли забезпечити підрозділи, і мільйон дронів за цей рік?

Ви знаєте, ми з колегами щотижня буваємо на фронті і щотижня пропонуємо «слугам» поїхати разом не в постановочні ВОПи, які показують Зеленському і нам, а в справжні окопи на Сумщині, на Чернігівщині, і подивитися, що відбувається в навчальних центрах. Давайте поїдемо по підрозділах, і ви побачите реальний стан забезпечення дронами, технікою, і усвідомите, що до цих підрозділів не доходять дрони і безпілотники, обіцяні владою. Але, на жаль, Голова Верховної Ради і монобільшість не виконують навіть контролюючих функцій парламенту, щоб тут зараз був уряд і ми могли поставити ці запитання.

Вибачте, сьогодні у суспільстві є величезний запит на справедливість, люди запитують: а депутати можуть воювати чи ні? Саме тому «Європейська

солідарність» ще в 2022 році зареєструвала законопроект [№ 7187](#), у якому пропонується офіційно дозволити народним депутатам України, якщо у них є таке бажання, бути мобілізованими і служити в армії. Ми прийняли цей проект у першому читанні, але зараз його заблоковано. Запитується, чому, якщо мова йде про справедливість?

Дуже багато запитань про бронь для силових структур. Здається, усі ці працівники ДБР, БЕБ, які проходили військові навчання, мають найкраще бути готовими до військової служби. Але що відбувається в цьому законопроекті, друзі? Всі вони отримали стовідсоткову бронь. Уявіть собі, ми знижуємо сьогодні мобілізаційний вік і молоді люди з 25 років йтимуть на фронт, а працівники ДБР, БЕБ, прокурори і всі силові структури, які в лютому 2022 року першими втекли з Києва, мають стовідсоткову бронь. То де тут справедливість? Ми пропонували для силових структур встановити 50 відсотків броні, так само як для держслужби. Хіба це було неправильне рішення? Воно не прийнято комітетом.

Тому, звичайно, було б дуже правильно, щоб цей законопроект, таблицю до якого роздали депутатам лише зараз, за дві години, відправили на повторне друге читання. Аби відбулася зустріч лідерів фракцій з Президентом, Верховним Головнокомандувачем, який єдиний розуміє весь наш стратегічний задум, знає нашу ситуацію на фронті і розуміє, які завдання ставляться щодо мобілізації. Аби тут був уряд, аби ми почули, де дрони, аби ми дізналися, скільки грошей сьогодні виділяється на фортифікацію і чому солдати лопатами риють окопи, де техніка. І на олігархічному каналі «1+1», працівники якого мають бронь, уже про американські кунги нічого не розповідають.

Власне, тому ми вважаємо, що цей законопроект необхідно направити на доопрацювання на повторне друге читання, і тут має бути врахована справедливість. А справедливість – це насамперед звільнення з військової служби тих, хто або з 2014 року, або з перших днів 2022 року на передовій, і має бути ротація...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Можемо йти далі, Ірино Володимирівно?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Ні, ще голосування за ці поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За останні поправки, які ви назвали? Я ще раз повторю номери поправок: 4135, 4255, 4265. Правильно?

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 4135 авторства Геращенко і колег. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 4255 теж авторства Геращенко. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 4265 авторства Геращенко і колег. Вона теж комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 21. Рудик. Не наполягає.

Поправка 22. Безугла. Не наполягає.

Поправка 23. Соломчук. Не наполягає.

Поправка 24. Железняк. Не наполягає.

Поправка 25. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 26. Фріз. Не наполягає.

Поправка 27. Фріз і колеги. Не наполягають.

Поправка 28. Гончаренко.

Олексію Олексійовичу, ваші поправки 28, 38, 49, 61, 73, 84, 93, 99.

Ви просите 5 хвилин для виступу щодо цих поправок. Правильно?

Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Пане Руслане, ще поправки 107 і 117, і замість цього 6 хвилин. Усього 10 поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще поправки 107, 117 – і 6 хвилин.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Якщо можна, відновіть час для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, відновіть час.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні друзі, зараз ми розглядаємо суперважливий, можливо, найважливіший законопроект цієї каденції Верховної Ради. Мова має йти не просто про мобілізацію, не просто про якісь технічні речі, а про принципи, про стратегію, як ми воюємо, чого намагаємося досягти.

Коли я чую, що нам треба зібрати ще 500 тисяч чи 300 тисяч, чи 700 тисяч людей, у мене виникає просте питання: ми що, зібралися воювати з росією кількістю людей? До чого це призведе? Ну, це ж закінчиться фіналом і фіналом поганим. Очевидно, якщо ми зберемо 500 тисяч людей, то вони зберуть 1 мільйон 500 тисяч, ми зберемо 1 мільйон – вони зберуть 3 мільйони. Ну, це реальність, ми не можемо цього не розуміти і не враховувати, а це означає, що нашим завданням є правильний менеджмент головного ресурсу – людського.

Нам партнери дають зброю – погано дають, краще дають, але дають. Людей нам ніхто не дасть, і ми маємо людей зберегти, дбати про них і розуміти, що ця війна може тривати роками. У таких умовах головне питання – збереження людського ресурсу, мотивація, і ми маємо саме на ці питання відповісти таким законом, друзі. Замість цього ми бачимо законопроект, у якому слова про мотивацію немає, півслова про мотивацію немає.

Перше й основне питання – встановлення термінів служби. Це найголовніше, що обов'язково має бути, щоб військові знали, скільки їм служити, щоб їхні родини знали, скільки чекати на чоловіка, на батька, на брата. Ми на це чекаємо, щоб ті, кого, можливо, мобілізують, знали, коли вони повернуться додому, і не лякалися мобілізації, щоб вона не виглядала так, що вхід є, виходу немає або вихід з військової служби лише двоохотим, не дай Боже, або важким трьохсотим. Так не має бути. Рік я б'юся за це.

У березні минулого року я подав законопроект про 18 місяців служби. Ігнорували. Довгий час говорили, уже жінки цих військових виходили на вулиці. Нарешті в кінці грудня минулого року уряд подав законопроект, у якому передбачена норма щодо 36 місяців служби. Задовго, вважаю, має бути менше. Або якщо 36 місяців, то на нулі має рахуватися один день за два, бо є різниця, чи ти воюєш під Авдіївкою, чи під Бахмутом, чи під Ужгородом, чи під Львовом. Ну, це різні речі, правда?

Замість цього уряд відкликає цей законопроект і подає інший, у якому вже пропонується 36 місяців, але далі чекайте на якесь окреме рішення Ставки. Потім Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки міняє рішення Ставки на указ Президента, а в останню мить узагалі прибирає будь-які терміни служби. Будь-які! Ніяких термінів служби сьогодні немає в цьому законопроекті. Це законопроект про безкінечну службу. Це повна неповага до наших військових. Найжахливіше, що можна було зробити, – познущатися, поманити, показати, а потім усе це повністю прибрати. Ну, як так можна? Як можна говорити: «Слава Україні!» – «Героям слава!» – і не демонструвати мінімальної елементарної поваги до військових? Це все про строки служби. Забили на це!

Далі. Гроші, фінансова мотивація людей, «тридцятка». Сьогодні рівно рік, як ми проголосували за повернення «тридцятки» всім військовослужбовцям. Так, не підписали закон, ви прикрилися ганебним проектом постанови Цабаля – і все, ніхто не підписав: спікер не підписав, Президент не підписав, закон не набрав чинності. Кинули і тут, хоча Президент обіцяв, що «тридцятка» буде до кінця війни. Війна не закінчилася – «тридцятка» закінчилася, кинули.

Далі. Пообіцяли, що в цьому законопроекті буде якась мотивація: 10 тисяч усім. Добре, вже не 30 тисяч, ну, хоча б 10 і 70 тисяч тим, хто на нулі, щоб у них сумарно було 200 тисяч, – і це в останню мить вчора ввечері прибрати. І тут кинули! Ну, кинули в усьому – в демобілізації кинули, в грошах кинули.

Ротація. Я пропонував дати можливість визначити законодавчо, що не може підрозділ бути постійно на нулі, це фізично неможливо. Замініть людей, цю роту, цей батальйон, які три місяці були на нулі, на першій лінії, відведіть на другу лінію на підтримку, щоб вони відновилися, відпочили, потім повернуться. І цю мою поправку зарубали!

То що ви взагалі зробити для військових? Відповідь: нічого! Лише для деяких категорій, слава Богу. Ще залишилися інваліди і полонені. Ну, хоча б це не дати вам прибрати. А все інше все прибрати, все вичистили.

То для кого цей законопроект, на що він відповідає, яку створює мотивацію, щоб іти служити? Кого ви обдурюєте, коли говорите: нам не вистачає людей? Що ви цим людям демонструєте? Безкінечну службу без ротації, без поваги і без грошей? Це ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ідемо далі, шановні колеги.

Наступна поправка 29. Славицька. Не наполягає.

Поправка 30. Княжицький просить 3 хвилини для виступу замість своїх поправок. Я називаю номери поправок: 30, 981, 2045, 4089 і 4221. Правильно, пане Микола?

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Княжицького, 3 хвилини.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Ні, пане Голово, я щодо останньої поправки 4221 не виступатиму, а щодо перших трьох прошу дати 3 хвилини для виступу з голосуванням після кожної, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маєте на увазі поправки 30, 981, 2045?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Щодо поправки 30 я не виступатиму, буду виступати щодо поправок 981, 2045 і 4089 по 1 хвилині – і голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То просите: 1 хвилина – голосування, 1 хвилина – голосування?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Щодо поправки 30 ви не виступатимете. Тоді поправка 981, 1 хвилина, і будемо голосувати. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. У мене може бути питання до колеги Веніславського.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Отже, цією поправкою передбачається, що на сільські і міські ради покладається обов'язок забезпечувати прибуття громадян до ТЦК. Раніше вони сприяли, а тепер зобов'язані забезпечувати, хоча очевидно, що вони не військові органи. ТЦК чекатимуть, поки їм це забезпечать місцеві органи влади, а місцеві органи влади не мають таких повноважень. Тому

я й пропонував повернути назад норму щодо сприяння забезпеченню, бо посилання в цьому ж пункті законопроекту на частини третю і п'яту статті 22 Закону «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» немає сенсу, тому що в цих нормах місцеві органи влади взагалі не згадуються. Як це повинно працювати? Буду вдячний за відповідь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за запитання. Треба зауважити, що в чинному Законі «Про оборону України» щодо органів місцевого самоврядування застосована саме формула «забезпечують». Тому комітет прийняв рішення узгодити різну термінологію, щоб не допустити двоякого тлумачення. Це по-перше. По-друге, треба згадати статтю 17 Конституції України, у якій говориться, що захист і оборона держави – це справа усього українського народу, у тому числі органів місцевого самоврядування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 981 авторства Княжицького і колег. Вона комітетом відхилена. Автор наполягає, щоб її врахували.

Ставлю на голосування поправку 981. Прошу голосувати.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 2045. Правильно, пане Микола?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так. Ця поправка передбачає поширення норм щодо мобілізації педагогічних працівників на артистичний склад національних закладів культури. Чому це важливо? Ви пам'ятаєте, усі ми бачили фільм «Щедрик», коли Петлюра вислав хор Кошиця для пропаганди України і для того, щоб вони співали «Щедрик».

Ми зараз забираємо кращих акторок і музикантів національних закладів культури, їх усього 1,5 тисячі чоловік. Коли ви забираєте з національного колективу кращого скрипаля або лідера духової групи, то колектив фактично розвалюється. Вони їдуть за кордон і там залишаються. Це стосувалося 1,5 тисячі найкращих, талановитих українських музикантів, які становлять славу нашої держави.

На жаль, ця поправка комітетом була проігнорована. Вважаю це абсолютно недалекоглядним і неправильним з точки і розвитку культури, і пропаганди наших цінностей в інформаційній війні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2045 авторства Княжицького і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Завершальна поправка 4089. Будь ласка, пане Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Отже, законопроектом пропонується зобов'язати громадян, які виїхали за кордон на постійне або тимчасове місце проживання і у зв'язку з цим зняті з обліку, стати на військовий облік.

Найперше, незрозуміло, в який спосіб це забезпечити, бо є питання, чи підлягають вони українському закону, коли перебувають за кордоном. А якби підлягали, забезпечити це фактично не можна. Ми робимо так, що ця норма призведе до того, що наші громадяни взагалі відмовлятимуться від повернення в Україну. Тобто нормою, яка, очевидно, не діятиме за межами України, ми ризикуємо збільшити демографічну кризу і демографічну проблему, про яку говоримо.

На жаль, багато таких нереальних норм у цьому законопроекті, тому прошу підтримати цю мою поправку просто для того, щоб ми не дурили себе і тих людей за межами України, які хочуть сюди повернутися, щоб вони не приймали громадянства інших країн.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 4089 авторства Княжицького і колег. Вона комітетом відхилена.

Ставлю цю поправку на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Ідемо далі, шановні колеги.

Поправка 32. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 33. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 34. Рудик. Не наполягає.

Поправка 35. Ватрас. Не наполягає.

Поправка 36. Мазурашу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Руслане Олексійовичу, прошу зафіксувати велику кількість поправок, щодо яких я наполягатиму на голосуванні. Це велика кількість, хоча не всі. Також прошу дати мені 5 хвилин для виступу. Я вам продиктую номери поправок, які попрошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки?..

МАЗУРАШУ Г.Г. Багато.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, але бажано побачити перелік. Говоріть, будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Так я вам зараз продиктую номери поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 36, ви оголосили її. Поправка 115.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 115.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 125.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 125.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 132.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 132.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 141.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 141.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 192.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 192.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 193.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 193.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 234.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 234.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 235.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 235.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 248.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 248.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 252.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 252.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 260.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 260.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 268.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 268.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка двісті...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте Мазурашу завершити перелік.

МАЗУРАШУ Г.Г. Ми потім зекономимо на тому час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 268.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправку 268 ви записали. Поправка 281.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 291.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 291.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 305.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 305.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправки 313, 319, 332.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 319.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 332.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправки 332, 354.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 354.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 360.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 360.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 379.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 379.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 383.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 383.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 400.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 400.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 430.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 430.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 461.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 461.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 512.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 512.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 553.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 553.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 571.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 571.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 591.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 591.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 611.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 611.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 673.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 673.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 710.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 710.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 734.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 734.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 770.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 770.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 797.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 797.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 831.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 831.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 840.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 840.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 854.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 854.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 895.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 895.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 914.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 914.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 931.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 931.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 945.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 945.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 971.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 971.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1027.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1027.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1042.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1042.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1049.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1049.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1061.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1061.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1095.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1095.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1108.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То, може, всі?

МАЗУРАШУ Г.Г. Ні-ні, їх у мене дуже багато, Руслане Олексійовичу.
Поправки 1108, 1115.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1115.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1127.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1127.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1152.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1152.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1162.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1162.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1172.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1172.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1192. Отак, бачте. Поправки 1219 і 1286.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1276.

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправка 1286.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я даю вам зараз... Скільки?..

МАЗУРАШУ Г.Г. Поки що 5 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте, будь ласка, Мазурашу 5 хвилин для виступу замість голосування усіх цих поправок. Прошу.

МАЗУРАШУ Г.Г. Ні, ми будемо їх ставити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будемо голосувати усі поправки по порядку?

МАЗУРАШУ Г.Г. Так, підряд (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте Мазурашу спочатку 5 хвилин, а далі ми домовимося. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Дякую за надане слово. Фракція «Слуга народу». Акцентую увагу, що, подаючи поправки до цього законопроекту і відстоюючи їх у залі, я виступаю від імені тих небайдужих громадян, які підтримали на виборах мене як представника команди Зеленського. Я згідний, що нам треба тут, у сесійній залі, робити все можливе для посилення нашої обороноздатності, для підсилення Збройних Сил України. Це зрозуміло, із цим ніхто не сперечається, просто погано, що ми багатьма нормами, які передбачені в цьому проекті закону, насправді робимо прямо протилежне. Наголошую, що ця позиція підтримується і нашими військовослужбовцями, які тримають оборону на передньому краю, на передовій.

Недавно я повернувся із Донеччини, де два дні спілкувався з військовиками від простих військовослужбовців до командирів рот і батальйонів, усі вони в один голос зазначали, що їм неприємно бачити те, що робиться у нас у тилу, коли тецекашники ганяються за громадянами, силоміць їх хапають на вулицях чи в якихось закладах, тягнуть у транспортні засоби і насильно везуть до ТЦК, швидко та оперативно пишуть, що вони нібито придатні, незважаючи на те, що громадяни звертають увагу, що в них є ті чи інші проблеми зі здоров'ям, критичні проблеми. Ні, записують, що придатні. Потім починають возити їх по різних військових підрозділах, пропонуючи... І коли натрапляють на адекватних представників тих підрозділів, які, звісно, не беруть цих насправді непридатних громадян, тому що вони їм там не потрібні, оскільки від насильно загнаних в армію у Збройних Сил України лише проблеми... Це робота на збільшення кількості тих, які самовільно залишають частини, тобто тікають із Збройних Сил України, тих, які здаються в полон, на жаль, тих, які відмовляються виконувати бойові завдання. Цього нам в армії не потрібно, це треба розуміти, ми ж дорослі люди. Нам треба працювати на посилення армії, а не на створення нових проблем, на які ми як влада, як держава витрачаємо ресурси, яких так критично не вистачає сьогодні. Відомо, що нам партнери не дають ресурсів, грошей на армію, на фінансування сектору безпеки і оборони. Не дають. Нам потрібно самим заробляти. Майже всі кошти, усі надходження до державного бюджету ми спрямовуємо на армію. Нам треба робити все для того, щоб економіка не так сильно падала, щоб люди могли працювати, а не ховатися і тікати від дурногоголівих тецекашників. Ви розумієте це чи ні?

Друзі, я вас прошу задуматися, тому що цими запропонованими нормами, про що зазначив уже попередній промовець, фактично усунуто всю мотивуючу частину, а залишено лише засоби для пригнічення людської гідності, щоб зробити з людей, які насправді хочуть допомогти армії захистити країну, стати сильнішими, тримати удар від агресора, порушників лише тому, що вони з різних причин не спроможні реально виконувати цей почесний героїчний обов'язок – захист Вітчизни. Нам треба робити все для того, щоб реально допомогти армії та країні в цій ситуації, а не, навпаки, заважати армії виконувати обов'язки, тому що вони займаються тими есзечесниками (і не лише армія, до речі, а й Державне бюро розслідувань та інші структури), тими, хто відмовляється виконувати накази. Це не те, що нам потрібно робити, будь ласка, почуйте! Нам треба достукатися до тих, які реально ще спроможні... Такі громадяни є, просто необхідно вмикати механізми мотивації, а не ганятися за ними, бо це пригнічує. Свободолюбивий український народ це не сприйме ніколи, зрозумійте, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз починаємо всі їх ставити на голосування, правильно я розумію, Георгію Георгійовичу? Тоді я буду...

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 36 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 115 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 125 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 32.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 132 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 141 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 192 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 193 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 234 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 32.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 235 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 248 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 252 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 260 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 268 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 281 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 291 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Георгію Георгійовичу, може... Ми бачимо, що потенціалу немає, давайте... Ви хочете протестувати електронну систему для голосування. Добре.

Ставлю на голосування поправку 301. Прошу голосувати. Стоп! Перепрошую, поправка 305.

Ставлю на голосування поправку 305 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 313 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Усі ці поправки комітетом відхилені, щоб я вже не повторював. Прошу голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 319 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 332 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 354 теж авторства Мазурашу. Комітетом вона також відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 360 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 379 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 383 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 400 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 430 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 461 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 512 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 553 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 25.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 571 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 591 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 611 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 673 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 710... (*Шум у залі*). Чия?.. Зараз я знайду. Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати (*Шум у залі*). Одну секунду. Давайте ми це пройдемо. Людина виступила 5 хвилин щодо всіх поправок.

Ставлю на голосування поправку 710. Вона авторства Мазурашу, так? Ледве не збився. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 734 Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 770 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 797, яка відхилена комітетом, авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Георгію Георгійовичу, я ще раз до вас звертаюся: може, все-таки ми... (*Шум у залі*). А, ви тренуєте, так?.. Я почув вас. Добре, Георгію Георгійовичу.

Ставлю на голосування поправку 831 Мазурашу. Вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 840 Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

На жаль.

Ставлю на голосування поправку 854 авторства Мазурашу. Вона чомусь теж відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 895 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 914 Мазурашу. Вона відхилена.
Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 931 Мазурашу. Вона відхилена. Прошу
голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 945 Мазурашу. Комітетом вона відхилена.
Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 971 Мазурашу. Комітетом вона теж
чомусь відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1027 авторства Мазурашу.
Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Ще небагато, ще трошки, десь 10-12 поправок, але тут найцікавіші, тут
самий сік.

Ставлю на голосування поправку 1042 Мазурашу. Комітетом вона
відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1049 авторства Мазурашу.
Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1061 теж авторства Мазурашу. Комітетом
вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1095 авторства Мазурашу.
Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1108 авторства Мазурашу. Комітетом
вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1115 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1127 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1152 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1162 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1172 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1192 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1219 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

І завершальна в цьому сеті поправка 1286 авторства Мазурашу. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати (*Шум у залі*).

Секунду. Треба спочатку, так? Поправка 1286 Мазурашу. Чому ви мене збиваєте? Просто так.

Ставлю на голосування поправку 1286 авторства Мазурашу. Прошу голосувати.

«За» – 25.

Рішення не прийнято.

Ідемо далі, шановні колеги. Поправка 39. Крейденко. Не наполягає. Крейденко не буде наполягати? Не буде.

Поправка 40. Демченко. Будь ласка, Сергію.

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Пане Голово, у мене пропозиція: дайте мені 3 хвилини для виступу щодо поправок 40, 45, 57, 69, 91, 118.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якби я ще встиг записати.

ДЕМЧЕНКО С.О. Шість поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз назвіть номери поправок.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправки 40, 45.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 45.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 57.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 57.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 69.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 69.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 91.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 91.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 118.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 118.

Виступ 3 хвилини і без голосування поправок, так? Обнулiть час.

Будь ласка, пане Сергію.

ДЕМЧЕНКО С.О. Так, 3 хвилини для виступу щодо цих поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О. Дякую. Колеги! Питання щодо бажання авторів законопроекту запровадити заходи впливу на наших громадян. Серед таких заходів впливу, як вам відомо, у цьому законопроекті залишилися норми про обмеження права користування автомобілем, права керування автомобілем, і обмеження консульських послуг. Обидві норми щодо обмеження повністю розкритиковані Головним юридичним управлінням, а до цього Головним

науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України. В обґрунтуваннях дуже багато посилянь на порушення тих чи інших норм, зокрема, міжнародного права, Конституції України, насамперед статей 22 і 24, тощо. Головним науково-експертним управлінням та Головним юридичним управлінням зазначено, що відповідні пропозиції не відповідають критеріям визначеності та якості, є питання наявності дискримінації у разі голосування цих норм у цьому законопроекті і так далі. Ну, і як вишенька на торті, як кажуть, – порушення Віденської конвенції про консульські зносини. Я не знаю, як відреагує міжнародне суспільство, але те, що ми із вами просто «втираємо ноги» об міжнародні норми права, які існують... Напевно має бути реагування з боку відповідних демократичних структур, які, зокрема, нині є нашими партнерами, більше ніж навіть за порушення нами Конституції України, до чого, на жаль, ми вже звикли.

Запропонованими мною поправками повністю виключаються норми про відповідні заходи впливу, оскільки, крім того, що вони є недолугі з юридичної точки зору, вони є недолугими з політичної точки зору. На жаль, ми не рахуємо більш ніж на один крок вперед. Якщо б ми рахували хоча б на два кроки вперед, то розуміли, який надалі резонанс викличе це в суспільстві і скільки втратимо для нашої країни, застосовуючи ці заходи впливу.

До того ж застосування цих заходів впливу, зокрема обмеження права користування транспортним засобом, взагалі не буде діяти, оскільки, наприклад, не можна буде визначити те, чи користується особа цим правом, якщо вона їхатиме чужим автомобілем. Для цього потрібно буде якось випадково зупинити цей чужий автомобіль.

Я назвав номери поправок, пане Голово, є й інші мої поправки до цього законопроекту, прошу їх поставити на голосування, коли в залі буде більше ніж майже 80 народних депутатів, які зараз присутні, тобто коли в залі буде достатня кількість...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми йдемо почергово, тому ці поправки поки що не ставимо на голосування. Я правильно розумію, пане Сергію? Я попросив вас із цього почати, то ставимо чи ні? *(Шум у залі)*.

Дивіться, такої пропозиції не було.

Тоді я ставлю поправки, про які ви говорили, на голосування.

Ставлю на голосування поправку 40 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 45 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 57 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 69 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 91 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування завершальну поправку 118 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Ідемо далі. Наступна поправка 41. Бабій. Не наполягає.

Поправка 42. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 43. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 44. Рудик. Не наполягає.

Поправка 46. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 47. Фріз. Не наполягає.

Поправка 48. Климпуш-Цинцадзе. Будь ласка, Іванно Орестівно.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую. Замість голосування моїх 12 поправок я просила б дати мені 6 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки одразу скажіть, будь ласка, номери поправок.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Озвучую: поправки 48, 1055, 1170, 1212, 1249, 1279, 1313, 3382, 3420, 3488, 3829 і 3849, три останні проситиму поставити на голосування. І прошу 6 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 6 хвилин Іванні Орестівні.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Шановні колеги, ми тут є свідками масштабної операції самоусунення Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України від виконання своїх повноважень і реальних прямих обов'язків. Нам з вами, на жаль, не зрозуміла реальна позиція Президента України стосовно деталей законопроекту, який ми зараз розглядаємо. Законопроект справді критично важливий для Української держави, українського війська та українського суспільства.

Мені прикро констатувати, що Верховна Рада України дев'ятого скликання навіть не спромоглася запросити на розгляд цього законопроекту Прем'єр-міністра України і міністра оборони України, не кажучи вже про те, що вона не запросила сюди і журналістів. Мені здається, що Верховна Рада в такий спосіб просто продовжує забивати цвяхи у свою труну суб'єктності і остаточно знищує баланс влад в Україні.

Ми маємо надважливий законопроект і знаємо, що в першому варіанті він був відхилений, повернений на доопрацювання Кабінету Міністрів України, а після того отримано новий проект закону. Комітет із залученням народних депутатів України реально працював над поправками, над вдосконаленням мотиваційної частини і тієї частини, яка стосувалася завершення військової служби під час воєнного стану, а також намагався відповісти цим законопроектом на запит українського суспільства про справедливу, прозору, зрозумілу, чітку мобілізацію та можливість завершення військової служби під час воєнного стану для тих наших захисників, які нині її проходять. Шкода, що усі ці речі, усі ці напрацювання знищені протягом останніх двох днів вказівками з Офісу Президента України, які, на жаль, виконує ця Верховна Рада України.

І тому законопроект, який ми зараз розглядаємо, незважаючи на попередні домовленості, не відповідає на найболючіші питання, які нам насамперед ставлять наші захисники. А найболючіше питання наших захисників (та кількість дзвінків, есемесок, на які ми всі змушені відповідати) стосується того, коли і в який спосіб вони зможуть, тримаючи над всіма нами небо, завершити військову службу під час воєнного стану. На це питання цей законопроект жодної відповіді не дає попри те, що оригінально така норма містилася в ньому, навіть подана Кабінетом Міністрів України.

Не відповідає цей законопроект і на питання ротацій між передовою і тилловими підрозділами. На жаль, він не тільки бетонує можливість для всіх правоохоронних органів бронювати своїх співробітників, а і розширює перелік цих правоохоронних органів і різних підрозділів. Наприклад, те ж Міністерство внутрішніх справ України, якісь там експерти міністерства обов'язково мають бути заброньовані чомусь поряд із нашими дипломатами. Це розширення кола тих, хто сьогодні реально міг би досить легко і швидко бути підготовленим для проходження служби для захисту батьківщини та замінені на інших фахівців, яких могли б залучити з інших служб. Але цим законопроектом цього не пропонується.

На жаль, ним повністю знищується мотиваційна система та мотиваційні заохочення для наших захисників, знову-таки обіцяні, погоджені, проговорені між головами фракцій і груп та комітетом. Обіцяли 10 тисяч гривень доплати кожному захиснику, обіцяли 70 тисяч гривень доплати щомісяця тим, хто виконує завдання безпосередньо на нулі, але все це на сьогодні виключено з цього законопроекту.

Цим законопроектом пропонується демотивувати українські Збройні Сили замість того, щоб уможливити усвідомлення нашим суспільством того, як саме ми спільно будемо далі ефективно захищати нашу країну і як саме будемо дякувати нашим захисникам за втримання позицій до цього часу.

До того ж цей законопроект, на жаль, не відповідає ще на одне питання, хоча ми пропонували внести до нього пропозиції і змінити абсолютно незаконну, неконституційну, неправову постанову Кабінету Міністрів України і рішення Ради національної безпеки і оборони України щодо обмежень виїзду за кордон жінок-депутаток різних рівнів.

Отже, такі підходи, які є на сьогодні в законопроекті, не дозволяють, насправді, підтримувати цю криву законодавчу пропозицію, яка не вирішує питання мобілізації українців для захисту держави.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іванно Орестівно, я ставлю почергово на голосування поправки 3488, 3829 і 3849. Усе вірно?

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 3488 авторства Климпуш-Цинцадзе і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3829 авторства Климпуш-Цинцадзе і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування завершальну поправку 3849 авторства Іванни Орестівни і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Ідемо далі, шановні колеги. Наступна поправка 50. Славицька. Ви не наполягаєте більше на своїх поправках? Ні. Славицька не наполягає на своїх поправках взагалі.

Поправка 51. В'ятрович. Ви сказали, що декілька поправок хочете обговорити. Назвіть, будь ласка, номери поправок.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Пане Голово, дайте мені зараз 6 хвилин для виступу, а поправки, які я прошу поставити на голосування, такі: 1206, 1983, 3799 і 3837.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас поправок менше, ніж цифр...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Ні-ні, тільки чотири поправки на голосування і 6 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість усіх своїх поправок.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, поправки 1206, 1983, 3799.

В'ЯТРОВИЧ В.М. І поправка 3837.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3837.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Замість голосування кількох десятків моїх поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість усіх ваших поправок – виступ і голосуємо ці останні чотири?

В'ЯТРОВИЧ В.М. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обнулите час і дайте 6 хвилин.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановні колеги, ми вже декілька місяців чуємо в цьому залі про те, що законопроект про мобілізацію – один, напевно, з найважливіших, який буде ухвалюватися в цьому парламенті. Дуже прикро, що зараз його обговорення відбувається в присутності кількох десятків народних депутатів. Ми говорили про те, що цей законопроект надзвичайно важливий і справді присвятили йому достатньо багато уваги. На майданчику комітету протягом кількох місяців відбувалися цікаві і жваві дискусії щодо тих чи інших положень законопроекту, нам вдавалося навіть досягнути того, що окремі поправки були підтримані більшістю в комітеті. Раптом наприкінці минулого тижня абсолютна більшість цих поправок, які навіть були підтримані комітетом, на жаль, обнулилися.

Законопроект, який ми сьогодні розглядаємо, насправді дуже мало відрізняється від первісного варіанта, що був поданий урядом. Чесно кажучи, я не розумію, на що ми витратили три місяці, якщо цей законопроект аж настільки важливий і терміновий. У такому вигляді законопроект можна було ухвалювати ще, напевно, у січні, на початку цього року, притому, що тоді він містив і деякі норми кращі, ніж ті, що є зараз.

Я зосереджуся на кількох важливих для мене темах, на тих поправках, частина з яких була підтримана комітетом, але зараз знову відхилена. Перша з цих тем – рекрутинг. Рекрутинг дає можливість підрозділу отримати фахівця, який потрібен цьому підрозділу, а не того, якого йому дадуть, а людині дає можливість обрати ту посаду і частину, де вона хотіла б служити. Рекрутинг створює здорову конкуренцію між частинами і, що важливо, дозволяє прикрити значну кількість від загальної потреби людей у війську, полегшуючи завдання мобілізації.

Поправка 1206 була врахована комітетом, але потім під тиском тих, хто не може звільнитися від «совєтської» звички «держать и не пуцать», її переполовинили і, на жаль, вихолостили. Поправкою гарантується, що людину точно відправлять у той підрозділ, де вона хотіла б рекрутуватися. Нєрозуміння важливості цієї базової гарантії посадовцями Міністерства оборони України та багатьма членами комітету, вперте намагання далі будувати маленьку «совєтську» армію замість української призведуть до нездатності перемогти велику «совєтську» армію, якою є росія, і це може нам коштувати дуже дорого. Тому я вважаю цю поправку важливою.

Інша важлива тема і поправка 1983. Ми надаємо відстрочку від мобілізації студентам, щоб вони могли здобути освіту і фах. Це дуже правильно. Але студенти навіть найвідсталіших українських вишів відстрочку отримують, а українці, які навчаються в кращих університетах, наприклад, Європи, її не отримують. Це абсурд. Поправкою, про яку я говорю, пропонується усунути цю дискримінацію і надати відстрочку студентам, які здобувають освіту за денною формою навчання в університетах США, Канади і Західної Європи.

Комітет знову-таки в моїй присутності її підтримав, однак тепер у таблиці ця поправка чомусь відхилена. А студенти, які навчаються в Європі, Америці, замість відстрочки матимуть по суті звинувачення в ухилянстві. Я впевнений, що це безвідповідальна і безглузда політика, що зменшує шанси на повернення в Україну людей з якісною західною освітою і поглиблює їх відчуження від батьківщини, тобто тих людей, які нам будуть дуже потрібні для відбудови країни.

Наступна тема і наступна поправка 3799. Перекоаний, що спроби використати заборону консульського обслуговування як інструменту покращення військового обліку матимуть виключно негативні наслідки: підрив довіри громадян України за кордоном до власної держави, зниження рівня залученості українців за кордоном до суспільних дій на захист інтересів України і, як наслідок, зниження рівня міжнародної підтримки України. Ми бачимо це вже зараз. Нам треба мобілізувати всіх українців по всьому світу на підтримку України.

Більше людей з часом відмовляться від українського громадянства і отримують громадянство іноземних держав, які за цих людей борються, на відміну від України, яка не хоче боротися за них, крім того, хоче відмежуватися від них, що є категорично неправильно. Це так само стосується українців за кордоном.

Поправка 3837. Паспорт є документом, що посвідчує громадянство і має видаватися всім громадянам України. Заборона видачі паспортів українцям, що живуть за кордоном, є неприйнятною для нормальної демократичної держави, яку ми ніби будуємо і хочемо інтегрувати до Європейського Союзу. Ця заборона вдарить насамперед по українцях, які вже багато років живуть за кордоном, а також по молодих людях, які дітьми виїхали, рятуючись від війни, і хочуть отримати свій перший український паспорт у 18 років. Блокуючи видачу паспортів громадянам, Українська держава підштовхне багатьох із них не

повертатися на батьківщину і отримати громадянство іноземної держави. Знову-таки це чисте шкідництво, що лише підірве підтримку України за кордоном, а також посилить економічну та демографічну катастрофу і, що важливо, жодним чином не допоможе додатково мобілізувати людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Як я розумію, чотири поправки ми ставимо на врахування.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 1206 авторства В'ятровича і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1983 авторства В'ятровича і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати (*Шум у залі*).

А вже все, він же виступив.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Я не зрозумів, ви ж виступили, і я ставлю поправки почергово на голосування.

Ставлю на голосування наступну поправку 3799 теж авторства В'ятровича і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування завершальну поправку 3837 авторства В'ятровича і колег. Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 53. Бабій. Наполягає? Не наполягає.

Наступна поправка 54. Криворучкіна. Не наполягає і наполягати не буде. Правильно?

Поправка 55. Осадчук. Не наполягає.

Так, далі. Поправка 56. Рудик. Не наполягає.

Поправка 58. Крейденко. Не наполягає і наполягати не буде.

Поправка 59. Фріз. Не наполягає.

Поправка 60. Фріз. Не наполягає.

Поправка 62. Славицька. Не наполягає.

Поправка 63. В'ятрович. Виступив уже. Не наполягає.

Поправка 65. Бабій. Не наполягає.

Поправка 66. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 67. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 68. Рудик. Не наполягає.

Поправка 70. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 71. Фріз. Не наполягає.

Поправка 72. Фріз. Не наполягає.
Поправка 74. Славицька. Не наполягає.
Поправка 75. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 77. Бабій. Не наполягає.
Поправка 78. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 79. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 80. Рудик. Не наполягає.
Поправка 81. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 82. Фріз. Не наполягає.
Поправка 83. Фріз. Не наполягає.
Поправка 85. Славицька. Не наполягає.
Поправка 86. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 88. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 89. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 90. Рудик. Не наполягає.
Поправка 92. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 94. Бабій. Не наполягає.
Поправка 95. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 96. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 97. Рудик. Не наполягає.
Поправка 98. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 99. Гончаренко. Не наполягає. Поправка 99, так. А, ми ж
пройшли, перепрошую. Дякую вам.
Поправка 100. Бабій. Не наполягає.
Поправка 101. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 102. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 103. Рудик. Не наполягає.
Поправка 104. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 105. Фріз. Не наполягає.
Поправка 106. Фріз. Не наполягає.
Поправка 108. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 110. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 111. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 112. Рудик. Не наполягає.
Поправка 113. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 114. Мазурашу. Уже виступив.
Поправка 116. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 119. Бабій. Не наполягає.
Поправка 120. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 121. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 122. Рудик. Не наполягає.
Поправка 123. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 124. Секунду, далі буде виступ Разумкова 7 хвилин замість голосування поправок 124, 194, 209, 215, 222, 226, 236, 242, 254, 261, 269, 282, 292, 306, 314 і 320. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, перефразовуючи великого класика сучасності, український народ не буде вашим опонентом, він буде вашим вироком після того, як ви проголосуєте за цей законопроект. Життя українців це не шахівниця, це не шашки або гра «Чапаєв», це життя людей, життя кожного громадянина нашої держави, хто захищає на полі бою, хто забезпечує економічний фронт у тилу, хто вчить ваших дітей, хто лікує вас і ваших батьків, усіх тих, хто працює на перемогу, а не на власну кишеню і власне політичне майбутнє, яке ще будують з осені 2022 року, думаючи про вибори, а не про майбутнє країни. Там у нас не було засідання, тому що багатьох представників монобільшості, яких, на жаль, я сьогодні не бачу в залі, правда, на жаль, тому що варто було б послухати нормальні поправки представників різних груп і фракцій, зокрема фракції «Слуга народу». Ви не зібралися на засідання, але поїхали інспектувати, перевіряти фронт. А скажіть, будь ласка, ви можете після цього голосування поїхати і подивитися в очі тим хлопцям і дівчатам, до яких ви їздили 6-8 березня? Нормально будете почуватися після того, як з цього законопроекту виключили норми про демобілізацію і ротацію? Причому було 36 місяців – це абсолютно ні про що, за рішенням Ставки Верховного Головнокомандувача, це була профанація. А коли ви говорите про те, щоб взагалі виключити положення про 36 місяців, забрати можливість побачити рідних і близьких, це означає для військовиків, що додому можна повернутися виключно «двохсотими», про що вони писали мені вчора, думаю, що і багатьом із вас. Це страшно, це страшно в цій мирній залі, а врахуйте, як це страшно на полі бою.

Ви виключили норму про ротацію через шість місяців, яку пропонувала наша команда об'єднання «Розумна політика» та інші фракції і групи. Ви тут... Бачите, багато хто стомився, у залі майже нікого немає, а деяким нецікаво... (*Шум у залі*). Багатьом, шановні колеги. Я вдячний усім тим, хто сьогодні тут і голосує за поправки. Думаю, що люди побачать по прізвищах і по обличчях кого немає. Вважаю, що багатьох із них ми не побачимо в наступному скликанні. І слава Богу, що не побачимо. Але я повертаюся до ротації.

Півроку навіть у цій залі – це робота, ну, для багатьох, хто ходить на роботу, а не їздить на Мальдіви. А на фронті це абсолютно інше життя, там день за три, за п'ять, за 25. І ви виключаєте норму про ротацію через шість місяців? Тим, хто це зробив, має бути просто соромно.

Я пам'ятаю, що керівництво монобільшості розповідало: якщо не буде допомоги, то будемо воювати людьми. Це гарно на словах, але за цими словами стоять люди, їх життя, життя їх близьких, рідних і їхнє майбутнє.

Ви цим законопроектом знищуєте економіку. Ви змушуєте бізнес забезпечувати мобілізацію. По-перше, це не їх справа, а по-друге, ви заганяєте їх у тінь. Я вже багато говорив, що ви зробили все для того, щоб вдарити по українській фінансовій системі, коли вивели з неї 27,4 мільярда гривень, більше, ніж на початку повномасштабного вторгнення.

Ви знищуєте органи місцевого самоврядування, коли перекладаєте на них відповідальність за мобілізацію. Це де таке написано? Розженіть тоді «к чертовой матери» ТЦК і хай цим займається мерія, хоча б гроші зекономите. Ні, ви їм навіть гроші на це не даєте. І коли ми пропонували поправки, їх також не підтримували.

Керівництво парламенту розповідало, що дуже багато спаму і вказувало, зокрема, на нашу команду «Розумна політика». Ну, якщо 178 поправок із 4268 – це багато і спам, добре, але я хотів би нагадати, що саме наших поправок, представників об'єднання «Розумна політика», врахували найбільше на засіданні комітету і подякувати комітету за ту роботу, яку вони здійснили. Насправді це була робота над законопроектом. Потім це поламав, як завжди, Офіс Президента, але це вже інша сторона медалі.

Завдяки нашим поправкам родини загиблих забезпечені 15 мільйонами гривень на рівні закону, щоб потім Кабінет Міністрів України їх не забрав. Завдяки нашим поправкам наші захисники забезпечені справедливим стажем – місяць за три, те, що забрали з початку повномасштабного вторгнення, тому що, коли було АТО і ООС ця норма діяла. Завдяки нашим поправкам ТЦК буде змушений показувати обличчя і документи, хто це взагалі такі: чи військовики, чи незрозуміло хто і чому ховаються в цивільних містах під балаклавами. Це наші поправки. І це справедливо.

І завдяки нашим поправкам знайшли те – дякую всім колегам у парламенті, які до цього долучилися, – що була норма, яка дозволяла мобілізувати 18-річних. На щастя, знайшли, порушили питання, потім Президент України виступив, що треба читати. Правда, треба читати, і погано, що Офіс Президента читати не вмів. Було 18 років і саме тому комітет прийняв відповідні поправки і відтермінував до 25 років. Саме в такій роботі має бути парламент, а не просто тиснути зелені кнопки, тому що сказав Офіс.

Знаєте, коли Президент України говорить про 31 тисячу, я дуже хочу вірити, що він розуміє цифри і не збрехав, але давайте згадаємо всіх тих, хто віддав своє життя за Україну, і тих, кого пам'ятає Президент, і тих, про кого він забув.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ідемо далі, шановні колеги. Наступна поправка 126. Шпак. Будь ласка.

ШПАК Л.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 194, Черкаська область, політична партія «Слуга народу»). Який законопроект про мобілізацію має ухвалити Верховна Рада? Насамперед такий, що повністю відповідає Конституції України та чинному законодавству.

Тож про що поправка 126? Провадження у справах за зверненням територіального центру комплектування та соціальної підтримки при здійсненні ним визначених законом повноважень здійснюються одноосібно. Є пропозиція, що на підставі відповідної заяви, попередньо погодженої з територіальним

органом внутрішніх справ, тобто підставою внесення такої заяви має бути конкретне порушення громадянином України свого обов'язку. Цей факт має належним чином фіксуватися працівниками правоохоронних органів та за вказаним фактом громадянин має надавати пояснення або заперечення, тобто це не має бути одностороннім.

Чому на сьогодні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 126 авторства Шпак і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Поправка 127. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 128. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 129. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 130. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 131. Рудик. Не наполягає.

Поправка 133. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 134. Славицька. Не наполягає.

Поправка 135. Батенко. Не наполягає.

Поправка 136. Стефанчук. Не наполягає.

Поправка 137. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 138. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 139. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 140. Рудик. Не наполягає.

Поправка 142. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 143. Славицька. Не наполягає.

Поправка 144. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 145. Ар'єв (*Шум у залі*).

Хто? Грищенко. На жаль, тільки Грищенко. До Івченка ми ще дійдемо.

Поправка 145. Ар'єв. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Я хотів би попросити замість голосування всіх моїх поправок дати мені 8 хвилин для виступу і потім поставити на голосування три поправки: 643, 1654 і 2174. Замість голосування тих поправок, де я є єдиним автором, дати 8 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скільки таких поправок, де ви є єдиним автором?

АР'ЄВ В.І. Це 31 поправка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість голосування 31 поправки, будь ласка, надайте час Ар'єву. І три поправки: 643, 1654 і 2174 ми поставимо на голосування. Обнулiть час. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І. Дякую. Пунктом 20 частини першої статті 106 Конституції України чітко передбачено, хто є відповідальним за прийняття рішення про загальну або часткову мобілізацію. Це Президент України. І сьогодні, коли розглядається проект закону, від прийняття якого залежатиме доля абсолютної більшості громадян України, який торкатиметься майже кожної української родини, Президента України немає. Натомість він хоче перекласти всю відповідальність за ухвалення цього законопроекту на Верховну Раду, так само як і уряд, представники якого сьогодні не з'явилися, як і відсутність журналістів і прямої трансляції, щоб люди не побачили, що тут відбувається.

А відбувається тут все дуже просто. У цьому залі десь від сили, якщо рота набереться, то буде добре. Але якщо ми подивимося, наприклад, на ряди, де мали б бути члени колишньої промосковської партії «Опозиційна платформа – За життя», то вони взагалі порожні. Їм абсолютно нецікаво, що буде відбуватися із мобілізацією.

Дискусія зараз повинна бути дуже серйозна, оскільки питання, які ставлять перед нами час і суспільство, вимагають від нас не просто банального кнопкодавства, коли щось «проквали» у телефонну слухавку з Офісу Президента, а саме серйозної дискусії. А замість серйозної дискусії нам що пропонують? Ви або голосуєте за те, що вам лягнули з Кабінету Міністрів і на чому тиснуть з Офісу Президента, або можете собі поговорити і все. Але ця розмова залишиться потім для того, щоб розуміти, хто хотів досягнути ефективності, а хто піддався тиску, щоб прийняти дурість, бо те, що нині пропонується в цій редакції законопроекту про мобілізацію, демотивує як сучасних військовослужбовців, так і майбутніх. А демотивація що означає? Ви самі можете зробити висновки.

Тепер підемо по пунктах. Найперше. Обмеження терміну служби періодом 36 місяців. Ну, людина має ресурс. Навіть залізо не витримує, техніка ламається, гнуться залізні конструкції, і людина може витримати далеко не все. Тому 36 місяців, які пропонувалися, це абсолютно нормальна цифра. Але чомусь навіть не те, що не погодилися на 36 місяців, але і відмовилися зробити, щоб після того, як людина прослужила цей час (із них хоча б половину на лінії фронту), їй дали довгострокову відпустку шість або 12 місяців. Відмовилися? Відмовилися. Ніхто навіть цього не хоче робити. А ті обіцянки, що ми десь колись у майбутньому ухвалимо такий закон, – ну, це обіцянки, їх можна дуже довго виконувати.

Далі. Призов людей, які доглядають за особами з інвалідністю. Це враховано дуже поверхово. Там зараз не включено дуже багато можливих діагнозів, коли люди потребують постійного нагляду, але те, що написано в проекті до другого читання, абсолютно не покриває всіх потреб. Ми стикнемося із дуже великою проблемою, коли люди з реальною інвалідністю опиняться

без можливості бути доглянутими належним чином. Крім того, ми позбавляємо людей з інвалідністю права вибору того, хто буде за ними доглядати, а це вже пряме порушення Конституції України.

Водночас, вибачте на слові, бугаї із силових органів: поліції, Державного бюро розслідувань, прокуратури, усі ті, хто сьогодні займається, я зараз застосував би непарламентський вислів, але, даруйте, не можу, «стриже» бізнес і громадян, займається бізнесом на праві, усі вони на сто відсотків отримують бронь, а їх 300 тисяч. І з цих 300 тисяч може бути дуже добрий мобілізаційний ресурс. Проте всіх їх позбавляють права бути мобілізованими, тому що комусь дуже треба влаштувати і закріплювати авторитарну, можливо, диктаторську систему в Україні. Тільки запитання: чим допоможе це поступу до Європейського Союзу і боротьбі проти агресора, який має такі самі правила, як пропонуються нам? Для мене це велике питання.

Далі. Питання батогів. Це прекрасно написано в законопроекті: і то заборонити, і то забрати, і там зараз будемо саджати. А крім батогів ще є якісь стимули? Були стимули, коли в законопроект хотіли ввести норму, зокрема, про доплату 70 тисяч гривень за перебування на передовій і 10 тисяч гривень – у тилу. Що в результаті? Виключили. Знаєте, як у тому анекдоті про орлів, коли приходить командир до солдатів і каже: «Ви орли?», а вони: «Так точно, товариш командир!», а він їм: «Ну, а птицям гроші не потрібні». Так, це в анекдоті, але, перепрошую, буде абсолютно реальна ситуація, коли демотивуються як нинішні бійці, так і майбутні також.

А тепер щодо конкретних поправок. Прошу підтримати поправку 643, якою пропонується зберегти права місцевих органів влади, які не повинні бути підпорядковані військовим адміністраціям, крім питань оборони України. Тобто зберегти європейську незалежність місцевого самоврядування.

Поправка 1654 стосується того, щоб люди з інвалідністю мали вибір визначити одного члена родини, хто буде за ними доглядати.

І поправка 2174, якою пропонується зменшити кількість бронювання військовозобов'язаних з поліції, прокуратури, Державного бюро розслідувань та інших силових корупційних органів зі 100 відсотків до 50. Буде справедливо, коли служитимуть і прості громадяни, і ті, хто сьогодні носить погони, але чомусь уникає захисту батьківщини.

Дуже дякую. Прошу підтримати запропоновані мною поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 643 авторства Ар'єва. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1654 авторства Ар'єва. Прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування поправку 2174 авторства Ар'єва (замість усіх його моноавторських поправок). Прошу голосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Пане Володимире, ви завершили з поправками. Дякую.

Ідемо далі. Наступна поправка 14... (*Шум у залі*). Ні-ні, секунду, спочатку виступить Цимбалюк, а після того...

Михайле Михайловичу Цимбалюк, наступна поправка 146 – ваша. Вона комітетом відхилена. Ми домовилися, що замість голосування усіх ваших поправок дамо вам 5 хвилин для виступу.

Будь ласка, Михайле Михайловичу. І після цього виступить Фріз.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановні колеги! У мене 23 поправки. Прошу дати мені 5 хвилин, щоб висловити свою позицію. Не вважаю за необхідне ставити їх на врахування, тому що це просто забирання часу у колег, бо сьогодні немає потенціалу для того, щоб була проголосована хоча б одна поправка.

Насамперед дякую заступниці міністра оборони, яка зараз присутня в залі та слухає нашу дискусію. Пані Калмикова, я вам дякую за те, що ви уважно слухаєте сьогоднішню дискусію. Прикро, що немає інших представників уряду, бо це проблема, яка торкається всієї гілки виконавчої влади і всього українського суспільства.

Чи вчасні ці зміни до трьох напрямів законодавства? Та, мабуть, запізнілі, тому що це треба було ухвалювати ще позавчора. Справді, цих змін очікують військовослужбовці, які проходять службу, і, звичайно, українське суспільство, бо два роки повномасштабної війни проти України продемонстрували, що все-таки законодавство потрібно вдосконалювати.

Тут звучали тези про справедливу мобілізацію. А чи може вона взагалі бути справедливою, бо сама мобілізація – це примус держави на виконання кожним громадянином нашої країни обов'язку. Заради справедливості, ще з січня нам вдалося внормувати деякі речі, які випали із законодавства чи закону, чи проекту закону. Згадайте це по строковиках, яких уже сьогодні демобілізують. Дякуємо їм за більш як дворічну службу, яку вони пройшли додатково, крім основного терміну служби. Також ще ряд питань, які стосуються соціального захисту військовослужбовців, правоохоронців, зокрема поліцейських.

У цьому законопроекті, мені здається, дещо вирішено питання стосовно осіб з інвалідністю. Чи на 100 відсотків? Думаю, що ні, але деякі акценти будуть розставлені після голосування за цей законопроект.

Стосовно роботи територіальних центрів комплектування (ТЦК), до яких є велика кількість зауважень. Справді, після прийняття цього законопроекту вдасться дещо внормувати. Чи зникне ця проблема повністю? Думаю, що ні, але завдяки певній цифровізації, а це завдання Міністерства оборони України та

Генерального штабу Збройних Сил України, щось все-таки буде упорядковано в державі і чітко зрозуміло, скільки осіб матимуть право і обов'язок захищати нашу державу.

Демобілізація і ротація – дискусійні норми, що вилучили. Вони були позитивно сприйняті більшістю військовослужбовців, які вже служать. Нам обіцяють окремих законопроект. Дуже хотілося б, щоб він якнайшвидше був зареєстрований і все-таки розглядався, бо тема демобілізації – це те, що ми маємо дати у відповідь на запитання: коли демобілізують тих, хто проходить службу? А тим, хто очікує мобілізації, ми маємо дати відповідь на запитання: на скільки держава їх призиває? Хто служив строкову службу, той знає, що всі рахують час до дембеля. Цим людям також треба дати шанс отримати відповіді на запитання: як і доки їм служити, на що мати надію?

Тут говорили про консульський облік. Думаю, що деякі норми в разі прийняття закону потрібно буде змінювати, бо ми, справді, не дамо можливості тим громадянам, які сьогодні хочуть повернутися, у майбутньому не повертатися в Україну. Це ризикована норма, яка потребує удосконалення.

Тепер стосовно додаткових повноважень ТЦК щодо обмеження прав людини на водіння автомобілем, на банківські рахунки тощо. Шановні колеги, тут треба дуже чітко врахувати, де є внесення змін до кодексу, а де порушення чинних норм, які потрібно вдосконалювати. Ми розуміємо бажання приводити до ладу. Ще ці методи... Давайте подивимося завтра, можливо, деякі норми доведеться не підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ми завершили розгляд усіх ваших поправок.

Далі виступить пані Фріз. Поправка 105 і решта ваших 90 поправок, ви просили дати 10 хвилин для виступу замість їх голосування. Будь ласка, Ірино.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Щиро дякую. Я не буду займати час з огляду на те, що нас у залі залишилося трохи більше 50 народних депутатів, тому апелюватиму до всіх, хто залишився, і проситиму поставити на голосування лише п'ять поправок, які не враховані рішенням комітету. Хочу наголосити, що редакція першого читання, під час якого було задіяно турборежим, містила численну кількість норм, що порушують права громадян, Конституцію України, чинне законодавство, редакція до другого читання значно якісніша. І тут я маю сказати, що комітет дійсно фахово підійшов до розгляду цього законопроекту, коли запросив кожного з авторів до участі в засіданні комітету, дав можливість обговорити зміст своєї поправки, почути аргументацію від наших військовиків та представників Міністерства оборони України. Хочу наголосити, що значна кількість поправок, що є в порівняльній таблиці, яку ми отримали за півтори години до початку засідання і яка містить 1625 сторінок, були відхилені.

Я просила б усіх народних депутатів, які вболівають за свої поправки, уважно прочитати рішення комітету, цей текст має значно меншу кількість сторінок – 108, і відповідно знайти ті поправки, які були в комітетській редакції додані до рішення комітету і враховані. Це стосується і відсутності в цьому законопроекті питання електронних повісток. Це стосується і відсутності в цьому законопроекті обов'язку мати електронний кабінет. Це стосується і питання догляду та утримувачів. Це стосується безпосередньо осіб з інвалідністю I, II чи III групи. Якщо ознайомитися з рішенням комітету, думаю, що багато питань, які ставляться, зокрема, як поправки на підтвердження, могли б бути зняті.

Водночас хочу наголосити, на жаль, попри те, що цей законопроект було значно вичищено і підготовлено до другого читання, він має суттєві вади, які є ключовими. Розглядати і ухвалювати законопроект про мобілізацію без ключового фактора, а саме: звільнення з військової служби (таку поправку було внесено, обговорено і підготовлено до другого читання в коректній редакції без якогось там рішення Ставки Верховного Головнокомандувача, а звільнення за указом Президента України, і потім в останню мить просто виключено за вказівкою або, скажімо так, знаєте, через цирк, який було влаштовано щодо виключення цієї поправки), на мій погляд, це великою мірою обнуляє взагалі його значення.

Ми не можемо і далі продовжувати ховатися за необхідність встановлення термінів звільнення з військової служби під час дії воєнного стану. Ця страусина позиція не додає нам у діалозі ані з суспільством, ані з військовиками. Саме тому фракція «Європейська солідарність» сьогодні подає на реєстрацію законопроект, де чітко визначено алгоритм звільнення з військової служби під час дії воєнного стану. Ним передбачається, що під час безперервної військової служби протягом 36 місяців від початку широкомасштабного вторгнення та введення в дію воєнного стану військовослужбовці мають законне право на звільнення, якщо вони 18 місяців із цих 36 виконували бойові розпорядження. Ми вважаємо, що це справедлива і чесна розмова як з військовиками, так і безпосередньо з їхніми родинами та усім суспільством. Думаємо, що чіткий алгоритм звільнення буде суттєвим мотиваційним фактором, який знизить ту кількість ухилянтів, що нині ховаються насамперед не від мобілізації, а від неспроможності влади займати пролідерську позицію, брати на себе політичну відповідальність і говорити чесно із суспільством. Саме тому ми наголошуємо на необхідності повернення норми щодо звільнення, тому що вона є ключовою, усе інше в цьому законопроекті похідне. Якщо хтось серед керівництва нашої держави вважає, що ми зможемо перемогти в «м'ясних штурмах» російську федерацію, то я радила б йому вже зараз готувати лист про капітуляцію України, тому що це заведе нас саме туди.

Ми не маємо морального права стосовно захисників, які з 2022 року боронять нашу державу, продовжувати ховатися. Вважаю, що парламент має можливість відновити свою суб'єктність і, незважаючи на всі цидулки та

звернення, повернути норму про демобілізацію або звільнення, будемо говорити, з військової служби, тому що дійсно питання демобілізації під час воєнного стану має дещо абсурдний вигляд.

Прошу поставити на голосування поправки, які не були враховані по суті в рішенні комітету. Одна з них стосується перетину кордону...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки одразу назвіть номери поправок, будь ласка.

ФРІЗ І.В. Поправка 495. Я розумію, що вона не набере необхідної кількості голосів, тому що в залі зараз немає достатньо народних депутатів, але звертаюся до всіх, хто залишився, розуміє вагомість законодавчого органу держави і вважає, що повернення його суб'єктності є однією з причин, чому ми з вами нині тут.

Перетин кордону, який уряд держави досить зухвало заборонив постановою, що є неприпустимим, таким, що порушує Конституцію України і чинне законодавство, обмежує право громадян на пересування. Це слід скасовувати, ми маємо нарешті почути голос єдиного органу законодавчої влади країни. Не можуть підзаконні акти на рівні постанов Кабінету Міністрів України руйнувати норми закону, бо закон має вищу юридичну силу. Я проситиму поставити на врахування поправку 495.

Крім того, я буду просити поставити на голосування поправку 2749. Зміст її полягає в тому, що строки та чисельність військовослужбовців визначаються виключно Президентом України. На жаль, в рішенні комітету залишилася норма, якою дозволяється Кабінету Міністрів України встановлювати чисельність та строки військової служби. Це неприпустимо, шановні колеги з більшості, вибачте, але це звування повноважень Президента України. Не знаю, для чого ви на це йдете, але я проситиму поставити поправку на врахування, будемо захищати Президента України та його повноваження. Це поправка 2749 щодо чисельності, яку має встановлювати не Кабінет Міністрів України, а безпосередньо Президент України.

Поправка 2904 про строки військової служби, які так само має встановлювати Президент України, а не Кабінет Міністрів України.

Поправка 2928 про звільнення. Це знову-таки про звільнення. Я хочу закликати всіх присутніх, можливо, переконати учасників завтрашнього засідання, що чесна розмова із суспільством і нашими військовиками полягає в тому, що потрібно встановлювати строки звільнення з військової служби.

Я не приймаю аргументи Міністерства оборони України про те, що вони не здатні мобілізувати необхідну кількість людей. Ми їм надали всі інструменти: і щодо ведення військового обліку, і щодо виведення із так званих сірих зон значної кількості ухлянтів, інформацію про яких завдяки обміну реєстрів тепер будуть бачити і в Міністерстві оборони України, і в Генеральному штабі Збройних Сил України. Вони мають достатньо часу, щоб з того мобілізаційного ресурсу,

який побачать у нашій державі, мати можливість мобілізувати необхідну кількість і створити резерви для того, щоб запустити повноцінний процес ротацій, відпусток і звільнень.

Прошу ці поправки, пане Голово, поставити на голосування.

І ще одне. Шановні колеги, мені дуже прикро, але ми всі маємо усвідомлювати, що нас заганяють у наратив країни ухилянтів, уже зараз міжнародні партнери звертаються до багатьох із вас, зокрема, щодо необхідності ухвалення законопроекту про мобілізацію. Але цей законопроект не є панацеєю. До того ж у мене враження, що переважна частина із вас хоче його просто швидко прийняти і забути, і та рекомендація Кабінету Міністрів України щодо розробки законопроекту стосовно звільнення є черговою маніпуляцією...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дивіться, я поставлю на голосування всі поправки, крім 2904, бо її вже просила поставити Софія Федина, я не можу двічі її ставити.

Ставлю на голосування поправку 495 авторства Фріз. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2749 авторства Фріз. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування завершальну поправку 2928 авторства Фріз. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Дякую, пані Ірино. Ми завершили з вашими поправками.

Ідемо далі. Поправка 147. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 148. Мамка. Не наполягає.

Поправка 149. Шпак. Не наполягає.

Поправка 150... (*Шум у залі*).

Наполягаєте?

Поправка 149. Шпак. Будь ласка.

ШПАК Л.О. Поправка 149...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Любове, я вас не чую, ви говорите десь не в мікрофон і мені складно вас почути.

ШПАК Л.О. Дивіться, давайте тоді розглянемо поправки 149, 177, 195, 511, 216 і прошу 5 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка остання?..

ШПАК Л.О. Поправка 216.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 216. Ще раз: 149, 177, 195, 216 і 511.

ШПАК Л.О. І 211, і 216.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А не 511? Ви сказали – 511.

ШПАК Л.О. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправки 211, 216. Це ваші поправки.

ШПАК Л.О. Так, і 5 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так їх п'ять і є?

ШПАК Л.О. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, тоді по одній будемо іти.

ШПАК Л.О. Ну, давайте тоді ще поправку 237.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, то давайте ще якісь.

ШПАК Л.О. Усе. Поправка 237 і 5 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, давайте тоді по одній.
Поправка 149. Шпак. Поїхали.

ШПАК Л.О. Тоді по 1 хвилині. Насамперед дуже велике прохання, коли є питання до комітету, щоб його представник відповідав, бо перед цим була поправка, а відповіді не дали. Це дуже потрібно, правда, залишилося небагато народних депутатів, напевно, мало кого цікавить справедливість у цій залі. І наскільки думка народних депутатів на сьогодні не враховується, що навіть ігнорується необхідність надавати відповідь.

Давайте почнемо із законопроекту. Який законопроект взагалі потрібен для нас? Насамперед такий, що повністю відповідає Конституції України та чинному законодавству. Якщо влада хоче ухвалити жорсткі зміни до закону про мобілізацію, потрібно спочатку взяти на себе політичну відповідальність

і оголосити про це суспільству, а далі взяти відповідальність за внесення змін до Конституції України та інших законодавчих актів. Якщо влада не спроможна нести таку відповідальність, то вона має діяти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо маєте щось відповісти – будь ласка. Ні, тоді голосуємо.

Ставлю на голосування поправку 149 авторства Шпак і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Поправка 150. Мамка. Не наполягає.

Поправка 151. Лічман. Не наполягає.

Поправка 152. Батенко. Не наполягає.

Поправка 153. Костюк. Не наполягає.

Наступна поправка 154. Яцик. Виступ замість 43 своїх поправок, правильно, Юліє? Ви просите 5 хвилин і поставити на голосування поправки 375, 1599, 1779 і 1780. Виступ Яцик 5 хвилин замість голосування 43 поправок. Будь ласка, Юліє.

ЯЦИК Ю.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 79, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Користуючись нагодою, я хотіла б попросити вас все-таки оголосити на наступному засіданні мою заяву про вихід із фракції «Слуга народу», яку я надіслала через систему електронного документообігу (СЕДО) ще хтозна-коли. Буду дуже вдячна.

Стосовно законопроекту. У принципі, я підтримую ті поправки, про які говорили наші колеги сьогодні в залі. Давайте відверто, підсумовуючи зміст усіх цих поправок, відповімо собі на запитання: чи вирішуються цим законопроектом давно вже перезрілі питання?

Може, ним встановлюються справедливі строки звільнення військовослужбовців? Звісно, ми розуміємо, що ним ані справедливі, ані чіткі, взагалі жодні строки не встановлюються.

Може, ним врегульовується питання ротації? Знову ні.

Може, він містить якісь мотиваційні норми? Так, деякі містить, проте вони були вкрадені із законопроекту [№ 11012](#) Романа Костенка.

Може, ним врегульовується питання винагороди військовослужбовців? Врегульовується. Зменшується розмір винагороди, рішення про яку ми вже прийняли раніше.

Може, ним встановлюється чітка процедура бронювання для працівників критично важливих суб'єктів господарювання? Ні, у цьому законопроекті містяться відсилочні норми і делегуються повноваження Кабінету Міністрів України, щоб знову почала працювати та корупційна машина включення до

списку бронювання поряд із стратегічними і критично важливими об'єктами країни працівників телемарафонів, компанії «Родинна ковбаска», футболістів, охоронців супермаркетів, артистів цирку і таке інше.

Що ж, може, він все-таки містить якісь чіткі норми діяльності ТЦК та ВЛК або якісь запобіжники для зловживань у цей особливий період, який чомусь працівники РТЦК вважають особливим саме для власного збагачення? Ні, знову-таки посилення контролю зводиться до встановлення відеокамер та прозорих кабінок у приміщеннях ТЦК. Друзі, невже ви вважаєте, що хабарі передаються саме там? Державне бюро розслідувань вже неодноразово показувало нам численні випадки, як це робиться.

Стосовно мотивації. Я, наприклад, не побачила в цьому законопроекті ані гарантій неухильного дотримання державою своїх обов'язків щодо військовослужбовців, ані інформаційної, агітаційної, роз'яснювальної роботи, спрямованої на підтримку військовиків, бо спеціально навчені та підготовлені силовики не бажають ставати військовослужбовцями, вони заброньовані. А викладачі, наприклад, Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (Львів) отримують заробітну плату, яка вдвічі більша, ніж отримує хлопець на передовій. Невже це справедливо? Можливо Збройним Силам України і вищому командуванню спочатку слід розібратися у своїй структурі?

Натомість цим законопроектом порушується низка основних, гарантованих Конституцією України прав і свобод людини. Для чого медико-соціальна експертна комісія (МСЕК) взагалі визначила три групи осіб з інвалідністю? Чому Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки в III групі виокремлює осіб з якимись окремими хворобами і надає їм індульгенцію, а не всім особам із III групою? Коли у людини, наприклад, відсутня кінцівка, то чи є різниця, якщо ця кінцівка є, але вона не працює через захворювання? Абсолютно немає. Чому ж одна людина має відстрочку від мобілізації, а інша – ні?

Що стосується обмеження прав користування автомобілем, консульських послуг, примусового вилучення транспортних засобів, обмеження права на захист через відмову бронювання адвокатів, то всі ці випадки будуть причинами численних звернень до судів, зокрема до Європейського суду з прав людини. Тож навіщо взагалі приймати неконституційний, недолугий, недоопрацьований законопроект?

Навіть попри те, що цей законопроект містить низку доволі гарних норм, які спрямовані на захист військовослужбовців, але через корупційні складові, корупційні ризики і неконституційні норми я його підтримувати не буду.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Давайте тоді почергово поставимо на голосування ті поправки, на яких ви наполягаєте.

Ставлю на голосування поправку 375 авторства Яцик. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1599 авторства Яцик з колегою. Комітетом вона не підтримана. Прошу голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1779 авторства Яцик із її колегою. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування поправку 1780 авторства Яцик з колегою. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Юліє, ми завершили з усіма вашими поправками. Дякую вам.

Ідемо далі. Поправка 155. Марусяк. Не наполягає.

Поправка 156. Скороход. Пані Анно, ми теж говорили, що ви візьмете 5 хвилин для виступу замість голосування усіх своїх поправок. Правильно? Будь ласка, Анно Костянтинівно.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Знаєте, я пам'ятаю перші місяці війни, я пам'ятаю натовпи народу, які стояли перед військкоматами, і людей, які були готові взяти зброю та вступити до лав Збройних Сил України. Було честю захищати свою країну.

Я пам'ятаю, як ми сміялися з окупантів через те, як вони пакують своїх людей і примушують їхати воювати проти України. Зараз ми спостерігаємо, як наші РТЦК та СП пакують людей і відправляють на фронт. Думаю, що перед нами стоїть проблема мотивації. Ми з вами, на жаль (зокрема, ми до цього дотичні), повністю знищили мотивацію. Тут питання взагалі не в грошах, адже мотивація в кожного своя, у кожного різна і не завжди залежить лише від суми, яку платять за те, що ти готовий віддати своє життя і захистити свою країну, свою родину.

Є різні питання. Навіть є питання захисту рядового солдата від його командування. Ми, зокрема і я, неодноразово про це говорили. На сьогодні у нас рядовий солдат – ніхто. Командування може робити з ним, що хоче, і відповідальність несе виключно рядовий солдат. То, може, треба розглянути законопроекти [№ 11076](#) і [№ 11077](#), які були напрацьовані представниками тимчасової слідчої комісії і норми яких захищають рядового солдата, посилюють відповідальність командування за злочинні накази.

Ми дуже багато разів говорили про те, яка шалена корупція існує у війську. На сьогодні найбільше покарання для корупціонерів – це підвищення. Якщо ми вважаємо себе демократичною країною і говоримо про те, що люди віддають своє життя, а хтось на цьому наживається, то, мабуть, ми із вами існуємо в якійсь паралельній реальності.

Колеги, знаєте, я не можу зрозуміти, чому в нас в усьому лише примус. Окрім примусу людина має знати те, на скільки її мобілізують, що її родина захищена, що про неї і про її родину попiккують, щоб з нею не сталося. У цьому законопроекті цього немає. У нас iде дискредитація осiб з iнвалiднiстю, про це вже дуже багато казали колеги. Незрозумiло, чому i як Мiнiстерство оборони України може виокремлювати категорiї хвороб, до того ж перелiк дiйсно неповний. У кожного з нас є багато звернень вiд громадян, якi просять захистити осiб з iнвалiднiстю для того, щоб вони могли нормально iснувати.

Де ротація? Колеги, чи знаєте ви, що з усього складу Збройних Сил України на лiнii зiткнення перебуває весь час, змiнюючись, вiд 12 до 15 вiдсоткiв? А де iншi? У нас купа обвiшаних медалями полковникiв i генералiв, не знаю, мають нагородну зброю, але тi хлопцi, якi дiйсно вiддають своє життя, захищають краiну, тих нагород не бачать i в них так само виникає запитання: де ж та грань справедливостi, де та взагалi справедливiсть, зокрема i в питаннi мобiлiзацiї?

Подивiться, кого ви бронюєте за цим законопроектом. Це бiльше схоже на щось особисте, коли вiдбувається бронювання кiнцевих бенефiцiарiв, не знаю, у нас бронюються працiвники всiх правоохоронних органiв. Ви знаєте, головне, коли закiнчиться вiйна, а ми всi впевненi в перемозi України, щоб у нас у краiнi не залишилися виключно державнi службовцi, правоохоронцi та кiнцевi бенефiцiари.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви завершили i знимаєте всi свої подальшi поправки. Дякую, Анно Костянтинiвно.

iдемо далi. Поправка 157. Криворучкiна. Не наполягає.

Поправка 158. Кулiнiч. Не наполягає.

Поправка 159. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 160. Рудик. Не наполягає.

Поправка 161. Кисилевський. Не наполягає.

Поправка 162. Мазурашу. А, це ж ми... Перепрошую, так. Я вже щось... Просто хотiлося ще раз...

Поправка 163. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 164. Ляшенко. Не наполягає.

Ар'єв уже виступав.

Поправка 166. Штепа. Будь ласка, Сергiю Сергiйовичу.

ШТЕПА С.С., *заступник голови Комiтету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорiзька область, полiтична партiя «Слуга народу»).* Добрий день, шановнi колеги! Цiєю поправкою ми усуваємо можливiсть блокувати рахунки тим людям, якi не з'явилися в територiальнi центри комплектування. Вважаю, що ми маємо скасувати це, iнакше люди, якi легально заробляють кошти собi на життя, фактично будуть позбавленi чесно зароблених засобiв для iснування.

Ми обов'язково маємо виключити цю норму з остаточної версії законопроекту, проголосувавши за цю поправку або підтримавши відповідну комітетську поправку. Норми про блокування рахунків людей в остаточній версії законопроекту про мобілізацію бути не повинно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко, будь ласка, позиція комітету.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Річ у тому, що така пропозиція врахована в редакції комітету, тому норми про блокування грошових активів немає в цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді не будемо ставити цю поправку на голосування, добре? Дякую, Сергію.

Ідемо далі. Поправка 167. Репіна. Не наполягає.

Поправка 168. Бакумов. Олександр Сергійович просить дати 2 хвилини для виступу замість голосування усього переліку його поправок, замість 32 поправок. Будь ласка, Олександр Сергійовичу.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Виборчий округ № 173, незламне місто Харків. Шановні колеги! Я міг би наполягати на кожній із своїх поправок, їх багато. Вважаю, що кожна з них є змістовною, має право на реалізацію, впровадження українським парламентом. Для прикладу вам скажу, ну про яке право на справедливий суд і захист, про яку рівність перед законом і судом може йти мова, коли суддя у нас що?.. Йому дали відстрочку. Прокурор може бути заброньований. А адвокат має абсолютне право на що?.. На мобілізацію, повною мірою цим правом скористатися, без жодних виключень і обмежень.

Те саме стосується правового режиму державного кордону. У Конституції України говориться, що правовий режим державного кордону визначається виключно законом, це виключне право парламенту, а ми кажемо: ні, нехай регулюється постановою Кабінету Міністрів України. Зрозуміло, що це рішення є неконституційним уже в нинішньому своєму статусі.

Але враховуючи те, що в нас із вами сьогодні потенціалу і спроможності ухвалити рішення немає, я так подивився, скільки електроенергії ми з вами витрачаємо, зважте на те, скільки разів спрацювала система «Рада», скільки електроніки зараз підключено в парламенті, а мій рідний незламний Харків без електроенергії, її немає, немає можливості нічого увімкнути, зокрема побутову техніку, тому знімаю всі свої поправки. Я закликаю вас зняти всі поправки і нехай ця електроенергія тече до рідного незламного міста Харкова.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрє Сергійовичу.
Ідемо далі. Поправка 169. Цимбалюк. Уже виступав.
Поправка 170. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 171. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 172. Фріс. Будь ласка, Ігорю Павловичу.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане Голово. Прошу дати мені 2 хвилини, думаю, що часу вистачить.

Перелік поправок, які необхідно буде поставити на врахування, я передав, якщо можна, то проголосуємо їх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 2 хвилини для виступу, а ми поки звіримо ці поправки, щоб вони були вашого авторства.

Виступ замість голосування всіх ваших поправок. Будь ласка.

ФРІС І.П. Дякую, пане Голово. У мене 52 поправки, але поставимо тільки ці на врахування.

Колеги, коли я пропонував поправки, мені було дуже дивно побачити від комітету таке їх несприйняття, особливо тих, які мають концептуальне значення для певної категорії громадян. Поясню у чому їх суть. Мені, пане Федоре, дуже хотілося б, щоб, можливо, комітет над цим подумав.

Ми приймаємо законопроект про мобілізацію. Він стосується також певної категорії громадян, якими особливо піклуюся я сам, – приватні виконавці, приватні нотаріуси, адвокати. Це категорія громадян, які надають визначені законом приватно-публічні послуги. Якщо ми говоримо про нотаріусів, які зберігають державні нотаріальні архіви, мені дуже хотілося б, щоб ми надали вказаній категорії осіб, і саме цього стосується поправка, певну відстрочку. Не бронювати, а дати відстрочку, щоб вони мали можливість державний архів, який перебуває у них на зберіганні, передати державі, тому що ми з вами потім звернемося про видачу дублікату чи внесення змін до договорів, по яких держава... Вони не встигнуть цього зробити, якщо будуть мобілізовані. Я просив відстрочки 45 днів для таких осіб, щоб вони мали можливість це зробити. На жаль, комітет це не підтримав.

Самозайняті особи, особи-підприємці, які мають багато людей, пов'язаних, скажімо так, підприємницькою діяльністю. Їм так само треба людей відправити на біржу, закрити договори. Комітет на це також не зреагував.

І ключове питання. Є особи, які давним-давно виїхали на постійне місце проживання за кордон. Цим людям практично неможливо буде зараз отримати військово-обліковий документ, для них будуть обмежені права на оформлення будь-яких документів за кордоном у консульських і дипломатичних установах.

Прикро, що ви так до цього підійшли, просто все відкинули, не проаналізувавши суттєві моменти, які потім...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, якщо можна, коротко позиція комітету щодо цих...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Найперше, концепція цього законопроекту, про що вже неодноразово говорилося, мінімізувати кількість людей, які мають право на відстрочку від призову на військову службу, і максимізувати тих, хто може бути заброньований, порядок бронювання визначений в постанові Кабінету Міністрів України. Думаю, що вищий орган виконавчої влади, який реалізує ці питання, дослухається до загрозливих проблем, про які ви говорили, і забронює тих фахівців, про яких ви згадували.

І що стосується отримання консульських послуг, то трішки не так, як ви кажете, тому що ми передбачили можливість оновлення персональних даних військовозобов'язаних через електронну адресу, телефоном, різними засобами комунікації. При оновленні персональних даних жодних проблем в отриманні консульських послуг не буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ігорю Павловичу, це всі ваші поправки, які відхилені, я їх ставлю почергово на врахування.

Ставлю на голосування поправку 1502 авторства Фріса і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1661 авторства Ігоря Фріса і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

По фракціях і групах покажіть.

Наступна поправка 1698. Правильно?

Ставлю на голосування поправку 1698 авторства Ігоря Фріса. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1792. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2000. Прошу голосувати, шановні колеги.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2005. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2095. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2240. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2245 авторства Ігоря Фріса. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3373 авторства Ігоря Фріса. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3392 авторства Ігоря Фріса. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3665 авторства Ігоря Фріса. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 4025 авторства Ігоря Фріса. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування останню поправку 4083 (це завершальна), яку Ігор просить поставити. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Ігорю Павловичу, ми завершили з вашими поправками. Дякую. Їх усі поставили. Ви більше не будете наполягати.

Ідемо далі. Наступна поправка 173. Славицька. Не наполягає.

Поправка 174. Зуб. Не наполягає.

Поправка 175. Клименко Юлія. Не наполягає.

Поправка 176. Мамка. Не наполягає.

Поправка 177. Шпак. Будь ласка.

ШПАК Л.О. У мене 12 поправок, прошу 5 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назвіть номери поправок.

ШПАК Л.О. Бачите, парламент трішки на базар перетворюється.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це система домовленості. Ви сплутали, мабуть, десь трошки в іншому місці буваєте.

ШПАК Л.О. Я вас розумію. Поправки 177, 195, 211, 216, 237, 243, 256, 272, 296, 315, 324 і 335.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно. Будь ласка, 5 хвилин. Обнулiть час.

ШПАК Л.О. Ні, я з трибуни хотіла б.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Три?

ШПАК Л.О. Виступ з трибуни 5 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федоре Володимировичу, ви сьогодні трошки розрухаєтеся.

Шпак. Будь ласка.

ШПАК Л.О. Дякую. Ми тільки що трішки згадали перші дні війни і говорили про те, як дійсно весь наш народ піднявся, всі хотіли мобілізуватися, йти на передову, воювати, допомагати армії. А що ж змінилося? Я вам поясню, що змінилося. Давайте звернемося до простої статистики. За даними Євростату на початок грудня 2023 року з України виїхало 650 тисяч чоловіків. Уявіть цю цифру сьогодні, коли ми почали говорити про закон про мобілізацію і ще більше людей масово виїжджають. Це лише офіційна статистика, хочу наголосити. Уже квітень 2024 року, тож ця цифра набагато більша. Розумієте, що це надзвичайно важливо, це той потенціал, який ми втрачаємо. Починаючи з 24 лютого 2022 року ми втратили частину мобілізаційного ресурсу. І головне запитання: хто несе за це політичну відповідальність? Зрозуміло, що чинна влада, і ніхто більше.

Зараз на народних депутатів чинять тиск, щоб забезпечити голосування за цей законопроект про мобілізацію. У мене запитання: може, саме народні депутати випускали за кордон чоловіків за липовими волонтерськими посвідченнями, за липовою інвалідністю чи просто за дзвінком зверху? Чи народні депутати давали липові висновки ВЛК? Чи народні депутати брали хабарі в ТЦК, «відмазували» чоловіків від мобілізації та випускали? Усе це робила насамперед чинна влада.

І сьогодні, коли влада випустила цілу армію мобілізаційного потенціалу за кордон, починає чинитися шалений тиск на народних депутатів, щоб вони голосували за ці кабальні умови. Тепер влада намагається залякати саме тих чоловіків, хто ще не відкупився і не «відмазався», проводячи певну рекрутингову кампанію. Я знаю такі випадки, є звернення, коли людина просто виходить на вулицю, у неї відбирають телефон, заламують руки, садять у машину і через три години вона вже буде служити. Це нормально?

У мене просте запитання: хто в Україні конкретно покараний за провал мобілізації і за те, що сьогодні відбувається в суспільстві? Покажіть цих людей, нехай вони понесуть за це відповідальність. Якщо система мобілізації, яка зараз існує, неефективна під час війни, то вже давно потрібно було створити нову. Це також питання до чинної влади щодо того, що нині відбувається.

Подивіться на Ізраїль. Якщо в Ізраїлі за перші 48 годин до лав збройних сил було призвано 300 тисяч (уявіть цю цифру!)... За 48 годин! Вибачте, це зовсім інші умови. Так не працює у нас. Чому у нас ловлять на вулицях і заламують руки?

Наступне запитання до політичної еліти. Влада – це політична еліта. Якщо ми говоримо про те, що діти Прем'єр-міністра Ізраїлю та інших високопосадовців служать, то де діти наших високопосадовців? Давайте візьмемо статистику: усі сидять за кордоном, ви розумієте це, і ніхто... Якщо взяти статистику та показати її народу, вибачте, але люди на передовій піднімуться та прийдуть сюди розбиратися. Такого не може бути в цивілізованому суспільстві. Зрозумійте, наше суспільство має запит на справедливість і цю справедливість ми повинні йому забезпечити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ідемо далі. Наступна поправка 178. Батенко. Не наполягає.

Поправка 179. Костюк. Не наполягає.

Поправка 181. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 182. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 183. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 184. Мамка. Не наполягає.

Поправка 185. Васильченко Галина. У мене є від вас лист, у якому ви просите дати вам 7 хвилин для виступу замість голосування всіх ваших поправок, окрім деяких, на голосуванні яких ви наполягаєте. Правильно? Мова йде про такі поправки: 1389, 1497, 1605, 1713, 1757, 2096, 2960, 3432, 3453 і 3468. Усе вірно, пані Галино? Будь ласка, 7 хвилин.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Найперше, мені дуже прикро, що зараз у залі замість кількох сотень народних депутатів, які мали б тут перебувати під час розгляду цього надзвичайно

важливого для всього суспільства та Збройних Сил України, загалом для країни, законопроект, натомість ми маємо лише кілька десятків парламентарів. Зрозуміло, що, на жаль, мої поправки, на яких я хочу наголосити і вважаю їх без жодного популізму справді конструктивними, не будуть підтримані, бо немає достатньої кількості народних депутатів у залі, хоча мушу підкреслити свою позицію і ті блоки поправок, які подавала.

Перший блок стосується арешту рахунків. Нам було повідомлено, що рішенням комітету і відповідними комітетськими поправками буде прийнята норма, щоб вилучити те, що було ухвалено в першому читанні. Добре, що вистачило розуму і розуміння у членів оборонного комітету усунути це, але хочу зауважити на тому, наскільки шкідливою була ця норма навіть запропонованою в першому читанні, бо це суттєво завадило нашій економіці, коли в січні люди масово почали знімати гроші з рахунків і у такий спосіб призвели до погіршення економічного стану. Зазначу, це не з вини людей, а саме з вини тих, хто ініціював таку шкідливу норму в цей законопроект. Звісно, мною були б подані відповідні поправки, щоб скасувати це.

Другий важливий блок стосується фізичних осіб – підприємців. Для всіх ФОПів, які працюють у країні, зрозуміло, що потрібен відповідний час при отриманні повістки, коли вони підуть до ТЦК і будуть служити в Збройних Силах України, для того, щоб передати свої справи. Здебільшого дрібні підприємці та мікробізнес, фізичні особи – підприємці працюють самотійно або це сімейний бізнес, або мають кілька найманих працівників, але все зав'язано на них. Коли таку людину мобілізують, то потрібно знайти і найняти працівників, передати справи, бізнес, а для цього потрібен час, до речі, не так багато, моєю поправкою передбачалося надати 45 днів. Прикро, що комітет недослухався і не дав такої можливості для фізичних осіб – підприємців. Це справді важлива норма, зокрема, для підтримки нашої економіки.

Важливий блок стосовно догляду військовозобов'язаними за членами їхніх родин, якщо хтось із їх родичів має I або II групу інвалідності. Тут справді були конструктивні поправки, запропоновані мною разом із правозахисниками, які займаються питаннями осіб з інвалідністю. У моїх поправках пропонується призначити одну людину, яка доглядала б за однією особою з інвалідністю. І щоб не було жодних зловживань, ми запропонували в цій поправці, що сама особа з інвалідністю може за власним бажанням обрати того, хто за нею доглядатиме. Передбачалася можливість зафіксувати це заявою, посвідченою нотаріусом, що, з одного боку, забезпечить дотримання абсолютно всіх прав і здатності на догляд за особою з інвалідністю, а з іншого боку, така нотаріально посвідчена заява унеможливить будь-які зловживання. На жаль, до цього теж не дослухався комітет і поправка не була врахована.

Наступний блок стосується демобілізації. Минулого тижня до мене в окрузі у Львові прийшли жінки-військовослужбовці, які добровільно з перших днів повномасштабного вторгнення пішли воювати. Вони питали про те, коли будуть чіткі строки. Дуже прикро, що зараз взагалі виключаються ці норми із цього

проекту закону. Моїми поправками передбачалося, якщо людина відслужила відповідну кількість місяців, як було запропоновано в першому читанні, за своїм рапортом, без жодного рішення Ставки Верховного Головнокомандувача, у разі небажання продовжувати службу, вона може звільнитися, демобілізуватися. Прикро, що це не було враховано.

Далі важлива поправка, яка стосується фотофіксації. Зараз нормами законопроекту передбачено, що лише член ТЦК, який вручає повістку, може вести відео- та фотофіксацію. Але те, що громадянин має на це право і теж може це робити зі свого боку, не зафіксовано. Цю поправку я теж проситиму поставити на врахування.

Наступний важливий блок стосується органів місцевого самоврядування. Вчора я брала участь у великому конгресі з громадами України і їх представники запитували: чому нас зобов'язують, а не ми маємо сприяти? Ми не члени ТЦК, не поліцейські, не представники правоохоронних органів. Власне, ці поправки внесені на захист органів місцевого самоврядування, щоб ті відповідні органи, які безпосередньо мають на це повноваження, ефективно здійснювали мобілізацію. Поправкою пропонується сприяння органів місцевого самоврядування, а не забезпечення.

Ще один блок поправок стосується перетину кордону. Нормами проекту закону в першому читанні чомусь запропоновано, що перетин кордону також має здійснюватися, враховуючи постанови Кабінету Міністрів України. Є відповідне законодавство, закони України, які це регулюють, тому я не розумію до чого тут взагалі має бути Кабінет Міністрів і його постанови.

Прошу поставити на голосування такі мої поправки: 1389, 1497, 1605, 1713, 1757, 2096, 2960, 3432, 3453 і 3468.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Одну секунду, я зараз останні зафіксую і будемо голосувати. Добре, я їх потім знайду.

Вельмишановні колеги, ставлю почергово поправки на голосування.

Ставлю на голосування поправку 1389 авторства Васильченко. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1497 авторства Васильченко. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1605 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1713 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 1757 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2096 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2960 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3432 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3453 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування завершальну поправку 3468 авторства Васильченко і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Ідемо далі, шановні колеги. Поправка 186. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 187. Рудик Кіра. Не наполягає.

Поправка 188. Кисилевський. Не наполягає.

Поправка 189. Кучеренко Олексій Юрійович. За тією інформацією, яка в мене є, ви просите дати вам 3 хвилини для виступу замість голосування всіх своїх поправок, так? Будь ласка, Олексію Юрійовичу, скажіть свою позицію.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Будь ласка, пане Голово, дайте мені до 5 хвилин. Думаю, що я вкладуся в три, але щоб усе було спокійно. І я потім усі свої поправки знімаю, крім чотирьох, які попрошу проголосувати не стільки для

результату, скільки для того, щоб пан Веніславський відповів мені, чому комітет їх відхилив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, виступ до 5 хвилин замість голосування усіх ваших поправок. Лише, якщо можна, назвіть одразу ці три поправки, щоб я їх знайшов. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Так, це поправки 1150, 3642, 3664, 3672 і 3917. П'ять поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як ви хитро з трьох зробили п'ять. Ну, добре.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ні, ви мене не почули. Ви говорите про 3 хвилини, а я про п'ять поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. А в результаті у вас і п'ять поправок, і 5 хвилин. Ну, це досвід, Олексію Юрійовичу. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я у Вінниці народився.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, 5 хвилин, будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Я буквально декілька слів скажу. Взагалі висловлю власну оцінку, виходячи з мого досвіду як громадянина, урядовця, народного депутата, батька п'яти парубків.

Безумовно, мене, як і будь-якого українця, дуже турбує цей законопроект. Він чутливий для кожної родини, є одним із ключових для національної безпеки країни. У цьому контексті насамперед я хочу зазначити, що, як мені здається, у цій ситуації переносити отаку демократичну і широку дискусію у Верховну Раду було помилкою і тактичною, і стратегічною саме з боку центру прийняття рішень. Вибачте, є Верховний Головнокомандувач, шановний пан Президент України Зеленський. У нього є команда, п'ять-шість менеджерів-колег, які належать до центру прийняття рішень. У нього були і є всі повноваження для того, щоб як суб'єкту законодавчої ініціативи внести на розгляд парламенту розроблений, вилізаний, може, і непопулярний, але такий, як потрібно, проект закону, щоб мінімізувати зайві дискусії. Погодьтеся, сьогодні, дійсно, Президент є чи не найвпливовішою людиною в Україні. Є довіра до нього. На мою думку, завдяки його авторитету, може, і було б знято багато дискусій, він взяв би на себе відповідальність за те, що це саме той законопроект, який потрібний Збройним Силам України (*Шум у залі*).

Можна вас попросити говорити не так голосно, колеги з фракції «Голос»? Дякую.

На жаль, ми вже нічого не виправимо, і завтра нам із вами потрібно буде приймати рішення, як завжди, по класиці: або погане, або дуже погане, але вкрай потрібне. У мене щодо цього сумніву немає. Я не хочу зараз обговорювати те, добрий цей законопроект чи поганий, бо ніхто не знає, що таке добре, а що таке погано за цих обставин, повірте мені, він буде непопулярний у будь-якому разі, але закон про мобілізацію потрібний країні.

Тепер декілька слів я хочу сказати про довіру. Довіру людей. Довіру майбутніх призовників. Довіру Збройних Сил України. Довіру хлопців і дівчат, які кожного дня гинуть на фронті. Довіру до влади, до командирів, до Верховного Головнокомандувача і так далі.

Насамперед нагадаю вам дуже негативну епопею, я навіть слів не можу підібрати, щодо того, як одна наша з вами колега народна депутатка, скажімо, «збивала» дуже поважного військового командира, Головнокомандувача Збройних Сил України. Ви здогадуєтеся про кого я кажу. Я не розумію, як можна було допустити таке цькування, коли шавка лаяла на поважну людину. Подобається він чи не подобається, але на той момент він був першою особою в лавах Збройних Сил. Чому не можна було це вирішити на рівні: Верховний Головнокомандувач (Президент України) та Головнокомандувач? І спокійно, почоловічому, розв'язати цю проблему. Як можна було це допустити? Ми ж із вами не наївні люди і розуміємо, що за цим цькуванням хтось стояв, ми розуміємо, хто стояв.

Далі. Будь-який керівник, навіть якщо він не знається на військовій справі, усвідомлює, що перед тим, як набирати працівників, треба створити фронт робіт, закупити обладнання і навчити їх. Будь-яке будівництво, це зайвий приклад. Скажіть, будь ласка, ми точно переконані, що коли набираємо, мобілізуємо нині хлопців і дівчат, то дійсно розуміємо, як їх озброїти і навчити? Чи ми їх набираємо як живу силу? Ось що турбує сьогодні найперше всю Україну.

І останнє. Я абсолютно не хочу підривати довіру до ТЦК, до військовиків, але, шановні керівники, шановні працівники ТЦК, будь ласка, зробіть так, щоб із вами не було постійних скандалів, це піде тільки на користь...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексію Юрійовичу, тоді я ставлю почергово ваші поправки на голосування.

Ставлю на голосування поправку 1150 авторства Кучеренка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати (*Шум у залі*). Стоп! Секунду. Що-що? Ви ще хочете по кожній з них виступити? Ну, добре, я ж нічого, просто... Треба вчитися у вас.

Тоді поправка 1150. Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Я народився у Вінниці, виріс у Києві. Я «по поняттям» усе розумію.

Дивіться, суть поправки – право на дистанційне подання документів про відстрочку. Зазначена норма дасть можливість громадянам, які мають таке право, подати свої документи дистанційно, а ТЦК уже на свій розсуд вирішить надати відстрочку за такими документами чи викликати особу для уточнення даних або перевірки. Завдяки такій нормі оптимізується робота цих центрів. Розумієте? Зніметься зайве навантаження.

Я вас просто як кібернетик запитую: чому таку просту поправку ви відхилили на засіданні комітету?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, коротко позиція комітету.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Річ у тому, що не зовсім відповідає дійсності те, що саме такий механізм відхилено, тому що ми передбачили три шляхи оновлення персональних даних військовозобов'язаного: через електронний кабінет, через центр надання адміністративних послуг і через ТЦК. Тобто дистанційно, зокрема, можна через електронний кабінет оновити свої персональні дані, до яких належить і та інформація, про яку ви говорите. Жодних проблем не буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1150. Комітетом вона відхилена. Позицію обох сторін ви почули. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Поправка 3642. Ви теж хочете захистити свою позицію? Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, пане Федоре. Побачимо, безумовно, як воно працюватиме, але я залишаюся на своїй позиції.

Суть цієї поправки. Оскільки наразі повною інформацією про громадянина володіє тільки ТЦК, де він перебуває на обліку, то і призов має здійснювати лише цей ТЦК, інакше не можна буде уникнути зловживань. Тому поправкою пропонується, щоб призовник подав до конкретного ТЦК заяву про надання відстрочки, але в цей час його не могли б призвати в іншому ТЦК. Ось у чому суть поправки. Розумієте? Усе має проходити через один ТЦК, який працює з конкретним призовником, щоб унеможливити різні нескоординовані дії різних ТЦК.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету щодо поправки 3642.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Знову-таки ми і в Законі України «Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів», внесення змін до якого вже ухвалили, і в цьому законопроекті передбачаємо можливість дистанційного оновлення персональних даних, а отже прив'язки до конкретного

ТЦК як такої не буде, лише єдина загальнодержавна база даних, що матиме кореспонденцію з іншими базами даних, тому тут усе буде абсолютно чисто і прозоро, жодних зловживань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 3642 авторства Кучеренка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 3666. Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Поправка 3664. Суть її у тому, щоб інваліди та інші категорії осіб з правом на відстрочку могли бути прийняті на військову службу за власної згоди, але за контрактом та за їхнім місцем проживання. Якщо ми цю поправку приймаємо, то, так би мовити, гарантуємо їм безпеку на рівні закону і заохотимо їх долучатися до служби в рядах Збройних Сил України.

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Річ у тому, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секунду, мова йде про поправку 3664, правильно, Олексію Юрійовичу? Поправка 3664. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Річ у тому, що Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки це фактично врахував, тому що в умовах воєнного стану можуть бути укладені короткострокові контракти, і особи, які мають інвалідність, можуть (за їх згодою) бути призвані на військову службу. Тому сенсу в голосуванні я не бачу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Погоджуюся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Тоді ми не голосуємо поправку 3664. Правильно? Поправка 3672. Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Шановні колеги, у чому суть цієї поправки? Хоча б формально та в загальному вигляді, але на рівні закону закріпити норму про відповідальність службовців і посадовців ТЦК та СП за умисні порушення та зловживання, допущені при застосуванні заходів впливу: обмеження або примусу до фізичних осіб. Погодьтеся, що ця процедура повинна бути паритетною. Відповідальність має бути як з одного боку, так і з боку працівників ТЦК та СП.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Абсолютно погоджуюся з вашою концепцією, але треба розуміти, що в Україні представники ТЦК та СП є посадовцями, які так само діють відповідно до Конституції України і законів України. Якщо вони порушують у процесі своєї діяльності Конституцію України чи закони, то мають нести загальну юридичну відповідальність, а тому конкретизувати це в цьому законопроекті немає потреби.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте на цій поправці?

Ставлю на голосування поправку 3672 авторства Кучеренка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

І завершальна поправка 3917. Олексію Юрійовичу, будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Правильно. Дякую, пане Голово. Крайня чи завершальна поправка.

Насамперед щодо попередньої поправки я все-таки пропонував би норму, згідно з якою службовці, працівники ТЦК мали б нести особисту дисциплінарну відповідальність. Мені здається, це пішло б на користь.

Стосовно поправки 3917. Я пропоную виключити норму про нові права та обов'язки Національної поліції України, пов'язані з контролем громадян та відловом ухилянтів, бо у поліції і так є важливі для суспільства обов'язки. А така норма, яка сьогодні пропонується, є перекладанням роботи ТЦК та СП на і без того перевантажену поліцію. Це моя логіка стосовно того, щоб виключити цей підпункт розділу законопроекту (щодо доповнення Закону України «Про Національну поліцію» оцією новою частиною).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Коротко, Федоре Володимировичу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Саме така позиція погоджена з керівництвом Національної поліції, вони проти цього не заперечують. Це перше.

Друге. Ми передбачаємо участь поліцейських у здійсненні заходів щодо оповіщення чи в процесі вручення повісток для того, щоб уникнути будь-яких правопорушень і спротиву представникам ТЦК та СП, який, на превеликий жаль, нерідко має місце.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наполягаєте на голосуванні, так? Голосуємо чи ні?

Ставлю на голосування поправку 3917 авторства Кучеренка. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Олексію Юрійовичу, решту поправок (і 189, і 190, й інші) ви знімаєте. Я вам дуже дякую.

Далі. Поправка 191. Народна депутатка Гриб. Будь ласка.

ГРИБ В.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Шановний пане Голово, прошу дати мені 5 хвилин для виступу і дві поправки поставити на голосування. У мене було 20 поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки у вас поправок?

ГРИБ В.О. Було 20.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас було 29 поправок.

ГРИБ В.О. Ну, навіть більше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То ви просите скільки?..

ГРИБ В.О. Я прошу 5 хвилин для виступу і дві поправки поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете одразу сказати номери цих двох поправок?

ГРИБ В.О. Це поправки 2213 і 1737.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 5 хвилин для виступу замість голосування 29 поправок. Потім дві поправки поставимо на голосування.

ГРИБ В.О. Шановні колеги, не буду повторювати те, що вже багато разів сьогодні прозвучало в цьому залі. До речі, хочу подякувати пану Георгію Мазурашу за те, що він дуже наполегливо відстоював інтереси народу України.

Хочу зупинитися зараз на питанні... Руслане Олексійовичу, безпосередньо до вас звертаюся як до Голови Верховної Ради України у парламентсько-президентській республіці.

Коли у нас є проблеми з розглядом справ у судах, вони точно з'являться, якщо там не будуть присутні адвокати, а ми в цьому проекті закону не пропонуємо бронь для адвокатів, незважаючи на те, що і для суддів, і для слідчих, і для прокурорів така бронь існує. Це уже є серйозним порушенням законодавства. Вважаю, що з нас просто, знаєте, будуть усі сміятися. Ми говоримо, що Україна є правовою державою, а потім робимо все для того, щоб не можна було відстоювати інтереси людей у судах, то це вже неправова держава.

Руслане Олексійовичу, незважаючи на те, що є інші цікаві теми, я вас дуже прошу взяти під особистий контроль це питання, щоб Верховна Рада звернулася до Кабінету Міністрів України щодо надання адвокатам броні. Це перше питання.

І друге. Дуже хотілося б все-таки порушити сьогодні питання про захист прав інвалідів. Якщо людина-інвалід не матиме права обирати особу, яка за нею доглядатиме, то буде порушено її права. І ми з вами дуже добре розуміємо, що такі люди залишаться взагалі без догляду. Тому я прошу також це питання взяти під нагляд Верховної Ради, бо сподіваюся, що Верховна Рада у нас і є тим органом, який не тільки захищає інтереси громадян України, а й Конституцію України та конституційні права громадян України.

Руслане Олексійовичу, прошу поставити зараз на голосування дві поправки, про які я говорила.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГРИБ В.О. До речі, ще одне, 5 хвилин не закінчилися, я дуже швиденько. Хочу звернутися до пана Мотовиловця, не знаю, є він у залі чи ні, але для стенограми. Навіть якщо ми приймемо закон про мобілізацію, він не допоможе нам багато чим на фронті, а от сертифікація угоди з Організацією із заборони хімічної зброї нам допоможе. Я не розумію, чому уже протягом декількох місяців ми не можемо внести цей проект закону для ратифікації в зал.

Дуже прошу найближчим часом внести проект закону [№ 0244](#) на розгляд залу, це про ратифікацію угоди з Організацією із заборони хімічної зброї.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Вікторіє, замість голосування всіх ваших поправок (ви їх знімаєте) я поставлю на голосування поправки 2213 і 1737. Усе вірно? Тоді переходимо до їх голосування.

Ставлю на голосування поправку 2213 авторства Гриб. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування поправку 1737 авторства народної депутатки Гриб. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 25.

Рішення не прийнято.

Ідемо далі. Поправка 196. Крейденко. Не наполягає? Ні.

Поправка 197. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 198. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 199. Рудик. Не наполягає.

Поправка 200. Железняк. Не наполягає.

Поправка 201. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 202. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 203. Рудик. Не наполягає.
Поправка 204. Железняк. Не наполягає.
Поправка 205. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 206. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 207. Рудик. Не наполягає.
Поправка 208. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 210. Мамка. Не наполягає.
Поправка 212. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 213. Рудик. Не наполягає.
Поправка 214. Клименко. Не наполягає.
Поправка 217. Кучеренко. Висловився.
Поправка 218. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 219. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 220. Рудик. Не наполягає.
Поправка 221. Железняк. Не наполягає.
Поправка 223. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 224. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 225. Рудик. Не наполягає.
Поправка 227. Мамка. Не наполягає.
Поправка 228. Кучеренко. Висловився.
Поправка 229. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 230. Рудик. Не наполягає.
Поправка 231. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 232. Мазурашу. Висловився щодо цього.
Поправка 233. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 238. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 239. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 240. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 241. Рудик. Не наполягає.
Поправка 244. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 245. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 246. Рудик. Не наполягає.
Поправка 247. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 249. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 250. Рудик. Не наполягає.
Поправка 251. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 254. Славицька. Не наполягає.
Поправка 255. Мамка. Не наполягає.
Поправка 257. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 258. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 259. Рудик. Не наполягає.

Поправка 262. Мамка. Не наполягає.
Поправка 263. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 264. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 265. Рудик. Не наполягає.
Поправка 266. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 267. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 270. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 271. Славицька. Не наполягає.
Поправка 273. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 274. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 275. Рудик. Не наполягає.
Поправка 276. Кучеренко. Уже висловився.
Поправка 277. Кучеренко. Уже висловився.
Поправка 278. Гриб. Висловилася.
Поправка 279. Мамка. Не наполягає.
Поправка 280. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 283. Мамка. Не наполягає.
Поправка 284. Шпак. Будь ласка.

ШПАК Л.О. От саме щодо цього питання хочеться почути відповідь представника комітету. Ви бачите поправку. Цією нормою звучується право громадянина на належний судовий розгляд, він обмежується в праві на захист, це насамперед унеможлиблює подачу заперечення стосовно обвинувачень, які набрали законної сили.

Поясніть, будь ласка, тому що поправка була відхилена. Взагалі ми живемо в правовій державі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко, будь ласка, позиція комітету.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Розгляд справ про адміністративне правопорушення військовозобов'язаних, які не виконали вимогу ТЦК та СП, відбувається відповідно до правил адміністративного судочинства. Жодних обмежень прав у процесі адміністративного судочинства, в принципі, немає, тому якісь додаткові гарантії записувати в кодексі, яким уже тривалий час захищаються права людини на нормальному рівні, немає потреби.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 284 авторства Шпак і коллег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Поправка 285. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 286. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 287. Рудик. Не наполягає.
Поправка 288. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 289. Славицька. Не наполягає.
Поправка 290. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 293. Кучеренко. Уже висловився.
Поправка 294. Лічман. Не наполягає.
Поправка 295. Славицька. Не наполягає.
Поправка 297. Скороход. Висловилося.
Поправка 298. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 299. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 300. Рудик. Не наполягає.
Поправка 301. Кучеренко. Висловився.
Поправка 302. Гриб. Висловилося.
Поправка 303. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 304. Кулініч. Висловився.
Поправка 307. Мамка. Не наполягає.
Поправка 308. Скороход. Висловилося.
Поправка 309. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 310. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 311. Рудик. Не наполягає.
Поправка 312. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 316. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 317. Рудик. Не наполягає.
Поправка 318. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 321. Батенко. Не наполягає.
Поправка 322. Славицька. Не наполягає.
Поправка 323. Мамка. Не наполягає.
Поправка 325. Лічман. Не наполягає.
Поправка 326. Скороход. Висловилося.
Поправка 327. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 328. Осадчук. Висловився.
Поправка 329. Веніславський. Не наполягає.
Поправка 330. Рудик. Не наполягає.
Поправка 331. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 333. Славицька. Не наполягає.
Поправка 334. Мамка. Не наполягає.
Поправка 336. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 337. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 338. Рудик. Не наполягає.
Поправка 339. Мамка. Не наполягає.
Поправка 340. Дмитро Олександрович.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, я людина порядна, ми її вже змінювали. Моя наступна поправка 343.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто поправку 340 ми пропустимо, бо її немає в тому списку, який ви надали.

Поправка 341. Крейденко. Не наполягає.

Далі поправка 343. Знову ваша, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Це вже моя. Шановні колеги! Ми з командою об'єднання «Розумна політика» пропонуємо на рівні закону встановити мінімальний розмір грошового забезпечення військовослужбовців. З представників уряду є лише заступниця міністра. До речі, треба віддати їй належне, вона працювала і на засіданні комітету. Дуже погано, що немає Прем'єр-міністра України, коли такі важливі питання розглядаються в залі Верховної Ради, хоча немає і багатьох народних депутатів, немає Президента, усім байдуже на забезпечення української армії.

Ми пропонуємо закріпити на рівні закону мінімальне забезпечення для наших захисників, щоб Кабінет Міністрів не міг своїми абсолютно недолугими ідеями щось знову змінити, забрати «тридцятку», забрати «сотку», взагалі забрати заробітну плату, їм совісті на це вистачить, тому що поки хлопці на фронті воюють, вони жирують тут.

Розумію, що голосів немає, але прошу поставити поправку на голосування, а потім показати по фракціях і групах, хто за це проголосував.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 343 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Поправка 344. Клименко. Не наполягає.

Поправка 345. Хоменко. Не наполягає.

Поправка 346. Знову ваша, Дмитре Олександровичу. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, поправка стосується визначення на рівні закону мінімальної заробітної плати у розмірі 20 тисяч гривень, додаткової винагороди у розмірі 30 тисяч гривень і додаткової винагороди у розмірі 100 тисяч гривень тим, хто безпосередньо перебуває по «беерці» на нулі. Я хотів би нагадати, що свого часу поправка народних депутатів з об'єднання «Розумна політика» про повернення виплат у розмірі 30 тисяч гривень була проголосована в залі. Не розумію, чому ви порушуєте Регламент Верховної Ради України і не вносите проект постанови Цабаля на розгляд Верховної Ради, щоб його було або підтримано, або провалено, тут питання таке. Це дозволило б

направити закон Президенту України на підпис. Таке, якщо я не помиляюся, вперше в історії Верховної Ради. Оскільки ви порушуєте закон, то я хотів би, щоб наша поправка до цього законопроекту була проголосована.

Прошу поставити поправку 346 на голосування і підтримати її.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це поправка 346 авторства Разумкова і колег. Секунду. Ставлю на голосування поправку 346 Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Олександр Сергійовичу, на невеликий час передаю вам ведення засідання.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу Разумков, поправку 347 розглянемо окремо чи вже далі процесом?..

РАЗУМКОВ Д.О. Поправки 347, 348, 349. Дайте мені 2 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 2 хвилини. Обнулїть час.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, ви мені просто поясніть, от я логіки не розумію, у вас совість є? Ви тиснете жовту кнопку, щоб закріпити зарплати тим, хто дозволяє вам навіть не працювати в цій залі. Просто ви тиснете жовту кнопку, чому? Однаково голосів не буде, тут, у залі, сидить 40 людей, але ви тиснете жовту кнопку. Вам хто заборонив?.. Президент України, Голова Верховної Ради України, голова фракції, відсутність совісті? Чесно, без образ, я не розумію, як можна не голосувати за зарплати військовикам, за виплати, які ваш Президент, ваш Голова Верховної Ради, ваш Кабінет Міністрів пообіцяли на початку повномасштабного вторгнення. Це Верховний Головнокомандувач країни пообіцяв захисникам. Ну, вони збрехали. То хоча б ви проголосуйте за це. Чому ви за це не голосуєте? Я не запитую комітет, просто звертаюся до вас як до людей. У чому проблема? Чи це тому, що моя поправка? Ну, не голосуйте, подайте свою таку саму поправку, я за неї проголосую. Мені байдуже, хто буде платити нормальні зарплати, за чією поправкою будуть нормальні зарплати захисникам. Байдуже. Арахамії, Стефанчука, Корнієнка – однаково, подайте ви поправку. Ну, не хочете ви політично віддавати, о'кей, але ж майте совість.

Поставте на голосування, будь ласка, всі три поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Разумкова про врахування поправки 347 авторства його і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 33.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про врахування поправки 348 авторства народного депутата Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування поправку 349 народного депутата Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Поправка 350. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 351. Мамка. Не наполягає.

Поправка 352. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 353. Павлюк. Не наполягає.

Поправка 354. Мазурашу. Уже пройшли.

Поправка 355. Здебський. Не наполягає.

Поправка 356. Разумков. Далі блоком, так? Будь ласка, 8 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Давайте поговоримо про цирк, і я зараз не про шановних естрадно-циркових артистів, професіоналів своєї справи, а про те, у що ми перетворили державні інституції, про Офіс Президента України, який живе на якомусь Олімпі під куполом і не знає, що відбувається внизу, як живуть там люди (вони, як комахи, зверху), як живуть військовики, як живуть пенсіонери, як живуть лікарі, як живуть вчителі, як люди просто живуть. Там інакше якесь дуже зіпсоване повітря.

Поговоримо з вами про Верховну Раду, яку, мені соромно про це сказати, перетворили на цирк, і не тому, що вона кругла і з куполом, а тому, що, коли розглядаються важливі для держави закони, у залі майже нікого немає. Чи всі на виставу пішли? Чи когось дресировали так, що вони у зал бояться прийти? Чи тому, що монобільшість не прийшла до Верховної Ради, за винятком тих, хто зараз тут?

Я дякую всім колегам, які просто мають совість, прийшли сьогодні до залу і голосують за мої, моїх колег з об'єднання «Розумна політика» та інших фракцій і груп правильні поправки, розуміючи, що не буде голосів, але для того, щоб потім трошки не так було соромно дивитися захисникам в очі.

Давайте поговоримо про цирк. Ви виключаєте з цього законопроекту норми про демобілізацію та ротацію, не даєте голоси за прийняття норм про зарплати нашим захисникам, виплати, відпустки, забезпечення, як спочатку не давали голоси за 15 мільйонів гривень родинам загиблих, але дотисли і це все-таки

прийнято. Ви нормально почуваетесь, коли дають бронь працівникам телемарафону «Єдині новини», якому не вірите ані ви, ані люди, ніхто. І скажіть мені, що це не цирк. Скажіть, що це нормально у державі, яка воює, коли шкурній компанії «Кінокіт», яка пов'язана з Офісом Президента, – 100 відсотків бронь, а військовикам, для яких має бути демобілізація, – дуля з маком. Це нормально? Нікому нічого не нагадує і не заважає? Спокійно працюється?

Ми з вами пам'ятаємо історію про те, що, ой, дуже потрібні люди для фронту. Скажіть мені, будь ласка, а що Президенту рік заважало підписати закон про зменшення граничного віку перебування громадян на військовому обліку призовників до 25 років? Рік лежав у нього. Ви взяли на себе політичну відповідальність, а він ні. І лише зараз він його підписав. Що йому заважало? Інше запитання, а що це дасть державі і армії? Ніхто мені не може назвати конкретну цифру ні у відкритому, ні в таємному режимі і відповісти на запитання: а скільки це дасть мобілізаційного резерву та ресурсу Збройним Силам України? У моєму розумінні цифра – це конкретна зазначена модель, скільки ти отримуєш після прийняття того чи іншого рішення, а не десь приблизно і розбіг у десятки тисяч.

Ми другий рік воюємо. Що заважало ТЦК, Міністерству оборони України, Збройним Силам України і насамперед Президенту України як Верховному Головнокомандувачу вибудувати цю систему? Чи це бажання заробити на «білих» квитках, які продавали, і люди виїздили за кордон? Чи гроші закінчилися в кишнях? І зараз вирішили по другому колу всіх прогнати, щоб знову заробити? З доріг закінчилися? З великого будівництва? З великої фортифікації чи з чого?

Коли Президент дає інтерв'ю і каже, що допомога США – це зброя, а ми гроші знайдемо, це не проблема, тоді і виплати для незахищених і військовиків теж не проблема. Це відповідальність Президента, правильно? Гроші – це ж не проблема? Це не проблема. І 722 мільярди гривень додатково на забезпечення мобілізації – для нього це не проблема. Зарплати вчителям – для нього це не проблема. І для уряду не проблема. Для них взагалі не було б проблем, якби не було бюджетників, лікарень, шкіл, до речі, окремо хочуть і школи закрити з 2024, 2025 і 2026 років там, де буде мало дітей. А дітей буде мало, тому що ви робите все для того, щоб дітей у цій державі було мало. Ви не рахуєте на крок, на два чи три кроки наперед. У вас самих є діти і у тих, хто нас сьогодні дивиться, також є діти. Ці діти хочуть жити в цій державі і розбудовувати її. А прийнявши такий закон, ви зробите так, що вони не повернуться в цю державу.

Ви зобов'язуєте дитину, яка сьогодні за межами країни, приїхати сюди і отримати повістку або стати на облік. Ви щиро вірите, що вони такі дурні: прийдуть, зроблять це, розуміючи, що ви їх не випустите? Ви їм якийсь стимул даєте для того, щоб вони це зробили чи лише батіг? Чи ми з вами тут будуємо єгипетські піраміди, де раби будуть таскати каменюки? Ні? Вони не дурні і також це розуміють. Батьки у них не дурні і також це розуміють. Вони розуміють, якщо ви їм зараз «відрізаєте» консульські послуги, я вже мовчу про те, що це не відповідає Конституції України, але це фактично відрізає людей на строк до 10 років від цієї держави, тому що хто встигне – отримає паспорт зараз, а хто не

встигне – плюне на нього і отримає паспорт іншої держави. Ви втратите ціле покоління, яке мало б відбудувати цю країну.

Ви хочете прийняти норму про бронь для заможних, тих, хто може платити по 20, 30 тисяч гривень. Але в нас не рабовласницький лад, ми трошки не росія, ми на інших базових цінностях стоїмо. Вважаю, якщо ми говоримо про війну, то це війна для всіх: для влади і для опозиції, для бідних і для багатих, а ви хочете зробити, щоб війна в цій державі була виключно для бідних. Як наслідок ви отримаєте державу бідних, а має бути держава заможних, успішних, у якій хотілося б нам усім жити разом із нашими дітьми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, тепер ставимо ці поправки на голосування, правильно я розумію? А, ідемо далі. Добре.

Мамка. Уже був. О'кей.

Павлюк не наполягає.

Тимошенко... Ага, Соболев. Скільки у вас поправок? Дві хвилини і п'ять поправок. О'кей.

Соболев, 2 хвилини, виступ з місця. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Я навіть не буду наполягати на голосуванні цих п'яти поправок. Я звертаю увагу на те, що, на жаль, сотні поправок, які в таблиці до цього законопроекту визначені як не враховані, реально є врахованими. Чому так сталося? Тому що комітет вніс свої поправки і зробив механічну поправку на всі інші. Наприклад, поправка 358 по суті врахована, тому що у вашій комітетській поправці один в один записана та сама норма щодо надання відпустки для лікування військовослужбовців, відновлення тих, хто був поранений, контужений, отримав каліцтво, у разі, якщо вони переміщуються з одного лікарського закладу до іншого чи за кордон. Але зараз не про це.

Я про інше хочу сказати. Що робити тим тисячам військовиків, хто повернувся з фронту через каліцтво, поранення? Куди їм далі йти? Грати в казино? У них уже немає 100 тисяч гривень виплати, яку вони отримували на передовій. Можливо, застосовувати канабоїди, бо їм же розказували, що це заспокоїть, не буде болі, хоча всі світові дослідження підтверджують, що жодного стосунку до лікування хронічних болів канабіс не має. Це вже підтверджено.

Вважаю, що єдиний спосіб захистити цих людей, я наполягаю на цьому під час розгляду кожного відповідного профільного законопроекту, – це дати їм право на рівних умовах отримати посаду за конкурсом, щоб працювати в прокуратурі, Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі та будь-яких інших органах, тому що вони учасники бойових дій.

Скажіть, будь ласка, чому комітет не врахував цю норму?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федоре Володимировичу, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Пане Соболев, саме щодо вашої останньої фрази. Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки врахував, що за інших рівних обставин ті військовослужбовці, які брали участь у бойових діях, мають право на вступ на державну службу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не ставимо ці поправки на голосування, Сергію Владиславовичу. Добре.

Поправка 359. Івченко. Будь ласка, Вадиме Євгеновичу, 5 хвилин. Чудовий курс.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, ми маємо бути свідомі того, що це незвичайний законопроект. Запит на справедливість у суспільстві кричущий. Противник сьогодні в росії готує в двох округах до 300 тисяч людей, які невдовзі будуть направлені в Україну. Нам потрібно не зробити помилок, інакше ніхто нам цього не простить.

Стримувати армію загарбника, здійснювати контрнаступальні дії має склад українських солдат, який повинен бути підготовлений і укомплектований. Нові бригади повинні мати підготовлений резерв. І цей резерв – це не просто молоді хлопці, це мають бути навчені солдати з обов'язковим бойовим злагодженням. Путін проводить мобілізацію задля подальшої окупації України. І у нас має бути така армія, яка захистить кожного українця. У цьому важливість законопроекту, що ми розглядаємо.

Тепер щодо мотивації. Колеги, хіба не можна запровадити такі механізми мотивації, коли родинам людей, які самі приходять до ТЦК і хочуть захищати Україну, виплачувалася б певна сума? І представники фракції «Батьківщина» це запропонували. Оплата першого внеску під час купівлі житла родиною. Не через лобістську поправку фінансової компанії, коли в країні лише там 23 будівництва і так далі, а загальну поправку, за цією нормою банки будуть отримувати відшкодування першого внеску від Кабінету Міністрів України.

А діти загиблих? А діти загиблих! Хіба їм сьогодні до задачі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО)? Чи все-таки ми допоможемо цим дітям наших загиблих героїв вступити на бюджет без задачі ЗНО?

Колеги, а ті фізичні особи – підприємці, які мають кредити? Чи можемо ми запровадити норму, щоб держава виплачувала хоча б відсотки під час їх служби у Збройних Силах України?

І багато інших мотиваційних речей, які просто випали з цього законопроекту. Або є відсилки на Кабінет Міністрів України, якому сьогодні

ніхто не вірить після бронювання водіїв, прибиральниць і пересувного цирку. Ніхто не вірить Кабінету Міністрів і будь-якій нормі, яка є відсилочною на уряд.

Колеги, наступне питання – ротація. Хіба це не важливо для наших захисників, військовослужбовців?

Колеги, а демобілізація? Я в житті найбільше не люблю брехню. Давайте щиро скажемо нашим військовослужбовцям, що ніколи Кабінет Міністрів України більше не внесе до Верховної Ради проект закону про демобілізацію, його не буде. Давайте не брехати нашим громадянам, особливо захисникам. Цього не буде. І ви повинні бути свідомі, коли бачите норму, що Кабмін має подати відповідний законопроект, він його не подасть, і ми з вами це розуміємо.

І останнє. Солдати, які 24 місяці і більше захищають на передовій... Їх родини нам ніколи не простять. Представники фракції «Батьківщина» вносять поправку, що такі люди після війни можуть поза конкурсом, наприклад, вступити на державну службу, піти на роботу до правоохоронних органів, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, прокуратури. Хіба вони не заслужили цього? І такі поправки теж відхиляються.

Колеги, з одного боку, росія – загарбник, і перед нами стоїть питання долі існування нашої країни, а з іншого боку, у залі має бути проголосований справедливий закон, де є норми про мотивацію, ротацію, бо одні в окопах до кінця війни, а інші чекають за кордоном, коли повернутися, і дехто їх потім призначить на «теплі» місця. Чіткі правила, за якими мають відбуватися мобілізація та ротація, – це надзвичайно чутливе питання сьогодні для українського суспільства.

І тепер, колеги, найголовніше, – відповідальність кожного народного депутата. Я розпочинав виступ із того, що це незвичайний законопроект, у ньому є пряма норма – це життя, життя людини, родини і країни. Подумайте перед тим, як будете голосувати, – відповідальність, впевнений, настане для кожного з нас.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Мазурашу не наполягає.

Поправка 361. Діденко. Не наполягає.

Поправка 362. Разумков. Не наполягає.

Поправка 363. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 364. Здебський. Не наполягає.

Поправка 365. Гришина. Не... (*Шум у залі*).

Поправка 362. А, ви наполягаєте. Добре. Одна хвилина, Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександр Сергійовичу, я наполягаю на всіх важливих поправках. Ця поправка стосується того, щоб з другого року проходження служби під час дії воєнного стану наші захисники... Ви не проводите ротації, демобілізації, то давайте їм хоча б додаткову відпустку, перший рік – 30 днів, ця норма відображена в законопроекті, а починаючи з другого і кожний наступний рік – 60 днів. Думаю, це хоч якось було б справедливо стосовно наших з вами захисників.

Я не розумію, чому в залі знову майже немає людей. Олександр Сергійовичу, насамперед це питання до вас, тому що продовжувати засідання ви не маєте права згідно з рішенням Конституційного Суду України, але це стало доброю традицією в цій залі – порушувати Конституцію України і закони.

Після голосування поправки прошу вас оголосити перерву в засіданні, тому що це і засіданням важко назвати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Разумкова про врахування поправки 362 авторства його і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Поправка 363. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 364. Здебський. Не наполягає.

Поправка 365. Гришина. Не наполягає.

Поправка 366. Циба. Не наполягає.

Поправка 367. Штепа. Уже не наполягає.

Поправка 368. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 369. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 370. Разумков. Була.

Поправка 371. Разумков. Була.

Поправка 372. Савчук. Будь ласка. У вас там чотири чи п'ять поправок, так? Якісь ви хотіли поставити на голосування. Можете повторити?

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Можу. У мене загалом 13 поправок. Прошу поставити чотири поправки на голосування і дати мені 4 хвилини для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправки 2092, 2944, 3038 і 3499, правильно?

САВЧУК О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ці треба поставити на голосування?

САВЧУК О.В. Так, ці поставити і дати мені 4 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте 4 хвилини Савчук для виступу, обнулїть час. Будь ласка.

САВЧУК О.В. Колеги, суть законопроекту, про що на початку нам озвучували, полягала в тому, що ми мали розробити норми захисту та правила мобілізації і демобілізації. Ми з вами подавали дуже багато поправок стосовно саме захисту прав військовослужбовців, які нині перебувають на фронті. Однак значну частину наших поправок комітетом дивним чином було відхилено. І взагалі, все, що стосується того, скільки військовослужбовці, які з перших днів активної війни на фронті, мають продовжувати військову службу – невідомо.

Власне, усі мої поправки стосуються саме тих військовиків, які нині на активній лінії боротьби. Усі ці поправки ми з ними обговорювали. Це ті люди, які особисто знають, що таке бути на нулі чи в окопах і не мати права повернутися додому, зустрітися зі своєю сім'єю, відзначити день народження своєї дитини тощо, тому що вони на фронті. Вони чітко, хоча саме вони і не говорили нам про те, що хочуть усе і негайно, мають розуміти, як далі планувати своє життя. Кожен із них хоче розуміти те, чи є до них справа чи немає в житті нашої країни і нас як парламентарів, бо ми це голосуємо, чи держава просто відправила їх на передову.

Саме тому мої поправки насамперед стосуються не тільки того, коли військовослужбовці будуть демобілізовані, а й того, щоб вони мали право на збільшену відпустку. Ми говоримо про те, що дуже часто військовослужбовець, який приїжджає у відпустку, навіть не встигає адаптуватися, а йому вже потрібно їхати назад. І не секрет, що дуже багато родин через це розпалося, бо чоловіків практично немає – вони на фронті. Ми пропонуємо суттєво збільшити відпустку для військовиків, оскільки чудово розуміємо, це хоча б щось, що дозволить їм принаймні місяць побути вдома зі своїми дітьми, і потім поїхати виконувати завдання.

Поправки також стосуються полонених. Ви знаєте, коли хлопці, які хочуть продовжувати військову службу, повертаються, я пропонувала збільшити для них відпустку з 90 до 120 днів. Навіть психологи підтверджують той факт, що люди проходять важкі випробування, проте якщо вони готові воювати далі за власним бажанням, то ми маємо дати їм таку можливість, але збільшивши час відпустки.

Ще одне дуже важливе питання, на якому я акцентую увагу у своїх поправках, – це, власне, гарантія того, наскільки людина зможе воювати, коли вже відвоює 36 місяців, за її згодою, якщо ми таку норму приймемо. Можливо, завтра ми спробуємо це відновити у поправках. Така людина має право за заявою за власним бажанням воювати, уклавши контракт ще на півроку, тобто вона може не хотіти демобілізуватися, а ми маємо дати їй право щопівроку поновлюватися.

Якщо говорити тільки про обов'язки, а за цим законопроектом ми хочемо всіх змусити виконувати обов'язки, то давайте визнаємо, що надали всім нерівні права, бо не можуть такі люди, як поліцейські, прокурори, працівники НАБУ, ДБР і ті, які все життя вчилися тримати зброю в руках, мати бронь і стояти за кожним поворотом на дорогах, дивитися на те, як їздять автомобілісти, порушують вони швидкість чи ні, а ті, хто на фронті в окопах, не мати можливості приїхати до своєї...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо поправки на врахування.

Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Савчук про врахування поправки 2092 її авторства. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 2944 авторства Савчук. Комітетом вона відхилена. Народний депутат Савчук пропонує її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування наступну поправку 3038 авторства Савчук. Комітетом вона відхилена. Народний депутат Савчук просить її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

І ставлю на голосування останню поправку 3499 народного депутата Савчук. Комітетом вона відхилена. Народний депутат Савчук пропонує її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Разумков – з процедури.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Олександр Сергійовичу, скажіть, будь ласка, у нас змінився доповідач. У рішенні комітету визначено щодо яких поправок або блоків виступає кожний з трьох доповідачів. Якщо так, то можна це зазначити, якщо ні, то так воно не працює, не може бути просто три доповідачі щодо цього законопроекту. Має бути чітко визначено: хто з якого блоку доповідає або один доповідач.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не думаю, що це має бути так чітко визначено. У рішенні комітету просто...

РАЗУМКОВ Д.О. Руслан Олексійович казав: все, що не дозволено, то заборонено. Я з цього виходжу, я академікам вірю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, він повернеться і ви зможете продовжити дискусію.

Поправка 373. Іван Григорович Кириленко. Скільки часу потрібно, 3 чи 5 хвилин, Іване Григоровичу? Кириленко, 3 хвилини. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Олександр Сергійовичу, хочу до вас звернутися з незвичайним проханням. От послухайте поправку: «Особа, у якої один з батьків (усиновлювачів) був військовослужбовцем, який загинув чи визнаний судом безвісно відсутньою особою при виконанні ним обов'язків військової служби, протягом трьох років після здобуття відповідної загальної середньої освіти зараховується поза конкурсом за особистим вибором спеціальності до державних і комунальних вищих та професійно-технічних навчальних закладів України на безоплатне навчання».

Ця поправка була детально розглянута на легітимному засіданні комітету, схвалена і підтримана Генеральним штабом, Міністерством оборони України. Міністерство фінансів України не заперечувало, тому що додаткових видатків з бюджету не вимагається. Кожен навчальний заклад України має державне замовлення і є пільги для вступників, які не відміняли. Скажіть, будь ласка, яка найбільша категорія пільговиків буде під час або після війни? (*Шум у залі*).

Хлопці, будь ласка, я вас прошу зупинити дискусію, дайте виступити. Хлопці, дайте виступити!

На засіданні комітету поправку було схвалено, а тут написано – відхилено. Якщо це друкарська помилка, тоді давайте просто визнаємо, що ця поправка врахована. Якщо це не друкарська помилка і щось відбулося на засіданні комітету...

Олександр Сергійовичу, немає жодних зауважень до цієї поправки. Хоч щось повинно залишитися для батьків, які йдуть на фронт. Вони ж думають про дітей. Друзі, це аморально, якщо ми не підтримаємо, не врахуємо це. Олександр Сергійовичу, давайте визнаємо, що це друкарська помилка і поправка врахована, як це було на засіданні комітету, або проголосуємо завтра, коли буде повний зал. Не можна відхиляти таку поправку. Батько або мама іде на фронт, вони ж думають про дитину, яке у неї майбутнє, якщо, не дай боже, щось непередбачуване станеться.

Друзі, просто чохом відхилити таку поправку, проти якої ні в кого не було ані зауважень, ані заперечень?!

Олександр Сергійовичу, допоможіть!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

Єгор Чернів має відповідь, він зараз скаже.

ЧЕРНІВ Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Іване Григоровичу, ми обговорювали це і закріпили в комітетських поправках ці норми.

Завтра ми будемо їх саме розглядати. Я не знаю номера цієї конкретної поправки, бо це комітетська, там 31 поправка. Вони будуть завтра розглянуті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іване Григоровичу, у нас є час до завтра розшукати в таблиці, ми займемося цим... (*Шум у залі*). Ні, я не думаю, що завтра будуть на врахування поправки ставитися. Я не впевнений, я їх не бачив.

Далі. Поправка 374. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 375. Яцик. Було.

Поправка 376. Безугла. Не наполягає.

Поправка 377. Безугла. Не наполягає.

Поправка 378. Разумков. Уже було.

Поправка 379. Мазурашу. Було.

Поправка 380. Разумков. Було.

Поправка 381. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 382. Алексєєв. Не наполягає.

Поправка 383. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 384. Клименко. Не наполягає.

Поправка 385. Славицька. Не наполягає.

Поправка 386. Бабенко, Колюх, Мазурашу. Не наполягають.

Поправка 387. Скороход. Було.

Поправка 388. Криворучкіна. Було. Не наполягає.

Поправка 389. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 390. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 391. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 392. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 393. Клименко. Не наполягає.

Поправка 394. Славицька. Не наполягає.

Поправка 395. Скороход. Не наполягає.

Поправка 396. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 397. Маслов. Не наполягає.

Поправка 398. Ватрас. Не наполягає.

Поправка 399. Мамка. Не наполягає.

Поправка 400. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 401. Разумков. Було.

Поправка 402. Разумков. Було.

Поправка 403. Разумков. Було.

Поправка 404. Разумков. Було.

Поправки 405, 406. Дмитре Олександровичу, вам дати 2 хвилини чи по одній? Поправки 405, 406 – дві? По одній, добре.

Поправка 405. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, я хотів би запитати у представника комітету. Цією поправкою на рівні закону закріплюються виплати родинам

загиблих у розмірі 15 мільйонів гривень. Ця норма проголосована в законі (проект [№ 10313](#)). Розумію, що логіку шукати іноді важко, але...

Поясніть мені, будь ласка, шановний Єгоре Володимировичу, а за якою логікою ви відхилили таку норму в цьому законопроекті, коли в іншому ви за неї проголосували, підтримали її? До того ж на засіданні комітету ця поправка ставилася, ви її також підтримали, а потім переглянули рішення. Ви намагаєтеся «відмотати» виплати родинам загиблих захисників у розмірі 15 мільйонів гривень, чи чому? Якщо ні, тоді відкладайте цю поправку, завтра поставимо її на голосування і врахуємо.

Дякую. Поясніть позицію комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Ця норма була врахована у поправці 342. Це ті самі положення, вони були враховані, тому ця поправка також автоматично врахована (*Шум у залі*).

Дивіться, тут є комітетська поправка про 15 мільйонів гривень, яка, ще раз кажу, врахована (*Шум у залі*). Комітетською поправкою норма врахована, ще раз вам кажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування. Дмитре Олександровичу, у вас ще буде час.

Ставлю на голосування пропозицію Разумкова про врахування поправки 405 авторства Разумкова і колег. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 406. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Єгоре Володимировичу, я вам доповідаю, що вона відхилена, якщо в таблиці написано: «відхилено». Те, що вам або вашим колегам у комітеті не вистачило розуму подати таку поправку, а потім ви її вкрали, приписавши до своїх комітетських, це нічого не означає. Ви маєте її врахувати в усьому тексті: і в комітетських, і в Разумкова, і в усіх інших, хто таку норму подав, якщо ви цього не знаєте.

Така сама ситуація з наступною (одну секунду) поправкою 405, яка стосується...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз поправка 406.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 406 стосується, якщо не помиляюся, вислуги: один за три. Чому її відхилили? Теж комітетською?..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чернів. Будь ласка.

ЧЕРНІВ Є.В. Позиція комітету щодо питання про 15 мільйонів гривень. Є уточнення, щоб загиблі не в бою отримували нерівноцінно тим, хто в бою. Ось у такому вигляді норма схвалена комітетом і врахована, на відміну від вашої.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будемо голосувати (*Шум у залі*). Відповідь така, яка є. Дмитре Олександровичу, не обов'язково вам мають відповідати на ваше запитання, ви ж знаєте. Так воно влаштовано.

Ставлю на голосування поправку 406 авторства Разумкова Дмитра Олександровича і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 407. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 408. Алексєєв. Не наполягає.

Поправка 409. Клименко. Не наполягає.

Поправка 410. Славицька. Не наполягає.

Поправка 411. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 412. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 413. Скороход. Не наполягає.

Поправка 414. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 415. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 416. Клименко. Не наполягає.

Поправка 417. Славицька. Не наполягає.

Поправка 418. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 419. Ватрас. Не наполягає.

Поправка 420. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 421. Дмитре Олександровичу, ця поправка чи 423? Яка?

А, поправка 423 врахована, вибачте.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 423 не врахована.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в мене в таблиці чомусь зазначено, що врахована.

РАЗУМКОВ Д.О. У таблиці зазначено, що не врахована.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це якась, напевно, помилка.

РАЗУМКОВ Д.О. Мабуть, помилка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгоре Володимировичу, а у вас як зазначена поправка 423?

ЧЕРНЄВ Є.В. Поправка 423 у таблиці врахована.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Врахована? О'кей. У мене теж врахована.

Стосовно поправки 421 будете виступати, Дмитре Олександровичу, чи ми щодо неї вже говорили? О'кей.

Поправка 423 врахована.

Поправка 424 відхилена. В'ятрович. Не наполягає.

Так поправка 421 врахована. Чи поправка 423? Це вже Іонової? Ні, у вас там якась... Так, у вас далі. О'кей.

Поправка 425. Разумков. Була.

Поправка 426. Железняк. Не наполягає.

Поправка 427. Кириченко. Не наполягає.

Поправка 428. Ар'єв. Не наполягає.

Поправка 429. Бакумов. Не наполягає.

Поправка 430. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 431 відхилена. Славицька. Не наполягає.

Поправка 432. Демченко. Не наполягає.

Поправка 433. Мамка. Не наполягає.

Поправка 434. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 435. Тимошенко. Була.

Поправка 436. Бабій. Наполягаєте? Не наполягає.

Поправка 437. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 438. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 439. Васильченко. Була вже.

Поправка 440. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 441. Рудик. Не наполягає.

Поправка 442. Кучеренко. Була.

Поправка 443. Бакумов. Була.

Поправка 444. Славицька. Не наполягає.

Поправка 445. Лічман. Не наполягає.

Поправка 446. Бабій. Не наполягає.

Поправка 447. Криворучкіна. Не наполягає (*Шум у залі*).

П'ята? Не то.

Поправка 448. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 449. Рудик. Не наполягає.

Поправка 450. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 451. Рудик. Не наполягає.

Поправка 452. Гриб. Не наполягає.

Поправка 453. Дануца. Не наполягає.

Поправка 454. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 455. Неклюдов. Будь ласка, Владлене.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Олександр Сергійовичу, дякую. Видно, що ви в хорошій формі, готові працювати, як і всі ми. Я маю пропозицію до вас як до людини, яка з розумінням ставиться до колег. У мене 37 поправок, я прошу дати 5 хвилин для виступу і дев'ять поправок поставити на врахування. Це поправки 455, 767, 830...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, не так швидко.

НЕКЛЮДОВ В.М. Поправки 455, 767, 830, 853, 1557, 1631, 1659, 1917 і 2072. Загалом 37 поправок, решту я знімаю. Будь ласка, дайте мені 5 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ці всі поправки просите поставити на голосування?

НЕКЛЮДОВ В.М. Так, дев'ять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дев'ять? Може, три?

НЕКЛЮДОВ В.М. Ну, давайте тоді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Три.

НЕКЛЮДОВ В.М. П'ять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. П'ять. Добре.

НЕКЛЮДОВ В.М. П'ять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нормально. Це гарний *deal*.

Може, з трибуни, Владлене Михайловичу, чи вам з місця зручніше? У нас сьогодні є така акція – можна виступ з трибуни. Єгор Володимирович якраз здійснить рекогносцировку. Будь ласка.

П'ять хвилин чи десять? Сім? Скільки вам часу потрібно, Владлене Михайловичу?

НЕКЛЮДОВ В.М. П'ять хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неклюдов, 5 хвилин. Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М. П'яти хвилин мені вистачить.

Дякую, Олександр Сергійовичу, за надану можливість висловитися. Дійсно, важливий законопроект і, на думку деяких колег, напевно, один із

найважливіших, а можливо, найважливіший, який стосується життєдіяльності всієї держави.

Я хочу сказати, що мої поправки спрямовані саме на те, щоб захистити насамперед вразливі категорії населення, тобто тих осіб, які самостійно не можуть з тих чи інших причин захистити свої права, це пов'язано з можливими втратами, матеріальним становищем, яке не відповідає їх бажанням і можливостям. Життя, воно таке, все буває.

Єгорє Володимировичу, поправки, які я прошу поставити на голосування, не всі, звісно, заслуговують на увагу, на мій погляд. Зокрема, я наполягаю на поправках, які стосуються задоволення потреб Збройних Сил України за рахунок встановлення так званого військово-транспортного обов'язку, що поширюється на підприємства, установи, організації, центральні та місцеві органи влади, а також громадян. І от я подумав про те, що можливі ризики, що певні громадяни можуть бути позбавлені єдиного транспортного засобу, єдиного автомобіля, який у них є. Я запропонував, щоб задоволення цього військово-транспортного обов'язку відбувалося за рахунок тих, у кого, наприклад, два транспортні засоби чи більше, тобто заможних людей, які можуть дозволити собі із приємністю та ще й з піар-акцією передати автомобіль на потреби ЗСУ. Думаю, це було б, напевно, правильно. А тепер уявіть собі ситуацію, якщо, наприклад, до жінки, яка виховує трьох дітей, возить їх до школи і забирає, возить їх на гуртки (плавання чи інші), приходять представники ТЦК чи інших уповноважених органів і вилучають цей автомобіль. Що буде? Я цього, звісно, не розумію. Деякі поправки, які я подав і які стосуються цього, думаю, було б правильно розібрати і покласти обов'язок задоволення таких потреб на заможних людей, а не чіпати тих, які не можуть... Я тільки з цих міркувань пропоную. У мене автомобіля, до речі, немає, я не придбав собі його, тому ніхто не скаже, що це конфлікт інтересів. Було б дуже цікаво... Не думаю, що там потрібно 5 мільйонів автомобілів для ЗСУ, а ймовірна ситуація, коли можуть бути зловживання, я і за це переживаю, щоб вразливі люди не були позбавлені єдиного транспортного засобу.

Ще я пропоную поправки, щоб не були мобілізовані люди, які втратили близьких родичів, зокрема братів і сестер, а в проекті така дивна норма, що саме повнорідних. Я пропоную, щоб були не тільки повнорідні, а й неповнорідні, тобто ті, які мають спільного батька чи спільну мати. Не думаю, що вони менш рідні, ніж повнорідні особи, не вважаю, що в них стосунки гірші, можливо, у деяких випадках і кращі. Тут я теж хотів би почути, чому ця поправка не врахована. Думаю, вона не порушила б баланс цього законопроекту і не вплинула б на задоволення потреб ЗСУ, чого я дуже не хочу.

Вважаю, якщо виважено підходити і враховувати ті пропозиції, які не є, знаєте, захмарними, такими, що не можуть бути виконані, які негативно не вплинуть на загальний процес мобілізації, тільки з цієї точки зору я звертаю на них увагу... Я не буду акцентувати на інших поправках.

Єгорє Володимировичу, стосовно цієї поправки, якщо буде ваша ласка, поясніть, будь ласка, позицію комітету. На жаль, я не почув відповіді, коли своєму

колезі Федієнку поставив запитання, він сказав запитати у керівництва, тому запитую у вас. Ви людина відповідальна і уповноважена, якщо можна, скажіть, будь ласка, щодо тих поправок, чому, можливо, це позиція чи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Владлене Михайловичу.

Пане Федієнко, якщо ви відчуваєте якусь образу під час цього згадування, то можна взяти репліку.

Єгоре Володимировичу, будь ласка, відповідайте, 1 хвилина.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую, Владлене Михайловичу, за те, що ви порушили це питання. Ми досить довго розглядали питання щодо забезпечення транспортними засобами як, зокрема, військово-мобілізаційного обов'язку. Дійсно, були різні підходи. На жаль, на сьогодні є викривлення, коли у когось забирають усе, а у когось – частину, навіть не половину. Тому ми вирішили підійти так до розв'язання цієї проблеми, що закріплено в нашій комітетській поправці. Вилучення таких транспортних засобів має відбуватися пропорційно: у людини і у підприємства. Тобто не може бути вилучений транспортний засіб, якщо він єдиний і є джерелом доходів цієї людини. Думаю, що це справедливо. Далі все це буде викладено в підзаконних актах, які розроблятиме Міністерство...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федієнко – репліка. Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Пане Владлене, дивіться, на засіданні комітету представники Міністерства оборони України повідомили, що в підзаконному акті, який вони розробляють, для приватних осіб буде зазначено, що це на добровільних засадах. Тобто, якщо громадянин України добровільно не захоче передавати свій транспортний засіб, ніхто вилучати його не буде.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ж тільки що обмінялися репліками, такі репліки я вперше чую, а по суті законопроекту...

Давайте через одну, добре? П'ять через одну. Було дев'ять поправок, а через одну – буде п'ять, правильно? Ну, це математика, якщо дев'ять яблук покласти і через одне з'їсти, то буде п'ять.

Ставлю на голосування поправку 455 народного депутата Неклюдова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування поправку 830 авторства народного депутата Неклюдова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано (*Шум у залі*).

По фракціях і групах покажіть, будь ласка. Дякую. Поправки, які консолідують, насправді такі.

Ставлю на голосування поправку 1557 народного депутата Неклюдова. Комітетом вона відхилена. Пропонується її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування поправку 1659 народного депутата Неклюдова. Комітетом вона відхилена. Неклюдов пропонує її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

І поправка 2072 народного депутата Неклюдова. Комітетом вона відхилена. Народний депутат Неклюдов пропонує її врахувати. Я хотів би зачитати цю поправку, мені здається, що це додасть трошки динаміки нашому вечору: «У абзаці тридцять першому підпункту 11 пункту 8 розділу I проекту Закону словосполучення «(повнорідний)» замінити словосполученням «(повнорідний, неповнорідний)». Пан Неклюдов запропонував розширення диспозиції норми. Думаю, що ця норма насправді буде, якщо говорити серйозно, у так званих комітетських поправках.

Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Неклюдова про врахування поправки 2072. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 456 відхилена. Власенко. Не наполягає.

Поправка 457. Гришина. Не наполягає.

Поправка 458. Фріз. Не наполягає.

Поправка 459. Бакумов. Не наполягає.

Поправка 460. Фріз. Не наполягає.

Поправка 461. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 462. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 463. Фріс. Не наполягає.

Поправка 464. Клименко. Не наполягає.

Поправка 465. Славицька. Не наполягає.

Поправка 466. Демченко. Не наполягає.

Поправка 467. Мамка. Не наполягає.

Поправка 468. Разумков. Ми її вже розглядали.

Поправка 469. Шпак. Не наполягає.
Поправка 470. Тимошенко. Вона вже десь була.
Поправка 471. Батенко. Не наполягає.
Поправка 472. Бабій. Не наполягає.
Поправка 473. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 474. Скороход. Не наполягає.
Поправка 475. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 476. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 477. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 478. Кучеренко. Уже було.
Поправка 479. Славицька. Не наполягає.
Поправка 480. Княжицький. Не наполягає.
Поправка 481. Разумков. Уже було.
Поправка 482. Лічман. Не наполягає.
Поправка 483. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 484. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 485. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 486. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 487. Демченко. Не наполягає.
Поправка 488. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 489. Скороход. Не наполягає.
Поправка 490. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 491. Клименко. Не наполягає.
Поправка 492. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 493. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 494. Железняк. Не наполягає.
Поправка 495. Фріз. Не наполягає.
Поправка 496. Фріз. Не наполягає.
Поправка 497. Крулько. Не наполягає.
Поправка 498. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 499. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 500. Тимошенко. Уже було.
Поправка 501. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 502. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 503. Железняк. Не наполягає.
Поправка 504. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 505. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 506. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 507. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 508. Власенко. Уже було.
Поправка 509. Бакумов. Уже було.
Поправка 510. Гончаренко. Одну?.. Ну, ви ж можете і годину, Олексію Олексійовичу. Три хвилини. А які поправки?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Поправки 510, 550, 587, 629, 701.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якусь ставити на голосування будемо?

ГОНЧАРЕНКО О.О. На голосування поправку 510.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Гончаренко, 3 хвилини, з трибуни. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Друзі, вітаю всіх, хто це подивиться вночі, бо Верховну Раду показують, як кіно для дорослих, хто це подивиться на моїх сторінках у *TikTok* та *YouTube*. Привіт, *TikTok*! Привіт, *YouTube*! Це ті люди, які зараз нас дивляться і все знають. А до депутатів звертатися сенсу небагато, з повагою до тих, хто залишився в залі, я, дійсно, вас поважаю, а залишилися близько 40 депутатів, нещодавно, я рахував, було 42 депутати, зараз, здається, навіть трохи менше. Для решти тема мобілізації... Ну, хіба це цікава чи важлива тема? Напевно, не дуже.

У поправках, про які я зараз казатиму, йдеться про перетин кордону. Хочу сказати просто: відкрийте, нарешті, кордон і припиніть там цю нескінченну корупцію! Що ви робите? Ви створили систему, на якій... «Шлях» не «Шлях», підроблені документи, зеленка, повзуть, їдуть, але це нікому не заважає, як ми бачимо. Хто хоче, з'являються і на Мальдівах, і в Таїланді, у них з цим немає жодних проблем. Де наш Микола Тищенко? Не досидів, десь пішов лісами. А інші люди вже не знають, що придумати.

У поправці 510 я пропоную хоча б додати, що Кабінет Міністрів визначає для військовозобов'язаних, а не для всіх. Таке відчуття, що завтра й жінкам скажуть: «Чому ви маєте кудись їхати? Ми і вас хочемо «обилетить». Тому що все це виглядає не інакше, як велике «обилечивание». Країна не може так жити третій рік. Багато людей живуть за кордоном, бо бояться навіть заїхати в Україну. Чого ми хочемо досягти? Яка наша мета? Ми хочемо, щоб якомога менше українців потім повернулися? Ми для цього хочемо обмежити консульські послуги. Давайте, щоб вони...

Так, я не хочу захищати тих, хто переплив Тису, і не буду цього робити, але хочу вам сказати, що ми маємо боротися за українців, а ми їх виштовхуємо до польського, чеського, німецького громадянств. Хто тут залишиться? Давайте про це вже сьогодні говорити і, нарешті, виправляти таку ситуацію, бо це якась нескінченна залізна завіса. Так не може бути. Ну, такого не було напевне ніколи, а зараз навіть гірше, ніж за часів Радянського Союзу. І мета цього незрозуміла. Не-зро-зу-мі-ла! Бо всі, хто хоче виїхати, роблять це за «бабки», вибачте, і їздять, де завгодно. Але для інших існує система: всіх – «к ноге», взяти або грошима, або сидіти. Можна це вже припинити?

Тому я вимагаю, щоб ми, нарешті, подивилися на це, дійсно, по-державницьки, а не для того, щоб хтось заробив і заніс на вершину піраміди, де б ця піраміда не завершувалася. Не хочеться казати де, але ми розуміємо, насправді, де вона завершується, – зверху.

Поправка 510. Дякую. Прошу голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про врахування поправки 510 авторства народного депутата Гончаренка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 511. Крулько. Не наполягає.

Поправка 512. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 513. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 514. Разумков. Було.

Поправка 515. Клименко. Не наполягає.

Поправка 516. Славицька. Не наполягає.

Поправка 517. Демченко. Не наполягає.

Поправка 518. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 519. Мамка. Не наполягає.

Поправка 520. Шпак. Будь ласка, 1 хвилина.

ШПАК Л.О. Давайте, я скажу, які поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте.

ШПАК Л.О. Тоді 12 поправок – 5 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

ШПАК Л.О. Це поправки 520, 814, 819, 843, 1036, 1072, 1012, 1112, 1134, 1226, 1254 і 1269.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Які будете ставити?

ШПАК Л.О. Я не буду ставити, просто прошу 5 хвилин на виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. З трибуни?

ШПАК Л.О. Так, з трибуни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шпак. З трибуни. Будь ласка, 5 хвилин.

ШПАК Л.О. Виникає відчуття, що норми щодо мобілізації влада пише, як кажуть, на коліні. Спочатку Президент каже, що негайно потрібно 500 тисяч, потім Головнокомандувач каже, що стільки не потрібно, потім Прем'єр-міністр каже, що нам потрібна м'яка мобілізація. У мене питання: а яка це м'яка мобілізація та ще й під час війни? Хто взагалі придумав термін «м'яка мобілізація»? І тому відповідно кажуть, що 500 тисяч не потрібно. Потім в останній момент із законопроекту прибирають демобілізацію, і це означає, що мобілізація потрібна, та й ще гостра, а не м'яка, про що сьогодні й ідеться.

Урешті-решт, Верховна Рада таки прийме цей законопроект, але де гарантія, що влада завтра не передумає і не вимагатиме ухвалення якихось певних нових норм? Уявіть, як ця антилогіка виглядає збоку наших міжнародних партнерів.

Хочеться, зрештою, почути чітку позицію влади щодо демобілізації. Спочатку пообіцяли її тим, хто воює 36 місяців, потім Президент сказав, що під час війни про демобілізацію мови йти не може. Тепер прибрали із законопроекту норму про демобілізацію і пообіцяли прийняти відповідний закон через вісім місяців. Ви в це вірите? Я, мабуть, не вірю. Розумієте, через вісім місяців багатьох з тих, кому влада спочатку пообіцяла, вже не буде в живих, уявіть. Як ви взагалі до цього ставитеся і як вам це чути? Не можуть визначитися з демобілізацією, як припинити брехати військовим та суспільству і розробляти чутки про зрозумілу систему ротації. Ми розробляємо. А далі, що? Кабінет Міністрів розробить. А далі, що? Спочатку там виписали багато норм щодо додаткового заохочення тим, хто воює на нулі. Потім більшість норм прибрали нібито через брак коштів. Тоді у мене питання: для тих, кого ми зараз додатково мобілізуємо, у нас фінанси є? Хтось відповість на це питання? Ніхто. Влада каже, що немає грошей на суттєве додаткове фінансування, заохочення захисників. Знаєте, чому немає грошей? Тому що влада майже за два з половиною роки війни не змогла перевести державу до тотальної економії державних коштів, на так звані військові рейки.

В Україні в умовах війни солдат має отримувати максимальну зарплату: на нулі в окопі – 200 тисяч гривень, усі інші – менші суми. Повірте, це буде справедливо. Подивіться на мільйонні зарплати і премії в державних компаніях, подивіться, що робиться сьогодні у сфері публічних закупівель, подивіться на тотальну корупцію серед можновладців, про що свідчать численні розслідування журналістів, подивіться на декларації топчиновників, суддів, прокурорів, воєнкомів і зважте, чому солдат на нулі отримує менше, і ви побачите, де на це сьогодні взяти кошти. Я завжди кажу: дайте мені бюджет і я знайду кошти для військових. Насамперед ми маємо знайти кошти для тих, які знаходяться на нулі. Тож, може, треба швидше приймати рішення, регулювати це і відповідно змінювати керівництво.

У мене питання до Міністерства оборони. Одразу декілька бригад зараз демонструють неабиякі успіхи у військовому рекрутингу новобранців. Щоб потрапити в такі бригади, стоїть черга бажаючих, багато хто і до мене звертався

і запитували, як туди потрапити. Чому ж тоді їх успішний досвід масштабно зараз не реалізовує наша держава? Цих людей на сьогодні дуже багато і вони хочуть іти воювати, але ж які умови ми даємо. Хочеться, щоб Рада заслухала, наприклад, міністра оборони щодо цього питання.

Ми обіцяємо справедливу мобілізацію. А де вона? Заможні відкупляються, повсюди у нас корупція.

Суспільство має запит на справедливість – ось основне питання, яке сьогодні ми маємо вислухати і реалізувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Рухаємося далі.

Поправка 521. Княжицький. Не наполягає.

Поправка 522. Батенко. Не наполягає.

Поправка 523. Бабій. Не наполягає.

Поправка 524. Скороход. Не наполягає.

Поправка 525. Гайду. Не наполягає.

Поправка 526.

Маріє Миколаївно, ось і ваш вихід. Ви з трибуни чи з місця? З місця. Шість поправок – 5 хвилин. Ви ставитимете якусь із них на голосування? Скажете, яку. Поправку 526. Ні, у мене все є. Добре. Давайте з трибуни, якщо ви вже йдете.

Іонова. Будь ласка, 5 хвилини. Надайте час спочатку.

ІОНОВА М.М. Усе-таки я зазначу, що поправку 526 я ставитиму на голосування для врахування, а буду говорити про поправки 3573, 3041, 2946, 2907 і 2535.

Шановний головуючий, шановні колеги, здається, сьогодні ми вже вивчили всю термінологію даного законопроекту, особливо, що стосується проблемних моментів. До речі, у поправці 526 також йдеться, як казав Олексій Гончаренко, про перетин кордону. Хотілося б, щоб конституційними нормами передбачалися гарантії кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободи пересування, вільного вибору місця проживання і права вільно як залишати, так і повертатися до України.

Дуже сумно сьогодні спостерігати, на що перетворили парламент. На жаль, його перетворили на таку інституцію Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України і його п'ять менеджерів, і ось з такою «повагою» вони ставляться до своєї, не знаю, можливо, вже до колишньої команди. Тому що мобілізація критично важлива. Так само важливе й звільнення з військової служби під час воєнного стану. Сьогодні колеги зазначали основні проблеми, які, на жаль, за два дні після півторамісячної роботи профільного комітету зникли з тексту.

Ми з колегами – авторами наших поправок (загалом їх було 31), на жаль, в залишку отримали той законопроект, який двічі подавав уряд, і ми двічі його виправляли. Ми виправляли, а не Президент, як мало б бути в нормальній

ситуації. Проте й досі цей законопроект містить корупційні ризики і антиконституційні норми. Я дуже дякую депутатам з профільного комітету, особливо з фракції «Європейська солідарність», зокрема, Ірині Фріз та Андрію Парубію, за те, що фахово відстоювали надзвичайно важливі та критичні для нашого війська поправки.

Хотілося, щоб ми проявили єдність, щоб Президент все-таки також спілкувався з парламентом, з керівниками фракцій. Тому що Президент систематично публічно називає парламент винним у затягуванні розгляду законопроектів та всіх закладених норм, а сам, на жаль, ухилився від цієї відповідальності. Хоча згідно з Конституцією він як Верховний Головнокомандувач мав би подати цей законопроект. Не хочеться вірити в те, що Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Президент України ухилянт. Не хотілося б, щоб ми гралися в популізм, у політичні ігри, тому що ми пропонували абсолютно законні компромісні норми, щодо ротації, відпусток, заробітних плат, броні. Щоправда, члени нашої фракції майже щотижня, відвідуючи зону бойових дій, спілкувалися з військовими, обговорювали дуже багато норм. Чомусь, усе це виявилось непотрібним.

Ми наполягаємо, що воювати повинні бомби і снаряди, а людей ми маємо берегти, тому що це невідновлювальний ресурс. Чим більше ми будемо мати боєкомплектів і боєприпасів... Наша головна проблема – зменшити людські втрати, тому вихід єдиний – це ротація і можливість звільнення з військової служби.

Зараз порожній зал, а на лінії фронту, на жаль, сотні тисяч бійців – захисників і захисниць. Повірте, і вчора, і сьогодні ми мали дуже важкі дискусії. Наші захисники не розуміють, чому їх визначили жертвами, чому їх визначили «200» або «300», або вони мають понести кримінальну відповідальність за те, що не виконуватимуть завдання.

Хотілося б, щоб і ми, і голова парламенту все-таки відстоювали спроможність і законність норм у законопроекті, який надзвичайно важливий для країни. Хотілося б, щоб керівництво парламенту не втрачало цю спроможність і приймали важкі, але дуже справедливі рішення.

Слава Україні!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Іонової про врахування поправки 526 авторства Порошенка та колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 527. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 528. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 529. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 530. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 531. Веніславський. Не наполягає.
Поправка 532. Рудик. Не наполягає.
Поправка 533. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 534. Железняк. Не наполягає.
Поправка 535. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 536. Фріс. Не наполягає.
Поправка 537. Славицька. Не наполягає.
Поправка 538. Славицька. Не наполягає.
Поправка 539. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 540. Гайду. Не наполягає.
Поправка 541. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 542. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 543. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 544. Разумков. Не наполягає.
Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Додайте, будь ласка, часу. Добре?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, вибачте.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Спочатку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обнулить час.

Будь ласка, Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, скажіть, будь ласка, як у нас так працює, що в минулому році ви в органів місцевого самоврядування забрали всі гроші під нуль: забрали ПДФО з виплат військовим, поліцейським та деесенесникам, якщо могли б, взагалі все забрали б, а в цьому році ви на них покладаєте функції ТЦК. То розженіть до бісової матері ТЦК і передайте гроші місцевим органам виконавчої влади, щоб вони займалися. Тому що виходить, що згідно з Конституцією це взагалі не їхній функціонал, а ви на них перекладаєте функції щодо мобілізації, коли вони для цього не мають ані ресурсу, ані бази, ані людей.

Але хотів би вам нагадати, я розумію, що Конституцію тут мало хто читав, якщо ви щось передаєте місцевим органам виконавчої влади, то маєте їх фінансово забезпечити, чого не передбачено в цьому ганебному законопроекті.

Хотілося б почути позицію комітету. Прошу поставити мою поправку на голосування.

ЧЕРНЄВ Є.В. Позиція комітету. На сьогодні ми маємо колізію в законодавстві. У Законі України «Про оборону України» зазначено, що покладені зобов'язання на органи місцевого самоврядування «забезпечити». У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» зазначено: «сприяти». Для того щоб цю колізію прибрати, ми, власне, і вносимо ці зміни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Разумкова про врахування поправки 544 авторства Разумкова та колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 545. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 546. Лічман. Не наполягає.

Поправка 547. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 548. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 549. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 550. Гончаренко Олексій Олексійович. Ця була вже. Добре.

Поправка 551. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 552. Алексєєв. Не наполягає.

Поправка 553. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 554. Микиша.

З трибуни. Будь ласка, 10 хвилин.

МИКИША Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, усі називають цей законопроект про мобілізацію, а насправді це законопроект про маніпуляцію. Так, так, ви правильно почули, законопроект про маніпуляцію. Поясню, чому.

Перша маніпуляція. Вам розповідають, якщо не буде прийнято цього законопроекту про мобілізацію, нікого не мобілізують, хлопці та дівчата не отримують підкріплення і таке інше. У мене тоді питання. Скажіть, будь ласка, а чому тоді представники ТЦК хапають людей на вулицях? З приводу чого роздають повістки? Чому взагалі відбувається ця вакханалія, яка також порушує закон? А я вам скажу, чому і згідно з чим так відбувається. Указ Президента України «Про загальну мобілізацію» затверджено Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про загальну мобілізацію» від 3 березня 2022 року [№ 2105-IX](#), тобто в Україні з березня 2022 року існує загальна мобілізація.

До того ж, кожні три місяці продовжується строк дії воєнного стану: 17 травня 2022 року, 12 серпня 2022 року, 7 листопада 2022 року, 6 лютого 2023 року, 5 травня 2023 року, 26 липня 2023 року, 6 листопада 2023 року і останнє продовження – 5 лютого 2024 року. Виникає питання: то що немає закону про мобілізацію?

А я вам скажу, для чого це робиться. Щоб саме зманіпулювати і сказати, що його не існує. І всі, хто його не підтримує, автоматично не підтримує фронт а, отже, проти. Це є найпершою і найголовнішою маніпуляцією.

Друга маніпуляція. Поганий народ – гарні керівники. Усі розповідають, як тут сидять по кафешках, ресторанах, на фронті нікого немає, це треба робити: хапаємо, біжимо, все. Вибачте, якщо є чинний закон про мобілізацію, то чия відповідальність залучати відповідних осіб? Я вам нагадаю, коли у 2022 році більшість здорових хлопців, наше чоловіче населення і жінки добровільно приходили до військкоматів, ці списки були. Навіть на сьогодні є люди, які добровільно з'являлися, а їх досі не викликали до Територіального центру комплектування та соціальної підтримки. Це до кого питання? До людини, яка вже... До того ж, вона не бігає, а прийшла, написала заяву і каже, що хоче захищати свою Батьківщину. Цей документ, який вона написала, лежить у відповідному ТЦК, чи де він зараз лежить, невідомо. А кажуть, що погані люди. Може, хтось буде працювати?

Третя маніпуляція. Розповідають, що нам все треба віддавати на фронт. Безперечно – максимальне зусилля, максимальна консолідація. Насамперед органи місцевого самоврядування, які дуже багато допомагають. До речі, знову повторюся, вони допомагають під страхом порушення кримінальних проваджень, бо ми й досі не прийняли відповідний законопроект [№ 9559-д](#), у якому дозволяється матеріально допомагати Збройним Силам України. Але вони допомагають. Благо, на завтра внесли відповідний законопроект, подивимося, проголосуємо чи ні.

Мало того що більшість, скажімо, і влади, і тих, хто маніпулює, звинувачують органи місцевого самоврядування, що вони не допомагають, а минулого року взагалі забрали в них відповідні кошти, буцімто центральна влада з цим впорається краще, то тепер ще й хочуть перекласти на них відповідальність, саме перекласти відповідальність, оскільки ми чудово розуміємо, що всю брудну роботу виконуватимуть органи місцевого самоврядування, зокрема їхні територіальні та структурні підрозділи – центри надання адміністративних послуг (ЦНАП), старости, які вже масово звільняються, щоб не виконувати тієї роботи, бо розуміють, що це відповідальність не органів місцевого самоврядування, а перекладання її на них. Щодо грошей, які, будемо відвертими, приносять (деякі їх прямо вимагають, мовляв, не хочеш потрапити до армії, принеси), – це робитиме саме Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки.

Знаєте, я читаю цей законопроект, який начебто мав би розв'язувати всі проблеми, і мені здається, що в ньому закладено дуже багато суперечливих норм

і корупційних ризиків, ну, дуже багато, і виникає така думка, що хтось пройде по другому колу «обилечивания», а той, хто не потрапляв, знову не потрапить, ті, які не зможуть відкупитися, туди потраплять і то невелика кількість, а бізнесу озвучать певні цифри і певні матеріальні засоби, які мають бути передані. Ось так це буде вирішено. На жаль, я бачу ось такий вірогідний сценарій, виписаний в законопроекті.

Інша історія. Усі постійно кажуть, наскільки вагомий цей законопроект, без його прийняття нічого не буде взагалі, і це дуже важливо насамперед для того, хто його просуває. У мене виникає питання: де представники керівництва органів виконавчої влади, де прем'єр-міністр і міністр оборони? Була заступниця, можливо, вийшла. Де представники керівництва органів виконавчої влади, які реалізовуватимуть ці норми відповідного законопроекту? Де вони, якщо він такий важливий?

Питання до депутатів. Я дякую всім, хто залишився. Наразі 19 годин 56 хвилин, у залі, мабуть, 30-40 народних депутатів. Де інші, якщо так важливо його сьогодні прийняти, бо ми розглядаємо поправки, які є невичерпною складовою відповідного законопроекту? Де депутати, представники влади, якщо він такий необхідний?

Чи допоможе прийняття цього законопроекту глобально розв'язати ті проблеми, які є? У кращому випадку, це мої оптимістичні показники, залучать додатково 10 відсотків людей на фронт. І це не 10 відсотків від армії, а від тих показників, які вони хочуть залучити.

Чи існує проблема? Чи треба поповнювати армію? Безумовно. І саме тому ми підтримуємо кожні три місяці закон про мобілізацію. Чи треба ще якісь додаткові рішення? Безумовно. Що насправді треба було б зробити? Одним із перших кроків, хоча постійно кажуть, що не потрібно цього робити, це не дасть необхідного вирішення питання, – саме демобілізація допоможе.

Давайте будемо відвертими, що чимало хлопців і дівчат, які демобілізуються, через певний проміжок часу знову повернуться до армії. Інший дуже важливий аспект, коли вони повертаються сюди, їм необхідний соціальний захист. Пані Людмила не погоджується зі мною, як вони можуть бути демобілізовані. Потім вони знову можуть прийти як добровольці. Можуть.

Історія про соціальний захист. Що глобально зроблено для того, щоб військовий, який повертається з фронту, знову реінтегрувався та соціалізувався в тому суспільстві, з якого вийшов у воєнний час? Що для цього зроблено? Небагато. У нас навіть міністр у справах ветеранів відсутній вже другий, третій чи який там місяць, і перспектив щодо його призначення я поки не бачу. А це дуже важливо, це величезна складова, яку ми повинні захищати. І це також впливає на те, щоб вступити до лав Збройних Сил України.

Рекрутинг. Пані Калмикова, яка була присутня в цьому залі, надала таку інформацію: на 10 тисяч вакансій, які вони розмістили на сайтах *Work.ua*, *Robota.ua* та інших, було подано 130 тисяч заявок. У мене питання: а чим займаються працівники ТЦК? 130 тисяч! Так, я розумію, що там не будуть всі штурмовиками і таке інше, проте, люди є, і вони виявляють бажання.

Передостаннє. Треба ще створити всі умови, щоб й інші могли допомагати Збройним Силам України, бо ми тільки ускладнюємо процес волонтерам, органам місцевого самоврядування та іншим.

І останнє. Поки існує росія, ніяка війна не завершиться. І нам усі ці важливі кроки необхідно робити прямо зараз.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви завершили виступ щодо усіх своїх поправок?
Поправка 555. Демченко. Не наполягає.
Поправка 556. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую, бо в мене вона не викреслена. Олександр Сергійович...

Поправка 557. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 558. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 559. Тимошенко.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановний пане Голово, шановні колеги. Зараз у залі немає конституційної більшості для голосування взагалі будь-чого. Тому наша команда прийняла рішення, що ми завтра ставитимемо поправки на підтвердження. Сьогодні це нелегітимне голосування, тому ми не будемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Володимирівно. Я розумію, що фракція «Батьківщина» знімає всі поправки, відхилені комітетом. Дякую.

Поправка 560. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 561. Бабій. Не наполягає.

Поправка 562. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 563. Бакунець. Замість всіх поправок – 2 хвилини на виступ.

Будь ласка, Павле Андрійовичу. Давайте, надамо 3 хвилини, а він вкладеться у 2 хвилини.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановні колеги, звичайно, розглядати один з найважливіших законопроектів, який сьогодні тригерує все суспільство... Кожна українська сім'я у той чи інший спосіб через ті чи інші засоби комунікації споглядає за його проходженням, не спостерігають лише ті, які його створили, – це наш уряд. Це вкрай негативно. Уряд, який вносить цей законопроект, аби ми взяли відповідальність за нього, сьогодні навіть не адвокатує його. Це вкрай прикро.

Хочу зараз з цієї трибуни зазначити кілька вкрай важливих, але абсолютно негативних речей, які є в цьому законопроекті. Це однозначно терміни, бо кожна людина зі здоровим глуздом мусить розуміти терміни: скільки мама з дитиною чекатимуть вдома з фронту чоловіка, батька, дай Боже, живим і неушкодженим. Це перше.

Друга вкрай важлива річ, на яку чекає суспільство, це, звичайно, окрім фронту, наш тил. Бо кожен, хто працює, хоче зрозуміти, як не закриватися, а й надалі офіційно працювати в цій країні, щоб і платити податки, і утримувати свою сім'ю. Це вкрай важливо. Зараз кожен власник малого і великого підприємства, щоб не втратити своїх працівників, теж дивиться на парламент, зокрема на відповідальність.

Найважливіше – органи місцевого самоврядування. Увесь час Міністерство оборони вело облік військовозобов'язаних. У цьому законопроекті хочуть знову скинути первинний облік і вручення повісток на ЦНАПи, на міських голів, на сільських старост, щоб та жінка вручала повістки й приносила погані, на жаль, новини. Бо погана звістка за ці роки війни докотилася, напевно, до кожного села, і кожен староста вже брав у цьому участь. Тому це вкрай небезпечно знову робити, бо це не допоможе мобілізації. Людина, яка живе в селі, не зможе загнати до війська повістками тих, хто бачить іншу картину. Тому все-таки треба звернути на це увагу і зрозуміти, що так воно працювати не буде, що треба прийняти правильніші, мудріші рішення і всім взяти на себе відповідальність.

Ще хочу зазначити норму й стосовно священнослужителів. Їм і так заборонено брати в руки зброю. Ті, які хочуть, ідуть військовими капеланами. Інших не потрібно рухати, бо вони...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павле Андрійовичу.

Поправка 564. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 565. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 566. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 567. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 568. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 569. Кучеренко. Виступив.

Поправка 570. Разумков. Виступив (*Шум у залі*).

Що? Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Я ж нормально рахую і всі свої поправки знаю. То Олександр Сергійович пропустить, то ви...

Обнулить, будь ласка, час. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, просто я тільки прийшов, у мене тут список, тому перепитую вас. Не треба так емоційно реагувати.

Поправка 570. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Єгоре Володимировичу, ви комітет представляєте? У мене таке запитання. Ви відповіли, чому вирішили перекласти відповідальність держави на органи місцевого самоврядування. Але я хочу почути відповідь, чому ви не підтримали поправку, в якій передбачається компенсація їх видатків на забезпечення того, що має робити Президент, ТЦК, армія та інші, хто залучений до процесу мобілізації?

У поправці «Розумної політики» йдеться про те, що в місячний термін мають бути компенсовані видатки на проведення заходів, пов'язаних з мобілізацією. Ви цю поправку не підтримали. Я не розумію логіки, тим паче, це пряме порушення Конституції та інших законів, і такий нігілізм з боку комітету мене просто дивує. Хотілося б почути позицію комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 570 Разумкова.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую, Дмитре Олександровичу. Ви були у нас на засіданні і чули позицію не лише нашого комітету, а й Міністерства оборони. Власне, ця пропозиція була Міністерства оборони, яку підтримав комітет, щодо зміни «сприяння» на «забезпечення», і місцеві бюджети на сьогодні мають також власні кошти на це забезпечення. Це по-перше.

По-друге, минулого разу ви казали про те, що військовий ПДФО вилучено з місцевих бюджетів. Давайте казати відверто, що це військовий ПДФО, якого не було до воєнного часу, і він часто використовувався не за призначенням. Саме тому його було вилучено до центрального бюджету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставиться на голосування поправка 570 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 23.

Рішення не прийнято.

Поправка 572. Клименко. Не наполягає.

Поправка 573. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 574. Тимошенко. Зняли поправки.

Поправка 575. Бабій. Не наполягає.

Поправка 576. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 577. Скороход. Виступила.

Поправка 578. Кулініч. Виступили.

Поправка 579. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 580. Кучеренко. Виступив.

Поправка 581. Мамка. Не наполягає.

Поправка 583. Микиша. Виступив.

Поправка 584. Разумков. У мене викреслено. Ви виступили? Ідемо далі.

Поправка 586. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 587. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 588. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 589. Алексеєв. Не наполягає.

Поправка 590. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 592. Клименко. Не наполягає.

Поправка 593. Микиша. Виступив.

Поправка 594. Микиша. Виступив.

Поправка 595. Демченко. Не наполягає.

Поправка 596. Разумков. У мене також викреслена. Вірно, Дмитре Олександровичу?

Поправка 597. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 598. Мамка. Не наполягає.

Поправка 599. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 600. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 601. Бабій. Не наполягає.

Поправка 602. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 603. Скороход. Виступила.

Поправка 604. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 605. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 606. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 607. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 608. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 609. Кучеренко. Виступив.

Поправка 610. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 612. Клименко. Не наполягає.

Поправка 613. Микиша. Виступив.

Поправка 614. Микиша. Виступив.

Поправка 615. Демченко. Не наполягає.

Поправка 616. Разумков. У мене теж викреслена. Так, Дмитре Олександровичу?

Поправка 617. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 618. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 619. Бабій. Не наполягає.

Поправка 620. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 621. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 622. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 623. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 624. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 625. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 626. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 627. Кучеренко. Виступив.

Поправка 628. Разумков.

Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу.

Єгорє Володимировичу, ви цю поправку не поставили на голосування на засіданні комітету, а в ній йдеться про те, щоб дати додатковий стимул нашим захисникам, – про дострокове присвоєння чергового військового звання. Свого часу цю норму підтримали Валерій Федорович Залужний та колишній міністр оборони. Також я не почув заперечень і від чинних представників Міністерства оборони, і комітет обіцяв її врахувати. Станом на сьогодні поправку відхилено.

Я хотів би зрозуміти, чому ми не хочемо дати... Ви не платите їм додаткових коштів, не хочете дати іншу повагу, не хочете нагородити медалями, присвоїти додаткові звання. Чому таке ставлення з боку влади до тих, хто боронить цю державу?

Дякую.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую, Дмитре Олександровичу, за запитання. Цей процес регулюється іншими законами. У даному разі – це новела для даного законопроекту. І, як ви знаєте, відповідно до статті 116 Регламенту, сюди не можна додавати те, чого не було в редакції першого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 628 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Поправка 629. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 630. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 631. Алексєєв. Не наполягає.

Поправка 632. Крулько. Не наполягає.

Поправка 633. Микиша. Виступив.

Поправка 634. Разумков. У мене викреслена ця поправка. Ні?

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, дайте мені зараз за поправки 634, 661 і 665 2 хвилини на виступ. Ми інакше домовлялися з Олександром Сергійовичем. Далі буде ще 20 поправок, вони в нього виписані. Тож прошу 2 хвилини на виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 2 хвилини.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Обнулїть час.

Єгорє Володимировичу, знаєте, я не люблю подвійних підходів. Ви, коли вилучали норму щодо демобілізації, щось не згадували про статтю 116 Регламенту. Коли прибирали норму про ротацію, теж мовчали про статтю 116

Регламенту. Коли напхали купу абсолютно неконституційних речей (треба бути відвертим, не ви, за всієї поваги, це Офіс Президента і Кабінет Міністрів), також мовчали про статтю 116 Регламенту. Ви обіцяли на засіданні комітету (комітет це обіцяв) розглянути пропозицію про дострокове присвоєння чергового військового звання. У цьому законопроекті ви фактично даєте можливість нівелювати виплати у розмірі 15 мільйонів гривень родинам загиблих, бо якщо тут відхилено, уряд може використовувати для маніпуляцій.

Я запитував: чому в цьому законопроекті відхилена моя поправка, яку проголосовано в іншому, але я не бачу проблеми, щоб підтримати її й тут? Йдеться про те, що за один місяць на фронті людина має отримувати три місяці вислуги. Ви також промовчали й пішли далі. Я не розумію, чому? Тому що ви фахова людина і добре це розумієте.

На відміну від інших, комітет, треба віддати належне, працював добре. Хотілося б подякувати і голові комітету, і всім іншим за те, що приділили багато часу і дали можливість всім відстоювати свої позиції.

На відміну від інших, Офіса не було, який напхав вам у кінцеву таблицю і зламав і вас, і «слуг», і всіх інших, хто голосуватиме за такий абсолютно ганебний закон.

Але не розповідайте мені про статтю 116 Регламенту, бо якщо ми підемо за законом, Регламентом, вам такий закон треба буде завернути, дуже далеко запхати, щоб потім ніхто його не знайшов, і тоді все буде чесно, відповідно і до закону, і до моралі, і до совісті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо на голосування ці поправки? Ні, не ставимо, ідемо далі.

Поправка 635. Мамка. Не наполягає.

Поправка 637. Княжицький. Виступив.

Поправка 638. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 639. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 640. Безугла. Не наполягає.

Поправка 641. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 642. Кучеренко. Виступив.

Поправка 644. Клименко. Не наполягає.

Поправка 645. Микиша. Виступив.

Поправка 646. Демченко. Не наполягає.

Поправка 647. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 648. Бабій. Не наполягає.

Поправка 649. Скороход. Не наполягає.

Поправка 650. Порошенко. Але виступатиме Сюмар, так?

Замість тих поправок, які ви мені написали, ви хочете 5 хвилин. Єдине, окрім поправки 2204, бо її вже проголосовано.

Будь ласка, пані Вікторіє.

СЮМАР В.П. Дякую, пане Голово. У поправці 650 йдеться про органи місцевого самоврядування і неможливість підпорядкування сільських, селищних, міських рад військовим адміністраціям, які є тимчасовими державними органами, бо це фактично вбиває конституційну модель управління державою. Звичайно, цього допустити не можна, це неконституційні речі, які ми хотіли виправити, а комітет, шкода, відхилив цю поправку. Проте, оскільки я маю 5 хвилин, спробую змалювати ширшу картину щодо законопроекту про мобілізацію.

Знаєте, напевно, задача цього законопроекту була зрозумілою від самого початку – як заохотити людей служити у війську, наповнити Збройні Сили України резервами, оскільки, дійсно, ті люди, які сьогодні уже понад два роки на фронті, абсолютно виснажені. На жаль, частина втрат є невідворотною, багато загиблих, багато поранених. Решта, навіть ті... Знаєте, як кажуть мої знайомі військові: п'ять контузій – це ні про що. Що таке п'ять контузій? Ми розуміємо, як це впливає навіть на стан здоров'я. Їх можна отримати буквально за декілька днів, особливо, коли обстріли КАБами, коли танкові наступи і подібні речі. І ми цим людям сьогодні кажемо, що вони не мають світла в кінці тунелю. Напевно, це найгірший сигнал, який український парламент може дати своїй армії, і ми це робимо зараз.

Знаєте, я отримала дуже багато фідбеку за ці два дні, коли з'явилася інформація, що 36 місяців вилучені із цього проекту закону. І це дуже поганий сигнал. Люди відверто ображені, вони просто не розуміють такого ставлення, вони кажуть: армія не має бути квитком в один кінець. Тому що, даруйте, коли український військовий мріє, щоб йому відірвало руку і каже про це публічно, бо бути «300» – це найкращий спосіб отримати демобілізацію, це погана історія, з цим треба щось робити.

Що робити? Готувати резерви. Але готувати резерви за рахунок людей, які мають прийти до війська і бути готовими служити. Ці люди також повинні знати, що не купують квиток в один кінець. Як заохотити, змотивувати людей піти до війська, якщо вони теж не знають варіантів виходу. Тому ми не пропонуємо сьогодні логічного для них рішення. Ми не говоримо про мотивацію, ми говоримо про систему суцільного кнута, яка взагалі не має ніякої мотивації. Це рішення просто хочуть перекласти сьогодні на український парламент. Думаю, воно не вирішує ключової задачі – як замотивувати військо, як отримати боєздатне військо.

Нам написали, що дуже багато людей на сьогодні встановили рекорд щодо самовільного залишення частини (СЗЧ). Якщо людина розуміє, що цей квиток в один кінець, вона здатна на різні варіанти, як уникнути такої долі. Я знаю конкретні приклади, коли військовим, які самовільно залишили частину, вже останні там півтора року нічого за це немає. Просто в правоохоронців не доходять до них руки, це явище набуває масового характеру. Я кажу про це зараз, пізно, за відсутності трансляції, але це правда, яку треба усвідомлювати, коли ми ухвалюємо ті чи інші рішення, на які ми хотіли б закрити очі, проте це знову-таки не вирішить базової проблеми.

Тому підготовка резервів для української армії є, напевно, вкрай важливим на сьогодні завданням, яке треба починати робити вже сьогодні. І стимул також має бути. Можна було б, зрештою, виписати, що з 36 місяців 24 місяці військовий має відпрацювати за беєрками. Друзі, виконувати бойові завдання два роки поспіль – це дуже багато, це вимагає величезного подвигу насправді. Ми маємо бути свідомими: у нас 200 тисяч професійної армії, які звикли жити від дзвінка до дзвінка, та 800 тисяч цивільних людей, які сьогодні є в лавах Збройних Сил України. Ці люди мріють повернутись додому. Без того, щоб дати їм орієнтир, що в них є шанс повернутися до цивільного життя, мотивація в армії не з'являється і не збільшується. І зараз ми даємо той поганий сигнал, який може насправді відобразитися на боєздатності української армії вже завтра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ідемо далі.

Поправка 651. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 652. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 653. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 655. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 656. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 657. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 658. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 659. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 660. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 661. Дмитро Олександрович Разумков виступив.

Поправка 662. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 663. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 664. Юлія Леонідівна Клименко. Не наполягає.

Поправка 665. Разумков. Виступив.

Поправка 666. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 667. Мамка. Не наполягає.

Поправка 668. Бабій. Не наполягає.

Поправка 669. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 670. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 671. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 672. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 674. Клименко. Не наполягає.

Поправка 675. Разумков. Замість 20 поправок – 10 хвилин на виступ. Так? Тобто до поправки... Я бачу. Щодо поправок 764 та 841 ви будете говорити окремо. А зараз ви забираєте до поправки 904. Вірно, Дмитре Олександровичу? Ось він виділив дві поправки кружечком.

РАЗУМКОВ Д.О. Думаю, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Обнулiть, будь ласка, час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 хвилин з початку. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, давайте поговоримо про чесність. У залі багато лунало історій: грошей немає, все для фронту, все для перемоги – і гроші, і люди. Так?

Скажіть, будь ласка, а як почувається «Слуга народу»? Це свіже. Лютий 2024 року. На жаль, у залі немає голови партії Шуляк. Вам нікуди грошей дівати? Газети друкуємо? Ви 7 січня 2024 року отримали з державного бюджету на фінансування партії 122,7 мільйона гривень. Нічого не муляє? Може б на фронт віддали? Ви ж розповідаєте, що треба армію забезпечувати, людей, допомагати тимчасово переміщеним. Правда? Кажете: виплачувати тридцятку, сотню для захисників, чи ні? А на газетки – будь ласка.

Президент розповідав, що не на часі політикою займатися? А, може, його партія перестане займатися політикою? Чи, ви вважаєте, видання в 50 примірників це нормально? Тоді скажіть, що для вас виборчий процес відбувається з осені 2022 року, коли всі ходили по цьому залу і розповідали: ми зараз вибори проведемо. А що так? Війна для вас трохи затягнулася? Ви так не планували? І зараз вже перестали розповідати про два-три тижні, а почали розповідати про те, що треба проводити мобілізацію.

Що ви робили два роки? Де профільний Комітет з питань свободи слова... У мене питання не до Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, а до тих, хто гроші на це виділив. Де бюджетний комітет? Де Роксолана Підласа? Нашу колегу я бачу, а де інші члени комітету? Де Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики? Що це за інформація, що Президент зустрівся з Ріші Сунаком? Та всі й так бачили.

Ви розповідаєте, що грошей для фронту немає, треба податки збільшувати. 722 мільярди... У вас гроші є на єдиний марафон, на «газетенки», на бронювання своїх, на дороги... На будівництво фортифікаційних споруд не було, «пока жарений петух не клюнул». Правда?

Ви цим законопроектом приймаєте рішення, які призведуть до того, що економіка піде в тінь. Ви перекладаєте свою відповідальність, відповідальність влади на людей – малих, середніх, великих підприємців. Ви кажете, вони зобов'язані забезпечити мобілізацію. Якщо вони зобов'язані, то свій обов'язок вони виконали 24 лютого, коли, на відміну від уряду, не втекли з Києва та з інших міст, коли волонтерили, забезпечували армію бронежилетами, якими не забезпечили ані бюджетний комітет, ані держава, ані Президент, ані Міністерство оборони, коли віддавали машини для ТРО, коли робили все для того, щоб Україна в перші дні втрималася, поки ви розповідали про два-три тижні, про те, що ми завтра вже під Москвою будемо. Хто за це поніс відповідальність? Хто понесе відповідальність за таке розхолодження суспільства і держави? Це ж інформаційна диверсія. Давайте правду казати.

Повернемося до економіки. Ви цим законопроектом закладаєте норми, що підприємства мають когось кудись доставити. Ви розумієте, що нікуди ніхто і нікого не буде доставляти, люди просто звільнитимуться і працюватимуть, в кращому випадку, в чорну, не сплачуючи податків, не відсвічуючись у податковій. Ви не матимете грошей, ані на зарплати військовим, ані на закупівлю снарядів, ані на будівництво фортифікаційних споруд. Я розумію, що своїх 122 мільйони на «газетенки» у вас буде, ви їх уже отримали, витратите.

Можливо, було б добре все-таки забрати фінансування партій на час війни і віддати на сектор безпеки і оборони? Чи своя газета ближче до тіла? Совісті немає у тих, хто відправив гроші з державного бюджету на газети, у яких розповідається, які ви молодці. Тому що насправді треба робити трохи інакше. Коли люди віддають останнє, щоб допомогти армії, влада витрачає гроші на свої забаганки, на свій єдиний марафон, та «Кінокіт», на піар-поїздки, на те, щоб зробити селфі на територіях, які завтра втратить, тому що не збудувала нічого, щоб армії було легше там триматися. Влада витрачала кошти на снаряди, які не доїхали на початку війни, і за це також ніхто не поніс відповідальності, на яйця, на яблука втридорога, на багато інших речей. Зараз корупційні скандали розривають фронт і міжнародних партнерів у рази більше, аніж ворог. Українська корупція, дійсно, стоїть на рівні з рашистськими чоботами, які йдуть по нашій землі.

Якщо відверто, я не знаю, що гірше, вони однакові, а для Президента – це піар. Хочу вам нагадати, як він сказав, що подасть законопроект, у якому корупція прирівнюватиметься до державної зради. Де він? Ми за нього це зробили, внесли, то, може, ви його проголосуєте в залі? Тільки не так, щоб забрати їхні карні справи і засунути під стілець, а, щоб це, дійсно, працювало. Чи піар для Офісу набагато важливіший, аніж боротьба з корупцією? То нехай скажуть, що ми її покриваємо. Це буде неприємно для суспільства, але, дійсно, чесно.

Колеги, казали про Харків. Я дуже люблю місто Харків, воно для мене, дійсно, стало, мабуть, рідним. Це було дуже гарне, чисте, своє місто, я це кажу відверто не тому, що зараз стою на цій трибуні. Але не треба світло вимикати, а треба «вимкнути» тих покидьків, які витратили державні кошти не на підсилення захисту об'єктів критичної інфраструктури, підстанцій, ми мали захистити на початку повномасштабного вторгнення. А Мустафа Найєм потім на єдиному марафоні брехав, що перші підстанції будуть захищені до кінця вже минулого року, а всі інші – до кінця війни. Де це? Хто за це понесе відповідальність? Хто відповідь перед харків'янами, у яких сьогодні немає світла? Я розумію, що хтось на цьому добре нажився. Але давайте відповідати за цю бездіяльність або за цю корупцію, яка роз'їдає державу і знищує все, що трапляється на їхньому шляху.

Де всі ці герої? У телемарафоні? То нехай поїдуть і поспілкуються з військовими, нехай поїдуть у Харків і поспілкуються з містянами, почують, що вони думають про них, про їхню політику, про їхні майбутні вибори, взагалі про їхнє майбутнє, якого в них не буде. Але до дідька, що його не буде. З такими керівниками не буде держави, вас і тих, хто нас дивиться. Нічого не буде. А поки

ви мовчатимете і дивитиметеся на все, що відбувається довкола вас... Запитають з кожного з вас: і з тих, які щось робили, і з тих, які просто мовчали. Пригадайте, мовчання за часів фашистської і нацистської Німеччини ні до чого доброго не призводило і закінчувалося диктатурою та концтаборами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 676. Бабій. Не наполягає.

Поправка 677. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 678. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 679. Разумков. Виступив (*Шум у залі*).

Ірино Володимирівно, ми вже на поправці 679.

Поправка 680. Бабій. Не наполягає.

Поправка 681. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 682. Скороход. Не наполягає.

Поправка 683. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 684. Славицька. Не наполягає.

Поправка 685. Лічман. Не наполягає.

Поправка 686. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 687. Микиша. Виступив.

Поправка 688. Крулько. Виступив.

Поправка 689. Разумков. Виступив.

Поправка 690. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 691. Микиша. Не наполягає.

Поправка 692. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 694. Разумков. Виступив.

БУЙМІСТЕР Л.А. Поправка 688.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 688 Крулько (*Шум у залі*). Не знаю, у мене написано, що це поправка Крулько.

Дійдемо й до вашої поправки. Зрозумів, я ж оголошую авторів (*Шум у залі*). Не знаю.

Ось, будь ласка, поправка 695 Буймістер. Людмила Анатоліївно, замість усіх ваших поправок – 5 хвилин на виступ. Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Шановні колеги, сьогодні ми розглядаємо законопроект, який насправді мав би потрапити до цієї зали ще у 2022 році, коли ми вперше проголосували і підтримали Указ Президента України «Про загальну мобілізацію». Адже цей законопроект покликаний насамперед пояснити українському народу, яким чином відбуватиметься державний примус громадян України до мобілізації.

Хочу нагадати усім колегам, присутнім у цьому залі, що відповідно до статті 65 Конституції України, на яку сьогодні дуже часто посилялися, захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком

громадян України. А відповідно до статті 64 Конституції України забезпечити державний примус і, на жаль, обмежити на період війни конституційні права і свободи громадянина є функцією держави. Саме про це й законопроект про мобілізацію.

Складається таке враження, що ми лише щойно дізналися про проблеми в армії, скільки змін треба вносити до законодавства України, щоб нам забезпечити боєздатне військо за стандартами НАТО. Ніби, ми три роки про це не знали й не говорили. Колеги, я вас застерігаю, що сьогодні пов'язувати усі проблеми, які є в армії, виключно з цим законопроектом – це грати на руку ворогу, який також дуже хоче і намагається зірвати нам процес мобілізації, починаючи з першого дня повномасштабного вторгнення.

Я з першого дня, з 24 лютого 2022 року, добровільно вступила до лав Збройних Сил України, і можу абсолютно чітко сказати, що жоден мій побратим чи посестра, які прийшли зі мною до Збройних Сил, не готові покидати позиції до повної нашої перемоги, що лише перемога України в цій війні означатиме демобілізацію. Усе інше – це наше примарне мислення і небезпечні сигнали українському суспільству. Адже, якщо ви в цьому залі скажете, що через 36 чи 24 місяці, неважливо через скільки часу, можлива демобілізація і наполягатимете на цьому, ви дасте абсолютно інший сигнал населенню України.

Настав час казати правду. Сьогодні ми критикуємо тих урядовців, посадовців, зокрема й Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, за те, що замало правди. Так давайте ж її говорити: демобілізації не буде до перемоги, до закінчення війни. Можуть бути відпустки, лікування, продовження терміну цих відпусток чи підготовки особового складу. А я вам більше скажу, ще дуже багато речей треба змінювати в українському законодавстві, в бойових статутах Збройних Сил України, зокрема в Дисциплінарному статуті Збройних Сил України. Але сьогоднішній законопроект не про це.

Дуже дякую Міністерству оборони України та Генеральному штабу Збройних Сил України, що вони все-таки підтримали мою ідею розділити два поняття: мобілізація і рекрутинг. Мобілізація – це примус, рекрутинг – це добровільна служба в Збройних Силах України. Дякую комітету, що комітетськими поправками цю позицію було враховано в повному обсязі.

Сьогодні кожен українець і українка можуть обрати, куди йти служити. Ба більше, я закликаю кожного українця і кожну українку не чекати сьогодні жодних посилів від парламенту, від Президента, а здобувати військову спеціальність і розуміти, що кожен з вас буде робити, якщо ворог знову опиниться на вашому порозі, якщо знову буде треба захищати не на фронті, а на власному подвір'ї своїх дітей і родину.

Давайте думати, що війна ще далеко не закінчилася. Давайте поїдемо до Харкова, Запоріжжя. Я вас закликаю, давайте створимо ці батальйони, і ми зрозуміємо, наскільки це важка робота. І цю роботу ми повинні зробити разом з українським суспільством.

Тому звертаюся до кожного і до кожної: не чекайте, отримуйте освіту, досвід, щоб потім не виникало питань, чим ви займатиметеся в Збройних Силах України і як зможете допомогти державі, коли ворог буде на вашому порозі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 696. Третякова. Не наполягає.

Поправка 698. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 699. Третякова. Не наполягає.

Поправка 700. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 701. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 702. Третякова. Не наполягає.

Поправка 703. Павлюк. Не наполягає.

Поправка 704. Разумков. Виступив.

Поправка 705. Третякова. Не наполягає.

Поправка 706. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 707. Кучеренко. Виступив.

Поправка 708. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 709. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 711. Разумков. Виступив.

Поправка 712. Репіна. Не наполягає.

Поправка 713. Демченко. Не наполягає.

Поправка 714. Лічман. Не наполягає.

Поправка 716. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 717. Васильченко. Виступила.

Поправка 718. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 719. Безугла. Не наполягає.

Поправка 720. Железняк.

Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, я одразу кажу, що не ставитиму на голосування свої поправки. Колеги, оскільки змінилася таблиця, я не розумію, чи враховано мою поправку в комітетських поправках. У мене небагато поправок до законопроекту, усі вони подані за ініціативою бізнес-асоціацій. Я просто хочу розібратися, щоб розуміти, чи все враховано в тексті.

Конкретно у поправці 720, попрошу пана Євгена, або когось із комітету, дати роз'яснення, йдеться про так зване оповіщення, і там вписали, що, зокрема й у цьому оповіщенні підприємство має вручати повістки. По-перше, ця норма дублюється з нормою в Цивільному кодексі, якщо не помиляюся. По-друге, це не завдання підприємства.

Хочу почути відповідь комітету, чи враховано це чи ні в якихось комітетських поправках? Тому що, чесно кажучи, я їх так і не побачив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгоре Володимировичу, якщо можна, дайте відповідь, будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую, пане Ярославе, але мене звати не Євген, а Єгор.

У комітетських поправках, зокрема в поправці 697, є визначення, що таке оповіщення. Почитайте, якщо це схоже на те, що ви пропонуєте. Думаю, що саме це і... Я не буду зачитувати зараз з трибуни, гадаю, ви самі можете ознайомитися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 721. Железняк. Ще?

Будь ласка, Ярославе.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Так, Єгоре, вибачте за помилку. Тривалий розгляд законопроектів іноді дозволяє, напевно, забути і помилитися ім'ям таких поважних колег.

Мене цікавить в цій поправці, тому що я цього не бачу, частина саме про вручення (надсилання) повісток громадянам. Чи виключено це з визначення? Тобто визначення щодо оповіщення є, хоча це трохи дублює Кодекс цивільного захисту України, проте Бог з ним. У правій колонці законопроекту я цього не побачив, вибачте, комітетська поправка така довга, можливо, це дублюється в іншому місці?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярославе Івановичу, не будемо ставити на голосування?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Я запитав Єгора Володимировича.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгоре Володимировичу, будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Ми можемо відкрити сторінку 226, щоб вас зорієнтувати, і ви побачите, як визначено оповіщення в комітетській поправці. У такому форматі це проголосовано комітетом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ідемо далі.

Поправка 722. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 723. Гончаренко. Так, Олексію, ми з вами домовилися, замість поправок 723, 768, 791, 795, 960, 968, 996 – 4 хвилини на виступ.

Будь ласка, Олексію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні друзі, хочу сказати головне: ми маємо приймати в цьому залі рішення, які допоможуть нашим військовим. Повторюю, військовим. Тому хочу сказати, додайте грошей військовим! І не треба казати, що їх немає, бо ми бачимо, що вони є.

Кому в Україні жити добре? Ось, будь ласка, у директора ПАТ «Укрнафта» зарплата за 2023 рік становить 27 мільйонів гривень. 27 мільйонів гривень! Це більше ніж 2 мільйони гривень на місяць. Додайте грошей військовим! У чергового чиновника – голови правління «Нафтогаз України» пана Чернишова зарплата за 2023 рік становить 21 мільйон гривень. 21 мільйон гривень! Це 2 мільйони гривень на місяць. Додайте грошей військовим!

Не може в Україні бути більших зарплат, ніж у військових, які воюють на нулі. Сьогодні – це 130 тисяч гривень. Це має бути максимальна зарплата, максимальна планка. Але додайте грошей військовим, особливо тим, які на нулі. Це треба зробити. Коли цей законопроект розглядали в комітеті, пообіцяли їм ще 70 тисяч. Додайте ці 70 тисяч гривень військовим, які на нулі, які реально там воюють, а не чиновники мають отримувати по 2 мільйони гривень на місяць.

Хочете ще приклади? Думаєте, лише в Києві такі зарплати? Агов! Друзі, в Одеській обласній раді «Слуги народу» й ОПЗЖ (не лише тут ОПЗЖ і «Слуги народу» люблять один одного, в Одеській облраді також) вигадали посаду для , який за тиждень до вторгнення називав тероборону бандою, й далі є заступником голови Одеської обласної ради. Він отримує зарплату, його помічниця, водій, секретарка. Усім платиться зарплата.

Ще про Одеську обласну раду. Голова Одеської обласної ради отримав 1 мільйон гривень зарплати за рік, як на нулі. Що він зробив? Протягом 2023 року провів чотири сесії обласної ради і за це мільйон? Будь ласка, «получи и распишись». А в цей час військовим, ну, не вистачає грошей. Додайте грошей військовим! Це те, що має бути зроблено, тому що вони воюють, тому що це і буде мотивацією. Давайте покажемо, що ми їх поважаємо і вони заробляють нормальні гроші. Дайте їм іпотеку, дайте їм можливість, щоб, відслуживши, вони придбали квартиру. Тоді, можливо, люди будуть іти у військо, не буде такої проблеми і вони не будуть казати: «що відбувається?»

Так не може бути. Ви не хочете цим людям дати нічого. Відпустки з вас тут вибивав в якихось муках, демобілізація – ні, ротація – ні, додати грошей – ні. Що тоді – так? Вимагаю це зробити. Повторюю: додайте грошей військовим!

Тепер щодо поправки 768, яку я буду ставити на голосування. Вона дуже проста, не розумію, чому комітет її не врахував. Транспортна повинність. Щоб можна було в людини забрати для армії транспортний засіб. Я запропонував дописати: якщо у людини дві або більше автівки. Невже це нелогічно? Чи будемо забирати в людини останню автівку? Це ж неправильний шлях.

Розумію, що зараз це нічого не дасть, бо в залі 40 народних депутатів, але я все одно прошу поставити на голосування поправку 768.

І додайте грошей військовим!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 768 авторства Гончаренка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Поправка 724. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 725. Мамка. Не наполягає.
Поправка 726. Лічман. Не наполягає.
Поправка 727. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 728. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 729. Микиша. Виступив.
Поправка 730. Васильченко. Виступила.
Поправка 731. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 732. Кучеренко. Виступив.
Поправка 733. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 734. Мазурашу. Виступив.
Поправка 735. Гайду. Не наполягає.
Поправка 736. Клименко. Не наполягає.
Поправка 737. Демченко. Не наполягає.
Поправка 738. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 739. Мамка. Не наполягає.
Поправка 740. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 741. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 742. Ірино Володимирівно, з приводу неї вже виступали.
Перепрошую, може, я наперед викреслив.

Щодо поправка 742 та решти поправок слово надається Геращенко. Як ми й домовлялися – 5 хвилин. Будь ласка, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, уже восьму годину Верховна Рада України, якщо так можна сказати, за присутності 30 народних депутатів розглядає поправки до законопроекту про мобілізацію. Здається, навіщо ці зусилля, якщо жодна поправка не може набрати більше 30 голосів. Але це принципово, тому що стосується долі мільйонів українців. І за цим голосуванням, як би комусь не здалося дивним, сліdkують як в армії, де чекали конкретних термінів звільнення з військової служби, так і цивільні особи: хтось думає про майбутню мобілізацію, хоче почути справедливі умови, хтось переживає за своїх рідних.

Знаєте, щороку на телеканал «Рада» виділяється 170 мільйонів гривень, а на єдиний марафон – 2 мільярди гривень. І, здавалося б, питання стосовно долі мільйонів українців мали б обговорюватися з журналістами у прямому ефірі, тому що це суспільно важлива інформація, але ні, усе відбувається таємно. До того ж у цих анонімних телеграм-каналів Банкової істерика, бо депутати фракції «Європейська солідарність» сьогодні ведуть пряму трансляцію обговорення цих поправок, тому що це важливо для наших партійців.

Дві з половиною тисячі партійців «Європейської солідарності» зараз на фронті, і вони задають нам питання справедливості. Це важливо для представників різних сил, тому що йдеться, знову-таки, про справедливість.

Дивно, що зараз у залі немає Прем'єр-міністра, уряду, які є формальними авторами законопроекту про мобілізацію, але ані їм, ані монобільшості це не цікаво.

Колеги, не знаю, чи дізнаєтеся ви від вашого керівництва, тож послухайте від опозиції. Щойно ми зустрічалися з Прем'єр-міністром Шмигалем, ми дотиснули таку зустріч. І це дуже важливо, тому що в умовах, коли у нас, по суті, ліквідовані «години запитань до Уряду», ми не можемо запитати виконавчу владу, як забезпечені сьогодні Збройні Сили України. Якщо ми мобілізуємо десятки тисяч людей, чи є на це фінансування, чи будуть вони забезпечені захисним спорядженням, дронами. Ми не можемо воювати тільки солдатами. Знаєте, коли сьогодні Міністерство оборони каже, що може виникнути така ситуація, що й жінок доведеться мобілізувати. Вибачте, ми повинні думати не лише про солдата чи солдатку, це важливо, це принципово, про них треба дбати насамперед, але й про те, як зберегти їхні життя, чи є в них дрони, бронежилети, чим вони будуть забезпечені. У кого про це запитати?

Власне, ми зустрічалися з паном Шмигалем, щоб запитати стосовно фінансування воїнів. І почули (є консенсус усіх фракцій), що уряд має знайти фінанси, аби збільшити виплати тим воїнам, які на передовій. Ми не розуміємо, чому уряд відмовляється від своєї ж норми щодо демобілізації протягом 36 місяців, і чому в цьому законопроекті є така сегрегація до жінок, які представляють місцеві органи влади, – депутатів селищних, міських, районних рад, яких сьогодні відповідно до рішення уряду не випускають за кордон.

Ви знаєте, що, наприклад, у мене з паном Стефанчуком непрості взаємини, але в нас є одна спільна знайома, це видатна жінка, мама військовополоненого азовця – депутатка селищної ради з рідної для Руслана Стефанчука Хмельниччини. До речі, хочу сказати, що пан Руслан також бореться за звільнення її сина. Тобто є теми, які мають нас об'єднувати. Так ось, ця жінка, депутатка селищної ради, була змушена скласти мандат, бо її не випускали на акцію до Брюсселю захищати полонених з «Азовсталі».

Вибачте, будь ласка, а де прем'єр-міністр, щоб задати це питання? А нам взагалі не соромно, коли сьогодні, замість того, аби підтримати інформаційно, фінансово, всім, чим можемо, дати все необхідне, аби битися за наших полонених, ми блокуємо ці акції дурними, недолугими рішеннями уряду.

Скажіть, будь ласка, що не так у цій поправці «Європейської солідарності»? Пропонується припинити сегрегувати жінок лише за те, що вони займають активну позицію і є депутатами місцевих рад. Вони навіть зарплату з бюджету не отримують.

Хочу звернутися до пана Руслана, до монобільшості, до відповідальних депутатів фракції «Слуга народу», які знаходяться зараз в цьому залі: можливо, давайте цю поправку ми проведемо не сьогодні, а завтра, коли народні депутати будуть в залі, адже це точно має нас об'єднати, це те, що робить мобілізацію зрозумілою. Вибачте, але це недолугі рішення уряду, які ми маємо припиняти. Так не буде, що уряд перекладатиме на парламент відповідальність за всі недолугі

рішення, а позитив залишатиме собі. Ми дотиснемо, що питання збільшення зарплат нашим воїнам буде спільним питанням Верховної Ради України. Обіцяємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ідемо далі.

Поправка 734. Васильченко. Виступила.

Поправка 744. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 745. Безугла. Не наполягає.

Поправка 746. Железняк.

Будь ласка, Ярославе.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, я не наполягаю на голосуванні, просто хочу розібратися. У першому читанні законопроекту термін «частковий наряд» – це розпорядчий документ голови місцевої державної адміністрації, в якому встановлено під час мобілізації для керівників підприємств, установ та організацій усіх форм власності завдання щодо розпорядження транспортними засобами. Далі жодного разу в тексті законопроекту цей термін не зустрічався. Багато бізнес-асоціацій зверталися з проханням виключити його, щоб не створювати дублювання і, не дай Боже, корупційних ризиків.

Скажіть, будь ласка, яка доля цього визначення? Його виключено чи воно додалося до тексту? Тому що я не бачу його в правій колонці комітетських поправок і хотів би почути коротке роз'яснення комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Єгоре Володимировичу.

ЧЕРНЄВ Є.В. Мене чути? Слава Богу. Якщо ми говоримо про військовий обов'язок щодо надання транспортних засобів, то це питання регламентується Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про військово-транспортний обов'язок». Саме там розписано, яким чином цей обов'язок здійснюється. Також окремо комітетською поправкою ми додали до цього законопроекту, що все-таки це має бути пропорційний підхід для підприємств та установ усіх форм власності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ідемо далі.

Поправка 747. Мамка. Не наполягає.

Поправка 748. Клименко. Не наполягає.

Поправка 749. Третякова. Не наполягає.

Поправка 750. Третякова. Не наполягає.

Поправка 751. Третякова. Не наполягає.

Поправка 752. Третякова. Не наполягає.

Поправка 753. Третякова. Не наполягає.

Поправка 754. Третякова. Не наполягає.

Поправка 755. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 756. Третякова. Не наполягає.
Поправка 757. Третякова. Не наполягає.
Поправка 758. Третякова. Не наполягає.
Поправка 759. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 760. Третякова. Не наполягає.
Поправка 761. Третякова. Не наполягає.
Поправка 762. Третякова. Не наполягає.
Поправка 763. Третякова. Не наполягає.
Поправка 764. Разумков. Виступив. Секунду...
Так, поправка 764 розглядається окремо.
Дмитро Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, ця поправка про знищення бізнесу, тому що в ній пропонувалося не поширювати військово-транспортний обов'язок на ФОП, заборонялося вилучення сільськогосподарської техніки. Скажіть, будь ласка, навіщо вам на фронті поливальниця? Щоб воєнком міг прийти, взяти хабар і їх не забрати або забрати і сказати, що вони загинули і десь перепродати? Ніхто цього не може пояснити, хотілося б почути позицію комітету. Заборона вилучати понад 30 відсотків транспортних засобів, що перебувають у власності такого підприємства, установи, організації, суб'єкта господарської діяльності. Тому що, якщо більше... Наприклад, у вас є транспортна компанія, автопарк якої становить сто машин. Якщо ви всі машини заберете, компанія не зможе ані надавати робочі місця, ані сплачувати податки, взагалі нічого не буде. Чому ви вчиняєте так, щоб знищити економіку держави, яка допомагає сьогодні армії...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, коротко позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую. Я вже казав про це, але повторюся. Щодо порядку виконання військово-транспортного обов'язку, насамперед це регламентується на сьогодні постановою Кабінету Міністрів. Але через те, що, дійсно, є певний дисбаланс у виконанні цього обов'язку, ми прописуємо в цьому законопроекті комітетською поправкою: норми безоплатного залучення, вилучення та примусового відчуження транспортних засобів і техніки визначаються у відсотках за підприємством (установою, організацією) за галузями національної економіки. Тобто не може бути так, щоб сто відсотків транспорту було вилучено в одного і нічого не вилучено в іншого. Скільки відсотків регламентується постановою Кабінету Міністрів. Це постанова з грифом «Для службового користування».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 764 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 17.

Рішення не прийнято.

Поправка 765. Кириченко. Не наполягає.
Поправка 766. Наливайченко. Не наполягає.
Поправка 767. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 769. Штепа. Не наполягає.
Поправка 771. Славицька. Не наполягає.
Поправка 772. Мамка. Не наполягає.
Поправка 773. Батенко. Не наполягає.
Поправка 774. Савчук. Не наполягає.
Поправка 775. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 776. Клименко. Не наполягає.
Поправка 777. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 778. Припутень. Не наполягає.
Поправка 779. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 780. Красов. Не наполягає.
Поправка 781. Ар'єв. Виступив.
Поправка 782. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 783. Фріс. Виступив.
Поправка 784. Разумков. Виступив.
Поправка 785. Мамка. Не наполягає.
Поправка 786. Батенко. Не наполягає.
Поправка 787. Клименко. Не наполягає.
Поправка 788. Скороход. Не наполягає.
Поправка 789. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 790. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 792. Разумков. Виступив.
Поправка 793. Клименко. Не наполягає.
Поправка 794. Скороход. Виступила.
Поправка 796. Здебський. Не наполягає.
Поправка 798. Славицька. Не наполягає.
Поправка 799. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 800. Разумков. Виступив.
Поправка 801. Клименко. Не наполягає.
Поправка 802. Славицька. Не наполягає.
Поправка 803. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 804. Разумков. Виступив.
Поправка 805. Клименко. Не наполягає.
Поправка 806. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 807. Разумков. Виступив.
Поправка 808. Мамка. Не наполягає.
Поправка 809. Клименко. Не наполягає.
Поправка 810. Здебський. Не наполягає.
Поправка 811. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 812. Разумков. Виступив.

Поправка 813. Мамка. Не наполягає.
Поправка 814. Шпак. Не наполягає.
Поправка 815. Клименко. Не наполягає.
Поправка 816. Разумков. Виступив.
Поправка 816. Окремо, так?
Поправка 816. Будь ласка. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, у поправці передбачається під час вилучення транспортного засобу проводити первинну незалежну оцінку майна. Це дасть можливість прибрати або зменшити корупційну складову, яка сьогодні є і дає можливість деяким очільникам ТЦК купувати собі вілли в Іспанії за 4 мільйони євро і «геліки», на яких вони там розсікають.

Я не розумію, чому комітет відхилив цю поправку, я дуже хочу вірити, що це не пов'язано з якоюсь залученістю до цих корупційних процесів. Тому що, якщо ми говоримо про мобілізацію, це не перша ніч з 24 лютого на 25 лютого, тут немає такої швидкості, як була тоді. Мені незрозуміло, чому сьогодні ви виключаєте норму щодо проведення оцінки майна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, коротко позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Як я вже сказав, процес вилучення транспортних засобів зазначений у постанові Кабінету Міністрів з грифом «Для службового користування».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 816 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 16.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ідемо далі.

Поправка 817. Разумков. Виступив.
Поправка 818. Мамка. Не наполягає.
Поправка 819. Шпак. Не наполягає.
Поправка 820. Клименко. Не наполягає.
Поправка 821. Клименко. Не наполягає.
Поправка 822. Клименко. Не наполягає.
Поправка 823. Разумков. Виступив.
Поправка 824. Разумков. Виступив.
Поправка 825. Разумков.
Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Ще одне запитання, пов'язане з корупцією, яка існує сьогодні навколо транспортних засобів. Ми пропонуємо скорочення строку на повернення транспортних засобів власникам протягом семи календарних днів з моменту оголошення демобілізації. Пропонували різні варіанти: сім, десять, п'ятнадцять, двадцять один, жодного з них комітет не підтримав.

Скажіть, будь ласка, на якій підставі після оголошення демобілізації буде використовуватися транспортний засіб, хто його використовуватиме і згідно з якою нормою закону? Будь ласка, не кажіть про постанову Кабінету Міністрів України з грифом «Для службового користування», бо, що таке корупція в Кабінеті Міністрів України, ми добре знаємо. Усе, що вони хочуть приховати, закривають грифом «Для службового користування». Тут немає ніякої таємності. Якщо ви у людини забираєте її власність, поверніть, будь ласка, вчасно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете відповісти?

ЧЕРНЄВ Є.В. У даному разі немає ніякої таємності, це просто норми, які регулюються підзаконними актами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 825 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 20.

Рішення не прийнято.

Поправка 826. Разумков. Виступив.

Поправка 827. Мамка. Не наполягає.

Поправка 828. Клименко. Не наполягає.

Поправка 829. Клименко. Не наполягає.

Поправка 830. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 832. Разумков. Виступив.

Поправка 833. Мамка. Не наполягає.

Поправка 835. Клименко. Не наполягає.

Поправка 836. Разумков. Виступив.

Поправка 837. Мамка. Не наполягає.

Перепрошую, слово надається Софії Романівні Федині щодо поправки 834 та інших її поправок.

Будь ласка, пані Софіє.

ФЕДИНА С.Р. Прошу 5 хвилин на виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, 5 хвилин. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Поправка 834, зокрема, стосується також унеможливлення здійснення будь-яких дій з транспортними засобами, що належать людям, підприємствам, різноманітним структурам, які можуть бути використані

Збройними Силами України. Справа в тому, що це положення носить дискримінаційний, антиконституційний характер, оскільки суттєво обмежує право власності.

Наскільки я розумію, багато моментів пояснюються тим, що це є «Для службового користування», тому ніхто не уповноважений все це обговорювати і говорити публічно. Але мені хотілося б почути, під яким грифом «Для службового користування» чи якими нормами регулюється те, що окремі люди, як, наприклад, Кирило Тимошенко, користуються транспортом, що передавався для евакуації людей із зони бойових дій, їздять на ньому тут, у Києві, різними територіями, хоча не мали цього робити. А певні структури, яким раптово видали бронь, тобто відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації, якраз покривають усі ці речі.

Оскільки маю нагоду, хотіла б зачепити ще кілька важливих моментів. Буквально днями пролунало, що цей законопроект про мобілізацію – це питання про математику. Так ось, якщо б ми говорили про математику і рахували математику, а не людей, спроможності, чин, звиягу і бажання захистити свою власну державу, то вже давно б програли війну московській федерації. Тому що насправді, якщо говорити відверто, який в Україні зараз мобілізаційний резерв, а який у московської федерації – як мінімум, у 25 разів більший. Тому насправді ми маємо говорити не про війну людьми і гарматним м'ясом, ми повинні вести війну і щось робити, щоб були дрони, технології, снаряди, техніка, а людей ми маємо особливо цінувати.

Користуючись нагодою, хотіла б порушити дуже складне питання. Військовослужбовці останнім часом почали дуже активно констатувати проблеми. Коли вони не можуть достукатися до свого вищого чи найвищого керівництва, просять допомоги у волонтерів. До мене як до волонтерки також звернувся один із підрозділів. За це звернення їх покарали, зірвавши з одного місця, яке було на теренах лісу і степу, і кинули в міський бій у складі десантно-штурмової бригади, що призвело до великої кількості загиблих і поранених. Залишили без жодного забезпечення як помсту за те, що вони звернулися до народного депутата і волонтера про допомогу, яку не надає держава. Справа в тому, що цей законопроект про мобілізацію не дає відповідей на всі ці запитання. Замість того щоб вносити норми, які покращували б ситуацію, які реально стимулювали б, виникає таке враження, що хтось постарався спаскудити цей законопроект настільки, щоб військовослужбовці деморалізувалися в контексті того, захищати чи не захищати Україну. Якщо чесно, народних депутатів, уряд, владу України вони проклинають, на чому світ стоїть. Єдине, що їх тримає на передовій, – це те, що вони захищають власні сім'ї.

Ще один момент, який я не можу не порушити, – це відстрочка від призову під час мобілізації для силовиків типу ДБР, НАБУ, НАЗК, МВС, військових пенсіонерів, зрештою, у яких чомусь з'являється бронь. А вони, здорові мужики, ходять по спортзалах займаються своїми справами, отримують і зарплату, і пенсію, але точно не можуть їхати на передову служити. Це, як мінімум,

150-200 тисяч людей, яких зараз можна було б мобілізувати, які мають досвід і спроможність захищати Україну. Тільки частина названих мною силовиків, чомусь, на початку вторгнення звалили до Львова, Івано-Франківська, Чернівців і Закарпаття, і досі дехто з цих осіб не вилазить звідти, бо боїться повертатися навіть до Києва.

Ще такий момент, що насправді була тотально провалена інформаційна кампанія. Але тепер давайте пригадаємо, хто узурпував інформаційний простір, усякі пропагандистські марафони. Замість того щоб пояснювати, яка мобілізація, як боронити державу, акумулювати інтелектуальний і безпосередньо людський ресурс, нам розказували, що вже позавчора була б перемога. І це частину людей розхолодило, а частину налаштувало на те, що вони більше ніколи не будуть воювати, а тут раптово, як сніг на голову, треба захищати Українську державу.

Ну, і крайнє питання. Про які нормальні мобілізаційні процеси можна говорити, якщо досі, вже на третьому році вторгнення клепаються справи проти ветеранів, волонтерів і діючих військовослужбовців? Жодну справу, порушену з 2019 року, не було закрито. Тож давайте казати правду і діяти так, як...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Софіє Романівно. Ви всі поправки зняли? Спасибі.

Ідемо далі.

Поправка 839. Клименко. Не наполягає.

Поправка 841. Разумков. Будь ласка, ще одна ваша поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, дайте мені, будь ласка, 2 хвилини замість поправок 841, 909, 915, 916.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 2 хвилини.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, дана поправка спрямована на забезпечення сільськогосподарської техніки, щоб вона працювала не на воєнкомів, а на державу. Мені ніхто ані на засіданні комітету, ані під час спілкування з представниками монобільшості, навіть міністерства не зміг пояснити, навіщо їм потрібні сівалки, борони, поливальниці та інша сільськогосподарська техніка.

Я розумію, навіщо їм потрібні екскаватори, тут я погоджуюся. Я розумію, коли ми кажемо про машини, які можуть перевозити важку військову техніку, і тут я погоджуюся. А все інше – це пряма корупційна складова, яку ви закріплюєте цим законопроектом. У деєскашній постанові такої заборони немає, як і в будь-яких інших нормативних документах, які називаються підзаконними актами. Якщо ми хочемо забезпечити українського фермера, якому сьогодні і так важко, у якого ви забрали всіх трактористів, комбайнерів... А чому забрали? Тому що вони в них працювали «в білу», ви їх побачили, перший раз дали бронь, на другий раз – забрали. У тих, кого не бачимо, й проблеми немає. Усі, хто працював «в чорну», і далі працюють, а підприємства, які працювали в «білу», сьогодні

постраждали. Так ви в них забрали не лише робітників, ще й техніку забираєте. Ви, дійсно, вважаєте, що це чесно, порядно щодо стратегічного бізнесу і стратегічної галузі, якою являється аграрка для нашої держави?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ідемо далі.

Поправка 842. Мамка. Не наполягає.

Поправка 843. Шпак. Не наполягає.

Поправка 844. Богданець. Не наполягає.

Поправка 846. Клименко. Не наполягає.

Поправка 847. Соломчук. Не наполягає.

Поправка 848. Батенко. Не наполягає.

Поправка 849. Мамка. Не наполягає.

Поправка 850. Здебський. Не наполягає.

Поправка 851. Фріс. Виступив.

Поправка 852. Гришина. Не наполягає.

Поправка 853. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 855. Гайду. Не наполягає.

Поправка 856. Чернявський. Не наполягає.

Поправка 857. Чернявський. Не наполягає.

Поправка 858. Славицька. Не наполягає.

Поправка 859. Зуб. Не наполягає.

Поправка 860. Скороход. Не наполягає.

Поправка 861. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 862. Богданець. Не наполягає.

Поправка 863. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 864. Порошенко. Виступив.

Поправка 865. Клименко. Не наполягає.

Поправка 866. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 867. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 868. Кисилевський. Не наполягає.

Поправка 869. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 870. Соломчук. Не наполягає.

Поправка 871. Железняк.

Будь ласка, Ярославе Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, ми можемо зараз перейти до поправки 1100, а потім я повернуся до поправки 871? Якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Давайте ми будемо йти по чергово, тому що у нас будуть...

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Тоді дайте мені 2 хвилини на виступ, а поправку 1100 я потім зніму. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Давайте пакетом.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Хочу завершити нашу минулу дискусію. Пане Єгоре і пане голово комітету, у законопроекті є термін «частковий наряд». Дійсно, він поганий для бізнесу і таке інше, і далі в жодному нормативно-правовому документі або нормі не з'являється. Тобто ми дали зайвий термін, і більше ніде по тексту, щойно я проаналізував, він не з'являється. Я розумію, що зараз вже не можна змінити, напевно, це питання треба було б порушувати на засіданнях робочих груп, але цей термін зайвий. Тобто ми його новим вводимо і більше ніколи не використовуємо.

Я прошу комітет в наступних змінах десь його викреслити, якщо я правий, що він не потрібний. А виглядає це саме так. Не треба, напевно, коментувати це, просто звертаю увагу комітету.

Тепер переходжу до двох, напевно, найважливіших поправок, де, справді, мені потрібно буде пояснення. Поправка 871. Скажіть, будь ласка, у чому полягає логіка забороняти переміщення між областями України на транспортних засобах, що знаходяться на військовому обліку? А багато транспортних засобів, власники яких не юридичні особи. Я розумію, навіщо ми забороняємо їх продавати, передавати в лізинг, в кредит. О'кей.

Чому ми забороняємо переміщення між областями? Це ж алогічно і створює очевидну корупцію, коли, наприклад, із Сумської області треба поїхати в Харківську область і ти маєш отримати дозвіл ТЦК. Особисто я, відверто кажучи, не розумію логіки. Якщо можна, поясніть. Або я помиляюся, ви виправили це комітетськими поправками.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Наша поправка зараз звучить так, що дозволяється відправляти транспортні засоби, які перебувають на обліку під час загальної мобілізації, до суміжних областей з повідомленням в ТЦК про місце перебування транспортних засобів на строк не більше одного місяця.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставимо поправку 871 на голосування? Ні.

Поправка 872. Ярослав, також не ставимо?

Ярослав Железняк. 1 хвилина. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, можете мені пояснити... О'кей, почув про суміжну область. Наприклад, є транспортне підприємство, не знаю, хліб пече у Львівській області, грузить його на машини і везе в Харківську область. Такі ж

приклади є, якщо не помиляюся, ТМ «Кулиничі» або закарпатське підприємство. Ми говоримо про те, що якщо він на своїй машині, яка добровільно перебуває на військовому обліку, це робить, то має піти до ТЦК і отримати дозвіл. Навіщо? Яку ціль ми переслідуюмо? Він сховає цю машину саме в Харківській області, а в суміжній це не зробить? Тобто це очевидна корупційна штука для бізнесу, очевидно, додаткове навантаження для ТЦК. Можете мені пояснити, який ризик у тому, що він поїде не в суміжну область?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Позиція комітету. Знову-таки я повертаюся до постанови Кабінету Міністрів України, але поясню. Насамперед не всі сто відсотків заброньовано. Звісно, ті, що не заброньовано, можуть пересуватися Україною, куди завгодно. Тим 30-40 відсоткам, залежно від роду діяльності, для всіх підприємств буде однаково, які заброньовано, щоб вони не ховалися, умовно кажучи, по Україні, ми якраз і не дозволяємо переміщатися. Щоб їх не ховали по інших областях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 872. Усе зрозуміло? Дякую, Ярославе Івановичу.

Поправка 873. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 874. Гриб. Виступила.

Поправка 875. Фріс. Виступив.

Поправка 876. Славицька. Не наполягає.

Поправка 877. Касай. Не наполягає.

Поправка 878. Мамка. Не наполягає.

Поправка 879. Батенко. Не наполягає.

Поправка 880. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 881. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 882. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 883. Батенко. Не наполягає.

Поправка 884. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 885. Мамка. Не наполягає.

Поправка 886. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 887. Мамка. Не наполягає.

Поправка 888. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 889. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 890. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 891. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 892. Разумков. Використав її.

Поправка 893. Батенко. Не наполягає.

Поправка 894. Буймістер. Виступила.

Поправка 896. Тарасенко. Не наполягає.
Поправка 897. Клименко. Не наполягає.
Поправка 898. Клименко. Не наполягає.
Поправка 899. Клименко. Не наполягає.
Поправка 900. Клименко. Не наполягає.
Поправка 901. Клименко. Не наполягає.
Поправка 902. Клименко. Не наполягає.
Поправка 903. Разумков. Виступив.
Поправка 904. Разумков. Виступив.
Поправка 905. Мамка. Не наполягає.
Поправка 906. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 907. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 908. Бабій. Не наполягає.
Поправка 909. Разумков. Дмитре Олександровичу, я уточню,
з поправки 909 по поправку 950... *(Шум у залі)*.
Перепрошую, поправка 909 використана.
Поправка 910. Мамка. Не наполягає.
Поправка 911. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 912. Бабій. Не наполягає.
Поправка 913. Безугла. Не наполягає.
Поправка 915. Разумков. Використана.
Поправка 916. Разумков. Використана.
Поправка 917. Здебський. Не наполягає.
Поправка 918. Микиша. Використав.
Поправка 919. Я наплутав. Від поправки 919 до поправки 975 – це всі ваші поправки. Отже, 5 хвилин на виступ, перепрошую, 6 хвилин. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, а тепер давайте повернемося до справедливості. Ви перекладаєте відповідальність ТЦК на органи місцевого самоврядування і на бізнес. Ми сьогодні говорили про сільське господарство. Скажіть, будь ласка, як ви хочете наповнювати бюджет, з якого фінансується армія?

Я хотів би нагадати тим, хто голосував за бюджет на цей рік, що ви прийняли дефіцитний бюджет у 48 відсотків. Тобто, цих 48 відсотків ви плануєте отримати з закордонних ресурсів – кредити, гранти. До того ж вам байдуже, ви не бачите в цьому різниці. Але будуть люди, які ці кредити повертатимуть.

Питання в наступному. За підрахунками ваших колег з профільного комітету, Підласої, міністра фінансів, додаткові видатки, якщо ви проголосуєте за цей законопроект про мобілізацію, становитимуть 722 мільярди гривень. Хочу пояснити нашим громадянам, що 722 мільярди гривень це плюс 25 відсотків до того бюджету, який був прийнятий. Тобто ви збільшуєте дефіцит бюджету ще на 25 відсотків. Ви не показуєте, де треба взяти ці кошти. Про це мовчить Президент, немов води в рот набрав, про це мовчить Міністерство фінансів, про це мовчать

Шмигаль, керівництво Верховної Ради, голова фракції, голова партії «Слуга народу». Я розумію, що вона знає, де взяти гроші на газетки, а де взяти на армію – не знає. Розуміння, звідки наповнити державний бюджет, щоб забезпечити армію, у вас немає.

Ви зараз проголосуєте ще один законопроект, який не матиме під собою грошей. Чому? Тому що ви в ньому намалювали таке: він не потребує додаткових видатків. Моя дитина, яка навчається в першому класі, розуміє, що, для того, щоб щось купити або за щось заплатити, треба гроші. Я не розумію, чому здорові дядьки і жінки, які перебувають в цьому залі, яких обирали люди, які є народними депутатами, розуміють менше, ніж шестирічна дитина, яка знає, що для придбання будь-чого потрібні гроші. А ви в законопроекті про мобілізацію пишете, що не потребує додаткових видатків з бюджету. Ви або людей за дурнів маєте, або себе, але тоді про це треба правду казати. Добре, що Підласа бовкнула про 722 мільярди, але де ці кошти брати вона також не знає. Із зовнішніх кредитів ви їх не візьмете. Єдиний ресурс, де ви можете їх взяти, – з податків українського бізнесу, але, щоб український бізнес сплатив більше на 722 мільярди податків, він має розвиватися. А він не може розвиватися, тому що ви його знищуєте за допомогою БЕБ, ДБР, корупцією, яка пронизує всі галузі української економіки, і покриваєте це голосуванням, бо так вам сказав Офіс, Президент поросив. Про це кажуть всі народні депутати, коли вони є, на жаль, зараз їх усіх немає. Далі цим законопроектом ви також знищуєте цей бізнес. Ви змушуєте його когось кудись привозити, доставляти, зовсім не даючи на це ресурсів, переходити в тінь, не сплачуючи податків. Ви забираєте, все що можете, в однієї з ключових галузей – у сільського господарства ресурс: сівалки, віялки, трактори, комбайни. Ви живете, ніби останній день. Завтра війна не закінчиться і держава не завершиться, як би не хотілося багатьом чиновникам у високих кабінетах, які, мабуть, чекають, коли прийде російський батіг і їх кудись призначить. Або, можливо, у них є якісь домовленості. Але те, що сьогодні відбувається із цим законопроектом про так звану мобілізацію, є знищенням української економіки. Я розумію, що фахівців у міністерствах немає, є поодинокі і то як виключення. Але, мені здається, це не просто помилка, не абсолютно не прорахований законопроект, а диверсія проти української державності, така, як була на початку повномасштабного вторгнення, коли, здається, Подоляк розповідав, що не можна мости підривати, бо по них краще російським танкам їхати, тому що там теж люди. Ми побачили, які це люди, на прикладах Ірпеня, Гостомеля, Ізюма, Бучі та інших міст, де вони виривали серця, вбивали дітей і робили багато інших страшних речей.

Тож у мене до вас одне запитання: коли ви почнете думати і змусите зрадників за це відповідати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 919. Разумков. Виступив.

Поправка 920. Разумков. Виступив.

Поправка 921. Разумков. Виступив.

Поправка 922. Разумков. Виступив.

Поправка 923. Здебський. Не наполягає.
Поправка 924. Разумков. Виступив.
Поправка 925. Здебський. Не наполягає.
Поправка 926. Разумков. Виступив.
Поправка 927. Здебський. Не наполягає.
Поправка 928. Разумков. Виступив.
Поправка 929. Здебський. Не наполягає.
Поправка 930. Разумков. Виступив.
Поправка 932. Клименко. Не наполягає.
Поправка 933. Разумков. Виступив.
Поправка 934. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 935. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 936. Разумков. Виступив.
Поправка 937. Здебський. Не наполягає.
Поправка 938. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 939. Разумков. Виступив.
Поправка 940. Здебський. Не наполягає.
Поправка 941. Разумков. Виступив.
Поправка 942. Здебський. Не наполягає.
Поправка 943. Разумков. Виступив.
Поправка 944. Гришина. Не наполягає.
Поправка 946. Клименко. Не наполягає.
Поправка 947. Демченко. Не наполягає.
Поправка 948. Разумков. Виступив.
Поправка 949. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 950. Разумков. Виступив.
Поправка 951. Мамка. Не наполягає.
Поправка 952. Лічман. Не наполягає.
Поправка 954. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 955. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 956. Васильченко. Виступила.
Поправка 957. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 958. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 959. Разумков. Виступив.
Поправка 961. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 962. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 963. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 964. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 965. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 966. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 967. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 969. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 970. Алексєєв. Не наполягає.

Поправка 972. Микиша. Виступив.
Поправка 973. Демченко. Не наполягає.
Поправка 974. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 975. Разумков. Виступив.
Поправка 976. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 977. Разумков. Не наполягає.
Поправка 978. Мамка. Не наполягає.
Поправка 979. Лічман. Не наполягає.
Поправка 982. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 983. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 984. Бабій. Не наполягає.
Поправка 985. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 986. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 987. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 988. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 989. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 990. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 992. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 993. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 994. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 995. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 997. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 998. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 999. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1000. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1001. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 1002. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1003. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 1004. Здебський. Не наполягає.
Поправка 1005. Здебський. Не наполягає.
Поправка 1006. Безгін. Не наполягає.
Поправка 1007. Безгін. Не наполягає.
Поправка 1008. Безгін. Не наполягає.
Поправка 1009. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 1010. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1011. Здебський. Не наполягає.
Поправка 1012. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1013. Разумков. Не наполягає... *(Шум у залі)*. Наполягаєте?

Я двічі запитував вас з приводу поправки 977, можете підняти стенограму, але ви нічого не відповіли. Мабуть, ви там чимось зайняті були.

Поправка 977. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Поправка 977. Шановні колеги, ми сьогодні дискутували з представником комітету, що органи місцевої влади мають багато ресурсів. Ви сказали про військовий ПДФО. По-перше, хотів би вам доповісти, що військовий ПДФО в них був і до вас, і навіть до повномасштабного вторгнення. Вони отримали його більше під час повномасштабки, тут я погоджуюся, але не всі. По-друге, давайте не маніпулювати і не казати неправду. Ви в них забрали ПДФО з доходів поліцейських, деесенесників, ви про це якось забули сказати. Тобто ви їх знекровили, тому що фінанси – це кров економіки, зокрема органів місцевої влади. Зараз ви перекладаєте на них вашу як влади відповідальність, не персональну, а як представника монобільшості, яка не змогла забезпечити мобілізацію і весь цей процес. Президент насамперед.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте?

Ставиться на голосування поправка 977 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 14.

Рішення не прийнято.

Поправка 1013. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, у цій поправці передбачається компенсація витрат для приватного бізнесу, що утворюються внаслідок процесу мобілізації. Кабінет Міністрів України протягом місяця має компенсувати їх у повному обсязі таким підприємствам.

Ви вигадали відмовку, чому цього не робитимете для органів місцевої влади. Але хотілося б зрозуміти, яка буде аргументація, чому комітет не підтримав цієї поправки. Ви ж не зі своїх, не з депутатських, будете закривати, а з державного бюджету. Замість того щоб це робили ТЦК, яким ви це компенсуєте в повному обсязі, ви не хочете віддати тим, на кого перекладаєте такі антиконституційні, невластиві їм повноваження. Розповідати, що вони вам чимось зобов'язані... Вони давно віддали свій борг перед державою.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгоре Володимировичу, будь ласка, позиція комітету.

ЧЕРНІВ С.В. Знаєте, думаю, борг перед державою у нас спільний, і кожен вкладає в перемогу те, що може. І зараз ми маємо все-таки разом працювати на перемогу, в тому числі й в питаннях мобілізації. І як я вже говорив, так, зараз ми долучаємо, скажімо, органи місцевого самоврядування і до процесу мобілізації. Ви праві, що в органів місцевого самоврядування до цього був військовий ПДФО,

але з початком повномасштабного вторгнення він значно зріс. Саме його було перерозподілено до державного бюджету, а інший – залишається в бюджетах ОМС і може бути використаний на питання щодо мобілізації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Разумкова про врахування поправки 1013 авторства його і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 13.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 1014. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1015. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1016. Бабій. Не наполягає.

Поправка 1017. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1018. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1019. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 1020. Кисилевський. Не наполягає.

Поправка 1021. Железняк.

Ярославе Івановичу, будь ласка, 1 хвилина.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, така сама ситуація. У першому читанні в законопроекті було виписано, що роботодавець має забезпечити прибуття працівника до збірного пункту. Я розумію, що роботодавець має сповістити, донести інформацію, повідомити під особистий підпис. Пояснить, як він має забезпечити прибуття? Фізично його туди притягнути? Тобто ми покладаємо на роботодавця невластиву йому функцію, яка у кращому випадку просто не буде виконуватися, а в гіршому – призведе до корупційних ризиків, тому що це буде вже проблема роботодавця.

Тому, ще раз: працівник має прийти, роботодавець повідомив, надав всю інформацію, він не може його фізично туди притягнути. Хочу зрозуміти, може, це виправлено. Я не бачу цього в таблиці, може, це виправлено в комітетських поправках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгоре Володимировичу, будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Так, цей обов'язок покладається на роботодавців також. І на сьогодні... Ще раз? (*Шум у залі*).

У рамках своїх повноважень, скажімо, своїх можливостей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ярославе Івановичу, ви будете ставити цю поправку на голосування? О'кей, у вас просто діалог, я зрозумів.

Поправка 1022. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1023. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1024. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1025. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1026. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1027. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1028. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1029. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1030. Разумков.
Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександрє Сергійовичу, дайте, будь ласка, 2 хвилини замість поправок 1030, 1070, 1032.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1132.

РАЗУМКОВ Д.О. Вибачте, поправка 1132.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков, будь ласка, 2 хвилини. Обнулїть час.

РАЗУМКОВ Д.О. Єгоре Володимировичу, я розумію, що використовуються кліше, які є, але військовий ПДФО ви забрали в минулому році, а навантаження ви робите в цьому. Грошей в них цих немає, і ви це знаєте. Давайте не вводити в оману людей. Я з повагою ставлюся до вас, ви не ховалися 24 лютого і борг свій віддали, на відміну від тих, які свій борг віддавали 24 лютого у Львові. Де те міністерство? Де члени Кабінету Міністрів, які там сиділи? Правда? Може, скажете, що такого не було? Тоді давайте, щоб всі борг віддавали, а то одні борг віддають, а інші його забирають собі в кишені. І коли ви кажете про органи місцевої влади, о'кей, а що з бізнесом? Бізнес віддавав цей борг. У перший місяць війни він віддав більше податків, аніж до повномасштабки. Чому ви про це не кажете?

Тому, я вважаю, вони свій борг віддають набагато краще, ніж депутати, яких сьогодні немає в залі, які не розглядають цей важливий законопроект. Скажіть про це, про те, де ваша фракція, де ваші колеги. Чому їм це нецікаво? Чому ви стоїте і за них віддуваєтеся? Шуляк пішла видавати нову газету, чи що з нею трапилось? Де вона знаходиться? Де керівництво фракції? Де керівництво парламенту? Дякую, Олександр Сергійович хоч знаходиться в залі. Де Кабмін? За проміжок повномасштабного вторгнення ми розглядаємо один з ключових законопроектів. Я не знаю, що могло бути важливішим.

Тому давайте поважати один одного і казати правду. Ви просто знову вичавлюєте останнє і з місцевої влади, і з бізнесу, але передаєте гроші «Кінокіту», єдиному марафону і цирку, який тут влаштувала влада.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви не ставите її на голосування, я правильно зрозумів?

Поправка 1031. Порошенко. Уже було.
Поправка 1032. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1033. Не наполягає.
Поправка 1034. Кириченко. Не наполягає.
Поправка 1035. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1036. Шпак. Було.
Поправка 1037. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1038. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1039. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1040. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1041. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 1042. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1043. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1044. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1045. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1046. Здебський. Не наполягає.
Поправка 1047. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1048. Олексій Олексійович. О'кей.
Поправка 1049. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1050. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1051. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1052. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 1053. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1054. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 1055. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1056. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 1057. Штепа. Не наполягає.
Поправка 1058. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 1059. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 1060. Крулько. Не наполягає.
Поправка 1061. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1062. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1063. Брагар. Не наполягає.
Поправка 1064. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1065. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1066. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1067. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 1068. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1069. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 1070. Разумков. Відпрацювали.
Поправка 1071. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1072. Шпак. Відпрацювали.
Поправка 1073. Лічман. Не наполягає.

Поправка 1074. Циба. Не наполягає.

Поправка 1075. Тимошенко. Було.

Поправка 1076. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1077. Батенко. Не наполягає.

Поправка 1078. Остапенко. Не наполягає.

Поправка 1079. Яцик. Вже було.

Поправка 1080. Бабій. Не наполягає. Наполягаєте?

Добре. Поправка 1080. Роман Бабій. Будь ласка, увімкніть мікрофон Бабія, 1 хвилина.

БАБІЙ Р.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Олександр Сергійовичу, я хотів би замість десяти поправок взяти 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назвіть номери поправок.

БАБІЙ Р.В. Це поправки 1080, 1181, 1233, 1297, 1332, 1460, 1491, 1676, 1958 і 2197.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви будете ставити щось на голосування?

БАБІЙ Р.В. Одну поправку 2197 попрошу поставити на голосування для врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. З трибуни, чи з місця? 10 хвилин?

БАБІЙ Р.В. 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 3 хвилини.

БАБІЙ Р.В. Колеги, я хотів би поговорити про правосуддя в умовах війни і про осіб, які забезпечують правосуддя під час мобілізації. Ми маємо відстрочку від мобілізації для суддів. Справедливо, тому що судова гілка влади – окрема гілка влади. Ми маємо бронювання для прокурорів – осіб, які підтримують державне обвинувачення в суді.

Водночас адвокати, регулювання роботи яких здійснюється в тому числі в розділі «Правосуддя» Конституції України і є складовою частиною правосуддя, не підлягають бронюванню, і комітет відхилив відповідну поправку. Кабмін не може забронювати адвокатів, тому що це не є галуззю економіки, ось отаким чином вони випали.

Мобілізація – це інструмент, яким, на превеликий жаль, зараз здійснюється вплив, на адвокатів з боку органів державного обвинувачення. Колеги, якщо ви

почитаєте рішення обласних рад адвокатів, то побачите, що не раз фіксувалися відповідні скарги, коли «незручним» адвокатам вручалися повістки прямо в суді. Стосовно адвокатів йдеться не про відстрочку, а про бронювання, яке встановлюється Кабміном, і відповідні квоти можуть встановлюватися Кабміном залежно від ситуації, яка складається в цій сфері.

Також у поправці, яку я проситиму поставити на голосування для врахування, йдеться про приватних виконавців, які також залишилися поза бронюванням, їх небагато – біля 180 осіб військовозобов'язаних є приватними виконавцями. Але якщо їх мобілізують, то вісім областей України залишаться взагалі без цієї інституції, а вона важлива, тому що це ефективніший спосіб виконання судових рішень.

І знову-таки про правосуддя, тому що винесенням судового рішення правосуддя не закінчується, його ще треба виконати. Це інституція, яка ефективно працює, яку наші європейські партнери просять нас розвивати, але, на превеликий жаль, приватні виконавці також опиняються під загрозою.

Такі речі потрібно враховувати, тому що люди потребують захисту, професійного захисту, адвокатського захисту, а в деяких справах без адвокатів взагалі не можна проводити відповідні слухання і судовий розгляд справ.

Прошу поставити на голосування для врахування поправку 2197.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Бабія про врахування поправки 2197 його авторства. Комітетом вона відхилена. Народний депутат Бабій пропонує її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 1081. Дубнов. Не наполягає.

Поправка 1082. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 1083. Порошенко. Було.

Поправка 1084. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1085. Васильченко. Було.

Поправка 1086. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 1087. Рудик. Не наполягає.

Поправка 1088. Безугла. Не наполягає.

Поправка 1089. Железняк.

Ярославе Івановичу, будь ласка, 1 хвилина.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Я спрошу завдання. Дякую і доповідачу, і голові комітету, по багатьох поправках вже формально пройшлися.

Колеги, я досі наполягаю, щоб ми врахували деякі дуже ризикові норми для бізнесу. Не хочу казати, що це корупція і таке інше, просто ризикові і їхнє трактування ТЦК та іншими військовими створює певні проблеми. Прошу

комітет простежити, як це працюватиме на практиці. До мене зверталися Європейська Бізнес Асоціація, Американська торговельна палата в Україні, СУП та багато інших асоціацій. Якщо вони бачитимуть, що на практиці зловживають, я передам це в комітет і, справді, попрошу змінити такі норми. Розумію, що за такого потенціалу, як зараз в залі, я навряд чи це зможу зробити, але... Щоб це не створило проблем, які точно не допомагають військовим, а покращують, скажімо, матеріальне становище деяких тецекашників.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Єгоре Володимировичу, будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Комітет завжди відкритий до співпраці, тому давайте, подивимось, як ці норми виконуватимуться, і якщо будуть проблеми, звісно, вноситимемо поправки, зміни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 1090. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1091. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1092. Гриб. Не наполягає.

Поправка 1093. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1094. Рєпіна. Не наполягає.

Поправка 1095. Мазурашу. Було.

Поправка 1096. Батенко. Було.

Поправка 1097. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1098. Здебський. Не наполягає.

Поправка 1099. Кисилевський. Не наполягає.

Поправка 1100. Ярослав Іванович Железняк.

Поправка 1101. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1102. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1103. Фріс. Не наполягає.

Поправка 1104. Тимошенко. Було.

Поправка 1105. Кучеренко. Було.

Поправка 1106. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 1107. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1108. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 1109. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1110. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1111. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1112. Шпак. Було.

Поправка 1113. Лічман. Не наполягає.

Поправка 1114. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1115. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 1116. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1117. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1118. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1119. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1120. Здебський. Не наполягає.
Поправка 1121. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1122. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 1123. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 1124. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1125. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1126. Крулько. Не наполягає.
Поправка 1127. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1128. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1129. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1130. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 1131. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1132. Разумков. Було.
Поправка 1133. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1134. Шпак. Було.
Поправка 1135. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 1136. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1137. Яцик. Не наполягає.
Поправка 1138. Дубнов. Не наполягає.
Поправка 1139. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 1140. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1141. Микиша. Було.
Поправка 1142. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1143. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 1144. Безугла. Не наполягає.
Поправка 1145. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1146. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1147. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1148. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1149. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1150. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1151. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1152. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1153. Шпак.
Любове Олексіївно, будь ласка. Чи кілька поправок і 5 хвилин?

ШПАК Л.О. Давайте вчинимо так. Зараз я подивлюся, які поправки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Які? Є поправки 1153, 1157... Ви в мікрофон кажіть, будь ласка.

ШПАК Л.О. Так, поправки 1153, 1157, 1226, 1254...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ваші поправки 1226 та 1254 ми уже проходили. У вас є спільні з Разумковим поправки, але там інша нумерація.

ШПАК Л.О. Давайте зараз я виступлю щодо моїх поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ви щодо ваших уже виступали, по другому колу буде трохи неправильно.

ШПАК Л.О. Ні, то там залишилися мої поправки 1361, 1372, 1515...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Скільки вам треба хвилин?

ШПАК Л.О. 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скільки поправок? Шість поправок. Це поправки 1153, 1157 і назвіть мені ще чотири поправки.

ШПАК Л.О. Поправки 1347, 1361, 1372 і 1515.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Шпак, будь ласка, 3 хвилини.

ШПАК Л.О. Ми обіцяли людям справедливу мобілізацію, де вона? На сьогодні всі заможні виїхали або відкупилися, а воюють бідні та прості. Звертаюся насамперед до влади: покажіть людям справедливість у питанні мобілізації, і, може, тоді не знадобиться ловити людей на вулицях. Наведу простий і зрозумілий приклад. Людину мобілізували, вона має чітко розуміти, що її за певних там два-три місяці можуть добре навчити, потім через якихось 12 місяців на нулі або 24 місяці на другій чи третій лінії безпосередньої служби буде ротація, потім місяць-два відпустка, потім знову на фронт. Тобто це дає якість розуміння, як буде далі. На сьогодні для всіх невідомо, де людина опиниться, скільки триватиме навчання, де вона перебуватиме. Потрібно, щоб все було чітко і зрозуміло. Чому так не можна зробити? Коли мобілізація стане зрозумілішою для всіх, тоді і охочих відповідно буде більше. Чому влада активно замовчує проблеми з оплатою праці військовослужбовців, особливо на нулі? У відкритих джерелах ми можемо побачити, та навіть були звичайні звернення військових, коли затримували або невчасно виплачували зарплати. Наприклад, людина воювала тиждень на нулі, а їй заплатили всього за три дні. Ці випадки, на

жаль, непоодинокі. І як великі, так і невеликі затримки мають військові зарплати. Чи не розуміє влада, що таким чином не лише підриває бойовий дух наших військових, адже їхні сім'ї розраховують на них, а й мотивацію тих, хто сьогодні намагається піти воювати, тобто мобілізуватися. Людина знає, що її, ймовірніше, чекає затримки виплати. Вона розуміє, що якщо отримає поранення, ще пів року чекатиме цих виплат. Кажу це тому, що до мене таких звернень надходить дуже багато. Коли люди в черзі чекають виплати, коли їм потрібні гроші на лікування, саме це демотивує наше суспільство захищати Батьківщину.

Чому ми не можна вчасно виплачувати зарплати військовим? Чому ми не можемо збільшити зарплату тим, хто воює на нулі? А ми насамперед заламуємо руки, забираємо або приймаємо більш жорсткі законопроекти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви не будете ставити на голосування, правильно я розумію?

Поправка 1154. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1155. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1156. Фріз. Не наполягає.

Поправку 1157. Вона увійшла до пакету поправок Шпак.

Поправка 1158. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1159. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1160. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1161. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1162. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 1163. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1164. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1165. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1166. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1167. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 1168. Гришина. Не наполягає.

Поправка 1169. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1170. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1171. Крулько. Не наполягає.

Поправка 1172. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 1173. Клименко. Не наполягає.

Поправка 1174. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 1175. Шпак.

Любове Олексіївно, у вас є поправка 1175 і далі поправка 1177.

ШПАК Л.О. Поправка 1175.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ШПАК Л.О. Питання до комітету. У проекті передбачається, що повістка може бути підписана електронним підписом, зверніть, будь ласка, увагу. Оскільки комітет дійшов згоди про вилучення електронних повісток, незрозуміло в яких випадках повістка може підписуватися електронним цифровим підписом. Тому саме в цій поправці пропонується вилучити можливість підписувати повістки через електронний цифровий підпис.

Прошу комітет пояснити, і прошу поставити цю поправку на голосування.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас консиліум з правоохоронним комітетом. Поясніть, будь ласка, пані Шпак про цифровий підпис повістки і таке інше.

ЧЕРНЄВ Є.В. На сьогодні як право закріплено створення електронного кабінету, і як обов'язок – поновлення своїх даних. Тобто людина обов'язково протягом 60 днів після прийняття цього законопроекту має поновити свої дані, але яким чином це зробить – через ТЦК, через ЦНАП або в електронному кабінеті – це її право. Верифікація в електронному кабінеті відбувається через номер телефону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі.

Поправка 1176. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1177. Шпак.

Любове Олександрівно, будь ласка.

ШПАК Л.О. А це моя поправка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ваша, Микиші, Божик...

ШПАК Л.О. До речі, я її вже обмінювала на виступ. Ні, не було?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ще не обмінювали. Обмінювали?

ШПАК Л.О. Тоді прошу 1 хвилину на виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *Sorry*, кажуть, що так.

ШПАК Л.О. Я ж по-чесному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ж тут, бачте, трохи з Русланом Олексійовичем не встигаємо передавати один одному ці процеси.

Поправка 1178. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 1179. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1180. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1181. Бабій. Було.
Поправка 1182. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1183. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1184. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1185. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1186. Безугла. Не наполягає.
Поправка 1187. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1188. Гриб. Не наполягає.
Поправка 1189. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1190. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1191. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1192. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1193. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1194. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1195. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1196. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1197. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1198. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1199. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1200. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1201. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1202. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1203. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1204. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1205. Разумков.
Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександрє Сергійовичу. Із тексту законопроекту незрозуміло, чи після проходження ВЛК обов'язок з'явиться до ТЦК для подальшого відправлення на військову службу поширюється на всіх громадян чи лише на придатних до служби. Тобто пропонується уточнити, що цей обов'язок має поширюватися виключно в разі встановлення придатності до військової служби. Тому що колеги так виписали цю норму, що не зрозуміло, що вони мали на увазі, в принципі, як і всім цим законопроектом. Але я і мої колеги з «Розумної політики» пропонуємо алгоритм, як це можна виправити. Я не розумію, до того ж ми з колегами про це говорили в кулуарах, чому ця поправка була відхилена. Хотілося б почути позицію комітету. Я розумію, що голосів для її врахування не буде, але, чому так?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Так, цю поправку відхилено. Зараз призов до військової служби відбувається таким чином: після проходження військово-лікарської комісії, якщо людину визнано придатною, її мобілізують. Тобто, так це працює на сьогодні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Єгоре Володимировичу, ми це розуміємо, але розуміти і те, як виписано в законопроекті, – це різні речі. Ви адекватна людина, яка каже, що так воно і так зрозуміло, – це вам зрозуміло. А потім цим користуватимуться, щоб з когось зняти зайвих сто доларів. Або покажіть мені, як це виписано у ваших комітетських, некомітетських поправках. Якщо в комітетських, то поясніть, чому мою поправку не враховано. Або давайте завтра за неї голосувати і отримувати нормальну норму, або показуйте свою поправку, яка у вас є. У даному варіанті я не бачу механізму, як це прибрати. Те, що в теорії, – це не на практиці. Знаєте, в теорії ми багата держава, а на практиці – наздоганяємо найвідсталіші по корупції країни.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую. Це не в теорії, а на практиці так працює. Нещодавно я особисто проходив ВЛК. На сьогодні норма, що відбувається після проходження військово-лікарської комісії, регламентується, якщо не помиляюся, Наказом Міністерства оборони України «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України» № 402.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ідемо далі.

Поправка 1206. Бобровська. Не наполягає (*Шум у залі*).

О, Соломія! Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Насправді, якщо не помиляюся, поправку 1206 ставили на голосування, але я візьму 6 хвилин, у мене є вісім наступних поправок. виправте мене, якщо не ставили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, її ставила Васильченко. А які у вас поправки?

БОБРОВСЬКА С.А. Не Васильченко, а В'ятрович мав ставити.

У мене поправки 1206, 2026, 2880, 2945, 3039, 3143, 3225, 4079. Тому я прошу на заміну цих поправок дати 6 хвилин на виступ і одну поправку поставити на врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Бобровська. Будь ласка, 6 хвилин.

Прошу обнулити час.

БОБРОВСЬКА С.А. Фракція «Голос». Шановні колеги, знаєте, дуже прикро і соромно, що на годиннику вже 22 година 4 хвилини. Ми п'ять місяців маринували суспільство цим законопроектом, а в сесійному залі є мужність приймати якісь рішення, підтримувати своїх колег або вносити абсолютно логічні і правильні поправки, які не були враховані або були пропущені комітетом, які голосуватимуться лише завтра, у близько тридцяти народних депутатів.

Прикро, що зараз у залі немає та й взагалі сьогодні не прийшли ані Прем'єр-міністр, ані міністр оборони, який мав би зранку політично пояснити, зокрема військовослужбовцям, чому в нас не може бути градації демобілізації, чому ми не можемо внести до цього законопроекту, зокрема питання мотивації для військовослужбовців, які повноваження отримає, наприклад, ТЦК, які нові повноваження і зобов'язання отримають органи місцевого самоврядування. Таке уникнення відповідальності здебільшого дивує, у той час, коли уряд дозволяє собі бронювати тих людей, які абсолютно не лягають в концепт і розуміння, що таке критична інфраструктура.

Виходить дуже цікава історія. Парламент, з одного боку, разом з Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України напрацьовують документ, який мав би привести всіх до єдиного військового обліку, зробити чоловіків військовозобов'язаними, знайти ресурс для мобілізації, для потреб сил оборони, а з іншого боку, ми бачимо, як уряд в особі Мінекономіки, чи Мінспорту, чи Мінкульту, чи будь-яких інших міністерств, яких ми не відслідкували у своїх документах, робить абсолютно протилежні речі. Мені дуже сумно і прикро, що в той час, коли в суспільства є запит на справедливість, насамперед з боку військовослужбовців і добровольців, які 24 лютого пішли воювати і насправді розуміють всі складнощі служби та демобілізації, її можливості чи неможливості, зокрема з боку цивільних, які хотіли б розуміти, що, як і вони, служити підуть і їхні колеги, знайомі чи незнайомі, наприклад, з футбольних клубів, із супермаркетів чи з гіпермаркетів, чий інтереси активно сьогодні лобіюють в Кабінеті Міністрів і як людей звільняють від можливості служити.

Прикро визнавати, що ідея бронювання, яке здійснює сьогодні Кабмін, фактично є дискредитованою. Сподіваюся, що крім того, що Кабмін внесе якісь свої пропозиції щодо мотивації, хоч щось нарешті зроблять (це зауваження не Міністерству оборони, а іншим колегам, які працюють в Кабміні), вони переглянуть і приймуть нові постанови про бронювання, сподіваюся, за погодженням профільного комітету.

Шкода, що найважливіший за два роки законопроект ми зустрічаємо в порожньому залі. Це не тому, що відсутня політична воля. Було б правильно іншим колегам хоча б прочитати 108 сторінок комітетських поправок і пропозицій, які змінюють, зокрема, життя людей на їхніх округах, якщо вони мають свої округи, або в тих областях, де вони тимчасово проживають.

Я хотіла б, щоб ми сьогодні поставили на голосування для врахування поправки 3225 і 4079. В одній з них йдеться про можливість демобілізації

за певних умов. Ми розуміємо, що це буде складна історія, оскільки бачимо, яка ситуація і які умови на фронті, але ми всі без винятку, починаючи з 400-го депутата і закінчуючи Президентом, Прем'єр-міністром і Міністром оборони, маємо навчитися абсолютно чесно і відверто говорити з суспільством про те, що відбувається, і пам'ятати, що мобілізація – це не лише про хлопців, чоловіків, які будуть забрані з вулиць до армії, на полігон чи в тренувальний центр, мобілізація повинна бути всього суспільства і приклад того, як люди мають згуртуватися, – вона має стартувати від чиновника найнижчого рангу, бізнесу, голів обласних рад, районних державних адміністрацій, районних військових адміністрацій, закінчуючи поведінкою в Києві. Це стосується всіх. Мобілізація має зачіпати не лише військових, тому що це проблема не Міністерства оборони, а держави, і приклад має подавати кожен з нас.

У поправці 4079 йдеться про те, щоб ті громадяни чоловічої статі, які проходять службу в Національній поліції України, Службі судової охорони, Державному бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, органах і підрозділах цивільного захисту, Державній кримінально-виконавчій службі України, а також громадяни чоловічої статі віком до 60 років, звільнені зі служби в цих органах, ставали на військовий облік з можливістю мобілізації і призову, щоб ми не втрачали такий фантастично важливий ресурс і, зрештою, звернули увагу на їхню присутність в країні і потребу в силах оборони.

Прошу поставити на голосування для врахування поправку 3225, що стосується демобілізації, і поправку 4079.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію Бобровської Соломії про врахування поправки 3225 її авторства. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування пропозицію про врахування поправки 4079 авторства Бобровської. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 1207. Безугла. Не наполягає.

Поправка 1208. Кондратюк. Не наполягає.

Поправка 1209. Батенко. Не наполягає.

Поправка 1210. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 1211. Гришина. Не наполягає.

Поправка 1212. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1213. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 1214. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 1215. Штепа. Не наполягає.

Поправка 1216. Гривко.

Будь ласка, 1 хвилина. Ви скажете, яку поправку поставити на голосування.

ГРИВКО С.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександр Сергійовичу. У мене на голосування одна поправка.

Ми розглядаємо дуже складний законопроект. Насправді із сімнадцяти моїх поправок враховано багато, але одну поправку попрошу поставити на врахування. Це поправка 1998, в якій йдеться про відстрочку від мобілізації тренерам з олімпійських видів спорту. Тому що безпосередньо ці люди створюють наших олімпійців, які встановлюють рекорди, приносять Україні нагороди і завдяки їм Гімн України лунає на весь світ.

Тому прошу цю поправку поставити на голосування для врахування та хочу почути позицію комітету з цього приводу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету. Будь ласка.

ЧЕРНІВ С.В. Позиція комітету однакова для всіх. Ми отримали дуже багато запитів від різних груп, які просили встановити для їхніх працівників бронь або взагалі виключити їх з обліку тих, хто підпадає під мобілізацію. Але все-таки ми маємо підходити до всіх однаково, тому, на жаль, відхилили цю поправку. Позиція комітету була такою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1998 авторства Гривка. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Поправка 1217. Крулько. Не наполягає.

Поправка 1218. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 1220. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1221. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1222. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 1223. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 1224. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, ми її вже пройшли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую. Ідемо далі.

Поправка 1225. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1226. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1227. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1228. Тимошенко. Виступила.
Поправка 1229. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1230. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1231. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1232. Яцик. Було.
Поправка 1233. Бабій. Виступив.
Поправка 1234. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1235. Дубнов. Не наполягає.
Поправка 1236. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 1238. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1239. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1240. Рудик. Не наполягає.
Поправка 1241. Безугла. Не наполягає.
Поправка 1242. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1243. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1244. Гриб. Не наполягає.
Поправка 1245. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Починаючи з поправки 1245. Буде ще наступна поправка 1252.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Будь ласка, обнулите час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не 1 хвилина. Скільки вам необхідно часу?

РАЗУМКОВ Д.О. 6 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 6 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, є несправедливість. У цьому законопроекті ми провели лише, на жаль, одну поправку щодо ТЦК. Скажіть, будь ласка, чому ТЦК має право проводити фото- і відеофіксацію, а вам це заборонено? Усі бачили, як тецекашники вибивають з рук, забирають телефони, говорячи, що їх не можна знімати. Коли я про це запитував на засіданні комітету, ховали очі і казали, що згідно з Конституцією можна. Якщо так, можна, давайте це закріпимо в законі.

Єдине, що я провів через комітет, дякую колегам, що за це проголосували, щоб тецекашники показували документи і не носили балаклав. Чого вони бояться ходити без них у тилу? Чому ви ходите без балаклав? Хоча після прийняття цього

законопроекту будете ходити в балаклавах. Я не розумію, чому не можна, щоб текашники пред'являли документи, щоб проводили фото- і відеофіксацію ті, до кого підходять представники ТЦК, у нас камери працюють, це нормальний процес, поліцію ж можна знімати, нічого ж страшного не відбувається з ними, вони нормально працюють, за що я їм дякую. Чому цього не можна робити з представниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки?

Наступна поправка 1252. У цій поправці забороняється вручати повістки про виклик до ТЦК у формі, що не дозволяє особисто ідентифікувати громадянина, якому адресована така повістка. Зокрема, забороняється вручати повістки через електронний кабінет. Добре. Ми прибрали електронний кабінет. Це спільне досягнення всіх адекватних народних депутатів, Омбудсмена, який казав, що це не відповідає Конституції, і українського суспільства. Якби ця норма залишилася, думаю, ми реально вже отримати б «майдан», не дивлячись на воєнний стан. Повірте, що б там Президент не розповідав про «руку кремля», але це показало б, що українці не готові терпіти такого свавілля стосовно себе.

Те, що ми бачимо сьогодні, вказує на те, що, якщо ми не вибудуємо нормальні стосунки між суспільством і тими, хто проводить мобілізацію, то завтра будуть бійки на вулицях. Люди у формі, які пів року чи один рік тому мали безпрецедентно повагу і підтримку в суспільстві, сьогодні викликають страх. Громадяни, коли бачать людину у формі, переходять на інший бік вулиці. Це соромно. Але це ті реалії, до яких призвів, зокрема й єдиний марафон, на який витрачаються сьогодні кошти.

Якщо подивимося на ту роботу, яка відбувається, то за два роки абсолютно не сформовано резервів для наших захисників. Президент погано орієнтується в цифрах. Свого часу він говорив, що в Україні живе близько 65 мільйонів громадян. Під час одного з інтерв'ю, в момент інтерв'ю, він сказав, що в нього працювало 30 мільйонів людей. Якщо 30 мільйонів працювало, то ще 30 мільйонів не працює. Це діти, пенсіонери, люди з інвалідністю, це ті, хто ще не може працювати, плюс 5-7 мільйонів, які виїхали за кордон. Елементарна математика показує, що тоді, виходячи з його логіки, у нас мало б бути 65-67 мільйонів, а реально, якщо в державі назбирається сьогодні 25 мільйонів, то, думаю, це непоганий показник. Але цієї цифри немає ні в кого, і це погано, що її немає. Проте дуже дивно, що її немає й у тих органів, які мають за це відповідати.

Що заважало за два роки повномасштабного вторгнення, я не беру навіть час до повномасштабки, підготувати такі реєстри? Що заважало провести рекрутингові компанії, які треба робити сьогодні? Це єдиний адекватний механізм, як можна було б наповнити військо, повернути довіру до влади і до тих, хто проводить мобілізацію.

Повертаючись до питання роботи наших ТЦК, хочу наголосити, і ви це розумієте, якщо далі так продовжуватиметься, то в нас не буде додаткового мобілізаційного ресурсу. Люди поводитимуться так, що ви не матимете й ТЦК.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ідемо далі.

Поправка 1246. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1247. Гришина. Не наполягає.

Поправка 1248. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1250. Третьякова. Не наполягає (*Шум у залі*).

Будь ласка, позиція комітету щодо поправок 1245, 1252.

ЧЕРНЄВ Є.В. Мабуть, складно вкластися в 1 хвилину, коментуючи все, що було сказано, проте я спробую.

Щодо фото- і відеофіксації. Ми закладаємо фото- і відеофіксацію саме для працівників ТЦК, щоб забезпечити (я розумію про що ви казали) правомірність у виконанні дій працівників ТЦК. Це відео якраз буде доказом, якщо вони порушать права громадянина. Це по-перше.

По-друге, саме цим законопроектом, зокрема електронним кабінетом в ньому, ми намагаємося прибрати з вулиць працівників ТЦК, щоб військовозобов'язаний міг дистанційно спілкуватися з працівниками ТЦК і поновлювати свої дані. Власне, саме на це і покладено процес діджиталізації, щоб унормувати ці відносини з працівниками ТЦК, які, на жаль, іноді поводять себе поза законом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 1245 авторства Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1252 авторства Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Поправка 1251. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1253. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1254. Шпак. Не наполягає.

Поправка 1256. Батенко. Не наполягає.

Поправка 1257. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1258. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 1260. Рудик. Не наполягає.

Поправка 1261. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1262. Гриб. Не наполягає.

Поправка 1263. Разумков. Виступив.

Поправка 1264. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 1265. Гришина. Не наполягає (*Шум у залі*).

Дмитре Олександровичу, коли я прийшов, ви сказали, що замість 15 поправок ви берете 6 хвилин. Добре, повертаємося до поправки 1263.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, я Олександрю Сергійовичу написав номери поправок. Я можу вам обом відправляти номери поправок. Обнулiть час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1263. Будь ласка, обнулiть час.

РАЗУМКОВ Д.О. У поправці 1263 йдеться про те, що працівники ТЦК під час вручення повістки зобов'язані назвати свої прізвища, ім'я, по батькові, посаду, а також пред'явити службове посвідчення.

На засіданні комітету ми за це голосували і комітет це підтримав. Скажіть, будь ласка, чому зараз її відхилено? Скажіть, будь ласка, як взагалі з вами працювати? Ми витрачали свій час, сиділи по 6-8 годин на добу, відстоюючи поправки. Ти говориш як до людей, ви голосуєте – так, а потім відхиляєте поправку. Ви ж її врахували. Чому вона зараз в таблиці відхилена?

Сгоре Володимировичу, скажіть, будь ласка, це нормально, коли людина до тебе підходить, а ти в душі не розумієш, хто це: офіцер, бандит, деєргешник, хто це взагалі? На ньому балаклава, очі не завжди видно, ще й по голові може дати. Ви ж самі сказали, що працівники ТЦК іноді або й не іноді порушують закон.

Чому прибравли поправку?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Ті поправки, які голосувалися в комітеті, були переголосовані відповідно до Регламенту, де зазначено, що більшість комітету має проголосувати. Деякі з поправок були переглянуті й вставлені до комітетських поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1263 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Поправка 1266. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 1267. Клименко. Не наполягає.

Поправка 1268. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1269. Шпак. Не наполягає.

Поправка 1271. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1272. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 1273. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1274. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 1275. Рудик. Не наполягає.

Поправка 1276. Кучеренко. Виступив.

Поправка 1277. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 1278. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1280. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 1281. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1282. Гривко. Виступив.
Поправка 1283. Крулько. Не наполягає.
Поправка 1284. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1285. Брагар. Не наполягає.
Поправка 1287. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1288. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1289. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1290. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1291. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 1292. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1293. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1294. Циба. Не наполягає.
Поправка 1295. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1297. Бабій. Не наполягає.
Поправка 1298. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1299. Дубнов. Не наполягає.
Поправка 1300. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 1301. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1302. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1303. Рудик. Не наполягає.
Поправка 1304. Безугла. Не наполягає.
Поправка 1305. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1306. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1307. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1308. Кучеренко. Виступив.
Поправка 1309. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1310. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1311. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 1312. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1314. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 1315. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1316. Гривко. Не наполягає.
Поправка 1317. Цимбалюк. Виступив.
Поправка 1318. Крулько. Виступив.
Поправка 1319. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1320. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1321. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1322. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1323. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1324. Васильченко. Не наполягає.

Поправка 1325. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1326. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 1327. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1328. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1329. Циба. Не наполягає.
Поправка 1330. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1331. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 1332. Бабій. Не наполягає.
Поправка 1333. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1334. Дубнов. Не наполягає.
Поправка 1335. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 1336. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1337. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1338. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1339. Безугла. Не наполягає.
Поправка 1340. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1341. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1342. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1343. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1344. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1345. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1346. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1347. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1348. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1349. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1350. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 1351. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1352. Гриб. Не наполягає.
Поправка 1353. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1354. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 1355. Крулько. Не наполягає.
Поправка 1356. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1357. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1358. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1359. Безугла. Не наполягає.
Поправка 1360. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1361. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1362. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1363. Штепа. Не наполягає.
Поправка 1364. Мазурашу. Не наполягає.

Перепрошую, Георгію Георгійовичу, ми ж домовлялися. Скільки вам треба часу? 5 хвилин, і ви знімаєте всі подальші поправки.

Будь ласка, Георгію Георгійовичу.

МАЗУРАШУ Г.Г. Фракція «Слуга народу», виборчий округ № 203, Чернівецька область. Наголошую, що я виступаю, представляючи позицію наших з Володимиром Олександровичем виборців Чернівецької області.

Так, я хотів наполягти на голосуванні ряду поправок, їх немало, проте зрозуміло, коли в сесійному залі залишилося надто мало колег, щоб проводити результативні голосування, немає сенсу ставити їх на голосування для врахування.

Використовуючи нардепівський інструментарій, я хотів би, скажімо, заступитися за осіб з інвалідністю. Дякую Вікторії Гриб, яка, виступаючи раніше, подякувала за те, що я захищаю інтереси простих громадян. Власне, для того нас і обрали.

Так, я хотів поставити на голосування для врахування поправки, які мали б забезпечити захист прав військовослужбовців. Дуже важливо, щоб люди, які тримають оборону, виконують найважчу місію – стримують рашистську агресію, відчували до себе гідне ставлення.

Друзі, я вас запевняю, що, спілкуючись з хлопцями на передовій, якраз можна почути їхні настрої, наскільки для них болюче, що вони відчують до них ставлення, як, вибачте, до рабів. Яку ми державу будуємо? Ми хочемо будувати все лише на примусі, на погрозах? Так не працює. Нам треба зараз забезпечувати і показувати наперед, що ми будуватимемо державу, яку хочеться захищати, а не для захисту якої треба комусь пригрозити, мовляв, посадимо, якщо не підеш захищати Вітчизну.

Це так не працює. З цієї трибуни колега сказала, що відповідно до Конституції захист Вітчизни – це обов'язок всіх громадян. Читайте Конституцію, там не написано про всіх, там написано – громадян. Там написано, що військову службу проходять відповідно до закону, а відповідно до закону не всі проходять військову службу. Також є право громадян, передбачене в Конституції, в законах, на альтернативну службу. Ми й на це плюємо.

Ми робимо протилежне тому, що варто було б робити. Ми, вибачте, навіть не захистили від інфляції кошти, які платимо військовим. Ми часто кричимо: «Героям слава!», до речі, я кажу: «Українським героям слава!», але доплати їм ми не захистили. Невже ми не розуміємо, що ті 30 тисяч гривень і 100 тисяч гривень, які були запроваджені урядом 28 лютого 2022 року, на сьогодні – це майже вдвічі менші зарплати. Чому ми це не робимо? Ми хіба не розуміємо, що найлегше знаходити тих, які у штабах можуть працювати, хоча їм також дякуємо, але там, як правило, не дуже є вакансій, а найважче знаходити тих, які в окопах виконують найнебезпечніші, найважчі завдання, так тим платити треба більше. Сказав Володимир Олександрович, що будуть по 200 тисяч на передовій отримувати, тож треба додавати. Я запропонував за кожні 30 днів в зоні бойових дій, де військові виконують бойові завдання, додавати по 10 відсотків.

Знаєте, є такий вислів відомого філософа: не чиніть щодо інших так, як не хотіли б, щоб чинили до вас. Колеги, ви уявляєте себе тими громадянами, які з різних причин неспроможні, не мають тих морально-вольових якостей, щоб зі

зброєю в руках стати на захист Вітчизни, – це найвищий прояв патріотизму, але вони неспроможні і мусять тікати, ховатися, залишати роботу, шукати можливість як, вибачте, переплисти через Тису, щоб втекти з чудової України? Ви уявляєте, щоб за вами так ганялися?

Як один раз колега написав в нашому депутатському чаті, що з того чату ніхто й не піде воювати. До речі, висловлюю респект тим нашим колегам, які все-таки пішли воювати на фронт.

До речі, дякую заступнику міністра оборони, що вона адекватно відреагувала на одне рішення і нарешті покарали військового комісара Вижницького районного військового комісаріату, що він незаконно чинив...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 1365. Кисилевський. Не наполягає.

Поправка 1367. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1368. Мазурашу. Виступив.

Поправка 1369. Клименко. Не наполягає.

Поправка 1370. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1371. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1372, Шпак. Не наполягає.

Поправка 1373. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1374. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1375. Гриб. Не наполягає.

Поправка 1376. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 1377. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1378. Гришина. Не наполягає.

Поправка 1379. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1380. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 1381. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 1382. Клименко. Не наполягає.

Поправка 1383. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 1385. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1386. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 1387. Здебський. Не наполягає.

Поправка 1388. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1390. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1391. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1392. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 1393. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Це поправка 1393, вірно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, вірно.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, у цьому законопроекті в порушення статті 92 Конституції дозволяється передавати повноваження Верховної Ради на рівень Кабінету Міністрів.

Я не зовсім розумію, навіщо ми це робимо? Хотів би почути позицію комітету, чому вони підтримують порушення закону? Тому що фактично цими нормами ви забираєте у Верховної Ради право приймати закони і віддаєте Кабміну, який не є суб'єктом, який є відділом... Його навіть сьогодні немає, він вже спати пішов, так стомилися, такі роботяги, що їх немає сьогодні в залі, та й в принципі їх немає. Вони писатимуть, що хочуть, а потім скасовуватимуть, закриватимуть ДСК, робитимуть «таємно».

Поясність, чому комітет порушив закон і віддає повноваження Верховної Ради Кабміну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Позиція комітету така. Ми не можемо все до деталей прописати в законі, це не відповідає законотворчим підходам. Тому, звісно, на нормативно-правові акти спускається вже деталізація виконання такого закону і ці нормативно-правові акти мають бути розроблені на виконання цього законопроекту, який стане законом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1393 авторства Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Поправка 1394. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 1395. Скороход. Виступила.

Поправка 1396. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1397. Гришина. Не наполягає.

Поправка 1398. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1399. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1400. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1401. Скороход. Не наполягає.

Поправка 1402. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1403. Микиша. Виступив.

Поправка 1404. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1406. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1407. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1408. Скороход. Не наполягає.

Поправка 1409. Здебський. Не наполягає.

Поправка 1410. Фріз. Не наполягає.

Поправка 1411. Мазурашу. Виступив.

Поправка 1412. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1413. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1414. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1415. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 1416. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1417. Рудик. Не наполягає.
Поправка 1418. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 1419. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1420. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1421. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1422. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1423. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1424. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 1425. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1426. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1427. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1428. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1429. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1430. Скороход. Виступила.
Поправка 1431. Мазурашу. Виступив.
Поправка 1432. Фріз. Виступила.
Поправка 1433. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1434. Скороход. Виступила.
Поправка 1435. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1436. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1437. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1438. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1439. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1440. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 1441. Дануца. Не наполягає.
Поправка 1442. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1443. Костюк. Не наполягає.
Поправка 1444. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1445. Крулько. Не наполягає.
Поправка 1446. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1447. Фріс. Не наполягає.
Поправка 1448. Мазурашу. Виступив.
Поправка 1449. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1450. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1451. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1452. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1453. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1454. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1455. Лічман. Не наполягає.

Поправка 1456. Циба. Не наполягає.
Поправка 1458. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1459. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1460. Бабій. Не наполягає.
Поправка 1461. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1462. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 1463. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 1464. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1465. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 1466. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1467. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1468. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1469. Гриб. Не наполягає.
Поправка 1470. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1471. Власенко. Не наполягає.
Поправка 1472. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1473. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 1474. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1475. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1476. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1477. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 1478. Крулько. Не наполягає.
Поправка 1479. Фріс. Не наполягає.
Поправка 1480. Костюк. Не наполягає.
Поправка 1481. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1482. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1483. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1484. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1485. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1486. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1487. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1488. Циба. Не наполягає.
Поправка 1490. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1491. Бабій. Не наполягає.
Поправка 1492. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1493. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 1494. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 1495. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 1496. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1497. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 1498. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1499. Рудик. Не наполягає.
Поправка 1500. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 1501. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 1502. Фріс. Не наполягає.
Поправка 1503. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1504. Тарасенко. Не наполягає.
Поправка 1505. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1506. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1507. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1508. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1509. Мотовиловець. Не наполягає.
Поправка 1510. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 1511. Разумков.
Це пропущена вами поправка. Ви щодо неї доповідали.
Поправка 1512. Соломчук. Не наполягає.
Поправка 1513. Разумков. Ви щодо неї не виступали.
Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправки 1513, 1530, 1572 і 1611 передаю Дмитрієвій.
Дайте, будь ласка, 2 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитрієва. Будь ласка, 2 хвилини.

ДМИТРИЄВА О.О., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»*). Дякую. Колеги, я все-таки хотіла повернутися до питання демобілізації, це дуже важливо. Чому я порушую це питання? До мене дуже багато надходить листів від дружин, матерів, сестер наших військових. На сьогодні вже є петиція з приводу того, щоб Президент заветував такий закон, поправки до якого ми зараз розглядаємо, витрачаючи час. Якщо петиція набере певну кількість голосів, то треба буде ветувати такий закон. Навіщо ми тоді цим займаємося?

Усе одно військові будуть порушувати це питання, кажуть, що вони не раби і хочуть знати, скільки часу їм треба воювати. Ми зараз розглядаємо законопроект про мобілізацію, але й ті, які будуть мобілізовані, також хочуть розуміти, скільки часу вони будуть воювати.

Тому я все-таки прошу, щоб завтра, коли буде повний зал, ми порушили питання демобілізації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ідемо далі.

Поправка 1514. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1515. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1516. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1517. Шпак. Не наполягає.

Поправка 1518. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1519. Потураєв. Не наполягає.
Поправка 1520. Зуб. Не наполягає.
Поправка 1521. Пивоваров. Не наполягає.
Поправка 1522. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1523. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1524. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 1525. Скороход. Висловилося.
Поправка 1526. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1527. Железняк. Не наполягає.
Поправка 1528. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1529. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 1530. Уже висловилися щодо цієї поправки Разумкова і колег.
Поправка 1531. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1532. Шпак. Наполягає.
Будь ласка.

ШПАК Л.О. Питання щодо відстрочки.

Ви звертаєте увагу на звернення громадян, як вони проходять комісію, як працює ТЦК? Тобто, якщо людина хвора, має інвалідність, ще щось, відстрочка – один місяць. Це взагалі нормально? Через місяць знову йти розвивати корупційні схеми, які існують? Ми в законі повинні насамперед чітко вирівняти права. Сьогодні суспільство має запит на справедливість.

Думаю, за 12 місяців або за 6 місяців тих норм, які встановлюються, не відросте рука, нічого не зміниться. Тобто давайте чітко визначати і чітко говорити. На сьогодні 12 місяців – це справедливо. Чому, наприклад, інваліду II групи дається відстрочка на місяць? Через місяць приходьте і ще раз проходите. Ми цим насамперед породжуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голосуємо?

Ставлю на голосування поправку 1532 авторства Шпак і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Поправка 1533. Яценко. Не наполягає.
Поправка 1534. Скороход. Висловилося.
Поправка 1536. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1537. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1538. Бакумов. Висловився.
Поправка 1539. Мазурашу. Висловився.
Поправка 1540. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1541. Васильченко. Висловилося.
Поправка 1542. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 1543. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1544. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1545. Лаба. Не наполягає.
Поправка 1546. Скороход. Висловилася.
Поправка 1547. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1548. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 1549. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1550. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 1551. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1552. Скрипка. Не наполягає.
Поправка 1553. Тимошенко. Висловилася.
Поправка 1554. Культенко. Не наполягає.
Поправка 1555. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1556. Урбанський. Не наполягає.
Поправка 1557. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1558. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 1559. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1561. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1562. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 1563. Хоменко. Не наполягає.
Поправка 1564. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 1565. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1566. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1567. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1568. Мезенцева. Не наполягає.
Поправка 1569. Кузнєцов. Не наполягає.
Поправка 1570. Мазурашу. Висловився.
Поправка 1571. В'ятрович. Висловився.
Поправка 1572. Разумков. Висловився.
Поправка 1573. Шпак. Наполягаєте?
Будь ласка. Шпак.

ШПАК Л.О. Прошу замість поправок 1573, 1824, 1849 і 1891 2 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ШПАК Л.О. Насамперед ми говоримо про те, що сьогодні громадян можуть зловити на вулиці, заломити руки, через 3 години людина вже служитиме, якщо вона, звичайно, не домовиться з кимось.

Але у мене зворотне питання. Ми кажемо, що суспільство має запит на справедливість і дуже хочеться почути і побачити про судові вирокі стосовно воєнкомів, голів військово-лікарських комісій, які були затримані за корупцію, сприяння в уникненні від мобілізації. Тобто той, хто платить і може заплатити,

породжує корупційні схеми, а іншим просто заламають руки і відправляють. Можете пояснити, де справедливість? Чи так буде завжди: тишком-нишком викрутяться і поїдуть після війни жити до інших країн, де куплять собі вілли? Це також питання справедливості. Суспільству потрібно продемонструвати цю справедливість, що такі злочини кояться, поки наші захисники тисячами помирають на передовій. Але ж де розплата за ці злочини? Де справедливість, яку має гарантувати держава насамперед народові? Давайте замислимося, ми маємо показати суспільству цю справедливість. Коли ми її покажемо, люди добровільно будуть мобілізуватися, а коли вони бачать цю несправедливість, звичайно, ніхто не прийде добровільно служити. Ми повинні забезпечити справедливість, щоб суспільство зрозуміло, що держава на їхньому боці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, ідемо далі.

Поправка 1574. Лічман. Не наполягає.

Поправка 1575. Мовчан. Не наполягає.

Поправка 1576. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 1577. Овчинникова. Не наполягає.

Поправка 1578. Скороход. Висловилася.

Поправка 1579. Діденко. Не наполягає.

Поправка 1580. Порошенко. Не наполягає.

Поправка 1581. Арахамія. Не наполягає.

Поправка 1582. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1583. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 1584. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 1585. Культенко. Не наполягає.

Поправка 1586. Літвінов. Не наполягає.

Поправка 1587. Мазурашу. Висловився.

Поправка 1588. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1589. Струневич. Не наполягає.

Поправка 1590. Культенко. Не наполягає.

Поправка 1591. Мазурашу. Висловився.

Поправка 1592. Літвінов. Не наполягає.

Поправка 1593. Струневич. Не наполягає.

Поправка 1594. Циба. Не наполягає.

Поправка 1595. Культенко. Не наполягає.

Поправка 1596. Халімон. Не наполягає.

Поправка 1597. Літвінов. Не наполягає.

Поправка 1598. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 1600. Костюк. Не наполягає.

Поправка 1601. Скороход. Не наполягає.

Поправка 1602. Струневич. Не наполягає.

Поправка 1603. Цимбалюк. Висловився.

Поправка 1604. Крулько. Висловився.
Поправка 1606. Арахамія. Не наполягає.
Поправка 1607. Фріз. Висловилася.
Поправка 1608. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1609. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1610. Мазурашу. Висловився.
Поправка 1611. Разумков. Висловився.
Поправка 1613. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1614. Діденко. Не наполягає.
Поправка 1615. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 1616. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 1617. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1618. Арахамія. Не наполягає.
Поправка 1619. Культенко. Не наполягає.
Поправка 1620. Яценко. Не наполягає.
Поправка 1621. Культенко. Не наполягає.
Поправка 1622. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1623. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1624. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1625. Никорак. Не наполягає.
Поправка 1626. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1627. Гончаренко.
Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Там у мене чотири поправки... *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 2 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Ви і мертвого вмовите.

Друзі, ми дійшли до дуже важливих поправок і до дуже важливого розділу. Ідеться, зокрема, про відстрочки. Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки прийняв рішення... Я хочу порушити питання чоловіків, дружини яких – особи з інвалідністю. І і II групи залишили, а III групу прописали, ну, просто унікально.

Чоловік, який має дружину з числа осіб з інвалідністю III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання, відсутності кінцівок (кінцівки), кистей рук (кисті руки), стоп ніг (стопа ноги), одного з парних органів (а якщо непарних?), або за наявності в особи з інвалідністю III групи онкологічного захворювання, психічного розладу, церебрального паралічу або інших паралітичних синдромів.

Скажіть, навіщо це все? Навіщо ми розділили жінок з III групою інвалідності на жінок з тими захворюваннями, які я зараз перелічив, та іншими? Тобто, а якщо вона інвалід III групи і в неї непарний орган, або ще щось? Ну, це ж божевілля якесь! Або вона... Ви там нічого не зазначили ні про зір, ні

про слух, ні про що. Будь ласка, давайте не займатися дурньою. Навіщо ми хочемо розділити жінок з III групою інвалідності на дві якісь незрозумілі групи? Одні чоловіки мають право на відстрочку, а інші його не мають.

Прибрали питання... А діти? Якщо навіть жінка з III групою інвалідності не підпадає під ці захворювання, але є діти. Хто буде їх доглядати? Ну, це ж хвора жінка! Там потрібен чоловік, це ж зрозуміло. Ну, що ми оці діагнози перелічуємо? Це закон? Це якийсь компендіум. Це ж не клятва Гіппократа. Це абсурд! Давайте не займатися абсурдом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1629. Гривко. Не наполягає.

Поправка 1631. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 1632. Мазурашу. Виступив.

Поправка 1633. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 1634. Разумков. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков. Будь ласка, 5 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, комітет не підтримав дуже важливу поправку – ДУС треба забронювати. Знаєте, що таке ДУС? Дустом там треба посипати, але це Державне управління справами. Треба забронювати цирк-шапіто, єдиний марафон, ДУС, ОП. Ще кого там треба забронювати? А, «Кінокіт». А демобілізацію давати не будемо.

Скажіть, будь ласка, ви за якою логікою цього не підтримали? Ви, дійсно, вважаєте що сьогодні набагато важливіше зберегти комфортні умови існування Президента, а не забезпечити демобілізацію, ротацію для військових? Я потім хотів би почути відповідь комітету. Сподіваюся, ми її почуємо.

У чому логіка? У тих, хто захищає державу, ви забираєте назавжди, до кінця війни, демобілізацію, а для комфортного існування Офісу Президента ви це робите. Я розумію ці підходи, що ви всі хочете вислужитися, показати, як класно парламент обслуговує керівництво держави, але вас і нас не для цього обирали, а для того, щоб ми працювали на державу, відстоювали інтереси громадян, робили те, що обіцяли у 2019 році. На сьогодні цього немає.

У нашій поправці ми запропонували бронювання медичних працівників. Ви це теж відхилили. Скажіть, будь ласка, а хто вас лікуватиме в тилу? Хто лікуватиме ваших дітей? Не лише ваших, у багатьох з вас дітей, мабуть, навіть і в Україні немає, а тих, які тут живуть, ходять до українських шкіл, лікуються в українських лікарнях. Ви не підтримали поправки про резервування і бронювання медиків. У чому така логіка? Проте ви підтримали в повному обсязі бронювання поліції. А чим поліція відрізняється від усіх інших? Ми всі працюємо на один результат.

Я розумію, що вони виконують багато функцій у тилу, це правда, і багато з них ефективно це роблять. Хотів би подякувати поліцейським, які сьогодні служать і на лінії зіткнення, і в бригадах Національної гвардії. Але я не розумію,

чому такі підходи? Чому ви бронюєте тих, хто міг би сьогодні допомагати державі, може, навіть забезпечити ротацію? Ви кажете, що не вистачає людей. Ми вам запропонували, на кого можна поміняти, а ви сказали, що ні, ми цього робити не будемо.

Взагалі цей законопроект спрямований, щоб задовольнити всі забаганки Офісу Президента. У мене велике прохання: може, досить перетворювати державу в одну велику «попу», може, потрібно працювати так, щоб кожна інституція відповідала за те, що робить у цій державі, і щоб вона, дійсно, працювала на цю державу, а не на свій комфорт, на свої зручності і на те, щоб думати виключно про себе. Варто було б уже подбати про людей.

Прохання дати відповідь стосовно медиків і ДУС.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можна, коротко позиція комітету. Будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Позиція комітету полягає в тому, що зазначені вами органи, зокрема Національна поліція, виводяться з тих, що не підлягають мобілізації, і ставиться під бронювання якраз таке питання... Тобто це погіршує їхнє становище, тому що зараз вони залежатимуть від Кабінету Міністрів і їхнього рішення щодо мобілізації та бронювання. Це по-перше. По-друге, поправка 1634 зовсім не про те, про що ви говорили, і її було відхилено. Це позиція комітету, і я її висловив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1635. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1636. Петруняк. Не наполягає.

Поправка 1637. Шаповалов. Не наполягає.

Петруняк наполягає? Будь ласка. Я перепрошую. Просто ви зазвичай не там сидите. Я подивився, вас немає.

Поправка 1636. Петруняк. Будь ласка.

ПЕТРУНЯК Є.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Руслане Олексійовичу, я перепрошую, я маю п'ять поправок. Прошу дати мені 3 хвилини і включити час спочатку. Я зараз назву номери поправок, які маю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість ваших поправок?

ПЕТРУНЯК Є.В. Так, замість поправок 1636, 1668, 1708, 1916 і 1748.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 3 хвилини.

ПЕТРУНЯК Є.В. Дякую.

Шановні колеги, якщо чесно, та редакція законопроекту, яка потрапила до залу, викликає в мене насамперед відчуття сорому і суму. Коли комітет почав розглядати цей законопроект, я покладав дуже великі надії на нього, оскільки так завзято і ніби правильно розглядалися ті ініціативи, поправки. Поправки хороші. Комітет голосував за них. Вони були враховані. І тут, по суті за день до голосування, ми бачимо фінальну редакцію – усі ті поправки, які були враховані на засіданні комітету, не враховані у фінальній таблиці. Незрозуміла історія, але маємо те, що маємо.

Зараз кілька слів хочу сказати про відстрочку для тих осіб, які доглядають у своїх сім'ях за особами з інвалідністю. У моїх поправках передбачається відстрочка для тих, які доглядають осіб з інвалідністю з членів своїх сімей, жінки чи чоловіка, які є інвалідами I, II, і III груп. Це серйозна проблема. Я просив би врахувати цю поправку, оскільки люди залишаються сам на сам зі своїми проблемами. Ми почали з того, що забрали державне фінансування в УТОС – це Українське товариство сліпих, в УТОГ – це Українське товариство глухих, а тепер ми забираємо в них ще й доглядальників. Це вкрай неправильно. Особа з інвалідністю має право за своєю заявою з числа своїх близьких родичів обрати одного доглядальника. Я наполягаю на своїй поправці і проситиму поставити всі ці поправки на голосування.

Тепер щодо інших аспектів цього законопроекту. Скажіть, будь ласка, одна з моїх поправок, які були озвучені, стосується відстрочки для аспірантів всіх форм контрактів. Наскільки мені відомо, комітет проголосував за те, що аспіранти всіх форм контрактів мають право на відстрочку від мобілізації. У фінальній редакції таблиці, дивлюся, мою поправку з приводу цього відхилено. Власне, мене цікавить питання, чому її відхилено і як комітет цю поправку вирішив?

Також я не розумію позиції стосовно адвокатів. Усі ми розуміємо, що економіка держави повинна працювати, особливо економіка воюючої держави. Ми маємо утримувати свої Збройні Сили. Як ми їх утримуватимемо, якщо не працює економіка? Як працюватиме економіка, якщо не працюватиме судова система? До, скажімо, судових розглядів залучено багато адвокатів. Чому комітет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можна, коротко позиція комітету, і йдемо далі. Будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В. Позиція стосовно людей з інвалідністю обговорювалася безпосередньо з асоціацією людей з інвалідністю і була пропрацьована саме та редакція, яку ми зараз маємо.

Стосовно аспірантів також виписано в комітетській поправці. Люди, які безперервно здобувають освіту, також не підлягають мобілізації, тобто ті, які проходять кожен наступний рівень здобуття цієї освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ідемо далі.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі поставити?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1636 авторства Петруняка і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1668 Петруняка і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1708 Петруняка і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 19.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1748 Петруняка і колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Чотири поправки з п'яти поставив на голосування. Ідемо далі.

Поправка 1639. Струневич. Не наполягає.

Поправка 1640. Батенко. Не наполягає.

Поправка 1641. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1642. Діденко. Не наполягає.

Поправка 1643. Радіна. Не наполягає.

Поправка 1644. Наливайченко. Не наполягає.

Поправка 1645. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1646. Бужанський. Не наполягає.

Поправка 1647. Кунаєв. Не наполягає.

Поправка 1648. Гришина. Не наполягає.

Поправка 1649. Лабазюк. Не наполягає.

Поправка 1650. Березін. Не наполягає.

Поправка 1651. Колюх. Не наполягає.

Поправка 1652. Гривко. Не наполягає.

Поправка 1653. Колюх. Не наполягає.

Поправка 1656. Івченко. Не наполягає.

Поправка 1657. Івченко. Не наполягає.

Поправка 1658. Бакумов. Виступив.

Поправка 1659. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 1660. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 1661. Фріс. Не наполягає.
Поправка 1662. Репіна. Не наполягає.
Поправка 1663. Мазурашу. Виступив.
Поправка 1664. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1665. В'ятрович. Виступив.
Поправка 1666. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 1667. Разумков. Виступив.
Поправка 1669. Циба. Не наполягає.
Поправка 1671. Яценко. Не наполягає.
Поправка 1672. Лаба. Не наполягає.
Поправка 1673. Лаба. Не наполягає.
Поправка 1674. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1675. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 1676. Бабій. Не наполягає.
Поправка 1677. Касай. Не наполягає.
Поправка 1678. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1679. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1680. Діденко. Не наполягає.
Поправка 1681. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 1682. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 1683. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1684. Стернійчук. Не наполягає.
Поправка 1685. Кучеренко. Виступив.
Поправка 1686. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1687. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1688. Никорак. Не наполягає.
Поправка 1689. Брагар. Не наполягає.
Поправка 1690. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1691. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 1692. Брагар. Не наполягає.
Поправка 1693. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 1694. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 1695. Никорак. Не наполягає.
Поправка 1696. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1697. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1698. Фріс. Не наполягає.
Поправка 1699. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1700. Гончаренко. Пройшли. Дякую.
Поправка 1701. Гончаренко. Пройшли. Дякую.
Поправка 1702. Штепа. Не наполягає.
Поправка 1703. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 1704. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1705. Костюк. Не наполягає.

Поправка 1706. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 1707. Козир. Не наполягає.

Поправка 1709. Мазурашу. Виступив.

Поправка 1710. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1711. Никорак. Не наполягає.

Поправка 1712. Зуб. Не наполягає.

Поправка 1714. Магера. Не наполягає.

Поправка 1715. Разумков. Виступив.

Поправка 1716. Задорожній... (*Шум у залі*).

Зараз. Просто якщо я називав... Я запитав: «Поправка 1703. Федієнко», ніхто не відреагував.

Поправка 1703. Федієнко. Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П. Друзі, хочу подякувати всім, хто залишився в залі. Давайте поаплодуємо. Але все-таки хочу подякувати насамперед тим, хто нас зараз дивиться на сучасних інформаційних ресурсах.

Цей законопроект не може бути популярним, на якому можна піаритися і робити якусь політичну кар'єру. Він просто зараз потрібен нашим військовим, нашій країні для того, щоб ми могли забезпечити зупинку збройної агресії і нашу перемогу.

Тому давайте ми проявимо політичну і громадянську позицію, завершимо сьогоднішнє засідання, проголосуємо за поправки і підемо додому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1716. Задорожній. Не наполягає.

Поправка 1717. Штепа. Не наполягає.

Поправка 1718. Штепа. Не наполягає.

Поправка 1719. Шаповалов. Не наполягає.

Поправка 1721. Струневич. Не наполягає.

Поправка 1722. Батенко. Не наполягає.

Поправка 1723. Овчинникова. Не наполягає.

Поправка 1724. Бакунець. Не наполягає.

Поправка 1725. Стефанчук. Не наполягає.

Поправка 1726. Касай. Не наполягає.

Поправка 1727. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1728. Діденко. Не наполягає.

Поправка 1729. Подгорна. Не наполягає.

Поправка 1730. Арсенюк. Не наполягає. Наполягає? Ні.

Поправка 1731. Чернев. Не наполягає.

Поправка 1732. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 1733. Скороход. Не наполягає.

Поправка 1734. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1735. Радіна. Не наполягає.

Поправка 1736. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1737. Гриб. Не наполягає.
Поправка 1738. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1739. Лис. Не наполягає.
Поправка 1740. Разумков виступив.
Поправка 1741. Лис. Не наполягає.
Поправка 1742. Никорак. Не наполягає.
Поправка 1743. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 1744. Костюк. Не наполягає.
Поправка 1745. Козир. Не наполягає.
Поправка 1746. Тищенко. Не наполягає.
Поправка 1747. Гончаренко. Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Сім поправок. Прошу надати 4 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович – 4 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні друзі, і ті, хто дивляться нас, і ті, хто з нами ще тут! Хочу привітати з трибуни Верховної Ради тих, хто дивиться трансляцію зараз у *TikTok*, *YouTube*. Верховну Раду давно треба було «відкривати». Як ви бачите, цілий день іде трансляція, все працює, все добре. Чому не показувати всій країні? Ніхто не знає. Чому в ложі преси не може бути журналістів? Ніхто не знає. Чому намагаються «закрити» Верховну Раду? Може для того, щоб не показувати те, що у Верховній Раді зараз – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 депутатів. Друзі, 29 депутатів! Я вітаю просто всіх тому, щоб не показувати цю ганьбу. Це соромно. Але, друзі, чому все-таки ми продовжуємо і чому подають поправки? Хтось може сказати, що, напевно, не треба і працювати.

Друзі, треба! Завдяки тому, що все-таки наполягали, подавали, боролися, зараз у цьому законопроекті є хоч щось для деяких груп військових. Врахована позиція щодо інвалідів – дати можливість звільнитися зі Збройних Сил, з військової служби особам з інвалідністю. Довго за це боролися, майже рік. Ну, хоч це є. За позицію щодо можливості звільнитися тим, хто пройшов полон, також довго боролися, до цього питання долучалося багато колег. Може, хоч це питання ми нарешті вирішимо. Також рік уже пройшов.

Місяць за три – мій законопроект про це давно лежить. Ми тисячу разів порушували це питання. Хоч це, може, вирішимо. Позиція щодо іпотеки. Нарешті потрібно дати можливість військовим, щоб після служби поверталися з квартирою. Хоч це тут є. Далі вже тиснемо на уряд і завдяки тому, що ми тут не мовчимо, а б'ємося, він погоджується і каже, що, напевно, в п'ятницю додасть грошей тим, хто на самому нулі, плюс 70 тисяч гривень, щоб у них (взводний, ротний опорний пункт, штурмовики) було хоч 200 тисяч гривень зарплати.

Бачите, хоч щось. А якщо б мовчали тут, як всі інші депутати, які зібралися і пішли геть, то не було б нічого з того, що я зараз перелічив.

Так, нам потрібно набагато більше, законопроект все одно дуже поганий, але ми хоч щось вигризаємо тут, щоб ви бачили, як це відбувається. І це не дарма. У минулому році я тут годинами виступав, добиваючись, щоб розглянули питання щодо відпусток військовим. Сьогодні у військових є ця відпустка. Хоч і 30 днів, а могло і цього не бути. Це не просто дні, це сотні тисяч людей побачили родину, обійняли свою дитину, поцілували свою дружину, підтримали своє життя і свої родинні відносини. Це неможливо оцінити. Може, просто завдяки цьому вони вижили, а може, для когось це була мить, коли вони побачили чоловіка, якого, можливо, більше не побачать. Це неможливо нічим оцінити.

Тому, друзі, це важливо. Нам треба боротися за все, за кожного, за інваліда, за військовослужбовця, за зарплату, за відпустку. Я буду за це боротися, щоб не було, хоч ніч, хоч північ, хоч третя ночі. Іншого шляху немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1749. Гончаренко. Це зрозуміло.

Поправка 1750. Штепа. Не наполягає.

Поправка 1751. Федієнко. Не наполягає.

Поправка 1752. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 1753. Клименко. Не наполягає.

Поправка 1754. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1755. Никорак. Не наполягає.

Поправка 1756. Зуб. Не наполягає.

Поправка 1758. Разумков. Уже виступив з цього приводу.

Поправка 1759. Задорожній. Не наполягає.

Поправка 1761. Овчинникова. Не наполягає.

Поправка 1762. Бакунець. Не наполягає.

Поправка 1763. Зінкевич. Не наполягає.

Поправка 1764. Стефанчук. Не наполягає.

Поправка 1765. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1766. Подгорна. Не наполягає.

Поправка 1767. Арсенюк. Не наполягає.

Поправка 1768. Чернев. Не наполягає.

Поправка 1769. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 1770. Порошенко. Не наполягає.

Поправка 1771. Скороход. Не наполягає.

Поправка 1772. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1773. Радіна. Не наполягає.

Поправка 1774. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 1775. Наталуха. Не наполягає.

Поправка 1776. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1777. Костюк. Не наполягає.

Поправка 1778. Циба. Не наполягає.

Поправка 1781. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1782. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1783. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1784. Діденко. Не наполягає.
Поправка 1785. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1786. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1787. Мазурашу. Вже виступив.
Поправка 1789. Діденко. Не наполягає.
Поправка 1790. Мазурашу. Вже виступив.
Поправка 1791. Мазурашу. Виступив.
Поправка 1792. Фріс. Виступив.
Поправка 1793. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1794. Касай. Не наполягає.
Поправка 1795. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 1796. Костюк. Не наполягає.
Поправка 1797. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 1798. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1799. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1800. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1801. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 1802. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 1803. Разумков. Виступив.
Поправка 1804. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1805. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1806. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1807. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1808. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 1809. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 1810. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1811. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1812. Рудик. Не наполягає.

РУДИК С.Я. Наполягає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую, Сергію Ярославовичу.
Рудик щодо поправки 1812. Будь ласка.

РУДИК С.Я. Прошу дати мені 3 хвилини, бо в мене п'ять поправок,
і за результатами поставити їх на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назвіть, будь ласка, номери цих поправок, Сергію.

РУДИК С.Я. Поправки 1812, 3036, 3058, 3073 і 4250.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправки 3073 і 4250? Будь ласка, 3 хвилини.

РУДИК С.Я. Шановні українці, щоб потрапити сьогодні на голосування ключового для війська законопроекту про мобілізацію і, як я думав, про демобілізацію, я взяв відрадження в командування ОУВ «Запоріжжя» на два дні плюс день доїзду в одну сторону і день у іншу. Я сьогодні мав можливість цілий день спостерігати за цим шапіто. Іншого слова не підберу.

От я підрахував, що нинішній склад парламенту – це недоукомплектований батальйон, скажімо, стрілецький. Ви уявляєте собі ситуацію, коли з 400 стрілків, медиків, бійців вогневої підтримки, розвідників на позицію вийшло 30 воїнів? Я не уявляю. Я всяке бачив на цій війні, але те, що прийшло виконати свій громадянський обов'язок менше десятої частини, мені в страшному сні не присниться. Знаєте, чому? Тому що слова, які часто звучать у цьому залі практично від кожного народного депутата щодо того, що закон – один для всіх, а він ніколи не був одним для всіх. Депутати за винятком окремих побратимів, не служать, а ті, хто служать, особливо ті, хто добровільно пішов на війну в перші дні широкомасштабного вторгнення, досі не мають навіть шансу на демобілізацію. Як сказав один мій колега: нас що, в карти програли?

Спочатку 36 місяців – не на часі, тепер 48 місяців – не на часі. За рішенням Ставки, за рішенням Президента ми завтра ще маємо шанс у цьому залі проголосувати за те, щоб людина, яка йде на мобілізацію, знала, що це дорога не в один кінець. Я розумію, що мої поправки, які сьогодні вношу і прошу їх підтримати, не підтримаються, тому що в залі немає людей. Але коли на засіданні Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки були голоси, ви навіть не розглянули поправки.

Я пропоную абсолютно конструктивний механізм для служби народних депутатів. Не треба, як я, йти на війну, підпишіть контракт резерву першої черги і будете знати, що ви приписані до конкретної військової частини. Ви не порушите роботу парламенту, але коли закінчите свою каденцію, ви підете, як всі, служити, і тоді люди, можливо, повірять. А так закон – не один для всіх, на превеликий жаль, і це біль, в якому живе сьогодні кожен...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо на голосування поправки, які ви назвали, Сергію?

Ставлю на голосування поправку 1812 авторства Рудика. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 3036 авторства Рудика. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 3058 авторства Рудика. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 3073 народного депутата Рудика. Прошу голосувати.

«За» – 32.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 4250 народного депутата Рудика. Прошу голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Поправка 1813. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 1814. Кузьмініх. Не наполягає.

Поправка 1815. Скороход. Вже висловилася.

Поправка 1816. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 1817. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 1818. Тимошенко. Вже висловилася.

Поправка 1819. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 1820. Костюк. Не наполягає.

Поправка 1821. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 1822. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 1823. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1824. Шпак. Ми вже голосували.

Поправка 1825. Тимошенко. Вже голосували.

Поправка 1826. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1827. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 1828. Ватрас. Не наполягає.

Поправка 1829. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1830. Тищенко. Не наполягає.

Поправка 1831. Тищенко. Не наполягає.

Поправка 1832. Фріз. Вже виступала.

Поправка 1833. Славицька. Не наполягає.

Поправка 1834. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 1835. Арахамія. Не наполягає.

Поправка 1836. Бужанський. Не наполягає.

Поправка 1837. Гончаренко. Уже виступив.

Поправка 1838. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 1839. Павлюк. Не наполягає.

Поправка 1840. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 1841. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1842. Клименко. Не наполягає.

Поправка 1843. Демченко. Не наполягає.

Поправка 1844. В'ятрович. Виступив.

Поправка 1845. Іонушас. Не наполягає.

Поправка 1846. Медяник. Не наполягає.

Поправка 1847. Разумков. Вже виступив.

Поправка 1848. Мамка. Не наполягає.

Поправка 1851. Павлюк. Не наполягає.

Поправка 1852. Бабій. Не наполягає.

Наполягає? Зараз, секунду. У мене десь був перелік тих поправок, які ви провели. Це поправка 1852.

БАБІЙ Р.В. Дякую. Колеги, поправка пропонується до норми, яка встановлює відстрочку в комітетській редакції для апарату МВС. Наголошую, відстрочку, а не бронювання.

У мене запитання до представника комітету. Пане Єгоре, скажіть, будь ласка, а чим обумовлена така преференція для апарату МВС? Чому їх не влаштовує бронювання на загальних підставах, як для будь-якого іншого міністерства в розмірі 50 відсотків?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету.

ЧЕРНЄВ Є.В. Дякую.

Цю позицію щодо Національної поліції та інших правоохоронних органів ми вже пояснювали. Це на рішення Кабінету Міністрів. Поправка відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправку 1852 ставимо на голосування? Не ставимо.

Ідемо далі.

Поправка 1853. Бондаренко. Не наполягає.

Поправка 1854. Радіна. Не наполягає.

Поправка 1855. Порошенко. Не наполягає.

Поправка 1856. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 1857. Безугла. Не наполягає.

Поправка 1858. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 1859. Кучеренко. Вже висловився.

Поправка 1860. Бакунець. Не наполягає.

Поправка 1861. М'ялик. Не наполягає.

Поправка 1862. Батенко. Не наполягає.

Поправка 1863. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 1864. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 1865. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 1866. Дануца. Не наполягає.

Поправка 1868. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 1869. Власенко. Не наполягає.

Поправка 1870. Івченко. Не наполягає.

Поправка 1871. Мазурашу. Виступив.

Поправка 1873. Діденко. Не наполягає.

Поправка 1874. Бакунець. Не наполягає.

Поправка 1875. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 1876. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 1877. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1878. Мазурашу. Виступив.
Поправка 1879. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1880. Припутень. Не наполягає.
Поправка 1881. Циба. Не наполягає.
Поправка 1883. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1884. Діденко. Не наполягає.
Поправка 1885. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 1886. Радіна. Не наполягає.
Поправка 1887. Припутень.
Ви виступали щодо цієї поправки чи ні?
З процедури – Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, ми тут багато говоримо, що закон – один для всіх. У нас діє норма про порушення режиму комендантської години. Я зараз не про депутатів, депутати можуть далі працювати, а про водіїв, працівників Апарату Верховної Ради України. У нас залишилося до комендантської години 36 хвилин. Скажіть, будь ласка, чи плануєте ви порушувати закон? Чи готові ви потім особисто сплачувати штраф? Як, на вашу думку, має працювати Верховна Рада, оскільки це стосується не лише народних депутатів, а й всіх інших? Я буду продовжувати працювати, не дивлячись, коли закінчиться засідання Верховної Ради, але якщо ви зайдете після 24 години, ви будете порушувати закон. За це треба буде заплатити штраф. Ви як Голова Верховної Ради України, думаю, маєте взяти на себе цю відповідальність, а не перекладати на бюджет.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повідомляю, що сьогодні на засіданні Погоджувальної ради ми це питання порушували. У разі продовження пленарного засідання під час комендантської години Апаратом вжито всіх необхідних заходів для можливості забезпечення вашої роботи, роботи Апарату, роботи Верховної Ради в цілому.

Дякую.

Шановні колеги, рухаємося далі.

Поправка 1887. Припутень. Не наполягає.
Поправка 1888. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1889. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1890. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1892. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1893. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 1894. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 1895. Бабак з колегами. Не наполягають.
Поправка 1896. Бужанський. Не наполягає.
Поправка 1897. Дануца. Не наполягає.
Поправка 1898. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 1899. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1900. Івченко. Не наполягає.
Поправка 1901. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 1902. Никорак. Не наполягає.
Поправка 1903. Кунаєв. Не наполягає.
Поправка 1904. Руцишин. Не наполягає.
Поправка 1905. Савчук. Не наполягає.
Поправка 1906. Лабазюк. Не наполягає.
Поправка 1907. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1908. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 1909. Тищенко. Не наполягає.
Поправка 1910. Бакумов. Висловився.
Поправка 1911. Ар'єв. Уже висловився.
Поправка 1912. Фріз. Не наполягає.
Поправка 1913. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 1914. Гончаренко. Висловився.
Поправка 1915. Березін. Не наполягає.
Поправка 1917. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 1918. Штепа. Не наполягає.
Поправка 1919. Гривко. Не наполягає.
Поправка 1920. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 1921. Боблях. Не наполягає.
Поправка 1922. Боблях. Не наполягає.
Поправка 1923. Крулько. Висловився.
Поправка 1924. Стефанчук і колеги. Не наполягають.
Поправка 1925. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 1926. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 1927. Фріс. Не наполягає.
Поправка 1928. Брагар. Не наполягає.
Поправка 1929. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 1930. Клименко. Не наполягає.
Поправка 1931. Славицька. Не наполягає.
Поправка 1932. Зуб. Не наполягає.
Поправка 1933. Демченко. Не наполягає.
Поправка 1934. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 1935. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 1936. Молоток. Не наполягає.
Поправка 1937. Магера. Не наполягає.
Поправка 1938. Разумков. Висловився з цього приводу.

Поправка 1939. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 1940. Разумков. Висловився.
Поправка 1941. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1942. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 1943. Шпак. Не наполягає.
Поправка 1944. Шаповалов. Не наполягає.
Поправка 1945. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1946. Циба. Не наполягає.
Поправка 1947. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 1948. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 1949. Халімон. Не наполягає.
Поправка 1950. Лаба. Не наполягає.
Поправка 1951. Яценко. Не наполягає.
Поправка 1952. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1953. Марусяк. Не наполягає.
Поправка 1954. Овчинникова. Не наполягає.
Поправка 1955. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 1956. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 1958. Бабій. Не наполягає.
Поправка 1959. Німченко. Не наполягає.
Поправка 1960. Касай. Не наполягає.
Поправка 1961. Скороход. Не наполягає.
Поправка 1962. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 1963. Дубнов. Не наполягає.
Поправка 1964. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 1965. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 1966. Касай. Не наполягає.
Поправка 1967. Чернів. Не наполягає.
Поправка 1968. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 1969. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 1970. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 1971. Пивоваров. Не наполягає.
Поправка 1972. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 1973. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 1974. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 1975. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 1976. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 1977. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 1978. Гриб. Не наполягає.
Поправка 1979. Мамка. Не наполягає.
Поправка 1980. Лабазюк. Не наполягає.
Поправка 1981. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1982. М'ялик. Не наполягає.

Поправка 1984. Марченко. Не наполягає.
Поправка 1985. Лічман. Не наполягає.
Поправка 1986. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1987. Потураєв. Не наполягає.
Поправка 1988. Батенко. Не наполягає.
Поправка 1989. Разумков. Висловився.
Поправка 1990. Рубльов. Не наполягає.
Поправка 1991. Урбанський. Не наполягає.
Поправка 1992. Гришина. Не наполягає.
Поправка 1993. Бакумов. Висловився.
Поправка 1994. Колюх. Не наполягає.
Поправка 1995. Никорак. Не наполягає.
Поправка 1996. Грищук. Не наполягає.
Поправка 1997. Штепа. Не наполягає.
Поправка 1999. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2000. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2001. Бабак. Не наполягає.
Поправка 2002. Крулько. Не наполягає.
Поправка 2003. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 2004. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2005. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2006. Брагар. Не наполягає.
Поправка 2007. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2008. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2009. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2010. Молоток. Не наполягає.
Поправка 2011. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправки 2011, 2115, 2626, 2809, 2831 – це п'ять поправок. Дайте мені 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 3 хвилини.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, це добре, що в чаті написали, що депутатів розвезуть. Я не про депутатів, я про порушення закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я сказав не про депутатів, а про всіх, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дивіться, навіть якщо ви зі свого кортежу посадили, це ж не є порушенням закону. Але ви на це йдете, а потім кажуть, що в нас працюють ресторани, клуби. Який приклад подає Верховна Рада? Ви як очільник Верховної Ради сьогодні це демонструєте. Я ще раз повторюю, для мене не є проблемою працювати і цілодобово, на відміну від багатьох інших, як показує

практика, тим паче, що фракції монобільшості немає. А це якраз показник того, що ви пишете закони, за якими вимагаєте, щоб жили люди, і самі їх порушуєте. Питання не в тому, якщо б тут були народні депутати від монобільшості, ви голосували поправки, або не голосували, якщо б ви показували приклад, як має працювати державний орган, то можна працювати і дві доби поспіль, якщо б це мало результат. А ви перетворюєте Верховну Раду на профанацію. Немає можливості прийняти жодної поправки. Ви порушуєте рішення Конституційного Суду, ви людина, яка позиціонує себе як той, хто знає і поважає Конституцію.

Ви зараз це порушуєте, тому що для голосування в цій залі потрібно, щоб було 226 народних депутатів України. Їх немає! Це сором. Але чомусь соромно мені і тим колегам, які зараз знаходяться в залі, а не вам як керівнику парламенту. Не соромно тим, які не прийшли до залу, спокійно собі відпочивають вдома або не вдома. Я не знаю, де вони відпочивають, а мають працювати тут. Якщо монобільшість вирішила, що ми маємо працювати вночі, о'кей, я готовий. Де монобільшість, керівництво фракції, голова партії, Кабінет Міністрів? Давайте всіх запросимо, будемо працювати хоч до ранку. Які проблеми? Ви не поважаєте ні нас, ні себе, ні тих, хто сьогодні мав би дивитися за цим. Колега Федієнко сказав, що насамперед дякує тим, хто нас дивиться. Ніхто нас не дивиться, тому що ви не транслюєте засідання Верховної Ради. Я думаю, що Олександр зможе взяти репліку. Ви не пустили сюди журналістів, розповідаючи, що в нас немає місця в укриттях. Скільки депутатів у залі? Давайте зараз замість депутатів запросимо журналістів, нехай вони подивляться, як це працює. Нехай це буде в прямому ефірі, щоб громадяни бачили, що відбувається в цій державі і в цих інституціях, за що вони платять нам зарплату.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федієнко – право на репліку. Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П. Дякую. Громадяни, хочу ще раз нагадати нашому колезі, що нас бачать по всіх існуючих інформаційних каналах, починаючи від *TikTok*, *YouTube* і *Facebook*. Вони дивуються тому бардаку, що відбувається зараз у парламенті, дякуючи представникам деяких політичних сил. Це не представники фракції «Слуга народу», бо якраз вони, представники комітету знаходяться в парламенті і готові далі працювати і голосувати. Зараз відбувається звичайна софістика і політичний популізм.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ідемо далі.

Поправка 2012. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2013. Стефанчук. Не наполягає.

Поправка 2014. Рубльов. Не наполягає.

Поправка 2015. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2016. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 2017. Мошенець. Не наполягає.

Поправка 2018. Яценко. Не наполягає.
Поправка 2019. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2020. Марусяк. Не наполягає.
Поправка 2021. Овчинникова. Не наполягає.
Поправка 2022. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 2024. Німченко. Не наполягає.
Поправка 2025. Касай. Не наполягає.
Поправка 2026. Бобровська. Не наполягає.
Поправка 2027. Дубнов. Не наполягає.
Поправка 2028. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2029. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 2031. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2032. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 2033. Пивоваров. Не наполягає.
Поправка 2034. Веніславський. Не наполягає.
Поправка 2035. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2036. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2037. Івченко. Не наполягає.
Поправка 2038. Гриб. Не наполягає.
Поправка 2039. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 2040. Шаповалов. Не наполягає.
Поправка 2041. Шаповалов. Не наполягає.
Поправка 2042. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2043. Піпа. Не наполягає.
Поправка 2044. Мазурашу. Уже висловився.
Поправка 2046. Німченко. Не наполягає.
Поправка 2047. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2048. Третякова. Не наполягає.
Поправка 2049. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2050. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 2051. Мазурашу. Висловився.
Поправка 2052. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2053. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2054. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2055. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2056. Циба. Не наполягає.
Поправка 2057. Тимошенко. Вже було в нас.
Поправка 2058. Лаба. Не наполягає.
Поправка 2059. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2060. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2061. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2062. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2063. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 2064. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2065. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2066. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2067. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2068. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2069. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2070. Ар'єв. Висловився вже. Не наполягає.
Поправка 2071. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2072. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2073. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2074. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2075. Лаба. Не наполягає.
Поправка 2076. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2077. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2078. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2079. Шинкаренко. Не наполягає.
Поправка 2080. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2081. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2082. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2083. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2084. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 2086. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2087. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2088. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2089. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2090. Разумков. Уже висловився.
Поправка 2091. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 2092. Савчук. Не наполягає.
Поправка 2093. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 2094. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2095. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2097. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2098. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 2099. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2100. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2101. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2102. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2103. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2104. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2105. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2106. Радіна. Не наполягає.
Поправка 2107. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2108. Власенко. Не наполягає.

Поправка 2109. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2110. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2111. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2112. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2113. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2115. Разумков. Висловився.
Поправка 2116. Мотовиловець. Не наполягає.
Поправка 2117. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2118. Кириченко. Не наполягає.
Поправка 2119. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2120. Чорний. Не наполягає.
Поправка 2121. Чорний. Не наполягає.
Поправка 2122. Наливайченко. Не наполягає.
Поправка 2123. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2124. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2125. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2126. Буймістер. Не наполягає.
Поправка 2127. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2128. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 2129. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2130. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2131. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2132. Яценко. Не наполягає.
Поправка 2133. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2135. Маслов. Не наполягає.
Поправка 2136. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2137. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2138. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 2139. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2140. Гриб. Не наполягає.
Поправка 2141. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2142. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2143. Гончаренко. Уже виступив.
Поправка 2144. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2145. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 2146. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2147. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 2148. Мамка. Не наполягає.
Железняк – з процедури. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Просто хочу повідомити, що ми щойно розглянули половину поправок. У нас рівно 50 відсотків від 4 тисячі 294 поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це прекрасний результат.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Залишилося буквально годин п'ять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нічого страшного.

Поправка 2148. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2149. Галушко. Не наполягає.

Поправка 2150. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 2151. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 2153. Скороход. Не наполягає.

Поправка 2154. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 2155. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2156. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 2157. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 2158. Дануца. Не наполягає.

Поправка 2159. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2160. Шпак. Не наполягає.

Поправка 2161. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 2162. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2163. Власенко. Не наполягає.

Поправка 2164. Микиша. Уже висловився. Не наполягає.

Поправка 2165. Радіна. Не наполягає.

Поправка 2166. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2167. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 2168. Жмеренецький. Не наполягає.

Поправка 2169. Мотовиловець. Не наполягає.

Поправка 2170. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 2171. Мотовиловець. Не наполягає.

Поправка 2172. Дануца. Не наполягає.

Поправка 2173. Ткаченко. Не наполягає.

Поправка 2175. Гончаренко. Уже висловився.

Поправка 2176. Колюх. Не наполягає.

Поправка 2177. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 2178. Гончаренко. Уже висловився. Не наполягає.

Поправка 2179. Галушко. Не наполягає.

Поправка 2180. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 2181. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2182. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2183. Брагар. Не наполягає.

Поправка 2184. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2185. Славицька. Не наполягає.

Поправка 2186. Демченко. Не наполягає.

Поправка 2187. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 2188. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 2189. Іонушас. Не наполягає.

Поправка 2190. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2191. Циба. Не наполягає.
Поправка 2192. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2193. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 2194. Тищенко. Не наполягає.
Поправка 2196. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2197. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2198. Маслов. Не наполягає.
Поправка 2199. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2120. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2200. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2201. Бондаренко. Не наполягає.
Поправка 2202. Радіна. Не наполягає.
Поправка 2203. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2205. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2206. Наливайченко. Не наполягає.
Поправка 2207. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2208. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 2209. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 2210. Культенко. Не наполягає.
Поправка 2211. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 2212. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2213. Гриб. Не наполягає.
Поправка 2214. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2215. Божик. Не наполягає.
Поправка 2216. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 2217. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2218. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2219. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2220. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2221. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2222. Івченко. Не наполягає.
Поправка 2223. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2224. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2225. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2226. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2227. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2228. Кондратюк. Не наполягає.
Поправка 2229. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2230. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2231. Веніславський. Не наполягає.
Поправка 2232. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2233. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 2234. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2235. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 2236. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2237. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2238. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2239. Шинкаренко. Не наполягає.
Поправка 2240. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2241. Галушко. Не наполягає.
Поправка 2242. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 2243. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2244. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2245. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2246. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2247. Заблоцький. Не наполягає.
Поправка 2248. Дунда. Не наполягає.
Поправка 2249. Тарасенко. Не наполягає.
Поправка 2250. Гайду. Не наполягає.
Поправка 2251. Яцик. Висловилася.
Поправка 2252. Марусяк. Не наполягає.
Поправка 2253. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2254. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2255. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2256. Лаба. Не наполягає.
Поправка 2257. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 2258. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2259. Стріхарський. Не наполягає.
Поправка 2260. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2261. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2262. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2263. Мотовиловець. Не наполягає.
Поправка 2264. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2265. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2266. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2267. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2268. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2269. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2270. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 2271. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2272. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2273. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2274. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2275. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2276. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 2277. Мотовиловець. Не наполягає.
Поправка 2278. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2279. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2280. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2281. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2282. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2283. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2284. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 2285. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 2286. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2287. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2288. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2290. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2291. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2292. Микиша. Уже висловився. Не наполягає.
Поправка 2293. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2294. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2295. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2296. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2297. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2298. Заблоцький. Не наполягає.
Поправка 2299. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2300. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2301. Маслов. Не наполягає.
Поправка 2302. Гончаренко.
Олексій Гончаренко. Будь ласка. Які у вас номери поправок?
Сім поправок, 4 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні друзі, є ще одна дуже важлива тема – це бронювання. Вся держава почула вчора про стратегічне підприємство. Це пересувний цирк. Ви, звичайно, можете сказати, куди там пересувному цирку до Верховної Ради, то я десь можу погодитися з вами. Але наше Міністерство культури вважає інакше, що це стратегія, це основа – пересувний цирк.

Перед цим наш уряд готував проект постанови, в якому в перелік стратегічних підприємств попадала сфера діяльності розведення верблюдів. Розведення верблюдів в Україні – ще одна стратегічна галузь, ще один стратегічний напрям. Виходить журналістське розслідування: виробництво суші, виробництво креветки – теж стратегічні галузі. Після цього вийшов Прем'єр-міністр Шмигаль, який до нас так і не дійшов, а дійшов чомусь лише до кабінету Голови Верховної Ради, зустрівся з головами фракцій, а з іншими депутатами йому зустрічатися, я так розумію, немає ні сенсу, ні причини, ми ж не важливий законопроект розглядаємо, не його авторства. Там взагалі стоїть підпис Шмигалья. До чого тут Шмигаль, ніхто не знає, але там стоїть його підпис. Він не знайшов

можливості бути з нами, навіщо йому це потрібно. Але Шмигаль нам повідомив, що він готує нову, більш справедливу систему бронювання і будуть нові підприємства. Я аж злякався. Що наступне? Студію «Квартал 95» оголосять стратегічним підприємством чи що, не знаю. Очевидно, що з цим у нас відбувається повний бардак і цирк. Але, на жаль, не пересувний, а такий цирк, знаєте, який поїхав, а дехто залишився. Так не має бути. В країні мають бути стратегічні підприємства, дійсно, є люди, від яких залежить теплопостачання, енергопостачання, водопостачання цілих міст, робота великих підприємств, заводів, портів. Ці люди є важливі, вони мають бути заброньовані. Але замість цього збудували корупційну систему, корупційну піраміду, в якій все це йде за гроші. На жаль, це є колосальний виклик. Це є величезна проблема. Жодної відповіді ми не бачимо, на жаль, і в цьому законопроекті.

Більше того, ми чуємо, що тепер буде лише бронювання для правоохоронних органів. О! Я вже уявляю собі, що там буде, яких верблюдів там будуть розводити, який пересувний цирк буде відбуватися в разі бронювання в правоохоронних органах.

Друзі, це є цілком неприйнятно, неправильно. Я вимагаю нормальної, справедливої системи бронювання. Я вимагаю, щоб Прем'єр-міністр Шмигаль прийшов і доповів, як Кабінет Міністрів буде вирішувати це питання, як він буде займатися економікою держави, критичними підприємствами, їх працівниками, і не буде більше займатися дурнею з цирками і верблюдами. Хочу, щоб наш уряд займався своєю справою.

Я буду в кожному виступі підбивати підсумки (ще є 30 секунд). Друзі, нас стало більше – 31 народний депутат! І з ними спікер Стефанчук! Майже 33 богатиря і з ними спікер Стефанчук. Працюємо далі. Друзі, це важливий законопроект, уряду немає, але 31 богатир є.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2303. Гривко. Не наполягає.

Поправка 2304. Крулько. Не наполягає.

Поправка 2305. Славицька. Не наполягає.

Поправка 2306. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 2307. Разумков. Виступив вже з цього приводу.

Поправка 2308. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 2309. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 2310. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 2311. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 2312. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2313. Рудик. Не наполягає.

Поправка 2314. Рахманін. Не наполягає.

Поправка 2315. Безугла. Не наполягає.

Поправка 2316. Соломчук. Не наполягає.

Поправка 2317. Железняк. Не наполягає.

Поправка 2318. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2319. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2320. Гончаренко. Уже виступив.
Поправка 2321. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2322. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2323. Гончаренко. Виступив. Не наполягає.
Поправка 2324. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2325. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2326. Гриб. Не наполягає.
Поправка 2327. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2328. Костюк. Не наполягає.
Поправка 2329. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2330. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2331. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2332. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2333. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2334. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2335. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2336. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2337. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2338. Циба. Не наполягає.
Поправка 2339. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 2340. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2341. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2342. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2343. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2344. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2345. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2347. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2348. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2349. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2350. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2351. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2352. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2353. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2354. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2355. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2356. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2357. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2358. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2359. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2360. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2361. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 2362. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2363. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2364. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2365. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2366. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2367. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2368. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2369. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2370. Циба. Не наполягає.
Поправка 2371. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2373. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2374. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2376. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2377. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 2378. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2379. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2380. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2381. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2382. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2383. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2384. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2385. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2386. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2387. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2388. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2389. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2390. Циба. Не наполягає.
Поправка 2391. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2392. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2393. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2394. Кондратюк. Не наполягає.
Поправка 2395. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2396. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2397. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2398. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2399. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2400. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2401. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2402. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2403. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2404. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2405. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2406. Осадчук. Не наполягає.

Поправка 2407. Кондратюк. Не наполягає.
Поправка 2408. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2409. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2410. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2411. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2412. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2413. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2414. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2415. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2416. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2417. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2418. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2419. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2420. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2421. Циба. Не наполягає.
Поправка 2422. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2423. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2424. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2425. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2426. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2427. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2429. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2430. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2431. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2432. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2433. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2434. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2435. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2436. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2437. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2438. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2439. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2440. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2441. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2442. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2443. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2444. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2445. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2446. Кондратюк. Не наполягає.
Поправка 2447. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2448. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2449. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2450. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 2451. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2452. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2453. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2454. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2455. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2456. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2457. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2459. Пивоваров. Не наполягає.
Поправка 2460. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2461. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2462. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 2463. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2464. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2465. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2467. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2468. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 2469. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2470. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2471. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2472. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 2473. Костюк. Не наполягає.
Поправка 2474. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2475. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2476. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2477. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2478. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2479. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2480. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2481. Марусяк. Не наполягає.
Поправка 2483. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2484. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2485. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2486. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2487. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2488. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2489. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2490. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 2491. Костюк. Не наполягає.
Поправка 2492. Штепа. Не наполягає.
Поправка 2493. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2494. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 2495. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2496. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 2497. Фріс. Не наполягає.
Поправка 2498. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2499. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2500. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2501. Зуб. Не наполягає.
Поправка 2502. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2503. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2504. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2505. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2506. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2507. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2508. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2509. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2510. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2511. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 2512. Пивоваров. Не наполягає.
Поправка 2513. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2514. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2515. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2516. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2517. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2518. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2519. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2520. Пивоваров. Не наполягає.
Поправка 2521. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2522. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2523. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2524. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2525. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2526. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2527. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2528. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2529. Гурін. Не наполягає.
Поправка 2530. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2531. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2532. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2533. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2534. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2535. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 2536. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2537. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2538. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2539. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 2540. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2541. Гурін. Не наполягає.
Поправка 2542. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2543. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2544. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2545. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2546. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2547. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2548. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2549. Гончаренко виступив. Не наполягає.
Поправка 2550. Крулько. Не наполягає.
Поправка 2551. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2552. Разумков виступив.
Поправка 2553. Осадчук. Не наполягає.
Поправка 2554. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2555. Рудик. Не наполягає.
Поправка 2556. Завітневич. Ні, це все враховано.
Поправка 2557. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2558. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2559. Бабій. Не наполягає.
Поправка 2560. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2561. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2562. М'ялик. Не наполягає.
Поправка 2563. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2564. Потураєв. Не наполягає.
Поправка 2565. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2566. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2567. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2568. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 2569. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 2570. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2571. Гончаренко. Не наполягає. Виступив.
Поправка 2572. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2573. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 2574. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2575. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2576. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2577. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 2578. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2579. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2580. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2581. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 2582. Неклюдов. Не наполягає.

Поправка 2583. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2584. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2585. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 2586. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2587. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2588. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2589. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2590. Разумков. Уже виступив.
Поправка 2591. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2592. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2593. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2594. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2595. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2596. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2597. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 2598. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 2599. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 2600. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2601. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 2602. Крулько. Не наполягає.
Поправка 2603. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2604. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2605. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2606. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2607. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2608. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2609. Разумков. Виступив.
Поправка 2610. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2611. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2612. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2613. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2614. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2615. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2616. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 2617. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2618. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2619. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 2620. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2621. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2622. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2623. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 2624. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2625. Кучеренко. Не наполягає.

Поправка 2626. Разумков. Виступив.
Поправка 2627. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2628. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2629. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2630. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2631. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2632. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2633. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 2634. Железняк. Не наполягає.
Поправка 2635. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2636. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2637. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 2638. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2639. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2640. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2641. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2642. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2643. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2644. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2645. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2646. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 2647. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 2648. Чернєв. Не наполягає.
Поправка 2649. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 2650. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2651. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2652. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2653. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2654. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2655. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2656. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2657. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2658. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2659. Микиша. Не наполягає.
Поправка 2660. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2661. Соломчук. Не наполягає.
Поправка 2662. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2663. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2664. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2665. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2666. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2667. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2668. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2669. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2670. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2671. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2672. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2673. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2674. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2676. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 2677. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2678. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2681. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2682. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2683. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2685. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2686. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2687. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2688. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2689. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2690. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2691. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2692. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2693. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2694. Разумков. Уже висловився.
Поправка 2696. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2697. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 2698. Жмеренецький. Не наполягає.
Поправка 2699. Шпак. Не наполягає.
Поправка 2700. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2701. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2702. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2703. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2704. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2705. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2706. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2707. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2708. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2709. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2710. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2711. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2712. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2713. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2714. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2715. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2716. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 2717. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2718. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2719. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2721. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2722. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2723. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 2724. Буймістер. Не наполягає.
Поправка 2725. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2726. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2727. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2728. Разумков. Уже висловився з цього приводу.
Поправка 2729. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2730. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2731. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2732. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2733. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2734. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2735. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2736. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2737. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2738. Гончаренко. Не наполягає (*Шум у залі*).

Добре, Олексію Олексійовичу, я вам вірю. У нас усе на довірі у Верховній Раді, ви ж знаєте, як в Одесі.

Поправка 2738. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я прошу надати 4 хвилини щодо наступних семи поправок. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 4 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні друзі, цей розділ дуже важливий – йдеться про терміни служби. В принципі, ми дійшли з вами до ключового питання. Я пропоную – 18 місяців. Якою має бути система? Вона має бути максимально проста. Наприклад, один рік служби або максимум 18 місяців служби. Притому людина знає, два-три місяці вишколу, за рік – мінімум один місяць відпустки, на кожні шість місяців – мінімум два місяці ротації, рік відслужив – дякуємо, п'ять років – тебе більше не чіпаємо. Якщо б була така система, яка стосувалася абсолютно всіх, без жодних розведень верблюдів, блату і цирку, то це взагалі була б та система, що дійсно стимулювала б людей приходити. Рік – все, зрозуміло, дякую, до побачення. Так вся країна доволі швидко перетворилася б просто на військовий табір, в якому є навички в усіх, всі знають що робити і при тому це було б чесно. Так ми маємо зробити. Замість цього нас знову дурять. Щойно з'явилася інформація, що Генеральний штаб каже: ми з Міністерством

оборони (от у нас заступниця сидить) через декілька місяців розробимо новий законопроект про демобілізацію, ротацію. Це що, знушання? Що розробляти? Встановити термін служби? Ротація? Що розробляти? Все є в цьому законопроекті. Які місяці? Це просто брехня. Цю тему просто ховають і ще й брешуть. Хоч не брешіть, скажіть: все, закрили цю тему.

До речі, друзі, 11 квітня пішов другий рік як президія не витягує законопроект про «тридцятку». Другий рік! Пане Голово, другий рік ви тримаєте це, прикриваючись постановою Цабаля. Це нікуди не годиться. Це те саме, що будуть розробляти закон про демобілізацію, ротацію у світлому майбутньому. Друзі, це все дуже серйозно. Я просто дуже добре це знаю. В 31 «Гончаренко центр» по всій країні жінки, дружини, мами, сестри, доньки військовослужбовців приходять на психологічні заняття. У нас є можливість їм якось видихнути. Там дуже складна ситуація. Вони не бачать своїх чоловіків місяцями! А ще є родини, які виїхали за кордон. Дружини з дітьми військовослужбовців не бачилися з ними два роки. Це нікуди не годиться, так не може бути. Нам треба повернутися обличчям до цих людей. Не можна витягнути всю війну на тих самих людях. Це неможливо. Ці люди віддали всі свої борги Батьківщині, вони все зробили, підставили плече в найскрутнішу мить для держави. Тепер час держави підставити їм плече, подякувати і дати можливість тим, хто хоче (підкреслюю: три рази), повернутися додому. Не всі підуть. А багато, хто піде, повернеться. Я це казав і кажу. Ті, хто спілкується з військовими, знають, що відпочинуть два-три місяці і повернуться. Я думаю, дві третини повернуться до побратимів, тому що вони будуть переживати, хтось повернеться, тому що не знайде себе в цивільному житті. Але дайте їм відчутти себе вільними людьми, козаками, не кріпаками, воїнами, не рабами. Будь ласка, зробіть це, дайте військовим термін служби.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2739. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 2740. Алексеев. Не наполягає.

Поправка 2741. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2742. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 2743. Микиша. Не наполягає.

Поправка 2744. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 2745. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 2746. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2748. Фріз. Не наполягає.

Поправка 2750. Федієнко. Не наполягає.

Поправка 2751. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2753. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2754. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 2755. Клименко. Не наполягає.

Поправка 2756. Демченко. Не наполягає.

Поправка 2757. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 2758. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2759. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2760. Крулько. Не наполягає.
Поправка 2761. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2762. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2763. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2764. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2765. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2766. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2767. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2768. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2769. Демченко. Не наполягає.
Поправка 2770. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2771. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2772. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2773. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2774. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2775. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2777. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2778. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2779. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2780. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2782. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2783. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 2784. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2787. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2789. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2791. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2792. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2794. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 2797. Бабак. Не наполягає.
Поправка 2798. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2799. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 2800. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2801. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2802. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2803. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2804. Гришина. Не наполягає.
Поправка 2806. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 2807. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2809. Разумков. Висловився.
Поправка 2810. Івченко. Не наполягає.
Поправка 2811. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 2812. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2814. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2815. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2816. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2817. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2818. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 2819. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2820. Лічман. Не наполягає.
Поправка 2821. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2822. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2823. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2826. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2827. Буймістер. Не наполягає.
Поправка 2828. Циба. Не наполягає.
Поправка 2829. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2830. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2831. Разумков. Уже висловився.
Поправка 2832. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2833. Припутень. Уже висловився. Не наполягає.
Поправка 2834. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2835. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2836. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2837. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2838. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2839. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2840. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2841. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2842. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 2843. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2844. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 2845. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2846. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2847. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 2849. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2850. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 2851. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2852. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 2853. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 2854. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 2855. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2856. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2857. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2858. Рєпіна. Не наполягає.

Поправка 2859. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2860. Разумков. Чи це вже розглянули?
Поправка 2860. Будь ласка, Дмитре.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, дайте мені 10 хвилин до поправки 423.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До поправки 423? Це яка? Ми зараз зупинилися на поправці 2860, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 4230.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, поправка 4230. Скільки хвилин?

РАЗУМКОВ Д.О. Десять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 10 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, ви тут розповідали про те, що вас тут не «слуга» тримає. Так, тут «слуг», на жаль, залишилося дуже мало. Я дякую колегам, які залишилися, у яких є совість і перед виборцями, і перед нашими захисниками. Дуже шкода, що ваш приклад не наслідували інші і зараз спокійно сплять у своїх ліжках, а хлопці і дівчата стоять на фронті, а не вдома зі своєю родиною, дитиною і батьками, а хтось з цього фронту ніколи не повернеться. Де ті, які розповідали, що це не «слуга» тримає?

Про журналістів ви багато розповідаєте, що місця немає на балконах, у стінах Верховної Ради, немає місця в укриттях. А скільки народних депутатів зараз знаходиться в залі? Двадцять? Двадцять п'ять? Так давайте запросимо журналістів, нехай вони прийдуть і покажуть, що відбувається в залі. Шановне керівництво Верховної Ради! Що каже Апарат? Є місця в укритті чи закінчилися? Ви хочете, щоб люди жили за законом, а самі його зараз порушуєте.

Питання не в поправках, не в тому, що ми розглядаємо, вам просто треба відзвітувати перед Офісом Президента, що ви за ніч пробігли за всіма поправками, швиденько їх прочитали. Ніхто не вникає в ці поправки, в те, що там написано, що там хорошого, що там поганого. А вам всім весело, от хто тут посміхається зараз. Вам буде весело після того, як прийдуть хлопці і дівчата з фронту і вас запитують, а що ви робили, як ви тут жили, як ви працювали на перемогу, що ви зробили для цієї перемоги?

Скажіть мені, будь ласка, шановні члени Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, а вам не соромно, що до вас ставляться як до порожнього місця? Ви працювали (треба віддати належне комітету) з 9 до 15 години. О 10 годині збиралися, щось там голосували, щось доопрацьовували, приймали рішення. Потім вас визвали в Офіс Президента, дали по морді і сказали:

«Ви голосуйте тепер ці поправки. Всі нормальні переголосовуєте, прибираєте і голосуєте те, що ми вам скажемо». Ви себе нормально почуваете як люди? Це нормальне ставлення, це командна робота. Це парламентська нормальна робота? Це ставлення до вас як до частини монобільшості. Ви – влада, ви маєте приймати рішення.

А які рішення ви приймаєте? Жодних. З вами ніхто ні про що не радиться. Ні ваші пропозиції, ні всіх інших нікого не цікавлять, як і армія, яка мала б щось отримати від цього законопроекту.

Що з депутатськими пропозиціями? Тут колеги вносили пропозиції про те, щоб відправляти депутатів на фронт. Насправді, не будуть відправляти депутатів на фронт, але були пропозиції щодо черги першого резерву. Так, це нормальна поправка. А чому ви не підтримали її? А чому ви не підтримали на засіданні комітету нашу поправку про те, що депутати за гроші Верховної Ради відправляються у відрядження (не більше 30 протягом місяця) в райони ведення бойових дій? Це не те, що пропонував Арахамія – відправляти на один день у Львів на курси. Я знаю, що там добре. Львів – гарне, тихе, спокійне місто, але суспільство чекає трохи інакшого. А якщо так будуть відбуватися засідання Верховної Ради, то, повірте мені, ви туди поїдете не на 30 діб і не тому, що у вас буде відрядження, а тому що нас всіх туди дружно ногами поженуть, і тих, хто був сьогодні в залі, і тих, кого немає. Це насправді так.

Цей законопроект нічого не дасть захисникам. Чому ніхто не скаже, що цей законопроект запрацює в кращому випадку через пів року. Про що ви тут мовчите всі? Чи ви цього не знаєте? Через місяць закон набере чинності. Потім – два місяці на переоблік і переуточнення даних ТЦК, далі – три місяці навчання. Я вже не кажу про те, що буде ще бойове злагодження, відправлення в зону ведення бойових дій тощо. Пів року! Чим ви будете дірки затикати? Ви ж розповідаєте, що у нас дірок багато.

А які дірки? У нас що Президент сказав: «Ми втратили за майже 2,5 року 31 тисячу». Це його слова чи я щось вигадав? Так у вас сектор безпеки та оборони – 1,2 мільйона. Я дуже не люблю, коли ми переходимо на цифри, коли говоримо про людські життя, але давайте і про це поговоримо: 31 тисяча – це 2 відсотки, 2,58 всього сектору безпеки і оборони. Ви не можете їх замінити з тилкових частин? Чи ви брешете в цифрах втрат, чи ви брешете в цифрах щодо сектору безпеки і оборони? Ви туди стільки напхали своїх, що не хочете відправити їх замість тих, хто віддав своє життя за Батьківщину. Кажіть тоді правду. Скажіть мені, будь ласка, навіщо ви вносили проект закону, в якому передбачалася демобілізація? Навіщо ви давали надію захисникам, що вони побачать свої родини, що вони потраплять до своєї дитини, що вони перестануть бути рабами? Це багато хто каже, це не для гарного слова: прийшли добровольцями, а стали рабами. І це правда. Ви просто вчора дали їм ляпаса, забравши в них і ротацію, і демобілізацію. Чи я неправду кажу? А ви зателефонуйте, ви їздили до них, ви їм в очі дивилися. Ви розповідали, що поїхали провести інспекцію, щоб відзвітуватися перед американцями, як депутати їздять на фронт. Ви б не перед

американцями звітувалися, а краще перед нашими військовими, які кожного дня дають можливість вам працювати в цій залі, в яку більша частина народних депутатів не ходить. Ось прямий доказ: подивіться, скільки депутатів залишилося в залі. Як може так парламент працювати в державі, яка воює?

Це ж не спамні поправки, всі нормальні, корисні. Я не кажу, що ви всі їх маєте прийняти, але повага до поправок, які можуть допомогти захисникам, має бути чи ні? Ні, у вас її немає. У ваших колег немає. Ви вибачте, якщо до вас звертаюся. Я просто розумію, що ви їм не передасте, але скільки тут залишилося депутатів від монобільшості? Рахую: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. Чотирнадцять з 235! Де всі інші? Чи у вас вже війна завершилася?

Дякую тим народним депутатам, які залишилися. Але я вважаю, що тоді інші, якщо так зайняті, то написали б краще заяву, ми проголосували б і вони пішли чимось іншим займатися. Питання мобілізації трохи налагодили б, виходячи із цієї математики, аж на 221 народного депутата, які могли б стати серйозною підмогою для української армії. Це було б чесно, нормально. Але ні.

От стоїш, виступаєш, а складається враження, що ми намагаємося метати бісер перед ким, ви добре самі пам'ятаєте з прислів'я. Не розумію, чому наші колеги так роблять, а українському суспільству і українському війську має бути за них соромно. Було б добре, якщо б кожен відповідав за своє. Найстрашніше, що прийде час, коли кожний за це відповідь і політично, і електорально. А думаю, що багатьом доведеться відповідати по-інакшому, коли повернуться ті, хто сьогодні захищає Батьківщину, і в кожного запитає, що він робив? Готувався до повномасштабного вторгнення, рив окопи або жарив шашлики.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2861. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 2862. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2863. Федієнко. Не наполягає.

Поправка 2864. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2865. Савчук. Не наполягає.

Поправка 2866. Савчук. Не наполягає.

Поправка 2867. Савчук. Не наполягає.

Поправка 2868. Яцик. Не наполягає.

Поправка 2869. Стефанчук. Не наполягає.

Поправка 2870. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 2871. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 2872. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 2873. Івченко. Не наполягає.

Поправка 2874. Івченко. Не наполягає.

Поправка 2875. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 2876. Разумков. Не наполягає.

Поправка 2877. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2878. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 2879. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2880. Бобровська. Не наполягає.
Поправка 2881. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2882. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2883. Савчук. Не наполягає.
Поправка 2884. Савчук. Не наполягає.
Поправка 2885. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2886. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2887. Разумков. Не наполягає.
Поправка 2888. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2889. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2890. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2891. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2892. Здебський. Не наполягає.
Поправка 2893. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2894. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2895. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2896. Разумков. Не наполягає.
Поправка 2897. Славицька. Не наполягає.
Поправка 2898. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2899. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2900. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2902. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 2903. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2905. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2906. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2908. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2909. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2910. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2911. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2912. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2913. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2914. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2915. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2916. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2917. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 2918. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2919. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 2920. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 2921. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 2922. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2923. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 2924. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 2925. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2926. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 2927. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2929. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 2930. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 2931. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 2932. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2933. Івченко. Не наполягає.
Поправка 2934. Івченко. Не наполягає.
Поправка 2935. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 2936. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2937. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 2938. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2939. Разумков. Не наполягає.
Поправка 2940. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2941. Яценко. Не наполягає.
Поправка 2942. Лаба. Не наполягає.
Поправка 2943. Яцик. Не наполягає.
Поправка 2944. Савчук. Не наполягає.
Поправка 2945. Бобровська. Не наполягає.
Поправка 2946. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 2947. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 2948. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2949. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 2950. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 2951. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 2952. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2953. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 2954. Гончаренко. Не наполягає. У вас уже завершилися всі поправки?

Поправка 2954. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дайте 3 хвилини на шість поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шість поправок Гончаренка. Будь ласка, 3 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую, друзі, на добраніч всім ще раз. Щойно в *TikTok* до мене приєднувався адвокат і він звернув увагу на важливу річ. Те, що прописано про постійний догляд, це буде величезна проблема для людей, бо оформити постійний догляд – це дуже складно. Була набагато правильніша норма, коли ми говорили про те, що нехай людина з інвалідністю визначить сама собі того, хто за нею доглядатиме. Так не має бути, знаєте, як кажуть, схема: теща,

в неї чотири доньки, чотири зяті і всі чотири не служать. Звичайно, це нечесно, несправедливо.

Це має бути власний вибір особи з інвалідністю. Не потрібно гратися в ці постійні догляди, бо зараз ви влаштуєте людям пекло. Ідіть, докажіть, що це постійний догляд. Оформити це надзвичайно складно і взагалі незрозуміло, за деякими напрямками як. Тому, друзі, це погана, неправильна норма, а ви її зараз приймаєте. Ви створите багатьом людям величезні проблеми і горе, на рівному місці будете пити їм кров. Це точно не те, що треба робити, бо людям дуже важко.

Ще хочу сказати, що ці поправки про терміни служби. Якраз у цих шести поправках, які зараз представляю, я пропонував різні варіанти. Наприклад, щодо 18 місяців служби нам говорять: ні, це замало, ми не можемо змінити. О'кей, 36 місяців служби, але щоб один день на нулі рахувався за два. Бо є різниця: ти служиш під Бахмутом чи Авдіївкою, чи під Ужгородом.

Так чому ми це не робимо? О'кей, 36 місяців служби. Всі варіанти ви відкинули, рахувати по беєрках, всі! Це є неправильно, погано і неприйнятно.

Друзі, все-таки хочеться сказати щось і позитивне. Два роки тому був день крейсера «Москва». Сьогодні День підводного човна. Я всіх вас з цим вітаю. Якраз приблизно два роки тому цей крейсер перетворився на підводний човен. Це завдяки нашим героям, нашим воїнам. До речі, маю честь знати особисто тих, хто це робив. Це справжні герої. Просто дайте їм повагу, дайте їм доплати, дайте їм відпустки. А вони насправді дуже небагато просять. Найскромніші люди – це військові.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 2957. Крулько. Не наполягає.

Поправка 2958. Фріс. Не наполягає.

Поправка 2959. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 2961. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 2962. Мамка. Не наполягає.

Поправка 2963. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 2964. Батенко. Не наполягає.

Поправка 2965. Дубнов. Не наполягає.

Поправка 2966. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 2967. Рахманін. Не наполягає.

Поправка 2968. Безугла. Не наполягає.

Поправка 2969. Ар'єв. Не наполягає.

Поправка 2970. Фріз. Не наполягає.

Поправка 2971. Бакумов. Не наполягає.

Поправка 2972. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 2973. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 2974. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 2975. Крулько. Не наполягає.

Поправка 2976. Фріс. Не наполягає.

Поправка 2977. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 2978. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 2979. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2980. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 2981. Батенко. Не наполягає.
Поправка 2982. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2983. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 2984. Безугла. Не наполягає.
Поправка 2985. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2986. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2987. Скороход. Не наполягає.
Поправка 2988. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 2989. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2990. Гривко. Не наполягає.
Поправка 2991. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 2992. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2993. Фріз. Не наполягає.
Поправка 2994. Мамка. Не наполягає.
Поправка 2995. Клименко. Не наполягає.
Поправка 2996. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 2997. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 2998. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 2999. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3000. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3001. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3002. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3003. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3004. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3005. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3006. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3007. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3008. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3009. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3010. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3011. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3012. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3013. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3014. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3015. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3016. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3017. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3018. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3019. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 3020. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3021. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3022. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3023. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3024. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 3025. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3026. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3027. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 3028. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3029. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3030. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3031. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3032. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 3033. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3034. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3035. Лаба. Не наполягає.
Поправка 3036. Рудик. Не наполягає.
Поправка 3037. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3038. Савчук. Не наполягає.
Поправка 3039. Бобровська Соломія. Не наполягає.
Поправка 3040. Яценко. Не наполягає.
Поправка 3041. Порошенко. А, ця поправка вже була. Перепрошую.
Поправка 3042. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 3043. Красов. Не наполягає.
Поправка 3044. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3045. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3046. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3047. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3048. Гончаренко. Не наполягає? Наполягає.
Поправка 3048. Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шість поправок. Будь ласка, дайте 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 3 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Друзі, по-перше, я обіцяв тримати в курсі наших глядачів, скільки продовжує працювати народних депутатів. Рахуємо: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28.

Друзі, тримаємося, в принципі, близько 30 депутатів виконують свою роботу. У мене запитання. Де інші народні депутати? Де вони? Що вони роблять? Куди вони поділися? Чому вони думають, що бути тут не так важливо?

Це дуже важлива справа. Треба виконувати свою роботу. Наші військові виконують свою роботу. Вони не ухиляються. Давайте і ми не будемо ухилятися

і будемо виконувати свою роботу – голосувати за поправки, приймати відповідальні рішення. Я дуже шкодую, що в нас 28 депутатів, а з уряду лише одна людина. Що? Це не до мене.

Я думаю, що сьогодні мало б бути більше урядовців, які поспілкувалися б з нами, у нас багато запитань до них. Що, як робиться, чому воно так відбувається? Ці питання дуже серйозні.

Шановна пані заступник міністра, щодо обмежено придатних, які отримують поза штатом по 700-800 гривень. Вони досі є. Ми з вами про це говорили. Частково ми розв'язали в минулому році цю проблему, але частково – ні. До речі, я одразу хочу до вас звернутися. Будь ласка, візьміть під контроль військово-лікарські комісії. Якщо ми прибираємо обмежено придатних, всі вони підуть на ВЛК і їх визнають придатними – це буде катастрофа. Що ви кажете? Готується. Кажуть, що чують. Подивимося, друзі. Але як ви бачите, питань є дуже багато і ми маємо їх обговорювати, вирішувати. Для цього нам потрібно розглядати їх не поспіхом, не як пан Руслан демонструє фантастичну якість скоромовки. Не про це засідання Верховної Ради. Ми маємо спілкуватися з урядом. Ми маємо ставити їм запитання, вони мають відповідати. Коли вже знову буде «година запитань до Уряду», пане Руслане? Запитань накопалося багатько.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відповідно до Регламенту в п'ятницю, Олексію, коли в нас буде засідання.

Швачко – з процедури. Будь ласка.

ШВАЧКО А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, хочу подякувати всім присутнім, комітету, фракції «Слуга народу», яка присутня в цьому залі.

Хотів поцікавитися в попереднього промовця: а скільки представників фракції «Європейська солідарність» ви нарахували? Ви там гарно рахуєте. Я вам підкажу: ви – один. А де наш колишній президент Петро Порошенко? Його немає в залі. Мабуть, він вважає цей законопроект і поправки, які ви подавали, неважливими.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ідемо далі.

Поправка 3051. Крулько. Не наполягає.

Поправка 3052. Фріс. Не наполягає.

Поправка 3053. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 3054. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 3055. Мамка. Не наполягає.

Поправка 3056. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 3057. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3058. Рудик. Не наполягає.
Поправка 3059. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3060. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3061. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3062. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3063. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3064. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3065. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3066. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3067. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3068. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3069. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 3070. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3071. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3072. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3073. Рудик. Не наполягає.
Поправка 3074. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3075. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3076. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3077. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3078. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3079. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3080. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3081. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3082. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3084. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3085. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3086. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3087. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3088. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3089. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3090. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3091. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3092. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3093. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3094. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3095. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3096. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3097. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3098. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3099. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3100. Мамка. Не наполягає.

Поправка 3101. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3102. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3103. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3104. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3105. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3106. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 3107. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3108. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3109. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3110. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3111. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3112. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3113. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3114. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3115. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3116. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3117. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3118. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3119. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3120. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3121. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 3122. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3123. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3124. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3125. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3126. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3127. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3128. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3129. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3130. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3131. Савчук. Не наполягає.
Поправка 3133. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 3134. Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. У нас вісім поправок, 4 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 4 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Я відповідаю на всі запитання. Мене запитували, де колишній Президент, бо не бачать його в сесійному залі. У мене запитання трохи інше: а де наш чинний Президент? Він відповідає за мобілізацію в державі за законом, за Конституцією. Чому цей законопроект не президентський? Чому він не прийшов його представити? Чому він не прийде завтра на його голосування? Невже це неважливо?

Так, придуть наші шановні військові керівники. Але де політичне керівництво держави? Як часто ми бачимо Президента України у Верховній Раді? Зараз дуже складна ситуація в державі. Чому ми жодного разу не провели засідання за закритими дверима? Президент міг би прийти, приділити нам дві години, послухати запитання, надати відповіді. Ми реально не знаємо, який план зараз у нашій державі. Вчора Президент сказав, що наш наступний контрнаступ буде успішний. Ми бачимо ситуацію. Дай Боже, щоб наш наступ був суперуспішним, але який план? На підставі чого він це говорить? Хочеться дуже про це дізнатися, поговорити.

Я особисто направив Президенту листа, попросив його зустрітися зі мною. Це було минулої осені, в жовтні. В мене є багато запитань. Я тоді хотів йому розповісти про ситуацію в США, що там все не так райдужно, і нам не треба чекати легкого отримання допомоги. Багато інших питань: демобілізація, ситуація зі строковиками і таке інше. Він не знайшов часу зустрітися зі мною. Я один раз за всю його каденцію, як обраний народом депутат, попросив його, але він не знайшов час. Тому мене, чесно кажучи, це засмучує.

Щодо уряду. Я хочу сказати вам, що запитань до уряду є багато. Пан Руслан каже, що в п'ятницю, коли відбудеться засідання. Я не зрозумів: це буде завтра? Сьогодні вже четвер наступив. А завтра буде в нас засідання? Ми зможемо поставити запитання уряду? Буде пан Шмигаль? Я хочу його побачити. Я хочу запитати його, що з дитячими виплатами. У нас і далі буде виплата 860 гривень у місяць на дитину? Це що взагалі таке?

Також у мене є запитання щодо зарплат у АТ «Укрзалізниця». Там катастрофа! У нас є якісь запитання? Якісь відповіді ми можемо почути від нашого уряду? У мене є запитання. Я хочу почути відповіді.

Що відбулося з програмою захисту нашої енергоінфраструктури? Прямо зараз русня бомбить енергоінфраструктуру моєї рідної Одеси. Моя дружина з дитиною зараз в укритті, я переписуюся з ними. І що? І як? Ми ж вклали в це величезні гроші. Де результати цього? Може, вони є, дай Боже. Але хочеться почути про це. Бо я бачу блекаути, і слава Богу, що на вулиці майже літо. А що було б, якщо була б зима? Таких запитань мільйон. Їх хочеться ставити і чути на них якісь відповіді. Але ми їх не чуємо, тому що Президенту не до нас, Прем'єр-міністру не до нас, іншим міністрам не до нас. А ми самі себе поважаємо? Ми ж представляємо громадян України. У громадян України, крім нас з вами, друзі, є тільки Президент. Вони обрали його і вони обрали нас. Все! Більше ніхто, ні Прем'єр-міністр, ні міністри не представляють їх. Ми їх представляємо. І ми маємо ставити ці запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3136. Івченко. Не наполягає.

Поправка 3138. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 3139. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 3140. Лаба. Не наполягає.

Поправка 3141. Яцик. Не наполягає.

Поправка 3142. Німченко. Не наполягає.

Поправка 3143. Бобровська. Не наполягає.
Поправка 3144. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 3145. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3146. Козир. Не наполягає.
Поправка 3147. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3148. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3149. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3150. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3151. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3152. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3153. Фріс. Не наполягає.

Друзі, я просто змагаюся з вами. Я і так вже дуже довго говорю, в мене вже сів голос. Я не можу вже перекричати вас.

Поправка 3154. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 3155. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 3156. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3157. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3158. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3159. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3160. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3161. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3162. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3163. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3164. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3165. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3166. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3167. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3168. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3169. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 3170. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3171. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3172. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3173. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3174. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3175. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3176. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3177. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3178. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3179. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3180. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3181. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3182. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3183. Фріз. Не наполягає.

Поправка 3184. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3185. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3186. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3187. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3188. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3189. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3190. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3191. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3192. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3193. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3194. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3195. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3196. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3197. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3198. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3199. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3200. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3201. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3202. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3203. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3204. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3205. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3206. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3207. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3208. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3209. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3210. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3211. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3212. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3213. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3214. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3215. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3216. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3217. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3218. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3219. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3220. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3221. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3222. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3223. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3224. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 3225. Гончаренко.
Будь ласка, Олексію. Давно вас не чули.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вісім поправок – 4 хвилини. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 4 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Дивіться, я не знаю, чи буде можливість у мене поставити запитання уряду, але хочу ставити ці запитання вголос, щоб ми їх вирішували.

Щодо онлайн-казино. Минулого року українці програли в онлайн-казино 107 мільярдів гривень! Більша частина з них – військовослужбовці. Ми збираємося щось робити з цією гідрою? Міністерство оборони засмучено тим, що відбувається? Ставить питання перед урядом, щоб нарешті обмежити військовослужбовців у тому, щоб вони могли грати. Ті зарплати, те грошове забезпечення, яке виплачується, яке країна збирає для армії, вимивається в якісь онлайн-казино і кудись це все летіть. Куди? Я не здивуюся, якщо за всім цим стоять російські бізнесмени.

Так що ж ми робимо? Чому ми не вирішимо це питання? Чому ми не припинимо це? Це треба зробити зараз. Я подав законопроект у Верховну Раду. Не подобається мій, подайте ваш і давайте вирішимо це. Де наш уряд? Хай він нам скаже, що він з цим робить. Це катастрофа, це біч. Сьогодні треба все зробити, щоб дати військовослужбовцю можливості, щоб йому не доводилося навіть забирати ці гроші, щоб сплачувалася квартира і таке інше. Потрібно заборонити цю гру. Це просто епідемія.

Ще одне запитання до нашого МЗС. А що взагалі коїться в українських консульствах за кордоном? Консульство від консульства різниться, але мені пишуть люди, що в Канаді люди не можуть місяцями отримати слоти на консульські послуги. Сьогодні іде запис на грудень! Ви можете собі уявити? В інших країнах ситуація не набагато краща і це при тому, що в Канаді немає мільйона людей, як в Польщі чи Німеччині.

А яку корупцію розвели навколо цього! Ці слоти продаються, купляються. Що, не можна зробити систему, щоб одна людина робила *Face ID*? «Укрзалізниця» змогла, чому не можуть зробити консульства, щоб припинилися спекуляції цими слотами? Не робиться цього.

Невже це не питання до уряду? Я радий, що наше МЗС відкриває *Zara*. Це, звичайно, величезне досягнення, але, може, час зайнятися консульськими послугами, навести в цьому лад, щоб не було ганьби, яка там сьогодні відбувається? Це ж мільйони українців та їхні життя.

ВПО – це взагалі тема, про яку можна говорити годинами. У всіх, кого можуть, забираються виплати ВПО. У вас багато грошей, є 9 тисяч 500 гривень на людину в родині – до побачення, нічого сплачувати не будемо. ВПО – це люди, які втратили все або майже все. Що ми хочемо від них? Де їм жити? Як їм існувати? Це питання? Питання.

Де наш уряд і відповіді на ці запитання? Я хочу почути уряд про ВПО, онлайн-казино, МЗС – про консульські послуги. В нас мільйон запитань і нам потрібні відповіді на них.

Потрібна вам допомога? Готові встати поруч, допомагати, але не ігноруйте. Ми – голос українського суспільства і маємо виконувати цю роль.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 3227. Івченко. Не наполягає.

Поправка 3229. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 3230. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 3231. Цимбалюк. Не наполягає.

Поправка 3232. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 3233. Яцик. Не наполягає.

Поправка 3234. Німченко. Не наполягає.

Поправка 3235. Бобровська. Не наполягає.

Поправка 3236. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.

Поправка 3237. Фріз. Не наполягає.

Поправка 3238. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3239. Бакумов. Не наполягає.

Поправка 3240. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3241. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3242. Крулько. Не наполягає.

Поправка 3243. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 3244. Фріс. Не наполягає.

Поправка 3245. В'ятрович. Не наполягає.

Поправка 3246. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 3247. Мамка. Не наполягає.

Поправка 3248. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 3249. Батенко. Не наполягає.

Поправка 3250. Яцик. Не наполягає.

Поправка 3251. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 3252. Безугла. Не наполягає.

Поправка 3253. Фріз. Не наполягає.

Поправка 3254. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3255. Бакумов. Не наполягає.

Поправка 3256. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3257. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3258. Крулько. Не наполягає.

Поправка 3259. Фріс. Не наполягає.

Поправка 3260. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 3261. Мамка. Не наполягає.

Поправка 3262. Третьякова. Не наполягає.

Поправка 3263. Батенко. Не наполягає.

Поправка 3264. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3265. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3266. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3267. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3268. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3269. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3270. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3271. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3272. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3273. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3274. Німченко. Не наполягає.
Поправка 3275. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3276. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3277. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3278. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3279. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3280. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3281. Діденко. Не наполягає.
Поправка 3282. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3283. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3284. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3285. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3286. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3287. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3288. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3289. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3290. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3291. Циба. Не наполягає.
Поправка 3292. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3293. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3294. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3295. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3296. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3297. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3298. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3299. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3300. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3301. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3302. Діденко. Не наполягає.
Поправка 3303. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3304. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3305. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3306. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 3307. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3308. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3309. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3310. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3311. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3312. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3313. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3314. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3315. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3316. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3317. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3318. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3319. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3320. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3321. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3322. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 3323. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3324. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3325. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3326. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3327. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3328. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3329. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3330. Касай. Не наполягає.
Поправка 3331. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3332. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3333. Арахамія. Не наполягає.
Поправка 3334. Культенко. Не наполягає.
Поправка 3335. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3336. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3337. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3338. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3339. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3340. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3341. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3342. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3343. Касай. Не наполягає.
Поправка 3344. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3345. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3346. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3347. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3348. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3349. Фріс. Не наполягає.

Поправка 3350. Касай. Не наполягає.
Поправка 3351. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3352. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3353. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3354. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3355. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3356. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3357. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3358. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 3360. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3361. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3362. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3363. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3364. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3365. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3366. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3368. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3369. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3370. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3371. Репіна. Не наполягає.
Поправка 3372. Зуб. Не наполягає.
Поправка 3373. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3374. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3375. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3376. Касай. Не наполягає.
Поправка 3377. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3378. Радіна. Не наполягає.
Поправка 3379. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3380. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3381. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3383. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3385. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3386. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3387. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3388. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3389. Радіна. Не наполягає.
Поправка 3390. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3391. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3392. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3393. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3394. Касай. Не наполягає.
Поправка 3395. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3396. Радіна. Не наполягає.

Поправка 3397. Діденко. Не наполягає.
Поправка 3398. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3399. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3400. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3401. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3402. Зуб. Не наполягає.
Поправка 3403. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3404. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3406. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3405. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 3408. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3409. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3410. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3411. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3412. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3413. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3414. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3415. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3416. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3417. Хоменко. Не наполягає.
Поправка 3418. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 3419. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3421. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3422. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3423. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3424. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3425. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3426. Касай. Не наполягає.
Поправка 3427. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3428. Арахамія. Не наполягає.
Поправка 3429. Культенко. Не наполягає.
Поправка 3430. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3431. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3433. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3434. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3435. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3436. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3437. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3438. Касай. Не наполягає.
Поправка 3439. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3440. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3441. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3442. Івченко. Не наполягає.

Поправка 3443. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3444. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3445. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3446. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3447. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3448. Гончаренко. Не наполягає (*Шум у залі*).
Поправка 3448. Будь ласка, Олексію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Прошу 3 хвилини на шість поправок. І потім ще один раз.

Так, друзі, я хочу зачитати вам коментарі військових.

Костянтин Поліщук: «Що ж, тут не потрібно жодного ПІСО, навіть в'язні знають свій строк. Держава витратила два роки, щоб зробити цей беззубий проект закону про мобілізацію, щоб змусити служити. Якщо суспільству мають пояснювати, що треба захищати свою країну зі зброєю в руках, то, може, таке суспільство і не гідне тих жертв, які віддають за їхню свободу. Ми все одно тут помремо, рано чи пізно, без демобілізації чи догляду за людиною з інвалідністю, то хоч би дали надію, щоб було чим себе обманювати, хоч би сказали, скільки нам ще служити. Чи лишається як є, 200, 300 чи стаття? Чим ми гірші за тих, хто зараз на економічному фронті, хто спить у ліжку з партнером, веде до школи дітей? Чим? Бо були дурні і пішли перші та ще й чогось живі досі? Міністерство оборони заспокоює: є доручення від парламентського комітету розробити протягом восьми місяців новий проект закону, який буде стосуватися безпосередньо ротації і демобілізації. Ну, слава Богу, всього через вісім місяців ми, можливо, дізнаємося, що комітет розгляне тисячі поправок до закону, який визначить, що прослужити треба ще роки три-чотири максимум, поки підросте заміна, бо набирати зараз, очевидно, немає з кого. От клопіт!»

Друзі, це людина, яка служить.

Юлія Кириєнко: «А як можна демобілізувати армію, якщо в країні війна? З іншого боку, коли війна, чому воюють не всі? Мені насправді теж цікаво – як все-таки влада виплутається з історії про демобілізацію, бо так кинути тих, хто першим став на захист країни, нонсенс. І тих, у кого закінчилися терміни контракту. Гарну фразу тут хтось написав: «Навіть злочинець знає свій термін у в'язниці». А для мобілізації тоді треба знати дату закінчення війни, а її немає. З іншого боку, ті, хто стали на захист країни першими, не кріпаки, вони хочуть розуміти, скільки їм тягнути все на своїх плечах».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3449. Івченко. Не наполягає.
Поправка 3450. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3451. Зуб. Не наполягає.
Поправка 3452. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3454. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 3455. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3456. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 3457. Касай. Не наполягає.
Поправка 3458. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3459. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 3460. Наливайченко. Не наполягає.
Поправка 3461. Радіна. Не наполягає.
Поправка 3462. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3463. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3464. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3465. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3466. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3467. Зуб. Не наполягає.
Поправка 3469. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3470. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 3471. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3472. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3473. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 3474. Наливайченко. Не наполягає.
Поправка 3475. Радіна. Не наполягає.
Поправка 3476. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3477. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3478. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3479. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3480. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3481. Касай. Не наполягає.
Поправка 3482. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3483. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3484. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3485. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3486. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3487. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3489. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3490. Циба. Не наполягає.
Поправка 3491. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 3492. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3493. Літвінов. Не наполягає.
Поправка 3494. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3495. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3496. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3497. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3498. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3499. Савчук. Не наполягає.

Поправка 3500. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3502. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3503. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3504. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 3505. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3506. Железняк. Не наполягає.
Поправка 3507. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3508. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3509. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3510. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3511. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3512. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3513. Алексеєв. Не наполягає.
Поправка 3514. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3515. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3516. Лічман. Не наполягає.
Поправка 3517. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3518. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3519. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3520. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3521. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3522. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3523. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3524. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3525. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 3526. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3527. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3528. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3529. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3530. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3531. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3532. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3533. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3534. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3535. Разумков. Не наполягає. Він вже виступив з цього приводу.
Поправка 3536. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3537. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3538. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3539. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3540. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3541. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3542. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3543. Гончаренко. Не наполягає.

Поправка 3544. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3545. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3546. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 3547. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3548. Бабак. Не наполягає.
Поправка 3549. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3550. Бондаренко. Не наполягає.
Поправка 3551. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3552. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3553. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3554. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3555. Здебський. Не наполягає.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3556. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3557. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3558. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3559. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3560. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3561. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3562. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3563. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3564. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3565. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3566. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3567. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3568. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3569. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3570. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3571. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3572. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3573. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 3574. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3575. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3576. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3577. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3578. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3579. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3580. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3581. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3582. Скороход. Не наполягає.

Поправка 3583. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3584. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3585. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3586. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3587. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3588. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3589. Бондаренко. Не наполягає.
Поправка 3590. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3591. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3592. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3593. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3594. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3595. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3596. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3597. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3598. Бондаренко. Не наполягає.
Поправка 3599. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3600. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3601. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3602. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3603. Шпак, Микиша. Не наполягають.
Поправка 3604. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3605. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3606. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3607. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3608. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3609. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3610. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3611. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3612. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3613. Чернів. Не наполягає.
Поправка 3614. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3615. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 3616. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3617. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3618. Шпак. Не наполягає.
Поправка 3619. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3620. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3621. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3622. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3623. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3624. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3625. Івченко. Не наполягає.

Поправка 3626. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3627. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3628. Діденко. Не наполягає.
Поправка 3629. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3630. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3631. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3632. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3633. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3634. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3635. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3636. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3637. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3638. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3639. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3640. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3641. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3642. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3643. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3644. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3645. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 3646. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3647. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3648. Циба. Не наполягає.
Поправка 3649. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3650. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3651. Фріс Ігор Павлович. Не наполягає.
Поправка 3652. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3653. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3654. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3655. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3656. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3657. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3658. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3659. Гурін. Не наполягає.
Поправка 3660. Чернів. Не наполягає.
Поправка 3661. Касай. Не наполягає.
Поправка 3662. Стефанчук Руслан Олексійович. Не наполягає.
Поправка 3663. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3664. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3665. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3666. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3667. Гришина. Не наполягає.
Поправка 3668. Клименко. Не наполягає.

Поправка 3669. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3670. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3671. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3672. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3673. Микиша. Не наполягає.
Поправка 3674. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3675. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3676. Здебський. Не наполягає.
Поправка 3677. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3678. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3679. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3680. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3681. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3682. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3683. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3684. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 3685. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3686. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3687. Княжицький. Не наполягає.
Поправка 3688. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3689. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3690. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3691. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3692. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3693. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3694. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3695. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3696. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 3697. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3698. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3699. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3700. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3701. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3702. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 3703. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3704. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3705. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3706. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3707. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3708. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3709. Алексєєв. Не наполягає.
Поправка 3710. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3711. Ляшенко. Не наполягає.

Поправка 3712. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3713. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3714. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3715. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3716. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3717. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3718. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3719. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3720. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3721. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3722. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3723. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3724. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3725. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 3726. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 3727. Микиша. Не наполягає.
Поправка 3728. Княжицький. Не наполягає.
Поправка 3729. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3730. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3731. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3732. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3733. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 3734. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3735. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3736. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3737. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3738. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3739. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3740. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3741. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3742. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3743. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3744. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3745. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3746. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3747. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3748. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3749. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3750. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3751. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3752. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 3753. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 3754. Клименко. Не наполягає.

Поправка 3755. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 3756. Бабенко. Не наполягає.
Поправка 3757. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3758. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 3759. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3760. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3761. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3762. Микиша. Не наполягає.
Поправка 3763. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3764. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3765. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3766. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3767. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 3768. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3769. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3770. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3771. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3772. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3773. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3774. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3775. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3776. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3777. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3778. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3779. Лічман. Не наполягає.
Поправка 3780. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 3781. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3782. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3783. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3784. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3785. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3786. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 3787. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3788. Гриб. Не наполягає.
Поправка 3789. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3790. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3791. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3792. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3793. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3794. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3795. Штепа. Не наполягає.
Поправка 3796. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3797. Рєпіна. Не наполягає.

Поправка 3798. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3799. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 3800. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 3801. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3802. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3803. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3804. Железняк. Не наполягає.
Поправка 3805. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3806. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3807. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3808. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3809. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3810. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3811. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3812. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3813. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3814. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3815. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3816. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3817. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3818. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3819. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3820. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3821. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3822. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3823. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3824. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3825. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3826. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3827. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3828. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3829. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3830. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3831. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3832. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3833. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3834. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3835. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3836. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 3837. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 3838. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 3839. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3840. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 3841. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3842. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3843. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3844. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3845. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3846. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3847. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3848. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3849. Фріз. Не наполягає.
Поправка 3850. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3851. В'ятрович. Не наполягає.
Поправка 3852. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3853. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3854. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3855. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 3856. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3857. Олексій Олексійович. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так, 3 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І все?

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так, це завершальна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер. Гончаренко, 3 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дуже вам дякую. В мене там ще багато поправок, але хотів би звернути увагу на два моменти.

Перше. Потрібно все-таки звернутися до Міністерства оборони. Ще є одна тема. Це офіцери-строковики, ті, які були призвані на строкову службу де-факто як офіцери. Ми обговорювали це на засіданні комітету. Ніякого рішення щодо них не прийняли, їх небагато, декілька сотень, але вони є. Я просив би вас все-таки розглянути це питання і подумати, що з ними робити. Їх треба теж відпускати, в цьому немає сумнівів. Мою поправку щодо цього відхилили.

Друге. Я знову звертаюся до Міністерства оборони. Взагалі я не розумію, чому ця поправка не підтримана. Військовослужбовці, які призвані на військову службу по мобілізації на особливий період та мають військово-облікову спеціальність за інженерним напрямом. призначаються на посади виключно до набутої освіти та спеціальності. Чому це було б не підтримати? Це ж правильні речі, і якраз вони допомогли б з мобілізацією.

А тепер друзі, я хочу вам сказати завершальне слово. Воно дуже просте. Ми з вами працюємо шістнадцяту годину, якщо рахувати з 10 години. Погоджувальна рада була в керівництва, потім об 11 годині – засідання фракції тощо. Вже всі змучилися, а залишилося тут менше 30 депутатів. Тобто 90 відсотків депутатів навіть не боролися з цим, давно пішли. А це наш перший робочий день у квітні.

Ми у квітні ще жодного дня не засідали – перший робочий день у квітні! Так, шістнадцять годин, але в теплому, комфортному залі, не по пояс у воді, не з мишами, і, дякуючи нашому ППО, на наші голови не падають російські КАБи і ракети. Один день – шістнадцять годин. Третій рік кожний день, 30 днів, 24 години на добу, сім днів на тиждень ці люди вигрібають і вони хочуть знати тільки одне: скільки ще, і вони мають на це право.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3858. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 3859. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 3860. Ар'єв. Не наполягає.

Поправка 3861. Олексію Олексійовичу, ви вже представили всі поправки.

Я можу навіть і не зачитувати ваше прізвище. Дякую вам.

Поправка 3862. Штепа. Не наполягає.

Поправка 3863. Цимбалюк. Не наполягає.

Поправка 3864. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 3865. Рєпіна. Не наполягає.

Поправка 3866. Демченко. Не наполягає.

Поправка 3867. Мені сказали, що буде виступати Микиша. Ви ще не представили всі свої поправки? Мені здається, що ви все розповіли.

Микиша. Увімкніть, будь ласка, мікрофон. Щодо поправки 3867.

МИКИША Д.С. Руслане Олексійовичу, ті поправки, автором яких є я, розглянули всі. А в цій поправці я є співавтором. Прошу надати мені 1 хвилину для виступу щодо неї, а потім поставити її на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

МИКИША Д.С. Колеги, дивіться, пів на другу, це просто ганебно.

Дійсно, комітет працював не один день, не один тиждень, не один місяць. Зрештою, вставляють поправки (скільки їх – 37, 27), які погоджені. Тобто все, що напрацювали люди, комітет, подавали депутати, не має жодного значення. Просто поставили перед фактом і сказали, що сьогодні це має бути завершено, а завтра ми маємо голосувати. Фактично як команда: сидіти, лежати. Розумієте? Як все це витримувати, сприймати і голосувати після такого ставлення до себе? Для мене це дуже велике питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3867 авторства Микиші та колег. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 16.

Рішення не прийнято.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. По фракціях і групах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Покажіть по фракціях і групах.

- Поправка 3868. Чорний. Не наполягає.
Поправка 3869. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3870. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3871. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3872. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3873. Порошенко. Не наполягає.
Поправка 3874. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3875. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3876. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3877. Завітневич. Це враховано, перепрошую.
Поправка 3878. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3880. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3881. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3882. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3883. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3884. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3885. Лічман. Не наполягає.
Поправка 3886. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 3887. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3888. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3889. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3890. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3891. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3892. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 3893. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3894. Разумков. Уже виступив.
Поправка 3896. Разумков. Уже виступив.
Поправка 3897. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3898. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3899. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3900. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3901. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3902. Лічман. Не наполягає.
Поправка 3903. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 3904. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3905. Железняк. Не наполягає.
Поправка 3906. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3907. Бужанський. Не наполягає.
Поправка 3908. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3909. Грищенко. Не наполягає.

Поправка 3910. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3911. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3912. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3913. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3914. Остапенко. Не наполягає.
Поправка 3915. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3916. Гривко. Не наполягає.
Поправка 3917. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3918. Гриб. Не наполягає.
Поправка 3919. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3920. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3921. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3922. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3923. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3924. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3925. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3926. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3927. Задорожній. Не наполягає.
Поправка 3928. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3929. Лічман. Не наполягає.
Поправка 3930. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3931. Княжицький. Не наполягає.
Поправка 3932. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3933. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 3934. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3935. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3936. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 3937. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 3938. Костюк. Не наполягає.
Поправка 3939. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3940. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3941. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3942. Репіна. Не наполягає.
Поправка 3943. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3944. Мошенець. Не наполягає.
Поправка 3945. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3946. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3947. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3948. Павлюк. Не наполягає.
Поправка 3949. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3950. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3951. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 3952. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 3954. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3955. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3956. Крулько. Не наполягає.
Поправка 3957. Славицька. Не наполягає.
Поправка 3958. Разумков. Не наполягає.
Поправка 3959. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 3960. Княжицький. Не наполягає.
Поправка 3961. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 3962. Безугла. Не наполягає.
Поправка 3963. Железняк. Не наполягає.
Поправка 3964. Маслов. Не наполягає.
Поправка 3965. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3966. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 3967. Демченко. Не наполягає.
Поправка 3968. Бабій. Не наполягає.
Поправка 3969. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 3971. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3972. Соломчук. Не наполягає.
Поправка 3973. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 3974. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3975. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 3976. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3977. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3978. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3979. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3980. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3981. Лічман. Не наполягає.
Поправка 3982. Марусяк. Не наполягає.
Поправка 3983. Яцик. Не наполягає.
Поправка 3984. Скороход. Не наполягає.
Поправка 3985. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 3986. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 3987. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 3988. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 3989. Грищенко. Не наполягає.
Поправка 3990. Клименко. Не наполягає.
Поправка 3991. Зуб. Не наполягає.
Поправка 3992. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 3993. Фріс. Не наполягає.
Поправка 3994. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 3995. Мамка. Не наполягає.
Поправка 3996. Батенко. Не наполягає.
Поправка 3997. Бакунець. Не наполягає.

Поправка 3998. Яцик. Не наполягає.
I поправка 3999. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4000. Василевська-Смаглюк. Не наполягає.
Поправка 4001. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4002. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4003. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 4004. Демченко. Не наполягає.
Поправка 4005. Бабій. Не наполягає.
Поправка 4006. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4007. Ватрас. Не наполягає.
Поправка 4008. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4009. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 4010. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4011. Зуб. Не наполягає.
Поправка 4012. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 4013. Фріс. Не наполягає.
Поправка 4014. Лічман. Не наполягає.
Поправка 4015. Батенко. Не наполягає.
Поправка 4016. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 4017. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4018. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4019. Бакумов. Не наполягає.
Поправка 4020. Васильченко. Не наполягає.
Поправка 4021. Фріс. Не наполягає.
Поправка 4022. Батенко. Не наполягає.
Поправка 4023. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 4024. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4025. Фріс. Не наполягає.
Поправка 4026. Бакунець. Не наполягає.
Поправка 4027. Железняк. Не наполягає.
Поправка 4028. Припутень. Не наполягає.
Поправка 4029. Припутень. Не наполягає.
Поправка 4030. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4031. Радіна. Не наполягає.
Поправка 4032. Железняк. Не наполягає.
Поправка 4033. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4034. Припутень. Не наполягає.
Поправка 4035. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4036. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4037. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4038. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4039. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4040. Безугла. Не наполягає.

Поправка 4041. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4042. Третьякова. Не наполягає.
Поправки 4043, 4044, 4045 враховані.
Поправка 4047. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 4049. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4050. Разумков. Вже виступав щодо неї.
Поправка 4051. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4052. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4053. Кисилевський. Не наполягає.
Поправка 4054. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4056. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 4057. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 4058. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4059. Ар'єв. Не наполягає.
Поправка 4060. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 4061. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 4062. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 4063. Івченко. Не наполягає.
Поправка 4064. Демченко. Не наполягає.
Поправка 4065. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4066. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4068. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4069. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4070. Гончаренко. Не наполягає.
Поправка 4071. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4072. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4073. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4074. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4075. Демченко. Не наполягає.
Поправка 4076. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4077. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4078. Яценко. Не наполягає.
Поправка 4079. Бобровська. Не наполягає.
Поправка 4080. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 4081. Яценко. Не наполягає.
Поправка 4082. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 4083. Фріс. Не наполягає.
Поправка 4084. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4085. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4086. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4087. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4088. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4090. Скороход. Не наполягає.

Поправка 4091. Яценко. Не наполягає.
Поправка 4092. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4093. Крулько. Не наполягає.
Поправка 4094. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4095. Зуб. Не наполягає.
Поправка 4096. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4097. Лічман. Не наполягає.
Поправка 4098. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4099. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4100. Бабій. Не наполягає.
Поправка 4101. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4102. Скороход. Не наполягає.
Поправка 4103. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4104. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4105. Бурміч. Не наполягає.
Поправка 4106. Железняк. Не наполягає.
Поправка 4107. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4108. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4109. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4110. Крулько. Не наполягає.
Поправка 4111. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4112. Зуб. Не наполягає.
Поправка 4113. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4114. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4115. Бабій. Не наполягає.
Поправка 4116. Скороход. Не наполягає.
Поправка 4117. Кузьмініх. Не наполягає.
Поправка 4118. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4119. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4120. Крулько. Не наполягає.
Поправка 4121. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4122. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4123. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4124. Бабій. Не наполягає.
Поправка 4125. Скороход. Не наполягає.
Поправка 4126. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4127. Крулько. Не наполягає.
Поправка 4128. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4129. Ляшенко. Не наполягає.
Поправка 4130. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4131. Циба. Не наполягає.
Поправка 4132. Неклюдов. Не наполягає.
Поправка 4133. Бабій. Не наполягає.

Поправка 4134. Скороход. Не наполягає.
Поправка 4136. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4137. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4138. Устінова. Не наполягає.
Поправка 4139. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4140. Арахамія. Не наполягає.
Поправка 4141. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4142. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4143. Крейденко. Не наполягає.
Поправка 4144. Івченко. Не наполягає.
Поправка 4145. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4146. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4147. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4148. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4149. Діденко. Не наполягає.
Поправка 4150. Скороход. Не наполягає.
Поправка 4151. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4152. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4153. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4154. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4155. Дануца. Не наполягає.
Поправка 4156. Івченко. Не наполягає.
Поправка 4157. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 4158. Цимбалюк. Не наполягає.
Поправка 4159. Івченко. Не наполягає.
Поправка 4160. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4161. Славицька. Не наполягає.
Поправка 4162. Рєпіна. Не наполягає.
Поправка 4163. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4164. Циба. Не наполягає.
Поправка 4165. Струневич. Не наполягає.
Поправка 4166. Яцик. Не наполягає.
Поправка 4167. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4168. Діденко. Не наполягає.
Поправка 4169. Діденко. Не наполягає.
Поправка 4170. Яцик. Не наполягає.
Поправка 4171. Рахманін. Не наполягає.
Поправка 4172. Кучеренко. Не наполягає.
Поправка 4173. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4174. Скороход. Не наполягає.
Поправка 4175. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4176. Арсенюк. Не наполягає.
Поправка 4177. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 4178. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4179. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4180. Демченко. Не наполягає.
Поправка 4181. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4182. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4183. Славицька. Не наполягає.
Поправка 4184. Гришина. Не наполягає.
Поправка 4185. Бабак. Не наполягає.
Поправка 4186. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 4187. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4188. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4189. Магера. Не наполягає.
Поправка 4190. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4191. Лічман. Не наполягає.
Поправка 4192. Лаба. Не наполягає.
Поправка 4193. Марусяк. Не наполягає.
Поправка 4194. Батенко. Не наполягає.
Поправка 4195. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4196. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4197. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4198. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4199. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4200. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4201. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4202. Здебський. Не наполягає.
Поправка 4203. Гришина. Не наполягає.
Поправка 4204. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4205. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4206. Буймістер. Не наполягає.
Поправка 4207. Чорний. Не наполягає.
Поправка 4208. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4209. Гришина. Не наполягає.
Поправка 4210. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4211. Славицька. Не наполягає.
Поправка 4212. Гришина. Не наполягає.
Поправка 4213. Завітневич. Не наполягає.
Поправка 4214. Шуляк. Не наполягає.
Поправка 4215. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4216. Лозинський. Не наполягає.
Поправка 4217. Євтушок. Не наполягає.
Поправка 4218. Алексеев. Не наполягає.
Поправка 4219. Славицька. Не наполягає.

Ви сказали, що до поправки 4230 ви не наполягаєте, Дмитре Олександровичу.

Щодо поправки 4220. Разумков, 5 хвилин. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, ви підійшли до голосування за проект закону, в якому заберете демобілізацію, ротацію і в якому не буде зарплат захисникам, жодних стимулів для людей, які воюють, і для тих, хто міг би їх замінити. Для родин, які сьогодні чекають своїх рідних дома, повернення їх з фронту... Для тих, хто виїхав за кордон і, можливо, після голосування за цей законопроект ніколи назад не повернеться. Для того покоління, яке залишиться в Польщі, Німеччині, Італії завдяки тому, що ви проголосуєте блокування консульських послуг. Ви втратите пласт людей, які повернулися б до держави та відновлювали її після того, як на нашу землю прийде мир. Ви знищуєте цим законом економіку, цілі галузі, наприклад, те саме сільське господарство. Фінансову систему вже знищили, коли внесли цей законопроект урядом, коли з рахунків вивели 27,4 мільярда гривень. Не знаю, як ви будете дивитися в очі своїм виборцям на округах, нашим захисникам, які сьогодні на фронті. Я вас всіх запрошую після голосування за цей законопроект знову проїхатися туди, куди ви їздили, для того щоб прозвітувати перед американськими сенаторами. А зараз варто поїхати на фронт і прозвітувати перед захисниками, яким ви нічого не даєте цим законопроектом: ні людей, які їх поміняють, ні ротації, ні демобілізації, ні зарплат, ні доплат, ні виплат – нічого. Просто нічого!

Ми сьогодні просиділи 14 годин над нічим, над порожнім місцем, за яке заплатили податки. Люди, яким соромно за Верховну Раду, за Президента, за Кабінет Міністрів, за все те, що відбувається сьогодні в стінах владних кабінетів. Соромно за те, що ми можемо бронюватися так само, як цирк, але ефективність бронювання цирку набагато більша, аніж наша. Як не соромно про це говорити. Ми працюємо так, що навіть військові зараз під час нашого засідання, дивлячись на те, що з'являється в засобах масової інформації, пишуть повідомлення, в яких дуже мало слів, там більше «на», «в» і «куди» сходять всі народні депутати, яких сьогодні немає в залі.

Я навіть не зовсім розумію монобільшість. Чому дуже невелика частина сьогодні тут працює? Голова комітету, наприклад, є. А всіх інших немає. Чорт там з опозицією, ви їх не любите і на них не дивитесь. А як вони до вас ставляться? Ви ж їх колеги. Як до сміття чи до кого? От ви сидите до 2 години ночі в залі, а вони поїхали всі додому. Вам нормально буде дивитися сьогодні їм в очі о 9 годині 30 хвилин? Дивна у вас команда.

Якщо б так хлопці воювали на фронті, то ворог вже був би під Львовом. І це якраз те, чого хоче ворог. І тих, кого сьогодні в залі не було з 15 години, це робота на ворога, свідомо або безсвідомо. Можливо, безсвідомо, тому що для того, щоб була свідомість, має бути розум, адекватність, патріотизм і розуміння, навіщо ти прийшов до українського парламенту: просто просиджувати штанці або працювати на Україну. А висновки ви всі робить, будь ласка...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 4221. Княжицький. Не наполягає.

Поправка 4222. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 4223. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 4224. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 4225. Крейденко. Не наполягає.

Поправка 4226. Євтушок. Не наполягає.

Поправка 4227. Алексєєв. Не наполягає.

Поправка 4228. Крулько. Не наполягає.

Поправка 4229. Славицька. Не наполягає.

Поправка 4230. Разумков. Не наполягає.

Поправка 4231. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 4232. Княжицький. Не наполягає.

Поправка 4233. Шуляк. Не наполягає.

Поправка 4234. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 4235. Чорний. Не наполягає.

Поправка 4236. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 4237. Бабенко. Не наполягає.

Поправка 4238. Рєпіна. Не наполягає.

Поправка 4239. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 4240. Цимбалюк. Не наполягає.

Поправка 4241. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 4242. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 4243. Криворучкіна. Не наполягає.

Поправка 4244. Завітневич. Не наполягає.

Поправка 4245. Мотовиловець. Не наполягає.

Поправка 4246. Лозинський. Не наполягає.

Поправка 4247. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 4248. Разумков. Не наполягає.

Поправка 4249. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 4250. Рудик. Не наполягає.

Поправка 4251. Бурміч. Не наполягає.

Поправка 4252. Маслов. Не наполягає.

Поправка 4253. Кондратюк. Не наполягає.

Поправка 4254. Радіна. Не наполягає.

Поправка 4256. Разумков. Не наполягає.

Поправка 4257. Разумков. Не наполягає.

Поправка 4258. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 4259. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 4260. Буймістер. Не наполягає.

Поправка 4261. Буймістер. Не наполягає.

Поправка 4263. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 4264. Кулініч. Не наполягає.

Поправка 4266. Наливайченко. Не наполягає.

Поправка 4267. Наталуха. Не наполягає.
Поправка 4268. Криворучкіна. Не наполягає.
Поправка 4269. Демченко. Не наполягає.
Поправка 4270. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4271. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4272. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4273. Разумков. Не наполягає.
Поправка 4274. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4275. Дануца. Не наполягає.
Поправка 4276. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4277. Третьякова. Не наполягає.
Поправка 4278. Тимошенко. Не наполягає.
Поправка 4279. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4280. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4281. Федієнко. Не наполягає.
Поправка 4282. Івченко. Не наполягає.
Поправка 4283. Мазурашу. Не наполягає.
Поправка 4284. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4285. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 4286. Кулініч. Не наполягає.
Поправка 4287. Стефанчук. Не наполягає.
Поправка 4288. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4289. Клименко. Не наполягає.
Поправка 4290. Безугла. Не наполягає.
Поправка 4291. Буймістер. Не наполягає.
Поправка 4292. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4293. Мамка. Не наполягає.
Поправка 4294. Мамка. Не наполягає.

Шановні колеги, я хочу запитати, чи є народні депутати, чії поправки були відхилені комітетом і вони хочуть поставити їх на голосування для врахування? Для протоколу: таких депутатів немає.

Шановні народні депутати, ми не встигли завершити всі питання порядку денного, але дякую всім за плідну роботу.

Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

Продовжуємо працювати на перемогу. Слава Україні!